

Міністерство культури України
Національна бібліотека України для дітей
Національна секція Міжнародної ради з дитячої та юнацької книги (ІВВУ)
Українська асоціація працівників бібліотек для дітей

«ТВОРЧИ

КАНІКУЛИ»

Всеукраїнський дитячий
літературний конкурс

2018

Київ – 2018

Міністерство культури України
Національна бібліотека України для дітей
Національна секція Міжнародної ради з дитячої та юнацької книги (ІВВУ)
Українська асоціація працівників бібліотек для дітей

«ТВОРЧІ КАНІКУЛИ»

Всеукраїнський дитячий літературний конкурс

Київ — 2018

УДК 027.625(477):021.4:82-053.2

Т 28

Відповідальна за випуск А.І. Гордієнко.
Автор-укладач Н.А. Хльобас.
Літературні редактори: О.А. Кадькаленко, В.В. Зеленська.

«Творчі канікули» : Всеукр. дит. літ. конкурс / Нац. б-ка України для дітей ; уклад. Н.А.Хльобас. — Київ, 2018. — 240 с.

Збірник містить кращі роботи учасників Всеукраїнського дитячого літературного конкурсу «Творчі канікули», організованого та проведеного Національною бібліотекою України для дітей у червні-жовтні 2018 року.

© Національна бібліотека України для дітей

*Алла ГОРДІЄНКО,
голова журі конкурсу «Творчі канікули»,
генеральний директор
Національної бібліотеки України для дітей,
президент Національної секції
Міжнародної ради
з дитячої та юнацької книги (ІВВУ),
заслужений працівник культури України*

Творити, надихаючись життям, жити, надихаючись творчістю, — це замкнене коло, в якому творчі особистості знаходять радість буття, а поціновувачі творчості — радість знайомства з новими шедеврами. Вміти передати своє бачення світу та зацікавити цим інших — ось справжній талант... і величезна копітка праця. Відомі художники, музиканти, письменники — всі вони колись були юними та починали свій творчий шлях із перших кроків, отримуючи і поразки, і перемоги.

Всеукраїнський літературний конкурс «Творчі канікули», який уже вдруге проводить Національна бібліотека України для дітей та Українська секція Міжнародної ради з дитячої та юнацької книги (ІВВУ), є творчим майданчиком для літераторів-початківців. Вкрай приємно, що і цьогогоріч ми отримали велику кількість дитячих робіт, з яких дізнавалися цікаві обставини вашого життя у номінації «Знайомтеся — це ми!», надихалися почуттям любові до рідної землі, читаючи твори номінації «Так, я люблю Україну», милувалися краєвидами, пишалися, тим що вам не байдуже майбутнє планети у номінації «Природа — джерело натх-

нення та краси», приємно дивувалися сміливим поглядам на дорослі теми у номінації «І в кожному із нас уже живе філософ!», порівнювали плани на професійне майбутнє з власними дитячими у номінації «Моя майбутня професія», захоплювалися польотом фантазій у номінації «Безмежний світ моєї уяви» і співпереживали знайомим літературним героям, які проживали нове життя у номінації «Далі буде? Ні, далі – вже є!».

Прозові та поетичні твори юних письменників, які надійшли з усіх регіонів України, оцінювали визнані дитячі письменники – члени Національної спілки письменників України: Марія Морозенко, Наталя Дев'ятко, Тетяна Винник, Леся Мовчун та Леся Пронь. Делікатно та уважно вони прочитали кожен з надісланих робіт, адже визначати переможців у творчих конкурсах, а особливо серед талановитих дітей, – завжди важко! І от як результат ми маємо чудову збілочку, до якої входять кращі роботи учасників конкурсу та, звичайно, твори чотирнадцяти переможців. Дякую всім учасникам конкурсу за щирість, сміливість та радість, яку ми отримали від ваших робіт.

Успіхів вам та натхнення й надалі!

*Марія МОРОЗЕНКО,
українська письменниця,
літературний редактор*

Народилася 15 березня 1969 року в селі Малині Млинівського району Рівненської області.

Голова Творчого об'єднання дитячих письменників Національної спілки письменників України, керівник та ведуча культурологічної студії «Духовність української родини» при Національному музеї літератури України. Володар золоті нагороди III Всеукраїнської виставки-ярмарку «Буквиця» (2006 р.) за віршовану казку «Незвичайні пригоди Чока, який шукав країну Щастя». Етюд «Вони і лелеки» увійшов у сотню кращих українських новел конкурсу «Сила малого», рукопис повісті «Великий характерник Іван Сірко» здобув перемогу в конкурсі «Українська сила» (2014 р.). Марія Морозенко – лауреат конкурсу «Рукомесло» в номінації «Твори для дітей» та лауреат премії Кабінету Міністрів України імені Лесі Українки за літературно-мистецькі твори для дітей та юнацтва за повісті «Іван Сірко: Великий характерник», «Славетний кошовий» та «Я закохалася» (2017 р.).

Автор збірок та книжок для дітей та дорослих: «Іван Сірко. Великий характерник», «Іван Сірко славетний кошовий», «Про країну Ласунів», «Найвірніші», «Я закохалася», «Незвичайні пригоди Чока, який шукав країну Щастя», «У зеленому ярочку», «Чарівна азбука», «Чарівна математика», «Вечорової пори», «Княгиня Ольга», «Зоряні перевесла», «Елегія любові» та ін.

*Наталія ДЕВ'ЯТКО,
українська письменниця,
перекладач, журналіст, науковець*

Народилася 11 січня 1983 р. у м. Дніпро.

Кандидат філософських наук. Член Національної спілки журналістів України (2000 р.), Національної спілки письменників України (2006 р.), Всеукраїнського центру дослідження літератури для дітей та юнацтва (2013 р.).

Лауреат літературних премій імені В. Підмогильного (2015 р.), імені В. Юхимовича (2016 р.), імені М. Утриска (2017 р.), переможець Всеукраїнського літературного конкурсу «Крилатий Лев» (2016 р.), Регіонального літературного конкурсу «Кальміус» (2016 р.), Міжнародного літературного конкурсу романів, п'єс, кіносценаріїв, пісенної лірики «Коронація слова» (у номінації «Романи» – 2017 і 2018 р.р.; спецвідзнака за кращий твір про м. Дніпро – 2018 р.), спецвідзнака від незалежних читачів І літературного конкурсу «Львівські перехрестя» від Львівського жіночого літературного клубу (2017 р.) та інші. Співавтор понад 30 книг, альманахів, колективних збірників.

Автор художніх книг: збірників «Между светом и тенью» (2003 р.), «Три кроки до Світанку» (2005 р.), «Казки Країни Сновидінь» (2007 р.); трилогії «Скарби Примарних островів» (2011-2017 рр.), фольк-роману «Злато Сонця, синь Води» (2014 р., 2018 р.), повісті-фентезі «Легенда про юну Весну» (2015 р., 2018 р.), які увійшли до шкільної програми з української літератури.

*Тетяна ВИННИК,
письменниця, журналіст,
перекладач, громадський діяч*

Народилася 11 квітня 1984 р. у м. Ніжині Чернігівської обл.

Головний редактор журналу для дітей «Крилаті», член Національної спілки письменників України (2006 р.), Літературно-мистецької та артистичної Академії у Болгарії (2013 р.), голова Громадської організації «Центр новітніх ініціатив та комунікації» (2015 р.), заступник голови Творчого об'єднання дитячих письменників Київської організації Національної спілки письменників України (2017 р.).

Лауреат Міжнародної україно-німецької премії імені Олеса Гончара за збірку поезій «Гетсиманська молитва» (2003 р.), молодіжного конкурсу «Гранослов» (2007 р.), літературного конкурсу «Рукомесло» (2009 р.), премії «Благовіст» за поетичну збірку «Самоспалення дерева» (2009 р.), дипломант конкурсу «Коронація слова» у номінаціях: «Пісенна лірика про кохання» — за пісенний текст «Я випала з життя». «П'єси» — за п'єсу для дітей «Метелик і свічка», «Кіносценарії» — за кіносценарії для дітей «Відлуння» (2010 р.), лауреат молодіжного конкурсу «Смолоскип» — III місце за роман для дітей «Пригоди безіменного пса» (2011 р.), переможець конкурсу «Мандрівник часу» за казку для дітей «Пелюстка і струмок» (2012), лауреат «Корнійчуковської премії» (2013, 2018 р.р.) та багатьох інших.

Автор поетичних збірок «Золотоноша» (2003 р.), «Гетсиманська молитва» (2005 р.), «Самоспалення дерева» (2008 р.), «Прокинусь живою» (2014 р.). Автор повістей для дітей «Відлуння нашої хати» (2015 р.), п'єси для дітей «Метелик і Свічка».

*Леся МОВЧУН,
українська поетеса і прозаїк*

Народилася 26 серпня 1969 р. у м. Києві.

Кандидат філологічних наук. Автор понад 90 статей із питань культури української мови, лексикографії та римології, а також багатьох посібників для навчальних закладів і словників, зокрема академічних. Постійний автор рубрики «Наш скарб – рідна мова» (журнал «Барвінок»), у 2004–2008 р.р. – автор і ведуча передачі «Цікаве мовознавство», а з 2012 р. – передачі «Загадки мови» (Національна радіокомпанія України, 1 канал), «Как это будет по-украински?» (Всесвітня служба радіомовлення України, 2015–2017 р.р.), у 2007–2008 р.р. – була заступником головного редактора журналу для підлітків «Пригоди».

Автор книжок: «Неслухняні яблучка» (1997 р.), «Чепуриться черепаха: Скоромовки», «Для чемних ведмежат» (1999 р.), «Відцвітають птахи» (2005 р.), «Кактусове королівство» (2007 р.), «Ви такого ще не чули» (2008 р.), «Мовна лікарня» (2009 р.), «Усе підростає» (2010 р.), «Арфа для павучка» (2011 р.), «Про цікавих тварин загадки малим» (2012 р.), «Цікава розмова про мову. Чого тобі не розповіли на уроці» (2017 р.). Співавтор понад 30 книг, альманахів, колективних збірників.

*Леся ПРОНЬ,
українська поетеса і прозаїк*

Народилася 24 липня 1958 р. у с. Михальче Городенківського району Івано-Франківської області. Працювала в театрі сатиричних мініатюр, в Івано-Франківському театрі ляльок ім. М. Підгірянки.

Лауреат Всеукраїнського конкурсу імені Леся Мартовича (2014 р.), дипломант першого ступеня конкурсу імені Леся Мартовича в номінації «Дитяча книга» (2016 р.).

Член літературного об'єднання «Радосинь» при Національній спілці письменників України.

Прозаїк, поетеса, яка пише для дітей. Автор поетичних збірок: «Плетениця долі» (2010 р.), «Круговерть» (2011 р.), «У купелі вітрів» (2015 р.), дитячих книг: «День усміхається» (2011 р.), «На крилах року» (2013 р.). Співавтор понад 10 книжок для дітей. Сценарії до свят друкувалися в журналах «Рідна школа», «Позакласний час».

У співпраці з композиторами Миколою Ведмедерею та Володимиром Ізотовим створила понад два десятки пісень для дорослих і дітей.

«ТВОРЧИ В КАНІКУЛИ»

*Всеукраїнський дитячий
літературний конкурс*

2018

Знайомтеся – це ми!

МОЛДАВЧУК Світлана, 11 років
Полтавська обл.

*... літо в селі – воно ще ж і щедре,
смачне, веселкове. Я вже відчуваю,
як заздять мені мої однолітки із мі-
ста. Деколи, я і сама собі заздрю, бо
вважаю себе щасливою дитиною.*

ЛУКАШ Микита, 15 років
м. Харків

*Любіть дітей своїх, любіть,
Плекайте душу кожна мить!
Добром наповнюйте їм серце,
І це в майбутньому озветься.*

Так, я люблю Україну

ВЕРЕМЧУК Анастасія, 13 років
Рівненська обл.

*Шлях до перемоги довгий і тернистий,
Зітканий з рішучих прагнень нас усіх:
Наша ціль єдина – небо мирне, чисте,
І дзвінкий дитячий, безтурботний
сміх.*

СИМАКОВА Ангеліна, 18 років
Дніпропетровська обл.

*Щодня майже 1000 українців пода-
ють документи на еміграцію. Щодня
майже 500 українців ступають на чужу
землю у пошуках кращого життя, а
тому залишаються там. Ці люди від-
мовились від своєї культури, своїх
звичаїв і своєї віри.*

Природа – джерело натхнення та краси

ЛІС Софія, 11 років
Вінницька обл.

*Вона сиділа перед відкритим вікном,
дивилася на миготіння зірок на небі,
слухала пісню цвіркуна і задумалася...
«Чому, коли зорі падають, потрібно
загадувати бажання? От якби бачити
те, що неосяжне людському зору, від-
чувати і чути невідоме....».*

КОЗАК Ірина, 15 років
Тернопільська обл.

*Я б хотіла запам'ятати тебе, літо, щи-
рим, як отой на подвір'ї дитячий сміх,
безтурботні розмови стріх,
серед сотень доріг.*

І в кожному із нас уже живе філософ

КРУПИНСЬКА Віра, 11 років
Запорізька обл.

Гудуть джмелі на квітах літа... Тягнеться широкий слід пахоців із дерев, що буйно розрослися в прабабусиному саду, і здається, то сама велична природа завітала до мене в гості в маленьку коліску, що гойдається майже під самою стелею невеличкої української хатини.

БОНДАРЕНКО Дарина, 16 років
Черкаська обл.

*Аномально чи, може, знаково,
Мов рожеве крило туману,
Розцвіла в листопаді сакура –
Тепла осінь ввела в оману.*

Моя майбутня професія

ВОЛКОЛУПОВ Аполлон, 11 років
Херсонська обл.

Те, чим займаються мої мама і тато, мені дуже до вподоби. Тому, якщо не передумаю, я стану фермером.

КОНОПЕЛЬКО Олександр, 17 років
Харківська обл.

Дуже добре, коли маєш, чим «гратися». Після кількадесят іграшкових машинок я маю в повній власності старенький мотоцикл. Це вже другий мій «залізний кінь», який претендує на чемпіонське звання.

Безмежний світ моєї уяви

ГЕРМАН Аліса, 13 років
м. Київ

*Раз – морквина!
Два – морквина!
Зачекайте ще хвилину!
Знов почнемо рахувати:
Один, два, три, чотири,
п'ять!..*

ЛЬЄНКО МАРІЯ, 17 років
Київська обл.

*Ми не земляни...
Давно...
Земля – тимчасова зупинка.
Для чого ми тут?..
Щоб відчутти тепло...
І знову – у космос!..*

Далі буде? Ні, далі – вже є!

НАБОК Альбіна, 11 років
Херсонська обл.

І майже кожного вечора сюди приходить статна білогруда вовчиця з трьома молодими вовками та стрункий засмаглий парубок, який сидить в прохолоді кущиків і щось записує до зошита, мабуть, вірші.

РЕУЦЬКА Владислава, 15 років
Харківська обл.

У відповідь щасливим батькам Холмс лише злегка посміхнувся, спрямувавши погляд у вікно на ритмічний вальс листя.

ЗНАЙОМТЕСЯ – ЦЕ МИ

Чого ми чекаємо від вас у цій номінації? А саме вас і чекаємо. Таких різних за характером, із різними уподобаннями, зі шкільними історіями. Ми хочемо подивитися на вас – сучасних дітей – очима ваших ровесників. Можливо, це допоможе дорослим краще зрозуміти ваші пріоритети, а, можливо, читаючи ваші твори, вони (ми) згадаємо і своє дитинство?

**Переможець номінації
у віковій категорії 11 – 13 років**
Молдавчук Світлана
11 років
**Полтавська область,
Великобагачанський район,
с. Поділ**

СІМ'Я МОЯ ДЗВІНКОГОЛОСА

Нарешті прийшло літо! Тепле, сонячне, духмяне. Як ми його чекали! А літо в селі – воно ж і щедре, смачне, веселкове. Я вже відчуваю, як заздять мені мої однолітки із міста. Деколи, я і сама собі заздрю, бо вважаю себе щасливою дитиною. Посудіть самі: народилась і живу в мальовничому селі на Великобагачанщині, дуже люблю навчатись і вже успішно закінчила п'ятий клас місцевої школи, а найголовніше – я зростаю у великій дружній сім'ї. Так-так, саме у великій, бо нас, діток, у сім'ї шестеро, а ще є мама і тато. Тож знайомтесь – це ми! Велика, весела, щебетлива сім'я Молдавчуків, що живе в чудовому українському селі Поділ, яке розкинулось між двома горбами, ніби у великих міцних долонях першого поселенця, що заснував село, козака Марка. Між іншим, спочатку село так і називалось Марчина Балка. З ранньої весни і до осені моє село буя зеленню. Біля кожної оселі є сад, що щедро пригощає господарів і яблучками, і грушками, і малинкою, і полуничкою. А коли

в село ще тільки підкрадається осінь, то дерева, що ростуть на горбках за селом, як козацькі вартові, перші повідомляють подолян про її прихід: тільки вийдеш за село, глянеш у далечінь, а вони тріпочуть гілочками, в яких, як вогники, палахкотять перші жовто-червоні листочки. А скільки квітів у моєму селі! Зараз після денної спеки у вечірні години село потопає в ароматах то акації, то липи, а то матіюли чи чорнобривців. Дуже шкода, але у нас немає річки, хоча так було не завжди. Адже селились наші пращури-односельці на березі річки з дивною назвою Саврай. Тривалий час вона годувала та обслуговувала селян.., минали роки, десятиліття, століття і нашої річки не стало, ще назва є, а річки вже немає. Довго нагадувала вона про себе весняними повеннями, великими блакитними озерцями посеред полів, місточками і кладками через рівчаки і канали. А потім ці сльози Савраю люди сховали у меліораційні труби і канали. І вже не дивиться вона своїми очима-озерцями в душі подолян, уже розпались і зникли сухі реберця місточків. І лише, коли взимку насипле багато снігу, а весняне сонечко раптово його швидко розтопить, невмирущий дух річки, наповнений талими водами, клекоче Подолом, зносячи все зі свого шляху, нагадуючи людям, що вони недогледіли річку, зайняли її домівку. Та весняне сонечко швидко з'їсть сніг, вода розтане, а якась частина перетвориться на хмаринку. Земля висохне і знову чекатимемо ми такого жаданого дощичку, живучи в долині не збереженої річки. Можливо, саме тому, так часто над сусідніми селами іде дощ, а моє село, як у покарання, страждає від спеки. Та в цій історії мого села я бачу, навіть, певну унікальність, бо коли чую про необхідність збереження нашої планети і збереження нашого довкілля — для мене це не порожні слова. Люди повинні вміти берегти свій дім, оберігати свою оселю, любити свою домівку, поважати людей. Саме цих істин дотримується і моя родина.

Кожна сім'я розпочинається з мами і тата. Мама у нас особлива! Вона молода і гарна, старанна і працьовита. Але в її маленькому тендітному тілі живе велетенська душа, яка

до країв наповнена любов'ю до дітей. І не тільки до своїх, а й до чужих. Нашу маму не треба просити про допомогу, вона сама, аби тільки почула, про якесь дитяче горе чи страждання, обов'язково прийде на допомогу, поділиться їжею, одягом. Організує на допомогу інших дорослих. Нас діток-школярників у мами четверо і не буває жодного дня, щоб наша мама не прийшла до школи, не поцікавилась нашими справами, не допомогла вчителям в їхніх проханнях. Мамин день розпочинається рано вранці, дуже рано вранці, інколи, навіть, ще вночі (тоді, коли татко їде на роботу в 3–4 години ночі). Після виснажливих змін і короткого відпочинку він не чує навіть сигналу будильника. Тож мама будить і проводить його на роботу. Кожного дня хвилюється і чекає повернення додому, бо ж він водій і дорога завдає хвилювання усім нам, а особливо мамі. Тож часто вона, щоб заспокоїтись, починає свої материнські клопоти. І коли вранці будить нас до школи, то на столі смачно пахне сніданок, у хаті тепло, а дотик маминих рук такий приємний і ніжний. Першокласницю Кароліну і другокласника Стаса мама кожного дня відводить до школи, а ми з Віталієм самі поспішаємо до школи, хто швидше. Доки ми в школі, мама не сумує, бо ж вдома залишилися ще два братики Богдан і Рома, а ще ціла купа домашніх справ. Треба ж і прибрати, і попраці, і їсти зварити та й домашнє господарство доглянути. А весною, влітку і восени скільки маминих сил іде на впорядкування городу? І вона, наша розумничка, все встигає! А ще кожному з нас допомагає у виконанні домашніх завдань. З усіма своїми дитячими проблемами ми йдемо до мами і вона завжди їх вирішить. Хочеться чогось смачненького — мама зготує, не розв'язується задача — мама допоможе знайти помилку, сподобалась книжка — мама придбає, захочеться поліпити, помалювати чи виготовити щось власними руками — мама забезпечить усім потрібним. А довгими зимовими вечорами навіть сваримось, кому ближче лягти і пригорнутись до мами.

Тата ми теж дуже любимо. В ті години, коли він вдома, хлопці завжди з ним: прагнуть у всьому його наслідувати

і допомагати йому. Допомоги часом буває так багато, що тато став навіть гараж замикати. Наш татко може зробити будь-яку чоловічу роботу, та якщо раптом виникають важкі сімейні ситуації, мама не боїться залишити на нього маленьких дітей: він і їсти зварить, і догляне за дітьми, і в школу на ремонт піде. Як добре, що наш тато любить маму, а мама любить тата. То ж не даремно, як показник цієї любові — ми. І нас аж шестеро!

Всі ми багато в чому схожі, але багато в чому і відмінні. Нас дівчаток у сім'ї двоє: Я, найстарша Світланка, і менша Кароліна. Я народилася із білявим волоссям і блакитними оченятами, як у татка, була, як то кажуть, світленька, то й назвали мене Світланою. А сестричка народилась із руським волоссям і карими оченятами, як у мами. Чомусь батьки вирішили, що вона була схожою на Ані Лорак, тож і назвали її Кароліною. Ми не завдавали батькам багато клопоту: їли і спали, майже не вередували, рано почали ходити, мабуть, щоб допомагати мамі. Ми зростаємо, допомагаємо мамі: миємо посуд, прибираємо. Кароліна часто уявляє себе майбутньою мамою: грається із лялькою, бавиться із найменшими братиками. А я дуже люблю школу, навчання, люблю співати. А ще часто відвідую сільську бібліотеку, бо дуже люблю читати, особливо поезію Тараса Шевченка. Навіть був випадок, коли я заснула із томиком Шевченка.

Чоловіча частина нашої сім'ї звичайно більша, бо крім тата у мене є ще чотири блакитнооких братиків. Віталій зі Стасом дуже працьовиті, вони допомагають татові по господарству, ви побачите їх і на городі, і біля дров, і біля кроликів та качечок. Вони дуже люблять кататися на велосипедах, а Віталій може вже сам і відремонтувати свій велосипед. А ще вони дуже люблять грати у футбол. Станіслав доглядає разом із мамою за квітами (так любить квіти не кожна дівчинка)!

Найменші в нашій сім'ї Богдан та Роман. Зовсім не далеко від нашої хати живуть лелеки. Тож у 2013 і 2014 році вони щороку приносили в нашу домівку по хлопчику. Братики настільки схожі між собою, що багато хто вважає їх близ-

нятами. І хоча Богдан трохи вередливий хлопчик, а Рома тихенький і сором'язливий, та один без одного вони не можуть бути, вони, як два братики-акробатики, де один там й інший. Якщо помітив десь одну маленьку біляву голівку – шукай там і другу. Вони разом граються, разом досліджують світ навколо і шкоду роблять також разом. Це саме від них на нашому гаражі з'явився замок.

Ось такі ми звичайні українські діти із веселої, дружної і багатодітної сім'ї. Нам ніколи не буває сумно, самотньо. І навіть, коли мете сніг чи лле дощ, нам є з ким погратись, поговорити, навіть побешкетувати. Тиша – це не про нас. У нас дзвінок, радісно, гамірно. А ще в нашій оселі скрізь: на кожному ліжку, на кожній фіранці, у кожному куточку, в кожній тарілочки і чашечці – живе любов.

Я б хотіла, щоб усі діти жили в сім'ях, де панує любов, злагода, тепло, як у нас. Щоб кожна дитина могла сказати: «Знайомтесь – це моя щаслива сім'я!». А якщо хтось ближче захоче з нами познайомитись, то ми завжди раді гостям. Приїздіть, ми із вами поділимося своєю любов'ю до людей, своєю щирістю і добротою.

Ось такі ми! Чекаємо нових друзів!

Юрик Ростислав
13 років
Черкаська область,
м. Кам'янка

СОН «ЛІТО, ЩО ПЕРЕВЕРНУЛО МОЄ ЖИТТЯ»

Сьогодні останній день школи, а завтра перший день літа і такі довгоочікувані канікули. Навчальний рік позаду, попереду ж нові пригоди, відкриття і безліч друзів. З пригодами я звісно погарячкував, аби ж тільки міг уявити, що чекає на мене попереду.

Останній шкільний дзвінок для нас пролунав уже всьоме, здані підручники, прибраний клас, на дошці каліграфічно виведено «Канікули!». Останнє дружнє селфі на телефони 7-В класу, та хто ж міг уявити, що воно дійсно останнє...

Вже завтра можу відпочити від уроків та школи й засісти за свої улюблені комп'ютерні ігри, за якими я так заскучав, адже мама і тато пообіцяли, що коли закінчиться навчальний рік, можна буде досхочу відірватись у віртуальному світі. Звісно, я не такий ігromан, як більшість моїх однолітків, та все ж, полюблюю цю справу. Зазвичай, я крадькома від батьків зависаю на якусь годинку в одній з ігрових павутин, але безліч інших моїх захоплень не залишають на це багато часу. Хоча, без ноута та Інтернету, як і всі мої друзі, не уявляю свого життя.

І от 1 червня — Міжнародний день дітей. Ми з друзями збирались посидіти в пiццерії, а потім гайнути до інтернет-кафе. Це все у моїх думках..., я ще не прокинувся, але подумки вже там. Вставати так не хочеться, та розумію, що вже скоро задзвенить будильник на телефоні. Сонячне проміння лагідно торкнулось чола, а ранкової пісеньки все не чути. Неймовірним зусиллям волі розплющую очі, а мій телефон вимкнений, не можу збагнути, що з ним. На екрані повідомлення: «Збій. Пошкоджена операційна система». Все, ранок зіпсовано...

Як зателефонувати друзям? Я до ноута — там те ж саме. Що роботи — не знав, адже навіть повідомлення на Viber відправити не можу. Всі плани на сьогоднішній день почали руйнуватися із самого ранку.

Вирішив пройтись до однокласника Богдана, та краще б я цього не робив. Депресивний настрій товариша лише підлив «олії у вогонь». Я мав надію, що тато полагодить мій телефон і ноут, та знервований Богдан повідомив, що у ранковому випуску новин сказали про невідомий вірус у всесвітній павутині, який вивів із ладу всі гаджети. Навіть телевизор після останніх новин заснув.

Богдан нервово ходив по кімнаті з одного кутка в інший, при цьому постійно викручував собі пальці та бурмотів щось під ніс. Його знервованість дратувала. Мої вмовляння піти на вулицю та поганяти трішки м'яч завершилися його слізьми.

Не знаю як там дорослі та їхні справи, але враження складалось таке, ніби вірус проник не в гаджети, а паралізував

усіх нас. Адже підліткове життя вибудоване переважно з віртуального світу, а збій у ньому геть паралізує свідомість.

Прийшовши додому, я згадав, що залишилося декілька днів до завершення літературного конкурсу, до участі в якому готувався не один місяць. Матеріали всі в ноуті, він не вмикається, а я так мріяв стати кращим цього року, можливо навіть взяти Гран-прі. Мене охопила справжня депресія. Зателефонувати батькам немає звідки, лише ввечері вони повернуться з роботи, тож дарма я сподівався на їхню допомогу. Перечитав умови конкурсу, матеріали приймаються лише в друкованому вигляді. Згадав, де була чернетка. Та як набрати текст? Питання це мучило сильніше, ніж Богдана з його ігротекою.

День добігав кінця, а я не міг переключити свої думки на щось корисне. Саме тоді й вирішив зайнятися хатніми справами. Позитив від цього дня — приємно здивована мама, коли побачила прибрану оселю, вимитий посуд та вечерю на столі. Важкий день для мене завершився справжнім сюрпризом для батьків. Вони, мабуть, уперше в житті були раді тому, що мій день пройшов без гаджетів.

Участь у конкурсі була під загрозою, тож надіслати вирішив рукописний текст. Наступного дня я старанно виводив літери, слова, речення, аж до ночі.

Коли вже минав другий тиждень земного колапсу, техніка й досі не подавала жодних ознак життя. Літо потихеньку наближалось до екватора, а друзі, ніби ведмеді в зимовій сплячці, й далі перебували у своїх барлогах. Нічого нового! Треба якось рятувати однокласників від затяжної депресії, а разом із ними рятувати і себе. Тут я згадав, як днями читав цікаве оповідання про підлітків, які відмовились від сучасного життя і на цілий місяць вирушили у похід.

А що, цікава ідея! Можливо це саме те, що потрібно моїм друзякам і мені разом з ними.

Спочатку вмовив класного керівника поїхати разом із нами, вже майже 8-В, у похід. Чисте повітря, намети, зорі, конкурси, пісні під гітару біля вогнища — це порятунок для кожного. Не всі повірили у себе, деякі так і залишили-

ся вдома, та більшість все ж таки вирушили в перший свій туристичний похід на велосипедах. Холодний Яр, мальовничий куточок Черкащини, зустрів нас привітно. Наметове містечко підкорилось не відразу, адже ніхто з нас ніколи у своєму житті власноруч не ставив намет. Та перший крок було успішно подолано.

Щоб зафіксувати спогади про літо, однокласниця Катерина почала створювати замальовки, адже зробити фото не було на чому. День за днем, ми забували про те, що нас щось обмежує. Весь час займали туристичні екскурсії Холодним Яром, спортивні змагання, читання поезії вечорами, довгі посиденьки біля багаття та обговорення дня, що минає.

Так захопливо пролетіли десять прекрасних днів відпочинку. Бадьорі, змужнілі та добре відпочили ми повертались додому. Тепер кожен із нас ніби по-іншому дивився на цей світ, адже вперше в житті відірвавшись від вигаданої віртуальності, ми жили і насолоджувались тим прекрасним, що нас оточує насправді, чого раніше навіть не помічали.

Вже не потрібно було думати, чому ж присвятити залишок літа. Всі дні ми проводили в бібліотеці, на футбольному полі чи на татамі, за шаховими дошками, бісером та малюванням. Впевнений в одному, нас згуртувало неймовірне літо, а все завдяки тому вірусу, що забрав наші гаджети.

Канікули добігали кінця. На порозі 1 вересня, нас чекає школа і вже улюблений 8-В. До речі, гаджети відновлено, а вірус знешкоджено, але ми від них вже так не залежимо, адже різнобарвну привабливість життя не можливо порівняти з вигаданими віртуальними подіями.

Та й рукопис мій, незважаючи ні на що, допустили до участі в конкурсі. Я вже навіть отримав повідомлення із запрошенням на нагородження до Києва.

А «Літо без гаджетів» — це назва маленького фільму, що відзняв наш клас, спираючись на спогади та Катеринині замальовки. Повірте, то незабутньо!

Спробуй і ти прожити хоча б один день, забувши про пристрої, що заганяють тебе в глухий кут.

Спірін Тетяна
13 років
Закарпатська область,
м. Мукачево

П'ЯТЬ ІСТОРІЙ ІЗ РЕАЛЬНОГО ЖИТТЯ

Кошеня

Здавалось, звичайний день. Погода була поганенька... Поснідавши і одягнувшись, ми з подругою пішли роздавати котів.

Ці тваринки натерпілись багато. Моя подруга знайшла їх на подвір'ї, приречених на смерть; підбрала і розпитувала у людей звідки котики. Сашка дізналася, що господарі викинули їх із машини і поїхали. У цей день ми довго шукали їм тимчасове житло. Всі кому ми їх пропонували – відмовлялись, мовляв, уже є собака чи інший кіт, батьки не дозволяють і таке інше. Єдиний варіант – залишити їх у так званій «заброшці». Йти туди було страшно, але що робити? Спустившись у підвал ми знайшли кімнатку, облаштували їм все, дали поїсти і залишили там на ніч.

Наступного дня, забравши кошенят, ми пішли на ринок. Це були жваві кошенята: Ванілька, Шоколад і Пончик. Всю дорогу вони бешкетували, намагались вилізти з коробки, голосно нявкали. Врешті-решт забрали тільки Шоколада. Сашка і я цьому раділи, що хоча б одного, бо стояти і кожні 5 секунд говорити «У хороші руки! У хороші руки!» це не так і легко. Йдучи додому, я сподівалась, що кошенята не втечуть, бо навіть коробка не рятувала. За одну мить Ванілька вирвалася із рук Сашки і стрибнула в річку. Я поспіхом віддала подрузі Пончика й коробку і побігла до річки. Швиденько зняла кофту і кинулась у воду. Я пливла, шукаючи кошеня, хоч вода була холодна. Ніяк не могла його знайти і вже втратила надію. Та раптом за спиною почула пронизливе «Мяу!» і побачила мордочку. Ванілька була далеко, але я швидко наздогнала її і поплила до берега. Там на мене вже чекала Сашка із речами, і деякі люди прибігли на

допомогу. Мене загорнули у рушники, а найголовніше те, що Ванілька була жива.

Після цієї пригоди Сашка довго сварила мене і я не заперечувала, адже вона хвилювалась за мене. З усмішкою я обійняла її і сказала: «Головне, що все добре закінчилось». І тепер Ванілька живе у мене.

Моє затишне місце

Чому життя таке важке? Так думала я, піднімаючись на дах будинку. Тільки що мене звинуватили у крадіжці, а я не винна. Напевно поклали десь гаманець і знайти не можуть, а тут раптом вигадали злодійку. Я сіла і думала, кому я потрібна? За мною ніхто плакати не буде. Хіба, що Женька, їй подобаються мої малюнки. Подумавши, витягла із сумки балончики з фарбою і взялась закінчувати свою, так би мовити, «картину». Це був не перший мій малюнок, адже так легше вивільнити свої емоції. Цей «шедевр» був особливий – про моє життя: кохання, дружбу, сум і трішки щастя. Особливо на кохання у мене не було надії. Денис навіть не звертав на мене уваги, а я? А що я? Я була безнадійно закохана.

Денис також полюбляв сидіти на даху будинку і роздивлятися картини невідомого йому художника. Одного дня він натрапив на незакінчену картину і часто туди приходив. Йому було дуже шкода Олі, адже вона добра і допомагає іншим, а ті з неї глузують.

Я стояла на краю будинку. Мої сльози текли по щоках. Не тому, що отримала погану оцінку за контрольну і не тому, що мені сьогодні зіпсували всі малюнки, а тому, що мене принизили. Принизили у всіх на очах. Я просто хотіла допомогти і випадково впала в болото та й ще це все зняли на відео і виклали в Інтернет. Так, можливо, Женька не сміялась із мене, але було боляче. Я стояла і прощалась з життям. І ще мить, і я зроблю крок, тільки одна мить. Я ступила ближче, але тут мене схопили міцні обійми. Через сльози я не чітко бачила хто це, але, зрозумівши, обійняла сильніше і просто схлипувала.

Коли Олька втекла від усіх, хлопець помчав за нею і вчасно схопив в обійми. Заспокоюючи її, він розпитував чи це вона художник всіх цих картин, що бачив хлопець. Його здивуванню не було меж, коли виявилось, що це справді Олька. Але найголовніше те, що вони разом зізнались у коханні і тепер їхнє життя стало щасливішим.

Відмінниця

Справді смішно. Відмінниця закохалась у розбишаку-двієчника. А найголовніше, що той хлопець ставиться до мене, як до заучки. Тільки коли контрольна, то ти Віталіна допоможи, а так і слова не скаже. І що тут поробиш?

Всі вважають, коли ти гарно вчишся, виграєш у конкурсах, олімпіадах, то це — легко. Я скажу, що ні.

Більшість думає, що відмінниця — чемна дівчинка, яка потурає вчителям, батькам і взагалі дорослим. Справжній янгол. Це все брехня, або я особлива, адже також відмінниця, але зовсім інша. Я не сиджу вдома над книгами годинами, не заучую напам'ять розумні вислови і взагалі не така. В мене багато вільного часу, друзів і взагалі я все встигаю. Встигаю вчитися, ходити на карате, спілкуватися з друзями, брати участь у різних конкурсах, посваритись, помиритись, почитати книги і є ще час для творчості. Я ж кажу, що особлива, але мені не подобається, що деякі особи ставляться до мене, як до справжньої заучки. Іноді хочеться плюнути на це все, адже у всіх бувають погані дні, але ось цей день був поганим і веселим водночас.

Все почалось із того, що я встала «не з тієї ноги». Чомусь мене все дратувало і надворі дощ лив, як з відра. Зібравшись, пішла до школи. По дорозі думала, але точніше, благала: по-перше, не зустріти Андрія, кохання моє, і по-друге, аби мене не обляпала машина. Не минуло й хвилини, як мене оббризкав велосипедист. Від злості я почала лаятись, а велосипедист зупинився і почав сміятись — це роздратувало мене ще більше. Я впізнала Андрія. Я не замислюючись вдарила хлопця по обличчю і пішла додому переодягатись. Зрозуміло, що на перший урок я спізнилась. Мама

здивувалась, що я ще раз зайшла додому, а коли побачила мене, усмішка заграла на її обличчі. Вона, стримуючи сміх, спитала, що сталося, а коли все дізналась, то сміялась так, що я думала, що вона зараз лусне. Не коментуючи, я переодяглась, і знову попрямувала до школи.

Прийшла на перерві і навіть не глянула на своє коханячко. Коли вже розпочався наступний урок, двері відчинилися і в клас зайшов Андрій із ватою в носі. Мені стало смішно, але водночас і соромно.

Задзвенів дзвінок і всі хлопці підбігли до Андрія і почали розпитувати, що ж сталося? А він їх проігнорував і підійшов до мене. Моє лице запашило рум'янцем, а він із усмішкою вибачився за сьогоднішнє.

Мені було соромно і весело, але після цієї пригоди він почав ставитися до мене краще і навіть запросив на побачення.

Мені не зручно

Підлітковий вік, що тут дивного? Гормони скачуть вище даху, і не зрозуміло чого чекати від самої себе. Можливо, Каміла дочекалася, адже закохалась і небезнадійно. Віталік завжди з нею дружив і вони часто спілкувались не тільки в реальному житті, а й в мережі та інколи ходили гуляти компанією.

Сьогодні знову вони йшли на прогулянку. Каміла ретельно збиралась і згадала, що Віталік обіцяв розповісти їй сон та здійснити його в реальному житті.

Погулявши з компанією, хлопець запропонував пройтись удвох. Каміла звісно погодилась.

Дівчина багато говорила, а Віталік уважно слухав. Ці балачки були ні про що. Наприклад, про погоду, депутатів, навчання, адже ніхто не хотів починати тему кохання, бо обидва соромились.

Уже стомившись, вони сіли на галявинку. Дівчина вирішила нагадати про сон. Хлопець знітився і довгенько не хотів розповідати. Добре подумавши, почав свою розповідь: «Ніби він, Віталік випадково вилив склянку води на Камілу

і, щоб вона не сварилась, поцілував її». Дівчина почервоніла, але сказала, що хай цілує, тільки у щоку і тикнула пальцем. Віталік засоромився, але рішуче підсунувся ближче і вже хотів поцілувати та схитрив. Посміхнувся і каже: «Мені не зручно, обернись до мене» і поцілував прямо в губи. Каміла сиділа, мов буряк, ошелешена, а хлопець нервово рвав траву.

Вони довго так сиділи, але Віталік заговорив перший і запропонував піти прогулятись у парк. Уже було пізно, тож Каміла не погодилась. Та хлопець не здався і провів її додому.

Дівчина зайшла в будинок із рум'янцем на щоках. Мама побачила це і посміхнулася. Каміла похитала головою і щаслива пішла у кімнату.

Друзів-хлопців не існує

Кожна дівчина знає, як це, коли метелики літають у животі. Та тільки не я. Напевно вони в мене вимерли, як динозаври. Так це дивно звучить, але всі хлопці мені, як друзі.

Ось, наприклад, Сергій. Він мій найкращий друг. Із ним можна поговорити про все на світі. Тільки є одне «ні». Він мене кохає вже третій рік, а мої ж метелики вимерли. Можливо, він мені подобається й іноді я мрію про нього, а точніше, про нас, коли лягаю спати, але я точно знаю, що не кохаю його. Ми ж були і є просто найкращими друзями, часто ходили гуляти і разом вигадували дурні витівки.

Сьогодні ми прямували на гору, хотіли влаштувати маленьку подорож. Підніматись важко, але це було того варто. Ми провели дуже весело разом час. І вже спустились униз, чекали, аби перейти дорогу. Мені завжди було страшно, бо ще зіб'є машина.

Ми вже п'ятнадцять хвилин чекаємо, щоб перейти дорогу, але потік машин ніяк не закінчується. Мені це набридло, ступивши крок почула різкий звук гальмування, і водій почав сварити мене. Сергій блискавично смикнув мене за руку і відтягнув на узбіччя. Хлопець вибачився перед водієм за мій вчинок, а потім міцно обійняв мене.

З того часу ми стали більше, ніж друзі. Наша симпатія переросла в перше кохання. Сергій ще один раз підтвердив істину, що «найкращих друзів-хлопців не існує». Є люди, яким ти не байдужа.

Виходцева Вікторія
11 років
м. Херсон

ГОЛОВНЕ – НАВАЖИТИСЬ

Я була в чудовому настрої: нарешті отримала 10 балів із біології. Вчителька не дуже любила ставити високі оцінки, але моя відповідь була дійсно блискуча. А ще я нарешті перемогла у суперечці вередливу Лізу, до того ж, встигла купити в їдальні останню булочку. Нічого не вказувало на неприємності. Але коли увійшов класний керівник і її наполегливий погляд зупинився саме на мені, зрозуміла: зараз щось трапиться.

Вчителька, поблискуючи скельцями окулярів, сказала, що в конкурсі читців будуть брати участь я і мій однокласник Рома. Отже, це «щось» було участю у конкурсі виразного читання. Рома вже не раз виступав і взагалі любив голосно і з настроєм декламувати вірші. Тож зараз він зрадив. А ось я... Я люблю складати вірші та різні історії – мені завжди спадали на думку фантастичні і казкові пригоди. Я вже не раз отримувала нагороди на різноманітних літературних конкурсах, мій твір навіть надрукував журнал «Однокласник». Але читати щось на публіці мені не дуже подобалося. Якийсь жах холодною рукою стискав щось усередині, і я нічого не могла з цим вдіяти.

– Віко, ти складаєш гарні вірші – треба честь школи захистити у номінації «Автори».

Аргументи вчительки були зрозумілі. Я перехопила погляд Лізи і несподівано для себе дала згоду, наче хотіла ще раз втерти носа зухвалій дівчинці. Тим паче, що конкурс маячив десь далеко – аж за два тижні. З численних моїх віршів вчителька обрала не найулюбленіший, але я не сперечалась. Попереду були весняні канікули і подорож у

Львів — життя здавалося цікавим і чудовим. На мене чекали всі ці стародавні замки з привидами, зелені гори, стрімкі та прозорі річки — справжня казка!..

Але вона скінчилася, коли потяг зупинився у Херсоні.

Вчителька чекала на пероні, усіх привітала, а мені нагадала:

— Завтра, Віко, чекаю на тебе. Будемо репетирувати.

Я навіть не одразу зрозуміла, про що йде мова. Яка репетиція на канікулах?!

— Вікусю, ти все забула! — посміхнулася матуся, помітивши мою розгубленість.

Вдома я стала пригадувати вірш, з яким мала виступати на змаганнях. Із подивом зрозуміла: повністю його забула. Складений минулого року вірш глибоко сховався у пам'яті, і я ніяк не могла його звідти дістати. Надрукований варіант вірша я ще 2 тижні тому віднесла у школу... Що мені робити?! Перед очима стояв прискіпливий погляд Лізи... Я намагалася скласти вірш знову, бо пам'ятала його суть. Але моя муза кудись поділася разом із віршем — мабуть, була на канікулах...

Родина, як могла, заспокоювала мене. Всі давали поради. Мама запевняла:

— У школі, як побачиш текст, то зразу згадаєш.

— Як це можна не пам'ятати власного вірша? — дивувалась бабуся. — Просто пригадай!

Молодша сестричка запропонувала:

— А ти, Віко, подзвони вчительці і дуже хворим голосом скажи, що геть нездорова...

У школі вірш таки знайшовся, але я почувалася не в своїй тарілці. Я читала його зовсім не виразно, весь час запиналася і дуже соромилася. Вчителька заспокоювала мене, бо мій настрій став передаватися і Ромі. Ми вдвох нагадували переляканих кошенят, яких хочуть втопити, а вчителька була схожа на дресирувальницю з цирку.

Ввечері я вирішила пристати на пораду сестри — прикинутися хворою. Цей чудовий вихід швидко перекрыла мама, помірявши температуру та зазирнувши у моє горло.

— Дала згоду — то виступай. Не підводь свою школу. На тебе розраховують!

Доводи, що мені дуже лячно, на маму не подіяли. Бабуся, Софійка і кішка Аліса жаліли мене, але нічим не могли допомогти. Рідні дивилися зі співчуттям, Аліса щось муркотіла — мабуть, заспокоювала мене і умовляла змиритися зі своєю долею.

І ось цей день настав. Я майже годину крутилася перед дзеркалом, гиркаючи на Софійку, яка лізла поперед мене. Вбрання мені сподобалося — настрої трішки піднявся. В школі я ледве впізнала Рому — він був блідий і на диво мовчазний. Моє піднесення почало стрімко падати. Вчителька з подивом дивилася на нас:

— Що це з вами? Ромо, ти ж не перший раз виступаєш. Ану, зберіться!

На ватяних ногах ми дійшли до Палацу молоді, де, мов мурахи у мурашнику, метушилися конкурсанти з усіх шкіл міста. Вчителька заспокоювала нас, намагалася розсмішити. Мене прийшли підтримати бабуся, Софійка і мама.

Почалися виступи. Я тремтіла і була впевнена, що не пригадаю добру половину свого вірша.

— Може, втечемо? — пошепки запропонував Рома і кивнув у бік дверей.

— Тоді треба тікати і зі школи, і з міста теж... Ми ж підведемо всіх, — нервово всмінулася я.

Конкурсанти були різні — цікаві і не дуже, а деякі смішні. Одні розмахували руками, як вітряні млини. Інші дико виблискували очима на журі та слухачів. Деякі читали сльозливі вірші, які зовсім їм не підходили за віком і глибиною. Були й такі, що декламували майстерно. Поступово ми зрозуміли, що можемо прочитати не гірше, а то й краще інших.

— Ми в тебе віримо, — шепотіла ззаду мама.

— Тільки не поспішай, — стиха мовила ліворуч вчителька.

— Дивись — я буду орієнтуватися на тебе! — наказував праворуч Рома.

Я йшла на сцену — і хвилювання маленькими шматочками відпадало від мене. Я витримала паузу, дочекалась, коли всі у залі, а також члени журі, почали дивитися на мене, і видихнула перший рядок: «Херсон — це місто мрій...».

Я знову переживала ті почуття, котрі пришли до мене, коли я складала цей вірш. Я вимовила останній рядок — декілька секунд, які здалися мені цілою вічністю, запала тиша, а потім всі аплодували. Мабуть, мої почуття «дійшли до слухачів», як і хотіла вчителька.

Спускаючись зі сцени під оплески, я відчула себе легкою хмаринкою. Я була горда, що переборола у собі страх перед сценою і здобула цю маленьку перемогу над своїм небажанням виступати «на публіку». Ця перемога навчила мене більше вірити у свої сили, почувати себе більш впевненою, а це дуже добре.

До речі, Рома також виступив достойно.

Яковенко Євгенія
13 років

**Хмельницька область,
м. Кам'янець-Подільський**

ДОБРО БЕЗ КАНІКУЛ

Літо-літечко... Як же я люблю цю пору року! Земля вкринається квітково диво-килимами. Пташки співають на різні голоси. Сонечко сміється і кличе нас: «До річки час! До річки!». А ще у мене довгі і цікаві канікули! А це значить, що я буду цілих три місяці мандрувати мальовничою Україною! Спочатку погостюю в однієї бабусі, що живе в найгарнішому подільському селі, яке розкинулось вздовж річечки Гниловідки. Ціле літо бабуся порається в городі, де пахне смачними огірочками, червонобокими помідорами, а гарбузи лізуть на тин, ніби роздивляються навкруги. З них можна робити цікаві тваринки: корівки, коники. А ще бабуся, як завжди, зварить мені духмяну гарбузову кашу. У селі зовсім інше життя, ніж у місті. Тут можна довго спати, та чомусь не хочеться. Завжди прокидаюся із першими півнями,

які замість будильника будять мене кожного ранку. Вийду на ганок, а по подвір'ї вже гордо походжають індики, гуси, кури. Із клуні пахне свіженьким молочком. Це бабуся вже доїть корівку. А я принесу їй зелененької травички і допоможу бабусі поратися по господарству. Дідусь, як завжди, обходить у садочку свої вулики, а потім пригощає мене медком із вощиною. У садочку теж цікаво. Дозрівають ранні яблука, хиллять гілля до землі медово-солодкі групи, а ще пахнуть квіти медунки, на яких гудуть трудівниці-бджілки. Обійшовши весь двір, гарненько поснідавши, побіжу до ставка, де на мене вже чекають мої справжні друзі. З ними ми будемо купатись, ловити рибу, збирати гриби в лісі. І здаватиметься, що кращого місця немає на землі!

Та через місяць прийдуть батьки і відвезуть мене до другої бабусі, яка живе в Карпатах. І знову я побачу багато цікавого! Тут гори, здається, дістають до самого неба, а вночі зорі, наче світлячки, лягають спати на смереках. І знову з друзями я буду ходити до річки, плюхкатись у чистій, прозорій воді, ловити рибу. А ще з бабусею в лісі я буду збирати білі гриби, ягоди чорниці, запашні суниці.

Ось так у кінці навчального року я згадувала свій відпочинок минулого літа і планувала, як весело проведу літні канікули в цьому році. Та мої плани перервала одна жаклива новина.

Одного дня я помітила, що мама моя дуже сумна. Вона весь час про щось думає, зі мною майже перестала спілкуватись. Спочатку я подумала, що я щось не так зробила і запитала маму: «Чому ти сердишся і не розмовляєш зі мною?». Мама підійшла до мене, ніжно погладила моє волосся і сказала: «Пам'ятаєш Дениска з сусіднього двору? Він дуже сильно захворів». «Звичайно, пам'ятаю, — кажу, — як не пам'ятати. Він такий завжди веселий і смішний. Ми раніше часто з ним гралися в дворі, а потім він чомусь перестав виходити на вулицю». «Тому й перестав приходити в двір, що хворіє і зі своєю мамою лежить в лікарні. Щоби Дениско одужав, йому на лікування потрібні великі кошти, яких у його батьків немає, — сумно сказала мама. — Ось я

й думаю, що ми можемо зробити, аби допомогти врятувати хлопчика».

Я вже більше не набридала своїй матусі з різними недоречними питаннями, а сама почала думати, як я можу допомогти Денискові. Мама комусь телефонувала, про щось домовлялась, цілими днями і вечорами малювала різні картини. Але я не розуміла, як мамині картини можуть вилікувати Дениска. Та через кілька днів у місті в картинній галереї відбулася благодійна виставка картин. Гроші від проданих картин мама передала на лікування хлопчика. Дізнавшись про хворобу Дениска, багато людей теж стали перераховувати кошти на його лікування. Мені було дуже шкода мого маленького друга і я думала, чим я можу йому допомогти. Порадившись зі своєю кращою подругою Катєю, ми почали своїми руками робити цікаві іграшки з тканини. У хід пішли всі мої речі, які були на мене вже малі. До нас долучились інші діти з нашого двору, і ми виготовили багато цікавих іграшок, які потім продали, а виручені гроші передали на лікування Дениска. А ще ми намалювали Денискові малюночки і передали його бабусею. Я вірю, що тепер Дениска вилікують, і ми знову будемо разом весело проводити час.

Романцова Альбіна

12 років

Дніпропетровська область,

смт Софіївка

ЩОДЕННИК

Привіт, мій любий щоденнику, сьогодні я вперше роблю в тобі запис. Мені п'ятнадцять, я народилася 8 березня 2003 року у столиці. Мене звать Маргарита, навчаюся у 9 класі. У мене темне волосся та на диво блакитні очі. Мої батьки живуть разом уже 17 років. Я щаслива! Тато прокурор, а мама дизайнер одягу. Я стильно одягаюся та люблю робити make-up. І взагалі я люблю експериментувати зі своєю

зовнішністю. У мене є пірсинг на тілі. Моє захоплення — малювання. Я дуже творча. Завтра у мене розпочинається навчальний тиждень, тож я вже склала портфель.

Я маю молодшу сестру Емілію. Емілія на 10 років менша. Мені подобається її навчати. Щоденнику, бувай, до завтра!».

*Запис зроблено 28.09.2018 р.
21:02*

— Хм-м-м цікаво, що це за дівчинка? — промовила Ніка до Сашка.

— Не цікаво! Я тобі говорив не чіпай цього зошита, адже він не твій і не важливо, що ми знайшли його на лавці в парку!

Маргарита його просто забула, а мені цікаво.

— Це недобре читати чийсь щоденник — сказав Сашко.

— Я прочитала лише першу сторінку, можливо, я читатиму далі і знайду адресу цієї дівчини — подумала вголос Ніка.

— Непотрібно. Залиш його тут, можливо, вона повернеться.

— Малоймовірно! Вона забула його сьогодні зранку. Сьогодні 1 грудня, а якби я його не знайшла, раптом пішов би сніг. Я повинна знайти Риту! — сказала Ніка.

— Я буду йти до школи, скажу, що ти запізнився.

— Так, скажи, будь ласка. Я намагатимуся встигнути.

Сашко пішов до школи, сказав вчительці, та Ліна Гаврилівна була не в захваті, адже Ніка відмінниця і ніколи не запізнювалася. У свої вісім Ніка та Сашко міцно дружили, сиділи за однією партою, в класі більше ні з ким не товаришували. Їм обом здавалося, що їхня міся відмінне навчання.

Хлопець увесь урок думав про щоденник, Ніку; був розгублений і отримав двійку.

А тим часом Ніка сиділа в парку та читала далі.

«Привіт! Це знову я — Маргарита. Сьогоднішній день був несподіванкою. До нас у клас прийшла нова дівчина Христя. Оксана Петрівна, наш класний керівник, познайомила

клас із Христиною. Хлопці, тільки-но вчителька вийшла за двері, почали насміхатися з дівчини, а їй навіть не було кому захистити. У нашому класі я маю авторитет, часто хлопці до мене залицяються. Тому я вирішила захистити новеньку, коли я це зробила всі почали ставитися до неї добре. А чому так? Взагалі понеділок, дуже тяжкий день. Сьогодні була вікторина і сім уроків. Мій розклад на понеділок:

- ✓ Фізика.
- ✓ Алгебра.
- ✓ Російська мова.
- ✓ Трудове навчання.
- ✓ Фізкультура.
- ✓ Хімія.
- ✓ Біологія.

От чому я не в гуморі. Ну що, щоденнику, бувай, до завтра».

*Запис зроблено 29.09.18 р.
20:47*

— А чому так? Чому хлопці одразу не прийняли у свій колектив Христю; у нас клас дружніший вочевидь, порівняно з їхнім — подумала Ніка.

— Хм-м-м, а якщо я перегорну на декілька сторінок уперед?

«Привіт щоденнику, сьогодні були змагання нашого класу з паралельним, ми виграли! Мій розклад:

- ✓ Англійська мова.
- ✓ Українська література.
- ✓ Біологія.
- ✓ Мистецтво.
- ✓ Географія.
- ✓ Інформатика.

Взагалі, то був легкий день. Але чомусь сьогодні я була не в настрої. Мені поставили вісім із географії. До речі, щоденнику, я тобі не розповідала, що мені подобається один хлопець, його звати Богдан і напевно я йому також давно подобаюся. Адже сьогодні він зробив мені пропозицію поспілкуватися ближче. Щоденничку, я думаю, що ж йому

відповісти? Мамі сказала, але вона каже, щоб я вирішувала сама, мабуть відповім Богданові взаємністю. Бодя подарував мені мою улюблену шоколадку, навіть не знаю звідкіля він дізнався. Мабуть, йому сказала Ілона, це моя найкраща подруга в школі, ми з нею пройшли і вогонь, і воду, і мідні труби, я впевнена у ній. Наприклад, сьогодні ми з нею дві години говорили після школи. Завтра у мене секція з волейболу, а потім заняття у технічному клубі. А в неділю я відвідую художню школу. Ну на сьогодні досить, бувай, щоденнику. До завтра».

*Запис зроблено 02.10.18 р.
22:49*

— Так навіть цікавіше, перегорну ще декілька сторінок вперед — вирішила Ніка. Вона вже сіла зручніше і подзвонила Сашкові.

— Алло!

— Алло, привіт! Ну що там вчителька сказала?

— Вона сварилася. Ти коли прийдеш?

— Та ось зараз. Я вже скоро. Сашко, я перегортаю по декілька сторінок, тому скоро буду.

— Добре Ніко, я чекаю, хвилююся, давай скоріше.

— До зустрічі.

— Бувай.

А тим часом Ніка знову мандрувала сторінками Маргаритиною щоденника. Знову вирішила перегорнути на дві сторінки вперед.

«Привіт знову, щоденничку, сьогодні неділя та я роблю запис за суботу, під цим записом я поставлю дві дати 05.10.2018 і 06.10.2018. У четвер та п'ятницю нічого цікавого не було, тому записи такі малі. На відміну від сьогоднішнього! Богдан мене запросив позавчора на побачення і я пішла. Це була одна з найкращих прогулянок у моєму житті. Ми їли солодку вату, сиділи у кафе, замовляли коктейлі й піцу. Мені здавалося, що я знаю його все життя. Гуляли до самого вечора, а сьогодні я ходили в художню школу. Там намалювала нову картину — зоряне небо, під ним село. Чомусь не має настрою розповідати... До речі, Бодя приїхав до мене

на спортивному мотоциклі «Honda», але перед цим дізнався мою адресу, виявляється, що ми живемо майже поруч. Я на Дмитрівській, будинок 24, квартира 7, а він за 1 кілометр від мене. Для Києва це не далеко. Ну добре щоденнику, до завтра, бувай!».

*Запис зроблено 08.10.18 р.
19:32*

— Ось! Ось адреса! Все, потрібно їхати! Але це так далеко...

Ніка глянула на годинник, який мала на лівій руці і зрозуміла, що в школі у Сашка перерва, а це означає що можна йому розмовляти по телефону.

— Слухай, Сашко, я знайшла адресу, виїжджаю.

— Добре Ніко, скоріш.

І дівчинка поїхала майже в інший кінець міста. Вона знайшла під'їзд, квартиру і натиснула на дзвінок. Дзинь-дзинь пролунало, серце Ніки вилітало із грудей.

— А раптом її не має вдома — прошепотіла третьокласниця.

Двері відчинилися і перед малою рятувальницею щоденника стояла дівчина трохи старша.

— Ти Рита? — схвильованим голосом спитала мала.

— Так! — впевнено сказала Маргарита.

— А ти, часом не губила щоденника?

— А ти, мабуть, його знайшла?

— Мене звати Ніка, ми з другом знайшли щоденник, але для того, щоб віддати його тобі, я прочитала декілька сторінок. Нічого?

— Та ні! Навіть добре, адже ти його мені принесла.

— Ну, добре, тримай! А я в школу.

— Стій, давай вип'ємо чаю, а потім я тебе проведу до школи?!

Ніка погодилася, по дорозі вони познайомилися ближче, дівчинка не встигла на уроки, проте знайшла подругу. Бачите, як буває, гублячи щось тобі дороге, знаходиш щось важливе, нове.

Тож не зволікай!

**Переможець номінації
у віковій категорії 14-18 років**

Лукаш Микита

15 років

м. Харків

ДОРΟΣЛИМ ВІД НАС

Любіть дітей своїх, любіть,
Плекайте душу кожную мить!
Добром наповнюйте їм серце,
І це в майбутньому озветься.
Бо від любові «квітнуть» діти,
Серця маленькі – наче квіти,
Яким потрібна знову й знов,
Мов сонця промінець, любов.
Душа дитяча – наче річка,
Ще неглибока й невеличка.
Не забрудніть її ви горем,
І річка стане справжнім морем,
В якому, мов грайливі хвилі,
Дитячі мрії, чисті й милі.
І кольорові добрі сни,
Ти в них, дорослий, зазирни.
Сни роздивись гарячим серцем,
І це в майбутньому озветься.

Шклярік Лілія

14 років

Тернопільська область,

Монастириський район,

с. Гончарівка

ПОДРУГИ

Маринка Коваленко і Таня Зарічна – найкращі подружки ще з першого класу. Вони сидять за однією партою, по-змовницьки переглядаються, пошепки розмовляють і посміхаються, ніби діляться важливими таємницями, які не знає більше ніхто, допомагають одна одній з уроками,

їздять одним автобусом до школи і зі школи, адже живуть в одному під'їзді.

Але таких різних дівчаток годі й пошукати! Маринка білява, синьоока, струнка, вона завжди зі смаком одягається, у неї багато різних прикрас і аксесуарів, і дуже дорогий мобільний телефон. Вона популярна в школі, гарно вчиться, староста драмгуртка, у неї таємно закохані майже всі хлопці нашого класу. Її батько – головний лікар приватної клініки, а у матері – власний салон краси, та й на маму вона не дуже схожа, скоріше на старшу Маринчину сестру.

А мати Тані завжди стомлена, квола, більше лежить у лікарнях, ніж працює: у неї хворе серце. Тому Тані доводиться підробляти: то оголошення клеїти, то флаєри роздавати, то рекламні буклети. Піклуючись про маму, виконуючи майже всю хатню роботу і підробляючи, вона не встигає з навчанням, окрім малювання. Без її малюнків не обходиться жодна стінгазета, жодна мистецька виставка, вона не раз ставала призером обласних конкурсів і олімпіад з малювання. Таня невисока, тендітна, джинси і футболка чи светр – її повсякденний одяг. Темне волосся зав'язує у хвіст, тільки густа гривка нависає над великими темно-карими очима, які завжди ніби дивляться в саму душу.

Усе почалося з уроку фізкультури. Цей предмет Таня ненавиділа. Вона завжди не добігала, не дострибувала, не дожимала, не дометала... І цих «не до», було безліч. Вони, вишикувавшись в шеренгу і розрахувавшись на «перший» – «другий», переслідували її кожної фізри. Отож, на початку уроку Артем Олексійович повідомив, що сьогодні вони вчитимуться перестрибувати через козла, показав, як це робиться, і учні стали в чергу по одному. Першими були хлопці, які вдавали, ніби все життя цим тільки і займалися, а за ними – дівчата, які невпевнено поглядали на високий шкіряний стілець і подумки оцінювали свою спритність, деякі, оцінивши її дуже низько, сідали на лавки під стінами.

Діти одне за одним перестрибували. Одні зовсім непогано, інші раділи, що встояли на ногах. Деякі упівголоса жартували, інші підбадьорювали одне одного, були й такі,

що укладали парі, хто виявиться найкращим. Прийшла черга до Тані. Вона розбіглася, відштовхнулася від землі, на якусь мить зависла в повітрі і, опускаючись, вже намацала тверду шкіру спортінвентарю, та виявилось, що всю силу вона вклала у біг. Вона зачепилася однією ногою за ніжку козла, повалилася на правий бік і гупнулася на підлогу спортзалу.

У Дениса Павлюченка невідомо звідки в руках з'явився мобільний, і він увесь цей Танин «політ над козлом» не тільки встиг зняти на камеру, а ще й викласти в Інтернет. Усі реготали над нею, мало не тикаючи пальцями, а найгірше те, що серед них була і Маринка. Їй було боляче, ні, не фізично, здавалося, ніби хтось ложкою виїдав її душу. Таня хотіла провалитися крізь землю. Не заспокоювало її те, що Артем Олексійович допоміг їй піднятися і заспокоїв веселунів. Таня, опустивши голову і ледве тамуючи сльози, побігла до виходу. Маринка побігла за нею.

— Таню, стій! – вигукнула вона. – Ти чого? Нічого страшного ж не сталося. Просто смішно, коли гепаються люди.

Таня повернула голову. Її очі стали чорними, як небо грудневої ночі. Вона важко і голосно дихала, ніби з великою силою намагалася щось сильне і важке втримати в собі.

— Ну що ж. Коли гепнешся ти, я теж із задоволенням посміюся, – промовила Таня, виділяючи слово «гепнешся».

Таня розчинила навстіж двері спортзалу і вилетіла в коридор.

Другого дня вся школа вже знала про інцидент на фізкультурі. Хтось смакував усі подробиці. Хтось осуджував Маринку. Хтось співчував Тані. Комусь було байдуже. Але через три дні з'явилося відео, як Тарас Мисик з 8-В штрикнув палицею верблюда в місцевому зоопарку, а той, не довго думаючи, плюнув йому прямо в пику, і всі про Танину пригоду дружно забули. Усі, крім двох колишніх подруг – Маринки Коваленко і Тані Зарічної.

Плавно минали шкільні будні. Дзвоник заганяв учнів у класи і виганяв у коридори, де вони пливли бурхливими шумними потоками. Маринка не раз намагалася помири-

тися та тільки-но підходила до Тані, як та опускала очі і шмигала вихором повз неї. У Маринки на душі ніби кішки шкреблися, але вона не могла нічого вдіяти.

Одного разу на уроці математики до класу зайшов Павло Григорович, наш директор, і сказав, що Тані Зарічній треба йти додому, її мамі раптово стало погано, і сусіди викликали «швидку». Таня мчала з усієї сили, але їй здавалося, що вона тупцює на місці. Дорога до лікарні була нескінченно довгою, а автобус не їхав, а повз, як стара хвора черепаха.

Нарешті лікарня. Таня зайшла в палату. Мама лежала під капельницею, заплющивши очі, її тіло здавалося якимось зовсім мініатюрним під лікарняним покривалом. Дівчинка підійшла до хворої і взяла її за худеньку руку. Від дотику жінка розплющила очі, і видавила з себе ледь помітну посмішку.

— Пробач. Я налякала тебе. Мені вже краще. Тут хороші лікарі, – шепотіла мама, намагаючись заспокоїти налякану дитину.

Таня хитала головою в такт маминим словам, але, дивлячись на її бліде виснажене обличчя і синюваті губи, відчувала, як щось гаряче і колюче стискає їй горло. Вона притулилася до маминого серця і ненастанно шепотіла:

— Тільки продовжуй битися, не смій зупинятися, благаю.

Виявилося, що Таниній мамі потрібна операція на серці, яка коштувала шалені гроші, яких у них не було. Залишалося надіятися лиш на диво.

І диво сталося. І назва цьому диву – дружба. Дізнавшись про Танине горе, Маринка одразу ж звернулася до батька, який був хорошим кардіохірургом. Дівчина розказала йому про непросту ситуацію Тані, і він пообіцяв допомогти.

Операція пройшла успішно. Мама Тані сиділа на лікарняному ліжку, опершись на подушку, вона почувалася добре і виглядала так само. Таня дивилася на мамину посмішку, на її сяючі очі, жваві жести і почувала себе щасливішою за всіх на світі.

До палати зайшов високий статний чоловік середніх літ у білому халаті – Маринчин батько, лікар, який врятував

життя Таниної мами. Він запитував про самопочуття пацієнтки, оглядав післяопераційний шрам.

— Ну що ж, – промовив він, звертаючись до Тані, – з твоєю мамою все буде добре, завтра її випишемо.

— Дякую. Але ми... але нам... нічим вам віддячити, – промимрила ледве чутно дівчинка.

— Про це не треба турбуватися. Ця операція безкоштовна. Моя Маринка так переживала за вас. І я пообіцяв, що зроблю усе можливе для подруги моєї донечки, бо друзів не кидають у біді.

Його слова хлинули на Таню теплим, потужним потоком, і вона розплакалася.

Таня вийшла з під їзду, надворі моросіла осіння мжичка. Вона розкрила червону парасолю, що була схожа на велетенського мухомора, і ступила на мокрий асфальт. Потім повернулася, підняла голову. У вікні четвертого поверху на неї, посміхаючись і махаючи рукою, дивилася мама. Таня помахала рукою їй у відповідь і почалапала до школи.

Раптом грюкнули двері під їзду. Звідти на дощ без парасолі і головного убору вибігла Маринка.

— Таню, стій! – гукнула вона.

Таня повернулася і попрямувала до Маринки.

— Пробач, що я образила тебе своїм сміхом. Я цього не хотіла. Мені так тебе не вистачає, – швидко говорила, задихаючись, Маринка.

Таня рішуче підійшла і накрила Маринку своєю парасолею.

— Ні, це ти мені пробач, я була такою дурною, що дозволила гордині затьмарити мій розум і моє серце.

Дівчата обійняли одна одну. І сховавшись під однією парасолею, до школи попрямували дві дівчинки – Маринка Коваленко і Таня Зарічна – найкращі подруги ще з першого класу.

Хоренко Владислава
15 років
Полтавська область,
м. Кременчук

ТИ – ЛЮДИНА

Найбільш стійкі елементи розташовані в середині періодичної таблиці. Десь між залізом і сріблом.

Він важко зітхнув. Сівши, зручніше в своє затишне крісло, чоловік вперше за довгий час заплющив очі. Скільки часу пройшло з тих часів, коли він в останній раз ось так розслаблявся? Неосяжні морські глибини, ваблять своїм сонцем піщані пляжі сонячної Сицилії. Батьківщина всім відомої сицилійської мафії, що зайвий раз доводила – не буває поганої реклами. Сан-Віто-Ло-Капо. Звучить, чи не так? Це була мрія багатьох. Але, на жаль, не його. Ця людина встигла змінити свої мрії на конкретні цілі, вирішивши, що другі є більш важливими в його житті. Працюючи приватним психіатром не перший рік, він тонко відчував не тільки інших людей, але і своє власне я. «Нудний дорослий» – так можна було б назвати цього лікаря, якби не його специфічна і неабияка спеціальність.

Чоловік, блукаючи в туманному саду своєї свідомості, намагається згадати всіх тих, хто коли-небудь приходив до нього. Зізнатися, це були дуже цікаві особистості. Більшість з них були зовсім звичайними людьми, що з деяких причин стали тими, кого в суспільстві, поза очі, прийнято називати душевнохворими. Багатьом з них вдалося допомогти. Були й такі, лікування яких не давало належних результатів. Щоразу працюючи з подібними людьми, лікар іронічно посміхався, згадуючи своє колишнє відношення до професії психіатра. Тоді, коли він, легковажно розмірковуючи, вважав що досить буде простого спілкування з людиною, щоб з'ясувати справжню причину його діагнозу. Нікчемна справа! Ха-ха. Зараз він зрозумів, наскільки дурними були його висновки, бо часом в цій кімнаті з'являлися ті, з ким ні про що вже було говорити ...

Він пам'ятав їх усіх ... Але недавній випадок ...

Молодий хлопець одягнений в чорне. Його зовсім ще юне обличчя в цій напівтемряві здавалося смертельно блідим. Очі щільно закриті. Але навіть, якщо б він відкрив їх, усе одно не зміг би нічого побачити. Цей юнак сліпий від народження. Голова піднята вгору, до стелі. Губи ледве-ледве рухаються, але не чути ні звуку з його рота. Всі прекрасні звуки в цій кімнаті доносилися з-під його пальців. Тонкі, довгі пальці повільно рухаються по тендітних клавішах роялю, легко натискаючи, вони творять музику. Ні, не просто музику. Вони творять цілий світ. Цілий світ з нічого. І ось в цій холодній, темній кімнаті, в якій здавалося б немає місця прекрасному, розквітають бутони чудових червоних троянд, диких орхідей, кришталево чистих і незаймано білих пролісків. На пелюстках ледве відчутно тремтять крапельки чистої роси, немов загрожуючи впасти вниз. У них висвітлюється весь цей світ. Весь світ, який він не може побачити очима, але відчуває своїм серцем через музику. Молода людина вже довгий час не встає з-за цього старого, але від того не менш прекрасного чорного роялю. Він не говорить, не їсть і не спить. Він нічого не хоче чути, вважаючи за краще пустим балачкам свою музику. Його батько у відчайдушних спробах врятувати сина запрошує різних лікарів. Безліч лікарів відвідало цей будинок. Більшість із них радили батькові віддати хворого юнака в лікарню, кажучи, що лише від цього може бути користь. Лікуючи його тіло, вони зовсім забули про його душу. Але ж тут, подалі від людських очей, від очей тих лікарів-невігласів, що кололи йому різні препарати, в середині, і була прихована причина його «хвороби». Біль. Нестерпний душевний біль, що страшніше будь-яких фізичних тортур ...

Лікар видихнув, згадуючи, як вперше прийшов в цю кімнату. «Темно і дуже холодно...» – ось, що в той момент промайнуло у нього в голові. Але потім він почув гру ...

Щось чарівне, що не належало цьому світові. Здавалося, він торкався самої душі, чіпав в ній ту струну, до якої раніше не торкалося жодне слово. У той день лікар-психіатр

не приступив до психоаналізу. Вперше він не намагався вивчити етіологію його хвороби або ж покопатися в головному мозку хлопця, щоб відшукати потрібну нитку. Ні. Лікар просто сів і прислухався. Тут і розгадка. У його музиці.

Весняна соната Бетховена № 7. Він знав цю мелодію. Така ніжна і легка. Майже прозора. Чоловік закрив очі, щоб краще відчувти пісню. У його грі був якийсь смуток. Немов він втратив, щось важливе для себе. В голові лікаря спливали події з минулого, зовсім не весняні, що не підходять цій музиці. Десь тут були щасливі моменти. Але сумних було все ж більше. Ось він ще зовсім хлопчисько. Грається зі своїми друзями на вулиці. Маленький приватний будиночок за містом потопає в зелені і винограді – його рідний дім. З будинку виходить мати. Вона витирає руки рушником і ласкаво дивиться на хлопчика. Він уже знає – гарячий і смачний обід готовий. Хлопчина мчить до будинку. А ось йому вісім років. Зовсім інша картина постає перед очима. Дитина стоїть на вулиці. Жахлива злива. Сонця не передбачається. Але для нього сонце згасло назавжди. З будинку виносять труну – вони їдуть ховати маму. Багато людей в чорному одязі. Хлопчик відчайдушно крутить головою, намагаючись переконати себе, що все це лише ілюзія. Доц і сльози заливають йому очі, все навколо змішалось в одну чорно-білу смугу. А далі притулок. Холодні і байдужі погляди вчителів з дитячого притулку. Здається, він буде пам'ятати їх завжди. Такі відчужені, вони дивилися на нього, немов на маленького щура, позбавленого свого будинку. Частенько вони не лінувалися бити діточок з притулку в якості покарання за щось або ж зі своєї особистої примхи зігнати на когось злість. Але він вибрався з тих нетрів. Юнак самостійно вступив до медичного університету, думаючи лише про своє майбутнє. І ось тут бридке каченя мало б перетворитися на лебедя. Його дружина – улюблена Анна. Та, якій він віддав всього себе. Її вбила карцинома. Будинок, в який він повертався після нелегкого дня в клініці, спорожнів. Він перестав бути будинком. Тепер це просто стіни. Все було зруйновано. Він знав, що життя – це боротьба. Але не розумів, коли ж ця боротьба закінчиться, і він зможе просто жити...

По обличчю лікаря текли сльози. Сльози? Що це? Він не плакав ще з часів смерті своєї матері. Навіть коли били в притулку. Навіть тоді, коли Анна покинула його, залишивши одного в цьому ненависному йому будинку. Але зараз... Гра цього хлопчини змусила крижане серце лікаря розтанути. Він відчув його биття. Вперше за довгий час.

Юнак мовчав. Тепер говорив лікар. Багато-багато говорив. За вікном давно стемніло, почорнілі крони дерев ледве тихо шуміли своїми молодими, повними соку, листям. Хлопець продовжував грати, але можна було помітити, він слухав, що говорив лікар. Той розповідав йому про своє життя. Про те, яким жорстоким і нещадним буває воно часом. І про те, яке воно прекрасне ...

Прекрасне, правда.

Проїшов місяць. Останній день весни не вніс в життя лікаря нічого нового. Він часто навідувався до того юнака, щоб випробувати нові, невідомі йому раніше почуття. Від батька свого пацієнта він дізнався, що хлопець став таким після смерті своєї матері, яка любила слухати його гру. Вона хотіла, щоб той став музикантом. Бажала, щоб його гру почув увесь світ. Син грав у пам'ять про неї. Грав безперервно, вважаючи, що вона як і раніше чує його.

Лікар відкрив очі. Він посміхнувся, згадавши, як повертаючись з магазину побачив цього молодого хлопця. Він йшов разом зі своїм батьком назустріч йому. Юнак не бачив його, але ось батько шепнув йому щось на вухо і хлопчисько посміхнувся. Вони наблизились до чоловіка. Потиснувши руку лікарю, батько з іскристими від радості очима, від усього серця подякував йому за допомогу. Його син вперше за багато років вийшов з дому. «Спасибі», – тихо, ледве чутно, майже самими губами сказав юнак.

Ми, люди, сильні духом. Ми можемо бути сильними рівно настільки, наскільки хочемо цього. Лише людина, яка сама відчула біль, може зрозуміти біль іншої людини. Адже найбільш стійкі елементи розташовані в середині періодичної таблиці. Десь між залізом і сріблом ... Між залізом і сріблом. Думаю, це стосується і нас.

Хамбір Валентина
16 років
Київська область,
Броварський район,
с. Русанів

НАЙДОРОЖЧА ЛЮДИНА

В невдалі миті, в прикрощі, невдачі
Ти всьому світу білому не рад,
Тихенько сядеш у куточку та й заплачеш...
На жаль, не можна повернути все назад!
І саме в ці скрутні хвилини,
Коли зневірений в собі,
Підійде мати до дитини
І вірний шлях підкаже у житті.
Вже скільки років мама нас ростила
І скільки через нас турбот зазнала,
Чому вона це робить ми не розуміли,
А зрозуміли лиш тоді, коли повиростали.
Як болить серце, коли вона сумує,
Як крається душа, коли вона заплаче...
Я підійду до неї, тихенько поцілую:
«Все буде добре, мамо, от побачиш!»
Все те, що при собі ми маєм
Нам дала в дитинстві мати,
Що мами кращі від усіх - ми добре знаєм,
Та їх не всі умієм поважати!
Нас тільки мама зрозуміє,
Підкаже як, коли і що зробити.
Лиш мама переконувати вміє
І правильно навчить на світі жити!

Маркович Оксана
14 років
Закарпатська область,
Ужгородський район,
с. Ляхівці

КРИЛА НАДІЇ

Людина – птах,
А отже має крила,
Ті крила, що її піднімуть ввись,
Що допоможуть бути їй щасливим,
Що допоможуть не дивитись вниз,

Підняти важкість сірої зневаги,
Гіркої підлості, тривоги й самоти...
І жити знов, знов у житті кохати...
І прагнуть заповітної мети

Тому не варто, не втрачай надію,
Вперед дивись! Іди до висоти!
І кожен день закохуй в власну мрію,
Будь впевнений! І в завтрашнє лети!

ТАК, Я ЛЮБЛЮ УКРАЇНУ

Ми вважаємо, що у цьому розділі будь-які рамки зайві. Так. Ми її любимо! І для кожного з нас є щось своє сильне та тендітне, те, що викликає радість та надію, і те, що є і залишиться драматичним, сумним у нашій любові до України. Вона у всіх на вустах. Але для нас — завжди у серці.

**Переможець номінації
у віковій категорії 11 – 13 років**

Веремчук Анастасія

13 років

**Рівненська область,
Березнівський район,
с/т Соснове**

ГУРТУЙМОСЯ, БРАТОВЕ УКРАЇНЦІ

З ранніх літ матуся завжди мене вчила,
Що на кращій в світі ми живем землі,
Що в красі й любові — справжня наша сила,
І що всі ми рівні в місті і селі.

Ріки синьоокі, таємничі гори,
Несходимі тихі лісові стежки,
Дивний степ широкий, славне Чорне море, —
Де іще багатства бачили такі?

Сумно, що настала нелегка година,
Вітер злий зриває український цвіт.
Від страждань численних плаче Україна,
І про допомогу просить увесь світ.

На Верховну Раду боляче дивитись:
Бійки, перепалки, сором і ганьба.
Горе-депутати, нам не час сваритись,
Нас єднать за волю має боротьба!

Нас ніде не будуть в світі шанувати,
Якщо між собою не знайдемо лад,
Нам самим потрібно шляхи відшукати:
Від чужого сонця не цвістиме сад!

Вчинки тих обранців важко зрозуміти,
Їм самим, напевно, часом невтямки.
Українці-браття, що нам є ділити?
Хіба рідну матір ділять на шматки?

Розділяти треба біль людський і тугу,
Співпереживати за біду чиюсь,
Без думок про користь стати комусь другом,
І свою сорочку дати без жалю.

Прокидайтесь, люди, ті, що звикли спати!
Через бездіяльність згинемо усі!
Нам давно потрібно всім пліч-о-пліч стати,
Як робили предки у скрутні часи.

Шлях до перемоги довгий і тернистий,
Зітканий з рішучих прагнень нас усіх:
Наша ціль єдина — небо мирне, чисте,
І дзвінкий дитячий, безтурботний сміх.

Вірю в світлу долю, вірю в Україну,
Знаю, що настане завтра кращий день,
Браття-українці, станьмо воєдино,
Тільки так майбутнє ми своє знайдем!

Лебедєва Амелія
11 років
Київська область,
м. Яготин

ЯК НАША КРАЇНА СТАЛА УКРАЇНОЮ (Казкова історія)

Це було дуже давно. Не тоді, коли зародився світ. І не тоді, коли з'явилися перші люди. Це сталося, коли не було нічого, одні бактерії, що жили у хмаринках із пилу.

І жила там одна бактерія, яка дуже виділялася серед інших. Бо, на відміну від інших, вона не могла міняти свою форму. Вона була схожа на нашу теперішню друковану літеру «У». Всі бактерії були схожі на нашу абетку.

І коли зародився світ, зелені створіння з кумедними антенами на голові вирішили дослідити ті бактерії. І почали записувати їхній вигляд. Та в такому порядку, як зараз наша абетка.

І от одного дня відправили одного розсіяного зеленого чудернацького чудилу подивитися на інші планети і дізнатися про інших створінь. І дали тому чудилу аркуш паперу, на якому були намальовані ті бактерії.

Коли прилетів на нашу планету той розсіяний дивак з антенами на голові, витяг аркуш паперу з малюнками і, як побачив велетенських динозаврів, зі страху закричав, підстрибнув, побіг до свого корабля.

Той аркуш знайшли наші предки і зобразили малюнки на скелях. Потім вже за цими малюнками і абетку придумали.

В той час була одна країна без назви. Мова була, а назви немає. І жив у тій країні князь, а в князя був син Ілля. І коли настав час синові йти до школи, вчили його там писати літеру «У». І так ця літера йому сподобалась, що у слові «країна» він зробив помилку — написав не «країна», а «Україна».

Побачив князь, як його син пише, а тут помилка. Ще й така груба! Хотів він насварити Іллю, та передумав. Вирішив князь назвати так свою країну.

І з тих пір наша країна так і називається — Україна!

УКРАЇНА

Україна — це наша країна,
Це — моя і твоя Батьківщина.
Це калина, над ставом вербиця,
І в полях колосиста пшениця.

Україна — найкраща і мила.
Вона всіх нас, як мати, зростила.
Ти багата землею й народом,
Тут красива, як казка, природа.

Тут навчаюсь, дружу і радію,
Веселюсь, як всі діти, і мрію.
Україно, ти світ нам відкрила,
Ти — життя наше, щастя і крила.

Мартиненко Тетяна
13 років
Кіровоградська область,
м. Олександрія

УКРАЇНА

Мій рідний край, улюблена країна.
В ній гори, річки, полонини.
Вона красива, ніби кетяги калини,
Ця мальовнича, моя гарна Батьківщина.
Волошки в полі, золота пшениця,
Священне дерево — зелена вербиця,
Із журавлем невичерпна криниця
Та запашна із сіллю паляниця.
Це — моя улюблена держава
Незалежна, лагідна, яскрава.
Люблю я свою рідну Україну —
Вільну, самостійну та єдину.

ОЛЕКСАНДРІЯ

А в моїй улюбленій країні
Є шахтарський край — Олександрія.
Інгулець, Березівка, ставки,
Європейська площа та парки.
Олександрія — невеличке місто,
Але красиве, чисте і барвисте.
Славиться степами і полями,
Золотистої пшениці колосками.

РУШНИК

Український рушник — це святиня,
Від лихої біди оберіг.
На хрещення та на весілля
З хлібом-сіллю несуть на поріг.
Рушник — це дорога життя,
Висловлює він почуття.
Мама час не марнувала
Сину щиро дарувала
Гарні півні на луках,
Вишиті на рушниках.
До мети чарівний шлях,
Де мрії всі в наших руках.

Лева Яна
13 років
Закарпатська область,
Тячівський район,
с. Теремля

МОЯ ТЕРЕБЛЯ

Люблю гори і долини
Тереблі притоки
І стрімкі високі гори
Тереблянські кроки.

Чи є ще село краще,
Як моя Теремля?
Кругом ліси і рівнини
І на річці гребні.

Коли сіль тут добували
Вивозили в села
Замість шахт тут утворились
Солоні озера.

Про озеро лікувальне
Всім відомо нині
Знають наших теремлянців
По всій Україні.

Коваленко Ілля
13 років
Чернігівська область,
с. Киїнка

БАТЬКІВЩИНА У ВОГНІ

Вже третій рік іде війна
На рідній нам українській землі,
І стогне Батьківщинонька сумна,
І плачуть, плачуть в небі журавлі.
А ми... Вже наче й звикли до війни,
Вже не вражають цифри так із фронту,
Де гинуть вірнії України сини,
І матерям приходять похоронки...
Кому потрібна на землі війна?!
Нехай скінчиться, хай не гинуть тата
За Батьківщину, що у нас одна,
Немає іншої, нам треба пам'ятати.
Я хочу жити і рости на цій землі,
Щоб квітла Батьківщина, що єдина,
Щоб радісно співали солов'ї,
Щоб мати з поля зустрічала сина,
А не з війни...

Страшко Діана
12 років
Харківська область,
м. Лозова

СПОВІДЬ ДІВЧИНКИ З ГОРЛІВКИ

Про війну завжди важко говорити, бо немає нічого більш цінного, ніж життя людини та рідна домівка. Мені також довелося відчути, як важко полишати свій дім, свою школу, першу вчительку та друзів.

В МОЄ МІСТО ГОРЛІВКУ ПРИЙШЛА ВІЙНА! І життя розділилося на «до» та «після». «До» ми жили звичайно: батьки працювали, я ходила до першого класу, гуляла з друзями на подвір'ї... А «після»...

Пам'ятаю, як одного вечора, лягаючи спати, я побачила у вікні мерехтіння та спалахи, здавалося, це блискавка серед ясного неба. Так починалися бої за Донецький аеропорт. А вже на ранок здалеку лунали вибухи. Я хвилювалася за батьків, коли вони були на роботі. А батьки тепер завжди зустрічали мене зі школи і вели за руку додому. З кожним днем ставало страшніше та небезпечніше. І наша сім'я вирішила тікати від війни, сподіваючись, що все швидко закінчиться і ми повернемося додому. Але дива так і не відбулося... І ми вже чотири роки живемо у місті Лозова, яке стало для нас новою домівкою. Ми приїхали до зовсім незнайомого міста, де не було ні родичів, ні знайомих, не було нічого. Та мене гостинно зустріла нова школа, з'явилися друзі. Я вдячна Богу, що ця війна не забрала у мене рідних людей. Та жахи війни назавжди залишаться для мене страшними спогадами. Бо війна — це страшно, і я, як ніхто інший, це розумію.

Я вірю, що на Донбас скоро прийде мир. Українці — сильна нація. Ми здолаємо усі випробування. Я вірю у велике майбутнє нашої країни і зроблю для цього все, що від мене залежить. Я вірю в мир та процвітання України. Наша країна розквітне, як квітне біля моєї школи у Горлівці кущ калини!

Переможець номінації
у віковій категорії 14-18 років
Сімакова Ангеліна
18 років
Дніпропетровська область,
м. Кривий Ріг

ПІДСЛУХАНА РОЗМОВА

На вулиці зустрілися двоє. Він і Вона. Друзі дитинства. Як то часто буває, батьки дружать, то і в них не лишилося вибору. І хоча Він тривалий час був її другом за листуванням, бо не рік і не два сім'я його жила за різними єврокордонами, і різниця у віці була цілих п'ять років, дружба нікуди не поділася, а навпаки. Одному Богу відомо, про що вічно думали ці двоє, але теми для розмов у них були нетипові: то вони обговорювали літературні новинки, то бої без правил, то критикували системи освіти в різних країнах. Обоє мріяли, що згодом повернуть світ і наведуть у ньому лад. Ну хоча б локально. І хоча її мати часто говорила, що дурень думкою багатіє, мрії про гарненький світ у межах своєї Батьківщини не давали спокою.

Часом, правда, вона озиралась навколо і думала: «І нащо ото воно мені все? Ось закінчу школу, поїду кудись за кордон навчатись, як Він. І все буде чікі-пікі! Про який порядок у хаосі з назвою Україна може йти мова? Я ж одна не змушу всю країну танцювати під мою дудку, бо, бачте, європейські цінності це правильно і вони підуть нам на користь. Гаплик цій країні, ой гаплик же ж. Чого ж мені тут лишатися? Батьківщину, звісно, не вибирають, але ж вона нас якось не жалує... Ні, треба шукати долі деінде».

І от уже коли у неї визрів план, що поїде навчатися, де Він вчиться, що оселиться там назавжди якщо не в місті, то в країні – Він бере і вступає паралельно до українського вишу та ще й збирається вчитись на денному тут, а не в євроунівері. Ще й сказав: «От отримаю диплом, одразу ж на роботу влаштуюсь. Дуже зручно – і робота тут, і навчання, і рідня вся. І все в одному календарі». Ну не дурень?! Мріяли ж Україну на шлях європейський вивести, а тепер що?

Отож бо і воно, що не дурень. Розумний, як той чорт. А все ж щось таки його перемкнуло. Треба обережно вивідати, що Йому так не подобається в тій Європі, до якої Її так тягне.

Тож і зустрілися двадцятирічний Він, студент політології, і шістнадцятирічна Вона, одинадцятикласниця.

І тут почалося...

І я кажу йому:

– «Це все лажа. Шанси щось змінити практично дорівнюють нулю. Треба робити ноги. Треба тікати хоч на деякий час. Там, за західним кордоном, геть інше життя. Там би в мене усе було геть по-іншому.

Він усміхається:

– Гарна байка. Не більше того.

– Ще скажи «добре там, де нас немає»!

– Зірвала з язика. Ти навіть не уявляєш, наскільки це правдиво, без жодних перебільшень.

– Нісенітниця!

– Не-а!

– Аби перевірити цю давню приказку, слід хоча б раз перетнути кордон. Зрештою, чим я гірша від тих, хто засмагає в Іспанії, дегустує вина Франції, майже щодня їсть справжню піцу Італії. Там отримують гідні зарплати, дипломи тамтешніх вищів відкривають практично всі двері на шляху до престижної роботи, там щасливі люди. А в нас що? Як не маєш знайомих, то годі кудись і микатись. Жах!

– Нам тут показують красиві картинки із теплих і холодних розвинутих країн. Але чомусь рідко говорять про схожі з Україною проблеми.

– Правильно! Їх же немає!

– А де ж по-твоєму, вони ділися?

– Влада все вирішує! Президенти там, політики різні – вони ж про народ піклуються, а не про власні кишені. Це взагалі не потребує ніяких доказів, бо факт – найвпертіша річ у світі. Я взагалі не розумію, про які такі спільні проблеми ти говориш!

– Ну, наприклад, еміграція...

– Серйозно?!

– Цілком. Взяти ту ж таки Польщу, на яку так різко почала активно орієнтуватися вся Верховна Рада.

– Між іншим непоганий орієнтир. Зараз багато хто іде туди на заробітки, то незадоволених мало.

– З цим не посперечаєшся. Але поляки масово емігрують до Німеччини і США. Там скоро українців буде більше, ніж корінного населення.

– Ну це ти загнув.

– Не факт. Знаєш, де проживає найбільше поляків, після Варшави само собою?

– Ану здивуй мене!

– У Чикаго. Натомість у Любліні Можна зустріти українця ледь не на кожному перехресті. Там дуже потужна діаспора.

– Не прогадала та діаспора, визнай. Хоч і далеко від рідних, не всі ж виїжджали цілими родинами, проте у чистоті, порядку і при заробітках. Не те що наші батьки – від зарплати до зарплати тягнуть...

– Не скажи, – він усміхається лише кутиком уст.

– От тільки не треба ля-ля! Сусідчині діти вже третій рік у Гданську живуть і не скаржаться. І на фірмові речі вистачає, і на їжу нормальну, і на дозвілля, ще й батькам надсилають якісь кошти раз у кілька місяців. Не все так погано, як ти хочеш мені зараз оце розказати.

– Я тільки хочу, аби ти знала, що всі ті «нереальні» кошти в місяць для пересічного українця для тих же поляків рівно такі ж, як для нас державні зарплати. Якщо не переводити євро чи злоті у гривні, то виявиться, що і ціни у нас однакові.

– Та ну! Нісенітниця. У нас багато знайомих виїхали з України, і ніхто не скаржиться на нестачу коштів.

– А скільки з них самотужки винаймають житло?

– Еммм... Здається, всі вони живуть у квартирах, що їм надали роботодавці...

– Еге ж. Винайняти житло дорого для українця-емігранта. Взагалі на речі рівнятися не варто – одяг і взуття дійсно не такі дорогі, як тут. А от сфера послуг – геть інша справа.

– Це ти про що?

– Ну. Скажімо про медицину.

– Там усі застраховані. Не розумію, до чого ти хилиш.

– Послуги лікаря коштують досить таки дорого. Навіть якщо мова йде про стоматолога.

– Кхе-кхе. Типу у нас стоматологічні послуги копійки вартують. Там все ж із цим простіше.

– Не копійки. І не простіше, як не дивно. Ті ж всюди сушні поляки по кілька місяців відкладають гроші, аби підлікувати свої ікла. Це недешево задоволення, тому на заході Польщі багато людей мають у роті шахівницю.

– Ти якось усе з ніг на голову перевертаєш. Ніби не хочеш, аби я виїхала і відпочила від рідного міста хоч піврочки. Смітник, а не місто. Кругом брудно куди тільки комунальні служби дивляться, хто ото має все це прибирати.

– Як на мене, їдь куди душа кличе. Тільки не розраховуй, що навколо тебе все надзвичайно зміниться в іншому місті чи країні. А стосовно чистоти, то сама подумай: чому смітник утворюється.

– Бо не прибирають вчасно, звідки ж іще йому взятися!

– Серйозно?!

– Звісно, серйозно! Звідки ж їм взятися пляшці з-під пива, недопалкам, пакетикам з-під чипсів чи соку та іншому непотребу під ногами?!

Він на кілька секунд, здавалося, про щось замислився. А тоді взяв мене за руку і повів за собою до автобусної зупинки.

– А тепер дивися. Тільки не витріщайся, а дивися так, ніби ненароком.

– Це, звісно, безглуздя, але гаразд

На лавці сиділи дві жінки, одна з ним із дитиною. Хлопчиків було близько чотирьох-п'яти років. Він пив сік з паперової коробочки і явно був задоволений з того. Сік скінчився, хлопчина недовірливо потрусив коробочку, скривився і сердито жбурнув її на землю. Мама навіть не поворухнулася. Коли малий почав вередувати і смикати у її руці якусь обгортку, вона її відпустила, і той клопоть поліетилену опинився біля упаковки з-під соку.

Під'їхала якась маршрутка, і жінки, потягнувши малого за руки, швидко побігли до дверей. Жодна навіть не зробила хлопчикові зауваження, не те щоб підібрати сміття.

– І як тобі така картинка? – він хитренько прижмуривав очі.

– Не найкраща з усіх, що доводилось бачити. Але і явно не унікальна – таке у нас практично на кожному кроці. Я ж кажу – не люди, а свині якісь живуть.

– Ходімо далі.

Ми направилися до найближчого скверу – від зупинки хвилин п'ятнадцять пішого ходу. Дорогою часто-густо траплялися крамниці, біля яких стояли напхані сміттям урни, рясно притрушені зверху і поряд з ним же. Деякі урни погнуті, побиті і всі як одна геть невеличкі за розміром.

Справи у сквері виявилися гіршими: то тут, то там просто під стовпами вирости купки різного сміття. Біля лавочок вони височіли з обох боків, а під сидіннями і довкола все густо усіяно недопалками, сірниками, подекуди шприци валяються. Одним словом, картина маслом. А лавки... Без сліз не глянеш. Обшарпані, обписані, обдерті, з побитими рейками, часом з перебитими сидіннями навпіл. Одна тільки назва – лавки.

– Ну і? Це ж те, що я тобі вже півдня торочу: ми нікому не потрібні, у цій країні ніхто нічого не робить для людей! Навіть урни не поставили ніде. Тут без шансів зберегти хоча б відносну чистоту.

– Щодо урн згоден. Але подумай сама: нормальна вихована людина кине біля місця, де відпочиває, пляшку чи обгортку від шоколадки? Я думаю, навряд.

– А куди ж її подіти, як тут не потурбувалися про смітники?

– Ну, наприклад, забрати з собою і викинути у найближчу урну, яка тільки трапиться на шляху.

– Так вони ж здебільшого під зав'язку, чи ти не помітив?

– Здебільшого – це не всі. І якщо вже на те пішло, то на відміну від скверу у крамниці є робітники, які зобов'язані слідкувати за чистотою біля неї.

– Тоді чому вони цього не роблять?

– А чому ти в мене про це питаєш? Краще у них запитай. Звідки ж мені про те знати...

– Хм... А в Європі такого немає. Он скільки показують – нічого такого.

– Давай дивитися правді в очі. Показують те, що вигідно. І до того ж здебільшого показують центральні вулиці і площі – місця туристичні.

– І навіть незважаючи на наплив туристів, вулиці лишаються чистими.

– Не так мислиш. *Спеціально для туристів його вулиці роблять чистими.* Якщо хочеш зрозуміти, чим насправді дихає місто, прогуляйся не туристичними районами, а спальними, околицями. Не декораціями, а реальним життям. Я завжди так роблю. І досить часто бачу у популярних містах, про які із захватом говорять як про суперчисті, такі ж урни, як-от ми з тобою щойно спостерігали. Візьми той же Львів. Туристичні квартали сяють чистотою, незважаючи на натовпи гостей міста, що сновигають цілісний день взад-вперед. А відійти трішки вбік – купи пляшок і обгортки, смердючі смітєві баки на подвір'ях, які вчасно не вивозять. А зараз ще й нема куди весь свій непотріб дівати, то взагалі катають його всією Україною.

На горизонті з'явився дядечко із мопсом на повідку.

– Ось іще один наглядний приклад йде просто до рук. Принаймні мені так здається.

Коли між нами і дядечком відстань скоротилася метрів так до семи-десяти, мопс ні сіло, ні впало просто таки на алеї навалив купу.

– А в Європі такого немає. Там завжди чистота у парках і скверах. Можна сидіти просто на траві і не хвилюватися, що ненароком рукою влізеш у таку «бомбу».

– Безперечно. Але як європейцям вдається втримувати порядок у парках?

– Якщо чесно, не знаю. Але думаю, що протягом дня відбуваються якісь планові прибирання чи щось типу того.

Він засміявся.

– Насправді усе набагато простіше. Кожен європейець,

коли виходить на прогулянку свого чотирилапого друга, завжди бере з собою пластикову лопатку і мішечок чи пакетик.

– Для того, щоб...

– Так, для того, щоб прибрати какульки свого песика, котика, єнота чи кого він там вигулює.

– Та ну. Бути такого не може!

– Дуже навіть може. Якщо тебе ввіймають за тим, що ти не прибрала за песиком, то випишуть штраф. А втрачати чесно зароблені кров'ю і потом гроші ніхто не хоче. Я навіть більше скажу, відомі люди, зірки там чи політики, вони теж це роблять. Бо закон для всіх один.

– Якось у це важко віриться.

– Але це беззаперечний факт. Сам бачив на власні очі.

– Чуєш? А якщо від цієї процедури нудить там, то можна відкараскатися?

– Ні. Завела звірятко, то й слідкуй за ним по повній програмі. Така вже ціна за чисті галявини й алеї.

– Дивина.

– Для нас так. Для них норма. Якби у нас люди робили так само, то і ми мали б «незаміновані» газони.

Він про щось задумався на півхвилини, а тоді сказав:

– А давай проїдемося до центру!

– Нащо?

– Поїхали. Ми не надовго.

Саме настав час робочої перевозки. Люди хто як міг запишувалися в маршрутку так, що і дихати нічим було. Пам'ятаю, одного разу їхала такою рано-вранці на якийсь шкільний конкурс. Можна навіть було не триматися – все одно не впала б. Але водій вперто і нахабно змушував проходити по салону. Він чомусь був певен, що цей транспортний засіб безрозмірний. Гиснява була неймовірна. Одна дівчина навіть знепритомніла. Але водій лише знизав плечима, висадив її зі злісною фразою «Я від графіка взагалі-то відстаю!» – і поїхав далі, ніби нічого не трапилось.

Ось і зараз відбувалося щось подібне. Ми одні з останніх зайшли в маршрутку, заплатили за проїзд, а вже через пару

зупинок позаду нього (він стояв за мною) стояли кілька осіб, водій черговий раз спробував змусити людей, які і дихнути нормально не можуть, пройти невідомо куди, а у відкриті двері намагалися з гучною лайкою влізти пара-трійка пасажирів. Як результат, пасажирів обурювалися на грубуваті вимоги водія і на тих, хто безжалісно штовхає їх один на одного у своєму намаганні влізти до транспорту і нарешті дістатися рідного дому після важкого трудового дня. А на наступних зупинках із самої гуцавини консервної бляшанки на колесах почали виходити люди, полегшення практично не було, бо кожен обурювався через те, що «ви наступили мені на ногу», «можна якось обережніше з сумочкою», «не треба на мене падати», «куди я вам тут відійду» і таке інше. До потрібної зупинки всю дорогу я рахувала не те що хвилини – секунди, які так немилосердно довго спливали у цьому пеклі.

– Як тобі поїздочка?

– Та ну їй до дідька! Ти тільки подивися на мене!

Спідниця була зім'ята, наче ніколи не бачила праски у своєму житті. Взуття усе в пилюці і в різних слідах – по моїх туфельках пройшлося чотири пари ніг невідомих мені людей. Волосся було скуйовджене, прилипла до злегка вологого від поту обличчя. Як це ще на колготках стрілках не пішла, я навіть не знаю. Він мав не набагато кращий вигляд. По його черевиках теж пройшлися всілякі незнайомці, але якось по дивному: сліди від взуття виднілися у кількох місцях на темних джинсах. І на синій сорочці в районі плеча теж – дитинку виносив якийсь тато, що кудись поспішав.

– Такого екстриму можна ще зазнати хіба що в Індії чи десь в Азії.

– Еге ж. У цьому питанні нашій країні ще рости і рости. Не розумію, навіщо так набиватися в ті маршрутки, можна ж іншої зачекати...

– Кожен хоче потрапити додому якомога швидше. Навіть якщо йому не зовсім зручно стояти в певній позі у транспорті, то він все одно не пропустить можливості задовольнити свій інтерес, якщо можна так виразитися. Така вже українська натура.

– Яка «така»?

– Ми завжди впевнені, що для нас усе має бути найкращим. Якщо маршрутка, то чиста і порожня. Якщо й не порожня, то все одно саме в цю хвилину вона мусить неодмінно нас забрати з тої зупинки. І якщо вже ми зашли, то ні за що не маємо вийти на вулицю, аби звільнити прохід для тих, хто вже приїхав. Набагато цікавіше стояти і ловити тумакі всіма частинами тіла і всіма можливими речами і способами, при цьому відпускати обурливі, часто нецензурні коментарі. І то нічого, що то транспортний засіб за раз перевозить людей більше, ніж вказано у графі «пасажиромісткість». І водієві байдуже, що він порушує техніку безпеки і ризикує власним життям і життям пасажирів. Адже ні для кого не є таємницею, що маршрутки бігають по місту не нові. І якби, не дай Бог, відірвалося колесо чи відпала б важлива деталь, людей постраждало б аж надто багато.

– Ой, та ці водії взагалі! Мені іноді здається, що вони бачать не людей на зупинці, а просто над головою різні купюри. Тому й перетворюють маршрутки на бочки з оселедцями.

– У цьому є доля правди, адже перевізник, тобто начальство, вимагає певної суми прибутку за один робочий день. Від цього залежить розмір заробітку водія. От вони і стараються, хто як може.

– Не дивно, що пасажирі почали обурюватися.

– Згоден. Але і вони повели себе не зовсім коректно.

– Пффф! Ти що, знущаєшся?! Вони, можна сказати, захищали своє право на життя! Бо в тій душогубці реально можна доїхати до місця призначення напівпритомним. Ти чув, як він відповів тій жінці?

– Але своє обурення можна ж було висловити і більш стримано. Спокійним тоном. Пояснити, що місця бракує, а не починати одразу ж скандал, щедро приправляючи матюками свою промову. Зрештою в салоні були діти. І кому-кому, а їм вже точно ні до чого слухати нецензурщину.

– Що є, то є.

– Стає прохолодно, тому пропоную зайти до кав'ярні і випити гарячого чаю. Я пригощаю.

– Згода.

У кав'ярні було затишно і тепло. Красивий інтер'єр миттєво приковував до себе погляд, а аромат кави доповнював атмосферу тепла і затишку. Людей тут було на диво не багато, як для вечора п'ятниці, але жоден офіціант на протязі десяти хвилин до нас не підходив. Довелося самим шукати меню.

Вивчивши всі сторінки меню з напоями, десертами, і обравши солодоші до смаку, ми стали чекати, поки хтось зверне на нас увагу. Але дива чогось не сталося. А коли Він знайшов і фактично за руку привів до нашого столика офіціанта, той прийняв наше замовлення і з кислою міною поплентався геть.

Чай і тістечка ми чекали понад півгодини, що неймовірно дратувало, особисто мене. Він сидів спокійно, поглядавав на годинник і розповідав про те, як вчився в школах різних країн, яке б мало бути обслуговування в кав'ярні такого рівня – адже ми не в якийсь генделик зайшли. Розказував, як одного разу забув на якійсь лавці у Литві чохол від фотоапарату і прийшов за ним хвилин через двадцять. Чохол був на місці ще й оточений службою безпеки – він був достатньо великого розміру, а тому полісмени вирішили перевірити, чи немає часом у ньому бомби, або ще чогось такого, що могло б нашкодити мирним громадянам. Він розказував, як одного разу в Данії не міг виїхати з якогось закутка міста, бо всі місця в автобусі були зайняті, а стоячих пасажирів заборонено брати у транспорт. Розказував, що в пристойних кафе замовлення, як наше з ним сьогодні, приносять протягом десяти-п'ятнадцяти хвилин. Також розповідав, що в листопаді у Варшаві учнів водять до музею на урок історії їхньої держави – і все це безкоштовно! Розповідав багато надзвичайно цікавих речей, про які, на жаль, в Україні можна тільки мріяти.

– Ти щасливий. Ти все це бачив.

Він якось сумно усміхнувся.

– Сумнівна заява. Я змінив кілька шкіл, де всі предмети викладались англійською і не чув рідної мови. Святкував свята не так, як мої колишні однокласники з Батьківщини, а іноді – навпаки. Наприклад, Я не міг похизуватись подарунками від Святого Миколая, бо за православним календарем він настає пізніше. А святом, яке збирало всю родину разом хоча б дистанційно – стало католицьке Різдво. Чомусь ми його святкували на їхній манер – раніше Нового Року. Разом з усім хорошим, що я бачив у Європі і бачу зараз, мені довелося стати свідком масової еміграції арабів, які практично заповнили Францію і велику частину Німеччини. Довелося бачити і нерівність рас, хоч як дико це звучить у сучасному світі. Я став свідком теракту у самісінькому центрі мирного міста, чого, хвала Господу Богу, немає у нас, в Україні. Звісно, якщо не враховувати війну на Сході. Безперечно, у порядках європейських країн є багато плюсів, але це не означає, що там усе ідеально. Там теж є гори сміття, з яким ніхто не знає що робити. Є безробітні, є і п'янчуги, хоча там їх не так багато, як у нас. Є рівність прав чоловіків і жінок, але досить суперечливе питання щодо її доцільності, як і в нас. Вже коли я перестав бути малим хлопчиком і почав подорожувати самостійно, то все думав, де ж його найкраще живеться. Але, виявляється, куди б я не поїхав, я кругом беру себе. Тому якщо робиш добре – отримувеш добре, чиниш погане – таким і буде результат. Що віддаєш цьому світові, те й отримувеш від нього.

– Все починається з нас самих...

– Саме так. Тому не вір, коли говорять, що цю країну вже не змінити. Усе можливо. Народ звик в усіх бідах винуватити владу. Частково влада, дійсно, винна. Але ж хто її обрав? І чому в день виборів так багато людей не приходять голосувати? Бо це ж так зручно потім говорити, мовляв, підтасували результати, а тепер ведуть країну до цілковитого краху. Всі свято вірять, що коли ми ввійдемо в Європу, країна зміниться на краще. Але чомусь ніхто не хоче донести до урни обгортку з-під цукерки, не харкати біля лавочок у парку і не лишати там гори недопалків. Чомусь усі впев-

нені, що коли ця велика подія станеться, то все зміниться за помахом чарівної палички. Зникнуть кудись буркотливі і хамовиті водії, невиховані пасажирки, безвідповідальні офіціанти та представники інших професій, а на заміну їм прийдуть виховані, духовно красиві люди, і вся країна стане чистою і блищатиме, як нова копійка. Але, щоб копійка блищала, її потрібно постійно чистити, розумієш?

– Здається, так...

– То ж як будемо чистити країну?

– Мабуть, слід почати з чистоти самої мови...

– А чому так невпевнено? Дійсно, мовне питання досить гостро стоїть сьогодні. І якщо вже не вичищати українську мову від суржику, росіянізмів тощо, то принаймні вичистити власне мовлення від нецензурної лексики. Адже набагато приємніше мати справу з людиною, яка вміє чітко і грамотно виражати власні думки, при цьому поважає твою думку і позицію у будь-якій ситуації, навіть якщо її переповнюють емоції. Якщо кожен у цій країні прослідкує за собою, побачить, що він не святий і не змириться з цим, дасть бій власній недбалості, почне піклуватися про себе, своє середовище тощо, тоді тільки почнуться зміни. Ну і ще, на жаль, потрібен жорсткий контроль. Нам без нього ніяк.

– Геть-геть?

– Геть-геть! Нашому народу складно впоратися з місією власного переродження без контролю. Але ти знаєш, я вірю, що одного дня Україна розквітне таким буйним цвітом, що пахощами її задурманить голову усім сусідам, а то і далі.

– Якби ж тільки половина усвідомила, що держава – це сотні тисяч «я». «Я» унікальних, неповторних, відповідальних. І що саме від «я» починається розквітаюча Батьківщина...

Більшість з них до кінця життя працює чорноробочими, так і не діставши статусу громадянина чужої країни. А можливо їхня біда в тому, що відповідь треба шукати в собі, а не в підручнику географії. Ти сам собі країна! Зроби порядок в своїй голові!

Вони подивились одне одному в очі і усміхнулися.

І Він подумав: «Як не крути, а Батьківщина починається з тебе самого. До того ж, де б вона не була, добре там, де нас немає. Але ми усюди. Тож час міняти світ на краще.»

Дивна якась розмова в них вийшла. Вся її рішучість виїжджати з України назавжди кудись поділася. Дивилася на Нього – на Дитя, виховане Україною і Європою – і думала, що Він-бо для тутешніх дикуватий, недосвіт, і в той же час для Європи нерідний.

«Що з того, що я зміню паспорт? – подумала Вона. – Тут усе своє, тут можна спробувати змінити. А там – чужа, не потрібна нікому, приймачка, раба, що поклони б'є, милостину просить. Ні, не годиться так!»

І ніби на підтвердження цієї думки з колонок радіо зазвучав голос Кузьми Скрябіна:

Ти знову купиш стройові німецькі шузи.

Твої вуха давно вже звикли до чужої музики.

На твоїх губах застигла гримаса болі.

«Чому я тут ще? Я хочу давно на волю.»

Не твоя вина, що ти батька свого син,

А твоя біда не вміти бути ним.

Не стидайся, то твоя земля!

Не стидайся, то Україна!

Добре там є де нас нема,

Стань для батька нормальним сином!

Щодня близько 1000 українців подають документи на еміграцію. Щодня близько 500 українців ступають на чужу землю у пошуках кращого життя, а тому залишаються там. Ці люди відмовилися від своєї культури, своїх звичаїв і своєї віри.

Рижих Микита
16 років
Херсонська область,
м. Нова Каховка

З ЦИКЛУ ВІРШІВ «ГОЛОДОМОР»

Мовчіть, мовчіть, німого люцифера
Жорстокі діти, діти-вороги.
У Божий час, коли засяє сфера
Небесних жнив, нам буде до снаги
Піднятися з могили, повернути
На землю справедливість і любов,
На вільну квітку молодої руги
Впаде в один момент злочинців кров.
Тоді всі-всі, заблукані у пущі,
Мільйони – діти, жінка, чоловік –
Подивляться тверезо на грядуще
І будуть жити щасливо повік.

СОНЕТ

На полі споконвічної догани
Червоні й чорні вирости жнива,
Ще й проросла колюча кропива
На змащеній поверхні злої рани.

А в небі діти крові та омани,
Три ворони летять у дикий край
Безпам'ятства, де грає барвограй,
Руйнуючи чортів жажливі плани.

Сирі слова. На схилі давнини
Вони горять життям, як ті лини,
Та вірно плещуть правдою усюди.

О птиці райські, ваш вільготний лет
Над полем так нагадує стилет
І рве жорстоко кволі білі груди.

Немає слів... Пора відповідати...
Що робиш ти на полі крадькома?
Ба, пишеш у повітрі дивні дати,
Малюєш щось... От сита Колима
З її нещастям, злості округами,
А от нема ні зла, ні колосків,
Лише земля, подерта ворогами
Та той пустий, давно забутий хлів...

Попович Михайло
17 років
Закарпатська область,
Тячівський район,
с. Калини

ЛЕГЕНДА ПРО СЕЛО КАЛИНИ

Хочу Вам одну легенду
З давніх розказати
Як почали ще опришки
Села називати.

Різних легенд про наші гори
Ходить поміж люди
Й ця легенда сподіваюсь
Цікавою буде.

Міцні хлопці і відважні
В горах проживали
А їх люди між собою
Опришками звали.

Сміла дівчина й вродлива
З ними проживала
Їм вечерю готувала
Й одежину прала.

Та сталося таке лихо
Померла дівчина
Хлопці її називали
Сестриця – Калина

На високій горі Плеші
Її поховали
Срібла й золота в могилу
Придане поклали.

Гірко було їм могилу
Оту покидати
На честь дівчини рішили
Село це назвати.

А щоб смуток за Калиною
Якось вгамувати
Йдуть опришки ще горами
Далі мандрувати.

Як втомились то під дубом
Сіли відпочити
Під цим дубом вирішили
Й вечерю зладити.

Так під дубом вечеряли
Може й випивали
Отак дівчину – Калину
Вони поминали.

Час опришкам іти далі
В гори мандрувати
На честь дуба село рішили
Дубове назвати.

Скільки сплило відтоді літ
Люди не лічили
Назви селам ще й сьогодні
Люди не змінили.

Як розквітли наші села –
Люди щастя мають
Та легенду оцю давню
Досі пам'ятають.

*Склянчук Анна
14 років*

**Волинська область,
м. Любомль**

КРИК ДИТЯЧОЇ ДУШІ

Україно... Мій рідний краю! Моя земля – домівка затишна моя! Краса лісів, полів і рік... Та раптом... Діти стали дорослішими – до нас увірвалась війна...

Навколо страшна картина: руїни, сльози та біль... Лиш чути молитву мами про мир на своїй землі, про того солдата, що покинувши батьківський дім, ризикує життям ось там, на війні!!!!

І лише думка зрине: а скільки коштують сльози дітей, жінок, сестер, батьків? Чи є та причина, заради якої у мами не стане сина?... У відповідь хочеться сказати, та ні – прокричати: «Почуйте! Схаменіться! Ми не хочемо війни! Нам потрібен мир!!!»

А солдати, наші захисники, повертайтеся додому живими, здоровими:

Солдате любий, дорогий,
Вернись додому ти живий!
Чуєш?! Живий!!!

А діти? Щоб не чули ані пострілів, ані вибухів, щоб у мирному небі для них завжди яскраво світило сонечко! Щоб жодна дитина не втрачала більше тата, сестра – брата, а ненька – сина...

Мрію, щоб на світі не було війни, щоб сміялися діти, щоб став добрішим світ. Війні – НІ!!!!

Мельгунова Ельвіра
16 років
м. Херсон

БАЛАДА ПРО ЄДИНУ УКРАЇНСЬКУ НАЦІЮ

У звичайнім селі, що розкинулось біля Дніпра,
ще здавен жили люди. Традиції їхні несхожі:
Були чутні в одних українські красиві пісні,
Через тин, коли свято, звучали «сиртакі»,
А навпроти – татарські розмови гучні.

Над звичайним селом, де рясніли черешні та вишні,
в мить одну якось сонця у небі не стало:
налетіли загарбники – небо від смерті гуло,
матері зі сльозами синів на війну проводжали,
і завмерло в єдиній тривозі село.

У розбитім селі, де Дніпро мов поранений пес завивав,
Три вдовиці біду свою чорну утрюх бідували –
не звучали пісні, не палали «сиртакі» в дворах,
і розмови татарські ледь чутно напроти лунали.
...Пройде час – і загояться рани землі в яворах.

На сучасне село, де триває мобільне століття,
знов війна насуває, хоч зветься чомусь-то АТО,
Українець Михась, грек Сашко і татарин Рустам
як їх прадіди змушені знов боронити країну –
матері, як прабабки, молитви несуть небесам.

Не окремий шматок, а єдину країну боронять
української нації кращі й достойні сини.
Знов гуртує біда наші братні народи,
Адже воля дорожче за все – їй немає ціни!

Танцюра Катерина
17 років
Полтавська область,
Великобагачанський район,
с. Поділ

ЦЕ ВСЕ УКРАЇНА

Народжена жити у житніх обіймах,
У сонячнім світлі, в воді з джерела.
Осяяна сонця яскравим промінням
І ниткою з квітів, щоб рясно цвіла.
З густими лісами, з полями широкими,
З пухнатим туманом, що лан огорта,
З швидкими річками, ставками глибокими,
З полями, де мчала татарська Орда.
В ній димна історія честі й відваги.
Козацька безстрашність і віра людей,
Безмежна щирість і безсмертна слава,
Яку бережемо ми всі по сей день.
Це все наша Ненька! Це все Україна!
Душа української жінки-краси!
Це наша колиска, єдина родина!
Ми горді ім'я її в світі нести!

Вербовіцький Валерій
14 років
м. Кропивницький

ЛИСТ ДО ТАТА

Привіт, Татусю!

Пишу тобі листа з похмурого Кропивницького: вже три дні моросить дощ, шибки в моїй кімнаті «плачуть» тоненькими стрічечками. Все стало якесь сіре, мокре.

Ти вже 3 місяці знаходишся на сході України. Кожен день ми з мамою лічимо хвилини, години та дні до твого повернення додому та дуже хвилюємося за тебе та твоє здоров'я. Також за тебе хвилюються всі родичі, але ми розуміємо, що

ти там не байдики б`єш, а захищаєш інтереси нашої рідної
неньки України.

Кожен день, заходячи до школи, я зустрічаюсь поглядом з тобою, адже твоя фотографія висить на стенді «Вони захищають нас». Я бачу твої добрі, ледь примружені очі. Мені хочеться розповісти тобі про все: про оцінки і про спортивні змагання, про книжку, яку вчора прочитав, про свій клас і про засмучені мамині очі. Ми сумуємо за тобою!

Татусю, рідненький, для мене ти завжди найголовніша та найкраща людина у всьому світі. Я дуже пишаюся тим, що мій батько Герой. Своїм вчинком ти надихаєш мене...

Мені болісно чути образи на адресу моєї Країни, адже я – патріот, я люблю свою Батьківщину. Вона є частиною моєї родини. Я вважаю, що захист Батьківщини – це обов`язок кожного справжнього чоловіка. Отож, треба захищати свою Україну, бо для мене немає кращого місця на всій землі. Тут є все: і високі гори, які не залишають байдужим нікого своєю величчю та красою; й море, яке найпрозоріше та найтепліше влітку, коли ми їдемо відпочивати; і безкрайні степи на сході, які я бачу, коли ми їдемо до бабусі у гості. Я дуже хочу, щоб усе це не палало у війні, а процвітало у мирі і злагоді.

Деякі діти мріють про іграшки, велосипеди, телефони комп`ютери, а я мрію, щоб ти повернувся живим та здоровим. Щоб ми знову пішли до парку всією родиною, раділи та веселилися, і ти був вдома з нами, тату. Я дуже тебе люблю та підтримую. Повертайся живим!!!

Твій син Валерій.

ПРИРОДА – ДЖЕРЕЛО НАТХЕННЯ ТА КРАСИ

Тут відкриваємо безмежний простір для ліриків, яких надихає природа рідного краю (і не тільки рідного), для тих, хто вміє розрізняти тихенький голос листя у шелесті вітру. Малювати пейзажі без пензля та олівця... Отже, ви зрозуміли – природа і ще раз природа.

**Переможець номінації
у віковій категорії 11 – 13 років**

*Ліс Софія
11 років*

**Вінницька область,
Чернівецький район,
с. Гонтівка**

Софійка сиділа перед відчиненим вікном, вдихаючи на повні груди прохолодне вечірнє повітря, наповнене пахощами троянд та жасмину. Небо потроху вкривалося мережаною поодинокими зірками ковдрою. У вікно залетів пустотливий вітерець, грайливо погладив обличчя дівчинки, скуйовдив неслухняне пасмо золотавого волосся... Софійка замріялася... В її вухах ще відлунювався гамір шкільної лінійки, чувся дзвоник, що сповіщав прихід літніх канікул, а на щоці відчувався якийсь по-батьківськи теплий поцілунок директора школи, що супроводжував вручення Похвального листа «За високі досягнення в навчанні» у 4 класі. Завтра починаються канікули! Пора відпочинку, пригод та нових відкриттів!

— А ми завтра ідемо з батьками на шашлики! — радісно розповідала Софійці її однокласниця Галинка.

— А я піду з татом на риболовлю, — ділився своїми планами сусід по парті Максимко...

Софійка й досі чула схвильовані голоси своїх однокласників і думала, що її канікули розпочнуться не так весело, як у її шкільних друзів, адже потрібно допомагати батькам по господарству, бо вдень вони на роботі.

— Софійко, лягай спати! — прочинила двері кімнати мама.

— Зараз, матусю, — заметушилася Софійка.

— Добраніч, донечко! Солодких тобі снів! — промовила мама, ласкаво обійнявши своє дитя.

— Добраніч! — поцілувала Софійка маму.

Через декілька хвилин світло в будиночку погасло. Сон огорнув у свої п'янкi обійми Софійчиних батьків, але не дівчинку. Вона сиділа перед відкритим вікном, дивилася на миготіння зірок на небі, слухала пісню цвіркуна і задумалася... «Чому, коли зорі падають, потрібно загадувати бажання? От якби бачити те, що неосяжне людському зору, відчувати і чути невідоме...», — подумала дівчинка. І в цю саму мить із неба зірвалася яскрава зіронька і, тягнучи за собою золотаву нитку — слід, полетіла прямисінько до будиночку Софійки.

Перед дівчинкою, наче з туману, з'явилася маленька Фея в мерехтливій діадемі на голівці, протягнула свою маленьку ручку — і позаду залишився будиночок зі сплячими батьками та кущами троянд і жасмину під вікном.

Спалах... Софійка відчула під босими ногами приємну прохолоду весняної трави. Дивно... Ніч — найтаємничіша частина доби. Вона знебарвлює все довкола, надаючи йому загадково — казкових форм. Природа, знеможена дрімотою, солодко засинає... А, можливо, це так здається на перший погляд? Бо зараз Софійка може бачити те, як бавиться вітерець із листям полохливої осики; як зачаровано притихла калина, на гіллі якої виспіває свою пісню голосистий соловейко; як солодко спить, забувши про денний страх, вухань — зайчик; як десь поряд обережно скрадається хитра лисичка (добре, що в протилежний від зайчика бік), а з дупла старого дерева сова крутить головою з жовтуватого — рудим розхристаним оперенням, залишаючи при цьому тіло нерухомим. Її очі — вогняні факели, доводять до непритомного стану маленьку мишку, що була спробувала вийти на прогулянку зі своєї нірки...

Софійка вражена, як вона раніше цього всього не помічала? Фея схвильовано дивується, дівчинка так захоплено обіймає сонні конвалії, і здається, що маленькі дзвіночки ось-ось задзвенять неповторною музикою. Солодко п'янить

аромат — пахощі лісу і весни. З квіточки випала сонна комашка і, невдоволено похитуючи вусиками, попрямувала шукати іншу домівку.

Аж ось Софійка звернула увагу на залишені кимось пластикові пляшки з-під солодких напоїв, блискучі упаковки від шоколадок та чіпсів... Скільки ж тут сміття!

— Ось так люди «відпочивають»... Розважаються, шумлять, виривають з корінням рідкісні рослини, ламають дерева, палять вогнища, щось смажать, залишають після себе сміття, а природі, щоб відновитися, потрібен не один рік... — коментувала побачене Фея.

З великих зелених Софійчиних очей скотилася сльоза і впала на зарошену траву — природа теж плакала... Кожна травинка, скроплена росинками-намистинками, виблискує у срібному сяйві.

«Шкода, що ми не розуміємо мови природи...», — подумалося дівчинці.

Десь дуже близько знову заспівав соловейко...

Софійка повернулася на інший бік, міцно обійнявши подушку.

Десь далеко, на обрії, вже спалахують сонячні промінчики, вітаючи народження нового дня. Вулицею проторотів мотоцикл, везучи сонних Максимка з його батьком на риболовлю. І лише одна зіронька на небі знає правду про нічні подорожі Софійки. Новий день обіцяє бути цікавим, адже КАНІКУЛИ!

Кукла Андрій
12 років
Рівненська область,
смт Володимирець

МРІЇ ЗБУВАЮТЬСЯ (Казка)

Жила собі на небі Хмаринка. Білесенька, легесенька, мов пух, м'якенька. Літала собі, куди вітер дмухне — туди і неслася! Таке безтурботне життя було у неї! Все дивилась

Хмаринка з неба на землю: як там живуть люди, як важко працюють. Сади дивовижні вирощують, де груші пахучі, яблука червонобокi і сливи соковиті. А поля багаті жовтіють достигаючими житами! Пшениця золотом налита, жито вусами ворухить на вітерці. А он гречка запашна бджіл наскликала. Чула Хмаринка, який той мед смачний. Бачила, як їли діти хліб із медом — смачнішого нічого не буває! Любила наша цікава Хмаринка спостерігати, як росте картопля, як збирають її галасливі господарі восени.

Любила Хмарка ліс зелений. Його мову щиро любила, ніжний шелест листя. Віє вітер, а верхівки дерев гомонять, шепечуть між собою: «Що за вітер, звідки, куди летить? Що бачив і чув нового?». Так милувалася красою рідної землі безтурботна Хмаринка. Дуже вже подобалось їй з неба у водичку дивитись, як у дзеркало! Як пишалась маленька Хмаринка, що вона така гарнюща.

Та якось наша Хмаринка побачила те, що забрало у неї спокій. Це було неймовірне видовище! Квіти! Вони зачарували нашу пухнасту принцесу. Вона щиро заздрила квітам, що лагідно віталися з нею своїми яскравими голівками. «Ну чому, чому я не така, як вони?», — сумно думалось Хмаринці.

Одного чудового ранку, надувши щічки, Хмаринка задрісно спостерігала за квітами, що вкрили галявину у саду. Хатинка. Яка чудова, біленька та чепурненька серед дерев та квітів. Хмаринці перехопило подих! Червоні, білі, рожеві троянди велично споглядали на світ. Вони полонили ніжну душу Хмаринки. А як же не розумівся у цих квіткових справах вітер! Як завжди з'явився невчасно, так задоволено надув щічки і... дмухнув. Засумувала, не раділа наша Хмаринка ні птахам, ні прохолодній водиці, не дивував її більше ліс. Не милі стали їй поля і луки. Облетіли ніжні троянди, віднесло вітром пелюстки чудові. Аж потемніла наша Хмаринка від туги. Це помітило Сонечко.

— Чому це ти сумна, як день осінній? — поцікавилось Сонце. Тобі належить небо, хіба цього мало? Хіба ти не щаслива?

Хмаринка сумно подивилась на Сонце. Її було так жаль себе.

— По-твоєму, щасливою можна бути лише на небі? А ти знаєш, що щастя і на землі є?

Сонечко здивувалось такій нісенітниці:

— Що за думки у цій біленькій голівці? Люба моя Хмаринко, поки ти тут, ти — Хмаринка, ти — цариця, високо літаєш, усе бачиш і знаєш. А там, на Землі, ти будеш краплинкою води. Впадеш рясним дощем і все... Поглине тебе оте ненаситне чорне підземелля, навік поховає, дитинко.

Хмаринка розповіла мудрому світилу про свою велику любов до ніжних величних троянд. Як її душа хоче хоч раз вдихнути цей ніжний аромат.

— Допоможи, Сонечко! Мене вже не тішить небо, його велич і безмежність. Прощу тебе! Ти ж наймудріше на світі.

— Якщо вже і небо синє не в радість.... Тоді слухай мене, Хмаринко.

Сонце пообіцяло Хмаринці, що вона впаде краплинкою на землю. Там, на казковій клумбі, вона залишиться назавжди в прохолодній гущавині листя. Як сказано, так і зроблено.

Летіла, летіла назустріч щастю, вигравала ніжними барвами у променях Сонця радісна Краплинка. Забула і Сонечку подякувати, так поспішала!

Тепер вони завжди разом: троянда і ніжні краплинки. Їх можна побачити вранці, коли Сонечко лагідно цілує пахучі пелюстки, пестить тремтливу Хмаринку. Троянда рада такій дивній подрузі. Вона так підкреслює її ніжність, аромат та вишуканість.

Вас цікавить, чи щаслива сама Хмаринка? А от подумайте. Коли збувається мрія — це не є щастя?

Рачок Максим
12 років
Рівненська область,
м. Костопіль

ВЕСЕЛИЙ ДОЩИК
Дощик падає додолу,
Все радіє і гуде.
Запитав мене Микола:
«А навіщо дощ іде?».
Як йому це пояснити?
Здогадайся кожен сам!
Нащо думати? Ми — діти,
Й без пояснень добре нам.
Дощик падає із неба,
Не питай, а веселись.
Значить, братику, так треба,
Зрозумієш це колись.

Омельченко Дар'я
12 років
м. Житомир

ЛІТО
Літо, літечко, літусю!
Я тебе люблю.
Попрощаюсь із весною
Зовсім без жалю.
Ой, які рожеві щічки
У малої вишні!
Засоромились порічки, бо занадто пишні.
Літо — маківка природи, її кращий цвіт.
Дні, багаті на пригоди, сонячний привіт.

ТИ ДЕ БУЛА?
Весна прийшла.
— Ти де була?
— Була в гайочку,

В зеленому віночку.
— А ми тебе чекали,
Надію добру мали.
... Упали ранні роси
Берізонькам на коси.
Хмаринка кучерява,
І брунька — кулачок,
Ялинка величава,
Пустилась у танок.

НІЧНА КАРТИНКА

Пастух місяць пасе зорі.
Ніч надворі.
Сонечко спить.
Спокою мить.
Хмарка згорнулась в клубочок,
На чубчику зір віночок.
...Ляжу і я хоч трішки — дуже болять мої ніжки!

МАТУСЯ

Сонечко лине, ласкаве,
Квіточка ніжна, яскрава.
Берізка струнка, величава,
Це — моя мама.
Люблю її вірну і щиру,
Турботу її голубину,
Руки трудящі, рідненькі.
Мама. Матуся. Ненька.

БІЛОЧКА

Вертляве білчатко,
Маленьке звірятко.
Пухнасте й красиве,
Хоча й полохливе.
Горішки у лапках,
Як скарб притискає.
Зима ще далеко,
А їсти вже має.

МОЯ УКРАЇНА

А я колосочок твоєї Вітчизни,
В ній гори високі, й глибокі моря.
Пташки тут співають, і трави шепочуть.
Свята й благородна земля.
І небо безмежне, і сонце яскраве
Голублять мене кожну мить.
Моя Україна й людьми величава.
Ну як же її не любить?

Прохорова Софія
12 років
Харківська область,
смт Краснокутськ

Ген-ген долиною в'ється синьоока річка, що ховається за верболози і виринає серед буйних трав. Глянеш — серце мліє від тієї краси. А недалеко, на пагорбі, виріс смітник. Ой, який він негарний: мухи там себе почувають по-панськi, сморід дошкуляє усім перехожим. Стежина, що веде до річки, якраз проходить повз ті «мальовничі» місця.

— Ох, як я себе погано почуваю, — жалілась матінка-річка травам водяним, зеленокосій вербі і червонозорій вільсі. Течія моя сповільнилась, бо вода забруднилась. Голівонька день і ніч болить: матінка-річка не спить.

— Кумонько, голубонько, — прозора вода, день за днем спостерігаєм, що ти якась не така.

— Та яка ж я прозора? Мої діти, джерельця та струмочки, приносять до мене бруд, збігаючи з того пагорба. Маленькі дітки — маленький розум, бо не знають, як обійти ті кучі сміття. Два дні тому синочок-струмочок розповів, що бачив власною водою, як люди після пікніка викинули в нього три пакети зі сміттям. Він же хлопчик ще маленький, водички не набрався — почав пересихати.

— Ой ви, трави прибережні, квіти водяні. Дайте раду-порядоньку ви мені. Як позбутись того бруду, що нанесли його люди?

Трави низько нахилились над водою і повели розмову із рікою. Річка вдарила хвилею об берег, що згодна і гукнула:

— Раче-небораче, ану поклич вітерця — синочка наймолодшого!

Рак подумав-подумав, поворушив вусами, і як свисне. Зашуміло, засвистіло і прилетів молодий вітерець. Чуб білявий, бо хмарки грались й кучері закрутили, крила невеликі, але вже зміцнілі.

— Чого хочеш, матінко-річко?

— Вітерцю, допоможи — отим людям розкажи: занедужала матінка-річка, бо дуже брудна тече водичка.

Розбігся вітерець, замахав крилами, повів у бік села. Поїсся сморід вуличками-провулочками. Закрутили люди носами, бо негарним запахло. Людям мабуть невтямки, що треба прибирати смітники. Ще сумнішою стала матінка-річка.

— Ой ти, вербичко-сестричко, я твої коси умивала, добрим словом утішала, дай мені раду-пораду, бо немає з людьми ладу. Вербка нахилилась до води, листочки умились у річкової прохолоді і зашепотіли. Річка вдарила об берег, що зрозуміла і гукнула:

— Раче-небораче, поклич вітра-батька на допомогу.

Рак міркував-міркував, довго клешнями клацав, а тоді як свисне раз і вдруге. Зашуміло вгорі, потемнішали хмари — прилетів вітер-батько. Погляд мав суворий, чуб темний кучерявий, крила мав міцніші, ніж його синок.

— Чого кликала, матінко-річко?

— Вітерцю, допоможи, отим людям розкажи: занедужала матінка-річка, бо дуже брудна тече водичка.

Напружив крила вітер-батько, змахнув і налетів на пагорб. Закрутив, засвистів і наче пір'їнки полетіли смітинки на стежки-доріжки, де ходять люди. Минав час. Матінка — річка іще дужче занедужала. Уже хвиленьки її не грають, бо силюньки не мають. Мовить річка до червонозорої вільхи-тітоньки:

— Ти давно тут живеш, водичку мою п'єш, дай раду-пораду, бо нема з людьми ладу.

Розгойдались на вільсі гілочки, затремтіли листочки і зашепотіли до води, як позбутися біди. Матінка-річка вдарила хвилею об берег і гукнула:

— Раче-небораче, а поклич вітрище-дідугана.

Рак задумався, затупцював на місці, вирячив очі і тоді як свисне раз, вдруге і втретє. Потемнішали хмари, наче ніч навкруги. Засвистіло вгорі, залопотіло — прилетів найстарший вітрище-дідуган. Він був сивочолий, погляд мав колючий і жахливий, а крила такі, що сонце закривали.

— А хто мене розбудив?

— Це я, матінка-річка.

— Чого бажаєш господарка води?

— Вітре, допоможи, отим людям розкажи: занедужала річка, бо дуже брудна тече водичка.

— Ось я їх провчу, — закричав вітрище-дідуган. Начувайтеся, невдячні. Як надув свої щоки, розправив крила — полетів грізним вихором на пагорб. Піднялися у повітря пластикові пляшки, поліетиленові пакети і всяка всячина погана, що лежала тут уже здавна. І понесло все це вихором у село і нагадало людям про їхнє зло. «Град» цей сипався на охайні будиночки, на розкішні сади, на барвисті квіти. Залементували жінки, заплакали діти.

— Ой, що ж це нам за таке горенько, — чулось звідусіль.

Вщухла буря. Зібрався увесь народ на майдані та й питають найстарішого чоловіка, що це за okazія? Сивовусий дідусь, спершись на ціпок, дав такий урок.

— Розгнівили ви матінку-річку, забруднили її водичку. Отой пагорб із сміттям буде вам каяттям.

Заходились усі прибирати: і старе, і мале, і всяке, яке може ходити і працювати. Глянули три вітри згори на той людський мурашник і задоволено посміхнулись. Хорошу справу зробили: все прибрали, а найголовніше, за порадою дідуся, посадили деревця.

Минули роки. Шумить березовий гай там, де колись був смітник, і тепер білокорі красуні запрошують на гостину: весною — порадіти пробудженню природи, влітку — захватись від спеки і напитись із чистого джерела прохолодної води, а восени — полюбуватись багряною красою листопаду. А яка рада матінка-річка, що її почули люди!

Романюк Ростислав
11 років
Київська область,
Сквирський район,
с. Чубинці

ПОЛЕ

Шумить хлібами поле,
Красується земля.
Привільно на просторі,
Тихенько вітерець гуля.

Волошки тут синіють,
Та сокирки цвітуть,
І небо угорі ясніє,
На нім хмарки пливуть.

Тут перепілочка співає
Веселії свої пісні.
О, полечко, безкрає —
Ти найдорожчєє мені.

ЧАРІВНИЦЯ – ОСІНЬ

Чарівниця-осінь розкинула
Осінній покров золотий,
На дерева багрянець накиннула,
Мов на плечі жупан дорогий..

Гарно на землі, мов в казці,
Біла хмарка мрійливо пливе,
Вітерець в веселім танці
Із листочком ніжно заграє.

Я дивлюся на осіннє диво,
На серце лягає тепло.
Мить оця для мене особлива,
Кращої за неї не було.

БОСОНОГЕ ЛІТО

Заспівало літо босоноге
У гаях, садках, полях,
Пострибало на порогах,
І пройшлося по шляхах.

Посміхнулось сонечко,
Довкола квіти зацвіли,
Колоситься полечко,
А дівчата кіски заплели.

Лине звідусіль пісенька,
Дуже-дуже раді всі їй.
Це веселе літечко
Сподобалося і мені.

Неділько Олексій
11 років
м. Полтава

РІДНІ ГОРИЗОНТИ

Що таке природа? Замислююся я як молода людина, як учень 6 класу. Мабуть, для кожного з нас це щось особливе, те, що надихає на нові думки, на життя, на позитивні справи. Для когось природа це розвиток від маленької клітини до великого організму або руху атомів, для когось це створення нових шедеврів картин з осіннім листям або морським бризом. Природа — це все, що є навкруги нас, наше ставлення один до одного, до тварин та рослин. Я хочу, щоб для кожного з нас природа стала подругою, з якою ми можемо поринути у цікавий світ казки...

Кожен раз, коли я приїжджаю в село до бабусі, мене дивує краса української природи. Зараз липень місяць, і можна побачити різнобарв'я квітів: майори, чорнобривці, гладіолуси, матіола, васильки дивують нас своєю красою. Я побіг на город, там на мене чекала несподіванка: вся земля була покрита зеленню — це розрослися огірки, поруч помі-

дори, які вже цвітуть і зеленіють, та плоди поки-що незрілі. В господарстві у моєї бабусі є корова, для неї заготовляють на зиму сіно, яке складають у великі покоси, на вершечку одного з покосів інколи я бачив kota, який сидів і дививсь на мене своїми зачарованими очима. Котів треба поважати, бо вони ловлять мишей, які роблять шкоду.

Понад усе мені подобаються домашні дині, вони солодкі, як мед і духмяні, таке враження нібито вони росли на городі усе своє життя. Я в захваті від подорожей селом та пошуку нових пригод. Одного разу, нікому не сказавши, я побіг на галявину, перебігши через кладку, я опинився у мальовничому місці, де росли квіти, трави, сяло сонце, синіло небо і було видно нескінченний горизонт, який манив мене своєю магічною красою, та надихав на нові подорожі. Я зібрав польові ромашки, васильки та подарував їх своїй матері, яка також любить природу. У селі люди більше люблять природу, більш прив'язані до нашої годувальниці землі та мають більше можливостей спілкуватися з довкіллям. У садку бабусі ростуть яблуні, груші, сливи, абрикоси, вишні, шовковиця. Інколи я допомагаю обкопувати дерева, вони віддячують своїм багатим врожаєм. Коли мені сумно, я можу підійти до дерева і попросити у нього сили для навчання. Відразу відчуваєш якість полегшення та думки стають яснішими.

У мене дома, в місті, живе морська свинка, вона дуже кумедна та смішна, вміє розмовляти (курличе), любить огірки та кульбабу. Я її люблю, бо вона часточка природи, а ми для неї увесь світ — тому що вона живе в неволі.

Людям треба більше піклуватися та поважати природу, вона дає нам сили жити. Я вдячний лісу за його безмежну красу, за його таємничі стежинки, за спів птахів, за теплий літній дощ, веселку, лісову полуницю; цвіркуна, який заліг на галявині, за скошену траву, за різноманіття флори та фауни. Мені усе цікаво, тому для пізнання світу вважаю за потрібне більше подорожувати та вивчати природу інших країн.

Я дякую природі за все, навіть за таку дрібницю, як побачити після дощу маленького равлика у вологій траві... Отже, природа — це життя...

Назаркевич Оксана
12 років
Тернопільська область,
с/т Гусятин

КАЗОЧКА ПРО СОНЕЧКО

Жило собі Сонечко. Дуже воно любило прокидатися рано-вранці і освітлювати все навколо своїми сонячними промінчиками. На землі вони перетворювались на спритних і веселих сонячних зайчиків, які радісно підстрибуючи, заглядали у кожную домівку і навіть шпаринку, сповіщаючи про прихід нового дня.

Одного разу, мандруючи небом, Сонечко поглянуло на землю і здивувалося: що це за дивна комашка повзає по зеленому листочку? Уся червоненька, з чорними крапочками. Вирішило Сонечко познайомитися ближче із цією дивною істотою.

— Привіт, комашко! Як тебе звати?

— Привіт, я — Сонечко.

— Що? І ти теж? Це ж я Сонечко!

— Значить ми тезки, бо в нас однакові імена.

— Давай дружити.

— Згода. Сподіваюсь, ми ще зустрінемось, а поки що у мене ще дуже багато справ.

І помандрувало Сонечко далі. Бачить, якась дивовижна квітка, схожа на нього, завжди повертає свою голівку до сонця.

— Привіт, дивна квітко, чому ти постійно переслідуюєш мене?

— І зовсім я тебе не переслідую, я просто повертаю до тебе голівку, тому що мені дуже подобається твоє тепло. Воно таке приємне і надзвичайно лагідне. Ти ж бачиш, що я навіть трішки схожа на тебе та й назва моя подібна на твою, адже я — Соняшник. Будьмо друзями!

— Я не проти. Я уже подружилася із чудовою комашкою, яку звати так само, як і мене — Сонечко. Знаєш таку комашку?

— Звісно, вона завжди прилітає до мене в гості, щоб погойдатися на моїх листочках.

Настала ніч. Сонечко заховалося і вмить заснуло. Коли проснулось, то побачило внизу якесь світло, справжнє літаюче чудо.

Вирішило воно з ним привітатися і подружитися.

— Здрастуй! — сказало Сонечко.

— Здрастуй! А як тебе звати? Таке жовте, велике коло, — поцікавилось воно.

— Мене звати Сонечко. А тебе як звати?

— Світлячок. А давай дружити?

— Звісно ж, я не проти.

Так Сонечко зі своїми друзями і мандрують світом.

Бус Софія

12 років

**Волинська область,
Іваничівський район,
с. Бужанка**

ЯК ВУХАНЬ УРЯТУВАВ МЕТЕЛИКА (Казка)

Одного теплого весняного дня зайчик стрибав по галлявині, на якій вже проросла молода зелена травичка та перші квіточки. Вухань, ніжившись у теплих промінчиках сонечка, насолоджувався запахом квітів. Зайчик побачив метелика, який літав від квіточки до квіточки і мабуть снідав. Зайчик здивувався, адже знав, що ще не всі комахи прокинулися від зимового сну. Вухань захотів із ним погратися, тому вирішив спіймати метелика.

— Обережно, не порань мені крильця, — сказав хтось тоненьким голоском.

Вухань завмер від подиву. Він здивувався і злякався водночас. Поруч нікого не було. Зайчик витягнув білу мордочку з травички і почав принюхуватися до всього, що його оточувало. Він не знав, хто з ним говорить.

— Ти хто? — тихесенько запитав вухань.

— Я — фея квітів. Сьогодні вирішила перевірити, чи все гаразд у моєму маленькому королівстві. А ти мені заважаєш.

Зайчик замер від здивування. До нього говорив той самий метелик, якого він хотів спіймати.

— Королівство? А я думав, що це звичайна лісова галявина, на якій росте багато смачної зеленої травички. Ось які гарненькі квіточки розцвіли. У них такий приємний аромат. Це — анемони.

— Так, це можливо звичайна галявина, на якій росте трава і квіти, але і за цими рослинами потрібно доглядати. Чи знаєш ти, що чимало квітів незабаром можуть зникнути?

— Ні, ніколи над цим не задумувався, — відповів Вухань.

— А можна я буду тобі допомагати доглядати за рослинами. Обіцяю не пошкодити жодної пелюсточки. Буду дуже обережним.

— Добре, — відповів метелик.

Зайчик слідував, щоб ніхто не нищив квітів, відганяв жучків. Іноді метелик літав над галявиною. Здавалося, що він щось перевіряв, чи все гаразд у його королівстві.

Раптом небо закрила чорна хмара. Здійнявся сильний вітер. Почався дощ. Зайчик злякався. Він хвилювався за метелика, за квіточки.

— Феє, де ти? — гукав він, — що мені робити?

Ніхто не відповідав. Зайчик стрибав по мокрій травичці. Лапки його замерзли. Дощові краплинки боляче били по голівці. Вухань ні на що не зважав. Він знав, що рослини потребують його допомоги. Метелик теж був у небезпеці.

Метелик не міг літати через сильний вітер, тому впав на землю. Його крильця намокли. Він не міг злетіти вгору. Метелик голосно гукав, кликав на допомогу. Проте через сильний вітер його ніхто не чув.

Раптом біля метелика з'явився вухань. Він із радістю промовив:

— Ось ти де, а я тебе скрізь шукаю. Швидше залазь на мій носик. Я спробую сховати тебе у тій білій квіточці, що біля дерева.

— Дякую тобі, вуханю, ти справжній друг, — ледь чутно мовив метелик.

Дощ невдовзі закінчився. Чорні хмари зникли, а на небі знову засяяло яскраве тепле сонечко. Воно зігріло всіх. Тому зі своїх схованок повилазили комахи — жучки та мурашки. На лісовій галявині знову відчувався приємний аромат квітів — неймовірні анемони теж раділи сонечку.

Хороший настрій був і у зайчика, й у метелика. Друзі милувалися веселкою, яка здійнялася над ліською галявиною.

**Переможець номінації
у віковій категорії 14-18 років**

*Козак Ірина
15 років*

**Тернопільська область,
м. Шумськ**

Я б хотіла запам'ятати тебе, літо, щирим,
як отой на подвір'ї дитячий сміх,
безтурботні розмови стріх,
серед сотень доріг.

Я б хотіла зберегти тебе, літо, теплим,
щоб, коли холодно буде і страшно,
на душі було щось ніжне і легке,
бо інколи, знаєш, буває важко.

Я усю твою атмосферу, літо,
з радістю розклала би в банки
а краще в бочки,
щоб скрізь і всюди були твої шматочки.

Я б діставала вечірнє сонце
і польові трави –
та під хурделицю готувала б різдвяні страви.

Ніжні дотики вітру і теплі грози
теж завжди були б зі мною,
з ними я б не боялася морозів,
у мене були б свої погоди прогнози:
зранку – вино з кульбаб
і танці під спів пташок;
ввечері – лимонад,
і нічого, що він з грушок.

Віриш, літо, я б хотіла,
щоб ти було вічно, але ти – коротше за мить,
яка містить стільки сенсу
і стільки життя, що
ненавмисно
по-справжньому
починаєш
жити.

Захаренко Софія
14 років
Черкаська область,
м. Кам'янка

ВІКОНЦЕ ДЛЯ ВЕСНИ

...Коли у віконце постукала весна, я не поспішала відчиняти, адже ще не оговталася від капосних подарунків зими. Та юна красуня була невблаганна й дощовито постукувала у дверцята. Серце опиралося, замкнувшись за сімома замками, а очі хвилююче ковзали по мережаних гардинах, які ледь-ледь затуляли віконце. Аж раптом мій погляд торкнувся квітів, що розросталися прямо на сумливій кам'яній стіні, добираючись до вікна. Пелюстки в'юнко влітали в брунатність цеглин. Ось-ось, і вони вже уквітчали віконну раму.

Поглянувши на мить вгору, я мала надію знайти відповіді на питання, які не давали спокою. Ні! Це не: «Чи буде сьогодні дощ?», «Чому трава зелена?» чи «Куди відітають

птахи взимку?» Аж ніяк! Я дуже часто міркую над тим, що зміни в житті завжди приносять щось хороше. За зимою йде весна, за весною – літо. Одна пора змінюється на іншу, одна людина йде – приходить інша, ми щось втрачаємо, а щось знаходимо, зупинити такий колообіг ніхто не в змозі. Напевне, не думаємо над цим, поки в нашому житті все добре, поки щось не зміниться. Тоді починаємо розуміти, як сильно ми когось кохали, як не хочеться покидати місце, що стало дорогим, розлучатися з найріднішими. Таких «як» безліч і моя голова – не виняток.

Та цього ранку все було інакше. Мені не хотілося міркувати на подібні теми чи філософствувати про природу людини. Я все ще поглядала у вікно і чекала, коли пелюстки тендітних квітів нарешті доберуться й до кімнати.

Довго спостерігала за метеликом, який сидів на тоненькій гілочці, ніжно змахуючи своїми крихітними крильцями, і раптом усвідомила, що життя створене не для того, аби просто про щось роздумувати...

Серце ніби прочинилося і випустило весну, таку довгоочікувану, теплу і лагідну, як мама.

«Доню, іди снідати», – від звуків рідного голосу сонечко засвітило яскравіше, пташки защебетали дзвінкіше, а весняні квіти приязно повернули до мене свої тендітні голівки.

МЕЛОДІЯ МАТЕРИНСТВА

...Мінорний подих квітневого ранку торкнувся декількох легеньких пір'їнок і завібрував тремтливими зітханнями. Вітер підхопив звучання й відлунням відкинув на сотні метрів. Мотив доносився від того широкоплечого, кремезного дуба, який могутньо тримав усе навколо в своїх дужих вітах. В його обіймах мостилося опатне гніздечко, яке було вдало захищене від навколишніх ненависників. Охоплені люблячими матусиними крилами, малесенькі пташенята тепло мружилися. Голосно цвірінькаючи, вони відкривали свої дрібні дзьобики, тим самим даючи зрозуміти, що вже зголодніли. Мама – пташка, яка повністю пірнула

в турботу за дітлахами, не відразу зрозуміла того натяку, адже була матусею вперше і деяких речей не розуміла. Але вперто й хвацько намагалася осягнути усі можливі ази материнства. Її пташине сердечко було сповнене ніжністю до своїх маленьких пустунчиків. А й справді, як можна було б без усмішки пройти повз славних, крилатих клубочків щастя. За якусь мить матуся вже тримала в дзьобу парочку черв'ячків, які незабаром стануть смачним делікатесом для її діток.

Один пуцьвірінок, набуваючи навиків, намагається вражає розправити крила, та чомусь вони такі маленькі... Він незграбно ковзає гілочками, висуває голівоньку і наполегливо дріботить лапками. Матуся, турботливим поглядом проходить по сіренькому пир'ячку пташеняти, наводячи дзьобиком на правильний шлях.

В'ючись мотузочкою, пуцьвірінки виборсуються із гніздечка, аби побачити великий, небезпечний і цікавий світ. Неня, побачивши кволі спроби дітлахів, вирішує допомогти їм у «пробі крила». Трішки підштовхує і... четверо бравих пташенят одне за одним пурхають у повітря, щосили замахавши крильцятами.

Згодом втомлені дітки, пригорнувшись до матусі, солодко зімкнули оченята. Мама-пташка з полегшенням зітхнула, хоча й знала, що через якусь мить вони хотітимуть поживитися, але то вже інше... А зараз вона трепетно вкладає їх спати, накриваючи м'якою плахтиною з любові. Ніжно туркочучи, обіймає своїх крихіток. Але один пуцьвірінок порушує тиху годину. І тоді мама заводить свою пташину коліскову... Пестливо голубить і заохочує пустунів відпочити. Вже і дитячко смачно поринає у сні. Дзвінко ллється пісня по всьому лісу. Малюки ворухаються, по-дитячому крутять дзьобиками і горнуть до матусі. А ліс увесь тихо і рівно дихає під найлагіднішу мелодію материнства.

Долга Злата
15 років
Запорізька область,
смт Михайлівка

ПАЛКІЙ ПОДИХ ПРИРОДИ

Спробуйте уявити, скільки можливостей втрачає людина, яка не бачить... Скільки днів, годин і секунд пролітають повз неї і залишаються тільки темрявою у її очах. Людина відчуває, що біля неї вирує життя, воно так близько проноситься біля її обличчя тихим подихом вітру. Життя поруч, але не всі це можуть відчути, а головне побачити.

Іноді ми самі себе відокремлюємо кам'яною стіною від навколишнього світу, від людей, від природи. Ми постійно шукаємо недоліки у речах, які нас оточують, але не можемо нічого зробити для уникнення цих недоліків, ми не звертаємо увагу на дрібниці. Але мені здається, що все прекрасне створено саме з них. Кожен хоче знайти ідеальне місце для себе, місце, де йому буде комфортно і він зможе відпочити від буденності і насолодитися кожним моментом свого життя. Але іноді таке місце зовсім не потрібно шукати, воно знаходиться десь поруч, слід тільки захотіти і ти обов'язково знайдеш його.

Якщо ви жодного разу не були в селі, то ви багато чого втратили, адже тут для того, щоб відпочити і насолодитись розмаїттям барв природи багато не потрібно. Головне, що тобі потрібно – це бажання, декілька друзів, велосипед і гарний настрій. Влітку ми всі хочемо потрапити у неймовірну подорож, дружню мандрівку, назбирати цілу купу літніх спогадів, щоб зігріватися ними в холодні зимові вечори. Здається я не знаю кращої ідеї, ніж поїздка з друзями до ставка. Так, звучить просто і зовсім не надихає на пригоди, але це лише на перший погляд. Збираємось ми частіше за все біля мого двору, бо від мене до ставка – рукою подати. Гучною, веселою компанією ми рушаємо добре відомою нам дорогою.

Ми їдемо... Сонце вже не так сильно обпалює землю, на небі розповзлися хмарки. Не можна однозначно сказати, якого небо кольору. Мені, приміром, воно здається кольору аквамарину. Світлого, світлого аквамарину. Але ми намагаємося насолоджуватись усіма кольорами. Тисячі, мільйони відтінків оточують нас у цей момент. Колір сонця проникає у серце кожного і ніби нагадує про красу навколо нас. І ось, нарешті ми на місці, нам залишилося тільки з'їхати з гори, але чомусь усі зупинилися. Ми стоїмо, довга, насторожуюча тиша, всі мовчать, бо зараз говорить природа. Її тихий монолог проноситься по маківках дерев, пролітає між листями очерету, спускається на гладеньку поверхню води і поринає глибоко-глибоко, до самого кам'янистого дна.

Разом із вітром ми спускаємось ближче до води. Всі ставлять свої велосипеди до купи і перше, що ми робимо – це звичайно ж перевіряємо наскільки тепла вода. Я знімаю взуття і нишком проходжу по розпеченому камінню, перший крок у воду, і тебе охоплює неймовірне почуття прохолоди. Хоч вода і скаламутилась трохи від нас, та я все одно бачу, як повз мене пропливають маленькі рибки, вони, як діти, їм все цікаво. Якщо я не буду ворушитись, вони, боячись, підпливуть до моїх ніг і почнуть лоскотати. Іще декілька кроків у воду і я відчуваю, як нерівномірно сонячні промені прогріли її. Вода тепла, як молоко, заплющуєш очі і уявляєш, що ти у глечичку з молоком, теплим парним молоком. Плескатись у воді можна ще довго, але це не все, чим можна зайнятись біля ставка. Всі швидко вибігають з води, і щоб не було холодно, ми падаємо спинами на вже добре нагріті плити, що рівним строем вирівнялись на пагорбі. І знову небо, воно майорить у всіх перед очима, хтось просто роздивляється його, хтось рахує хмарки, хтось починає порівнювати їх із тваринами, а хтось намагається збагнути, скільки кілометрів треба летіти, щоб дістатися до тієї величезної хмари. Знайомий звук долинає до нас, з кожною секундою він стає все ближче і ближче, ми піднімаємо голови. На іншому боці ставка розсипалась ціла купа квасолин, так саме на квасоллю мені схоже величезне стадо корів.

Змучений літньою спекою пастух йде в самому кінці, його вже не приваблює краса природи, він не піднімає голови, щоб подивитись на хмари, все, що він хоче – це повернутись додому, не загубивши жодної корови. Якщо стадо вже повертається назад, то для нас це знак, що скоро промайне останній сонячний промінь і розфарбує всю землю цілою гамою рожевих кольорів. Ми сидимо в очікуванні чогось нового і цікавого, та все, що ми чуємо, це зовсім не привабливе: «Ква!». Спочатку одна самотня жаба завела свою пісню, потім до неї підключилась ще одна, потім ще та ще. За декілька хвилин цілий хор вже заспівував свою вечірню серенаду і всі жителі ставка були примушені це слухати. Та знайшовся таки сміливець, який зміг перервати цю сумну пісню. З густого очерету пурхнув лелека. Граційне і тонке тіло одним змахом крил піднялось над водою. Його довгий дзьоб був трохи відкритий, все зрозуміло, він знайшов свою здобич. «Доквакалась!» – подумали ми і знов повсідалися на плитах. Поки ми спостерігали сумну жаб'ячу історію, сонце вирішило попрощатися з нами і тихо покотилося за очерет. Здавалося, що його промені намагаються зачепитися за гілки дерев, за воду, за очерет, вони не хотіли залишати цей спекотний, налитий різними барвами день із запахом стиглої черешні і меду.

Якби все зупинилося на хвилину, то перед нами постала б картина часів романтизму. Тільки справжній художник-віртуоз зміг би так вміло змішати кольори і поєднати їх в один шедевр. Шедевр під назвою природа, цей витвір неможливо повторити, нам невідомі всі його таємниці, нам невідомий навіть його автор. Але це його робить тільки цікавішим, загадковішим і надихає на те, щоб розгадати всі таємниці цього прекрасного світу.

Сидоренко Каріна
16 років
Київська область,
сміт Іванків

ОСІНЬ

Відчинила віконце – осінь,
І завмерла немов на мить...
Синє небо дощу не росить,
Біла хмарка кудись біжить.

Золоті кучеряві клени
І багряне вбрання горобин.
Лиш ялинка завжди зелена
Виглядає поміж ліщин.

А калинова вишиванка
Так і вабить до себе зір...
Осінь! Осінь! А ти чудова,
Ти прекрасна пора, повір!

Тхоренко Анастасія
15 років
Полтавська область,
Семенівський район,
с. Крива Руда

РАНОК ПІСЛЯ ГРОЗИ

Сьогодні вночі знову лив дощ. Здається, природа вирішила надолужити недодане за всі весняні місяці. Небо розривали блискавки, від грому здригалися вікна, вітром гілки нахилило до землі, а я сиділа у темній кімнаті і не могла відвести погляд від розгулу стихії. Поступово спалахи почали віддалятися, гриміло тихіше, вітер поніс хмари на море і переливчасте сюрчання цвіркунів заколисало мене. Ранок зазирнув у вікно

яскравим промінням, порадував новим днем і покликав на ранкову пробіжку. Не гаючи часу, взувшись у кеди і натягнувши улюблену футболку, біжу в парк. Уже вкотре подумки дякую незнайомому мені особисто (бо цієї людини давно немає на світі), але знайомого із розповідей рідних і вчителів – Сергію Марковичу Лопаті за це сільське диво – дендропарк. Дехто може сказати, що в селі парк і не потрібний, бо на кожному кроці зелень; свіжим повітрям дихай скільки завгодно, милуйся цвітінням дикорослих дерев, кущів – природа нашого краю різноманітна! Звичайно ж я люблю світ навколо мене, милуюся-любуюся нанизаними на міцний квітконос голубими квітами-зірками петрового батоба чи квітами-сонечками коров'яка, не тривожу листатий подорожник, що розрісся по краю вузької стежки, навіть рожево-лілові квіти будяка викликають захоплення! Все чудове і неповторне!

Але наш парк щось особливе! На вхідній алеї двома рівними рядами як надійні стражі порядку і охоронці спокою всіх зелених мешканців по команді струнко вишикувалися туї. Пробігаючи цим коридором завжди подумки посміхаюся: я на урочистий прийом поспішаю, далі мене чекають титуловані господарі!

Схоже, що так воно і є! Ось по обидва боки виступають розкидисті дуби з могутніми гілками-руками, що тягнуться до мене і ніби вітаються. Восени вони скидають не все листя, бо як же величній особі без мантиї? Взимку під вітром шарудить-шелестить воно, розповідаючи всім про літню красу, життєдайні дощі і приємну прохолоду.

Весело перестрибую через калюжки-озерця на стежці, що різко повертає вліво і відкриває поглядові нову картину. На галявині не залишилося води, тільки краплинки-перлинки в траві дарують тисячі маленьких діамантів. Галявину обступили шишкасті ялини ліворуч та білокорі красуні-берізки праворуч. Поміж ними ростуть кулясті кущики, які ніби діти намагаються сховатися, щоб ніхто з дорослих не потурбував їх. Погляд вириває насадження сумаха, суцвіття-свічки його вже червоно-коричневі і вигідно виділяються на тлі жилкуватого листя. На повні груди вдихаю аромат

мокрої землі, прим'ятої трави, квітів, що цвітуть тут і там на розкиданих клумбах.

Емоції переповнюють, серце заходиться від повноти щастя, одна тільки дум зараз у голові: світ прекрасний і в ньому я! У низині за сумахом виглядають верби. «Без верби і калини нема України», – кажуть у народі. Верб поменшало, а калини побільшало. Її охоче саджають усі. У мене біля колодязя теж росте. Весною стоїть нареченою в фаті, а восени заливається рум'янцем нареченої. Верби у парку молоді, тільки розростаються, проте відвідувачі ніколи не минають це місце. Скільки бігаю цією доріжкою, але кожного разу зупиняюся біля гірки, порослої ялівцем козацьким. Чому? Бо тут росте магнолія, красива в будь-яку пору року, до речі найстаріша на Полтавщині! Магічну чарівність її білосніжної квітки не описати словами. Це музика, живопис, врешті-решт космос! Весною на безлистих гілках з'являються бутони, які раптом в один момент лопаються і стається воно, диво! Із соків землі, веселки води, прозорого повітря народжується квітка, яка наприклад у Китаї є символом жіночої привабливості. Склали про неї і легенди. Ось одна із них.

Колись давним-давно на мирне поселення в ущелині гір напали злі хунхузи. Багато нещастя принесли вони людям грабуючи, вбиваючи, руйнуючи і знищуючи все на своєму шляху. Сто найкрасивіших дівчат зв'язали і залишили на площі, щоб щодня вбивати по одній. І ось залишилася лише одна красуня. Побачивши навколо себе загиблих, вона впала на коліна і попросила Матінку-Землю, щоб та не дозволила тілам зникнути назавжди. Вранці загарбники побачили серед площі величезне дерево із сотнею біло-рожевих квіток, що ось-ось мали розпуститися. У дикій люті розбійники посікли дерево на шматки і на конях повезли їх по степах і передгір'ях. Там, де приросла кожна частинка, виростало деревце, яке щовесни зацвітало сотнею ніжних бутонів – сто ніжних воскреслих дівочих сердець. І це була магнолія. Назустріч мені далі майже на стежку виступає платан. Вітаюся з ним, обхопивши руками його голий стовбур. Здається, що від цих обіймів додається енергії та сили, бо ж він високий,могутній, має розкидисту

крону. В озері посеред парку пара білосніжних лебедів велично плаває на водній гладі. Дощ освіжив воду, сонце грає промінчиками на хвильках від порухів казкових птахів, і я зупиняюся, зачарована цією ідилічною картиною. Це найпривабливіше для всіх місце у парку. Можна довго сидіти під деревами на лавці, спостерігати за плавними рухами лебедів, розторопністю диких качок, повільними рухами двох черепах, що вилізли погрітися на зелений берег. Та я поспішаю далі...

За поворотом потрапляю у казку. Хатка на курячих ніжках гостинно відкрила двері, а сама господиня, як у казці і говориться, причаїлася неподалік – он на тому високому дереві. Тримаючи у руках мітлу, приготувалася продемонструвати свої надздібності – злетіти над головами людей і розірвати тишу своїм скрипучим столітнім голосом. Вночі тут озиваються сови, пищать, перекикуючи один одного, додаючи таємничості цьому куточку парку. Останній поворот – і я на фінішній прямій. Позаду мене залишився маленький сільський рай, місце радості, спокою, відпочинку. Єднання з природою надихає, дарує насолоду і натхнення. Бережіть природу і любіть її так, як її люблю я!

Пастовенський Сергій
17 років
Житомирська область,
м. Андрушівка

МАНДРИ РІДНИМ КРАЄМ

Спекотне літо. Рано-вранці
Вузькою стежкою іду.
Повітря чисте та прозоре,
Хмарки в височині пливуть.

На березку шовкові трави,
В росі веселка виграє
З-за небокраю виглядає
Тут рідне все, тут все своє.

Туман пливе понад рікою,
буяє очерет, шумить
і верби вигнуті додолу,
плескочуть хвилі – щастя мить

Біжить стежина долі в поле,
по ній босоніж, як хотів.
Пшениця й жито колосяться,
зерно збирати час з полів.

А далі ліс могутній видно,
старі дерева громіздки.
Крислатий дуб розкинув гілля
лиш тут пишу свої вірші.

Вже вечоріє, повертаюсь.
Додому шлях мене веде.
Пташки пісні свої співають,
самотній джміль в квітках гуде.

В садах вже вишні червоніють,
немов сережки у дівчат.
І чути пісню знов пташину –
вечірні трелі солов'я.

Безкрайня рідна Україна
тут рід увесь, моя родина
плекали сад, ростили хліб
щасливі тут багато літ.

І В КОЖНОМУ ІЗ НАС УЖЕ ЖИВЕ ФІЛОСОФ

Може, правда, ще зовсім маленький і несміливий, але він так прагне розповісти про власне відчуття світу, про розуміння сенсу та мети життя, поділитися своїми думками вголос. Ласкаво просимо і чекаємо від вас твір (поезію), роздум (можна у віршах) про... А про все, що вас турбує, про все, що не дає вам зоряними ночами спати.

**Переможець номінації
у віковій категорії 11-13 років
Крупинська Віра
11 років
Запорізька область,
сміт Веселе**

«Я ЗНАЮ: СВІТ РОСТЕ ІЗ ДОБРОТИ» НЕЗАКІНЧЕНА ТРИЛОГІЯ

*Минулим, сучасним і майбутнім
поколінням роду нашого
присвячується...*

1. Берег мого дитинства

«З родини йде життя людини».

Народна мудрість

Гудуть джмелі на квітах літа... Тягнеться широкий слід пахоців із дерев, що буйно розрослися в прабабусиному саду, і здається, то сама велична природа завітала до мене в гості в маленьку колиску, що гойдається майже під самою стелею невеличкої української хатини. Мені тут затишно, спокійно і безмежно радісно. Адже радісно неньці й татові, бабусі з дідусем, моїй уже старенькій, добрій та нехитрій, що так притаманно нам, українцям, прабабусі. В нашій життєлюбній дружній родині народилася я!

А в тім саду три теремки:

У першому – красне сонце,

У другому — ясен місяць,
А в третьому — дрібні зірки.
Ясен місяць — пан господар,
Красне сонце — жона його,
Дрібні зірки — його дітки.

Цікаво, як довго я вже живу? Скільки часу мені так гарно і затишно серед цієї приємної метушні, яку створюють мої рідні? Напевне, я ще дуже-дуже мала, бо мама повсякчас повторює:

— Моя крихітко...

А бабуся слід за нею:

— Маленька лялечко...

А ще я щаслива, бо відчуваю справжню причетність до нашої родини! Особливо тоді, коли батько дивиться на мене такими лагідними очима! І так хочеться закричати всім: «Я теж вас дуже люблю!». Але поки що можу віддячити їм тільки своєю усмішкою. Так, я вже вмю усміхатися. Мама, коли я ще була у неї в животик, говорила, і зараз повторює: «Усміхайся, доню, в усмішці — доброта, а з нею і щасливою доля буде».

Мабуть, рум'яний вечір поволі підступився до нашої оселі. Моя кімната піймала останні сонячні промені. А ще десь брязнуло відро: старійшина нашої родини, прабабуся, йде доїти корівку. Я навіть знаю, як її кличуть — Королева! Напевне, вона дуже поважна і гордовита...

Раптом відчуваю такі рідні теплі й лагідні матусині руки. У цих обіймах — спокій, затишок і безмежне особисте щастя. Я живу! Люблю! Дрімота легко оволодіває мною, і чутно ніжне мамине:

Бай-бай, баю-бай,
Баю-баюшки, бай-бай,
Не ходи сюди, Бабай,
Наших діток не лякай,
Бо вони маленькі
Та спати раденькі.

Який він гарний і спокійний, мій берег! У ньому є мої найближчі й найрідніші люди! І вже зовсім скоро я їм про це скажу...

2. Живильний нектар духовності

«Люби життя і дорожи хвилиною».

Народна мудрість

Гудуть джмелі на квітах літа... Все переповняється сонцем і ніжною блакиттю...

Впевненою ходою підходжу до старенької, але такої знайомої бабусиної хвіртки — і ось вона: моя пристань, мій берег, моє дитинство й отроцтво, моє життя — старенька домівка роду нашого!

...А надворі літо! Позаду галасливе місто, сповнене іноді безпідставних тривог і нікчемних справ. Хіба кожна прожитта хвилинка цінується так, як тут? Тут ходиш не так, думаєш не так, дихаєш не так — живеш не так! Звичайно, зі мною мій новий планшет (подарунок від батьків), але лишень для того, щоб занотувати і опрацювати пісні, які співає моя бабуся, а їй наспівувала її мати, почувши від своєї неньки, а та... Так, нескінченний наш рід, і пам'ять про нього завжди живою буде. Бо вмерти можуть, на жаль, дерева в старому саду, квіти, з любов'ю посаджені бабусею, а от пісня і традиції родинні — ні: «Не вмирає душа наша...».

— Моя красунечка приїхала! Діду, діставай гойдалку!

Привітно йде назустріч бабуся. Проти сонця вона, мабуть, добре не розгледіла своєї онуці. Адже, напевне, мій зріст (а я вже наздогнала маму) не дозволить мені вже погойдатися «аж до неба!». Тому поблажлива усмішка на моєму обличчі була своєрідним свідченням про те, що я вже майже доросла. Аякже, мені тринадцять років!

Але разом із оцим щастям від приїзду з'явився біль втрати... Перше літо без нашої старійшини — моєї прабабусі Оксани... Взимку, перед самим Різдвом, востаннє відлунала її улюблена пісня: «Над Дніпровною сагою стоїть явір між лозою». Та вона завжди з нами: вишивані рушники, писанки, витинанки... А ще її вічне: «Як не навчиш дитину в пелюшках, то не навчиш і в подушках; дитина плаче, а матері боляче»... Здавалося, любов до людей і сім'ї, яка жила в ній постійно, — безмежна! Нас цього навчала — і навчила. Бо я знову тут.

«Розчісує довженну сиву бороду дідусь-туман гребінчиком ялиновим...». Казка з дитинства бринить, як тоді, коли ще колиска гойдалася в цій хаті.

— Спи, моя лялечко, завтра я покажу тобі дещо, у нас буде багато справ...

— Бабуню, а чому Ви з дідусем не прибрали кілочки, на яких трималася люлька? — запитала я.

— Тому що сподіваємося на те, що лунатимуть тут коліскові ще і ще, підростатимуть і щебетатимуть дітки в цій хаті, нагадуючи, що рід наш, дружній і веселий, продовжуватиме існувати ще довго-довго.

І залунало предковичне і хвилююче: «Роде мій красний, роде мій прекрасний!». Бережно беру бабусину руку й тихенько цілую її... Солодкий сон зачинає ще одну сторінку прожитого мною дня.

Аж ось уже й сірий ранок обережно ступив на благодатну землю. Стрімголов біжу до бабусі, адже пам'ятаю: на мене чекає несподіванка.

Прабабусина скриня... Це таїнство сімейної реліквії, відкрите переді мною вперше, неперевершено вразило і здивувало: веселкові мережені хустки, стрічки, сап'янці, старі вишиванки, які залишилися ще з весілля моїх рідних. Фотокартки, на яких вони молоді, їх лише дві. Бережно згорнені, пожовклі від часу, листи-трикутники від мого прадідуся, що загинув у 43-му, під Харковом. Я бачила, як затряслися руки моєї бабусі, коли торкнулися маленької старої книжечки... Це був «Кобзар». Але чому це так схвилювало її, хіба мало у нас таких збірок?

— Така одна! — прочитала мій погляд бабуся. — Збірочка Тарасових віршів і останній лист від твого прадідуся — це все, що дійшло разом із похоронкою.

«...З думками про вас, мої рідні, про нашу Батьківщину йду в цей бій. Зі мною, моя люба, твоя вишита хустина і маленький томик віршів Кобзаря. Бережи доньку і вір, що «щастя буде на усій землі...». Дуже люблю вас! Ми обов'язково переможемо! Ваш Григорій».

Минав ще один день... Ганок рідної мені хати — це ще

одне місце, де можна напоїти себе добротою, духовністю і відчутти причетність до рідної землі. Оксамитовий дідусів голос заводить: «Думи, думи, мої думи...». А наступна — від бабусі: «Сонце заходить, гори чорніють, пташечка тихне, поле німіє...».

Звичайно, я буду працювати над пісенником нашої родини. Та поки що бережно відкриваю священний томик «Кобзаря», постарілий від часу, але такий знову новий і незвіданий...

3. Незвідане

«Молодь багата мудрістю батьків».

Народна мудрість

Кажуть, що попереду долі не побіжиш... Але я вірю, що джмелі так само будуть густі на квітах літа... І гойдатиметься колиска під стелею батькової хати, і пісня Тарасова линутиме, зливаючись із літнім серпанком. А той живлючий нектар духовності, який я ввїбрала від моєї родини, не припинить своєї течії, не висохне попри всі негаразди й перепони. Сподіваюся, що доросле життя надасть мені сили бути багатою на щедрість, доброту, духовність, які продовжуватимуться у нашому роді, втілившись у моїх дітях, онуках, правнуках... А предковічні божества — Рід і Рожаниця — будуть вічно оберігати їх. Отже, все незвідане ще попереду...

Сенчук Поліна
12 років
м. Харків

КАШЕМІР

Пустунка-ніч з зірок стягнула ковдру сіру,
З'явилась синь тонкого кашеміру.
Здійнялось в гору світло ліхтарів,
Згубилось десь поміж вітрів.

Навкруг не спить невтомне місто,
Думки складаються в намисто.
Знайду нарешті риму випадкову
І місяць тихо заспіває колискову.

ДУМКИ НА ПАПЕРІ

Рахувала...
зорі щовечора.
Полюбляла...
пити чай з печивом.
Малювала...
думки на папері.
Відчиняла...
в кохання двері.

Тернова Ірина
12 років
Вінницька область,
м. Хмільник

ДВА ПОГЛЯДИ НА СУТНІСТЬ ЧАСУ

Слово — це час, що ти прожив...

Я не кажу про час, який існував ще до появи людства.

Сонце встало, але ще десь далеко за обрієм. Щоб побачити початок дня, треба прокинутись зранку і піти на дах будинку, куди поведе початковий вітер думок. І ти побачиш...

Початок... Он люди-зомбі, злі та сонні, в метро, автобусах, на вулицях. Бездумні виконавці чужої волі, що дозволя-

ють собою маніпулювати. Проте, як у медалі є дві сторони, так і у всьому іншому є й інший погляд на сутність часу. А там... люди, що посміхаються і радіють, що ще живі.

Середина... Сонце угорі. Проте, щоб воно там стояло, має пройти чимало часу. Часу за роботою душі, а, отже, самовдосконаленням. Чи вдалося щось змінити в собі? Сумніви...

Люди уже не зомбі, а задумливі ліси планети. Вони виходять із полону стереотипів. Безпосередні, схожі на тих, які були в часи їхнього дитинства. А діти сьогоднішні йдуть із гаджетами у руках. Цікаво. Якщо б вони підняли свій пригуплений, як іржавий ніж, погляд, здивувалися б? Адже справжній реальний світ красивіший, ніж віртуальний! Дивні вони якісь...

Середина може бути вологою, як очі опісля сліз, — очищення душі. Як камінь у воді. І водночас така, як посмішка дитини. Напевне, реальний світ і є іншою стороною медалі, а перша — це ті ножові погляди у віртуальні світи.

А потім... Захід печально-усміхненого сонця. Залізки якнайвище і помітити прощальні кольорові стрічки Ярила. Інша сторона прекрасна. Не правда? А перша? Невже щезає?

Але віртуальні діти так і не відірвалися від гаджетів. Якби перед ними була калюжа, напевне, вступили б. І дорослі, задумані зомбі, теж вступили б. От тільки чи завжди вдається оминути життєві калюжі?

Завершення дня... Це кінець цієї доби, а потім... Потім буде початок. Ранок нових яскравіших роздумів. Будуть приходити нові істини, щоб наступний же день заперечив їх. Це поступ?

Ніч... Місто, як сотні золотих вогнів, що заманюють до себе, і хочеться у їхньому світлі виглядати якнайкраще. У гарних обновах чи з новими надбаннями душі... І тоді вулички, у яких опівдні ще бігали бездомні собаки, тепер заповнюються радісним дитячим сміхом.

Сталося диво?

Я хотіла б цього. Адже не час змінює нас, а ми — його.

Чучман Богдана
12 років
Рівненська область,
Радивилівський район,
с. Опарипси

Вихвалялася сорока,
Що у неї білі боки,
Що у неї довгий хвіст,
І сама мала на зріст.
Вихвалялася без міри,
Що про неї гомоніли,
Нагадали їй про те,
Що все любить золоте.

Що не знає, як співати,
В дзьобі язика тримати,
Всіх у лісі ображає,
Зранку спати заважає!

І сорока-білобока
Вже не знала, що робить,
Роздувала свої щоки
Й скреготіла кожну мить.

Тож, малята, пам'ятайте:
Завжди всіх ви поважайте,
Вмійте зі всіма дружити,
Не спішіть себе хвалити!

Єфімова Поліна
11 років
Харківська область,
м. Лозова

ЕТЮД

*«Без фарб картину не намалюєш,
Без сліз та сміху життя не проживеш...».*

Я люблю малювати. Особливо мені подобається створювати кольори. Бо завжди чомусь здається, що потрібного немає, є схожі, але ж не такі...

А ще я люблю писати, ну як справжня письменниця, — вигадувати різні історії. Історії бувають веселі — тоді здається, що вони нібито сяють яскравими теплими кольорами; а бувають сумні — тьмяні та сірі...

Ось послухайте...

Замальовка перша. ЖОВТОГАРЯЧА

По сусідству з моєю бабусею жила старенька Захарівна. Їй було майже сто років. Вона погано бачила та все одно порпалася на своєму городі. Бабуся казала, що у неї зависокий тиск, і працювати на городі не можна, та Захарівна тільки рукою махала. Був у старенької син Вовка. Тільки він допомагав погано, бо любив випити.

Моя бабуся щоранку ходила провідати Захарівну та носила їй сніданок. Я завжди бігала з нею (а інколи й сама односила гостинця). За це старенька часто пригощала мене цукерками та називала ягідкою.

— Бабусю, а чому Захарівна сама не їсть цукерки? Тому що у неї лише два зуба? — якось запитала я.

— Тому що вона любить тебе, Полю. Ти добра до неї. А кожній людині потрібно бути комусь потрібною. Тоді їй здається, що жовтогаряче сонечко душу зігриває, — відказала бабуся.

— Я тебе завжди любитиму і в гості буду їздити часто-часто... — сказала я бабусі і міцно пригорнулася.

Замальовка друга. **ЧЕРВОНА**

У мами зранку були сумні очі. Ми з братиком не дуже розуміли, але знали — це через те, що тато їде в АТО. Наш тато — військовий. Він весь час служив у військовій частині, але тепер мусить їхати.

— Таточку, чому саме ти? — спитав мій брат. — Нехай би інші...

— Не можна, сину. Є речі, які потрібно робити, інакше поважати себе не будеш, ходитимеш від сорому червоний. Розумієш?

Брат пильно подивився на тата і кивнув головою. А ввечері, коли ми повлягалися спати, він сказав:

— Знаєш, я вирішив: влітку вступатиму до Кадетського корпусу...

Замальовка третя. **СУМНОГО КОЛЬОРУ**

Ми з братом і дідусем дивилися телевизор. Там розповідали про якусь тітоньку-професорку, яка мешкає в США. Її батьки жили бідно, працювали, щоб вона мала змогу закінчити школу та університет. Вона теж багато трудилася, щоб досягти успіху. Так багато, що в неї зовсім не вистачало часу на стареньких батьків, які вже потребували догляду та піклування.

І тоді ця тітка, заплативши великі гроші, влаштувала їх у прекрасний притулок для старих.

— Діду, — спитала я. — А хіба бувають **прекрасні** притулки для старих?

Дідусь не відповів, лише сумно дивився на екран...

— Ти не хвилюйся, добре. Ми всі **прекрасно** будемо жити разом...

Мої етюди різних кольорів, як мої малюнки в альбомі... Сумні, теплі, похмурі — вони всі потрібні, щоб навчитися розрізняти прекрасне та негарне, сердечне та лихе.

Переможець номінації
у віковій категорії 14-18 років
Бондаренко Дарина
16 років
Черкаська область,
м. Кам'янка

Теплий дощ на сніданок...
Я заклеюю ранок,
Я зашторюю світло.
Теплий дощ на сніданок.
Лиш мовчання охрипле.
Суміш радості й щему.
У п'янкуму пориві.
Залишаюсь удома
До нового світання.
Тиша грає у лови,
Розставляє капкани.
Ходять тіні без слова,
Наче гості незвані.
До цеглини цеглинка,
Простір замкнутий – стеля.
Тіло з білої глини –
Самота, як пустеля.
Безгоміння навколо,
Душу наче ікону
Дощ розписує сонний,
Розриваючи кола.

ЛИСТОПАДОВА САКУРА
Аномально, чи може знаково,
Мов рожеве крило туману,
Розцвіла в листопаді сакура –
Тепла осінь ввела в оману.

Посивіли, пожовкли кучері,
А вона у весну прибралась.

Чи закохана, чи заручена?
Несподівана, наче радість.

Не злякалась ганьби, чи осуду,
І вражаюча, і вразлива.
Ніжний виклик нестримній осені.
Ти – щаслива? Ти ба! Щаслива !

Я в ній душу свою побачила
І зажура майнула тінню.
Юна дівчино, доле втрачена,
Ненадовго твоє цвітіння.

Бо зустрінешся скоро з холодом,
Що розвіє цю мить, напевне.
І на плечі твої оголені
Синій смуток зима накине..

ТАЄМНИЦЯ

Вона була без сумніву проста,
В її очах бриніла безтурботність,
Вона любила муркання kota
Й чомусь сумну та швидкоплинну осінь.

Могла блукати у тенетах снів,
Забувши про реальне існування.
Вона писала вірші про життя,
Які перепліталися з коханням.

А телефон, ця незамінна річ,
Яка б, здавалося, завжди із нею,
Та коли треба – зайнятий зв'язок,
Або ж у відрубі–«здохла батарея».

У настрої, без настрою – завжди
Носила маску тихої овечки,

І тільки дехто знав її ім'я,
І лише обрані – смаки та звички.

Вона була лиш з вигляду проста,
А розгадаєш – неповторна книга.
Читаючи яку, усе життя
Ти залишаєш ще рядок для дива.

Сорокін Іван
14 років

**Херсонська область,
смт Каланчак**

ЯК ЗНАЙТИ ПОРОЗУМІННЯ?

Ця подія трапилася надвечір. Усі були в очікуванні майбутнього місячного затемнення. Його ще назвали «кривавим».

Я сидів на порозі і думав про життя. Підвівшись, відзначив подумки: «як же все важко зрозуміти». Тож вирішив сходити до моря і сфотографувати захід сонця, аби відволіктися від різних думок.

Наблизився до води, зробив кілька фотографій і залишився на березі. Люди пішли з пляжів, усі заклади вже були закриті. Раптом на поверхні води щось з'явилося. Переляку не було, мовби все, що буде далі, я й очікував. Тому не здивувався, коли з води вийшла людина в незвичайному одязі, з посохом у руці і короною на голові.

Підійшовши до мене, він сказав: «Здрастуй, молодцю!».

Тут я оторопів і пробурмотів: «Здрастуйте, дядечко».

Начитавшись в дитинстві багато казок, я розумів, що це Морський Цар. Але то в казках, а тут ...

Присів Цар Морський біля мене і задивився вдалечінь. Сиділи так хвилин п'ять. І потім він і каже:

– Хочу я тобі, молодцю, дещо сказати. Ось ви люди, буваєте у нас в гостях. За гостей ми вас і приймаємо. На кораблях, човнах пливете, під воду до нас пробираєтеся дайве-

рами й водолазами. А ось ми у вас гостями не буваємо. Хіба що як їжа. Нечесно виходить.

Я почав згадувати, де я міг як гостей зустріти морських мешканців, але, крім учорашньої кефалі на сніданок, в голову нічого не приходило. Моя відповідь затримувалася.

- Гаразд, - виручив мене Морський Цар, - ти ще малий, і досвіду в тебе мало.

Помовчав і продовжив:

- І в морському царстві ви господарями себе почуваете, а нас за кого тримаєте? Дозволяєте рибальські сіті на нас розставляти, гарпуни застосовувати. А вже що з морем робите - забруднюєте і отримуєте його і нас заразом.

- Ну, ви теж там неспокійно живете, - відпарирував я. - Хижаки поїдають слабких, і риба у вас то меч, то піранья, та й акули ще ті... І кораблі наші терплять катастрофи, - розіщовся я.

Слухав Морський Цар мовчки. Дослухавши, тихо сказав:

- Так, щодо кораблів ти правий, але не сам я веду кораблі по морю. Небесний Цар мені допомагає. А у нього теж неспокійно. Сонце, Місяць і Зірки - більше помічники, а ось Грім, Блискавка і Вітер сваволять... Немає й там згоди. Але не вижене ж їх Небесний Цар. Куди їх дівати? А домовитися неможливо.

Ми знову замовкли.

- Отже, друже мій, ким ви нас вважаєте? Морськими мешканцями, а їх, - він глянув на небо, - небесними тілами. А ви ж люди! Розум маєте! На землі чому непорядок? І громами вже керуєте, і блискавки ловите, й акул у воді відлякуєте. А все чомусь лається, ненавидите один одного, війни затіваєте. Та й землю ви не бережете, спотворюєте її. Повітря теж забруднили. А піти з землі вам нікуди. Задумайся! Не маєте ви ані згоди, ані злагоди!

«Так, - подумав я, - Морський Цар правий. Ні з моря не втечеш, ні з неба. Та й нам куди з Землі?».

Раптом тишу порушив мамин голос: «Ва-а-ня!» Я встав і голосно крикнув у темряву: «І-ду!».

- Піду вже, - тихо повторив я Морському Царю.

– Іди, і розкажи про нашу розмову всім небайдужим людям. Ідучи, я озирався на берег, де у тій же позі залишився сидіти, як тепер мені здалося, просто літній чоловік. Над ним у темному небі з'явився Місяць. Затемнення, слава Богу, було не «кривавим».

І я раптом уявив Бога, який випадково підслухав нашу розмову напевно зрадив, що не на всі питання я відповідаю, не всі відповіді знаю. Значить, прийду до Нього за ними – за відповідями.

А Ви знаєте, як знайти порозуміння?

Корнійчук Тетяна
17 років

**Житомирська область,
м. Новоград-Волинський**

Ми всі серед цих декорацій:
Нотацій, амбіцій і федерацій.
Розкидані ми по квартирам, кімнатам,
І зв'язані всі ми товстеним канатом.
Тенета сплели на усіх воєдино.
Не спи, чуєш, друже? Прокинься, людино!
Чи бачиш, що ти сам в своєму полоні?
Йди далі, до неба здійнявши долоні.
Живи і твори собі лиш на благо,
Втамовуючи свою власну спрагу.
Бо все, що є в тебе – це, власне, лиш ти.
Чуєш? Тримайся своєї мети!

Троцько Анна
17 років
Київська область,
м. Біла Церква

ФІЛОСОФІЯ БУТТЯ

Вокзал. Ніч, осяяна місяцем. Зірки. Дванадцята година темної чаклунки. Втомлені ліхтарі. Аромат літньої ночі. Здавалося, ідеально для невтомних романтиків та приречених самот. Так, чарівна ніч, це все дико надихає. Ідеальність форм, ідеальність відчуттів, ідеальність переживань... І раптом холодний вітер, подих старечої самотності. Дихав цим образом старий дідусь у пошарпаному чоловічому костюмі з захитаними рукавами (далі буде згадуватися як Мешканець Таємного Королівства). Проте, було видно, що раніше цей одяг призначався для більш урочистих подій, аніж для нічної прогулянки. Напевно кожний перехожий, проходячи повз цього дідуся, сказав би: «Ай, знову ці безхатченки вештаються на вокзалі. Скільки можна?! Хай знайдуть нарешті вже собі роботу!». Я справді дивуюсь таким людям, які вже мають, що сказати про людину, навіть не пізнавши її душі, проблем, які вона звідала, горя, яке їй довелося пережити. Перш ніж засуджувати когось, візьміть його взуття, пройдіть його шлях, спробуйте його сльози, відчуйте його біль, наштовхніться на кожний камінь на його шляху і тільки після цього спробуйте говорити про те, як правильно жити. Перш ніж оцінювати людину, погляньте їй у вічі, вони ніколи не збрешуть. Вони, повірте, можуть розказати набагато більше. Тому я відразу зазирнула в душу Мешканця Таємного Королівства. Його погляд був спрямований у бік очікуваного світанку. Таких очей я злякалася. Це був досі невідомий мені погляд людини. Там не було байдужості, зла, ненависті. Десь глибоко-глибоко сховалося від оточуючих розчарування, зневіра у житті, у своїх силах, прагненнях та мріях, біль за втраченим часом. І тоді я зрозуміла, що за маскою поважного чоловіка сховався

маленький хлопчинка, який не здійснив мрію у життя – бути щасливим. Саме у цей момент я вперше серйозно задумалася над бездонністю та вичерпністю свого існування на Землі.

Усі мої думки глибоко суб'єктивні. Це так звані спостереження, нотатки, роздуми звичайної людини. Адже, гадаю, кожна людина коли-небудь міркувала над своїм призначенням у житті. Я не маю права щось стверджувати про наше життя, але маю бажання помислити про нього – пофілософствувати.

Життя – це казка, жарт, театр, щастя, кохання, почуття, переживання, емоції, сон, муки, в'язниця, кайдани... Життя – це люди. Сприйняття світу у кожної людини індивідуальне. Люди сприймають світ у співвідношенні зі ступенем пережитого. Враження від пережитого бувають різні. Інколи цей досвід приносить науку, а деколи муку. Хочу навести приклад із власного життя, епізод, що стався зі мною одного сонячного осіннього дня у парку. Як і зараз я сиділа на зеленій галявині та щось собі думала. Мою тишу внутрішніх роздумів перервав голос літньої бабусі (назвемо її Мері без Капелюха). Вона поцікавилася котра година (вочевидь, щоб завести розмову) та розповіла про своє життя. Я здивувалася її сміливості так довіритися зовсім чужій незнайомій людині, але їй далі слухала, бо вона полонила мою цікавість. Лінія життя Мері без Капелюха рухалася від підкорення гори до падіння додолу. Здавалося... успіх, кар'єра, сім'я – ось воно щастя на Землі. І раптом все втрачено. «Життя – муки...», – так закінчила свою сповідь сумним акордом Мері. Мені стало шкода цю людину. Після всього вона запитала, чи зможу я їй допомогти матеріально. Ну звичайно я допомогла. Я віддала все, що мала, бо подумала, що Мері вони більш потрібніші, а в мене ще все буде. Леді Мері прийняла мою допомогу і віддячила мені тим, що пригорнула до себе як свою рідну дитину. Також вона дала свій номер телефону та сказала, що завжди буде рада почути мій голос і допомогти, коли це буде мені потрібно. Я справді відчула ось ту радість, яку називають піднесенням величі духу та волі, бо була вдячна цій людині, проживши цей день неда-

ремно, а з користю для інших. І мені байдужий той факт, що моя допомога була матеріальною, найголовніше, що це було зроблено з відкритим серцем. Цей стан зрозуміють лише люди, які коли-небудь робили добро. Добро, в деякому сенсі, надає нам внутрішньої сили та очищує душу людини.

Проте, як можна було подумати, ця справа добра ще не закінчилася. Коли я повернулася на свою галявину, мене огорнуло тепле почуття любові до усього: до цієї чарівної бабусі, до травички, до співучих пташок над головою, до всього світу... Як раптом підійшов до мене сторонній чоловік (він теж має своє казкове ім'я – Гномик з Фленсландії) і почав розповідати, що цій жінці не варто довіряти та допомагати, бо вона не та, якою себе видає. Мері виявляється насправді просить грошей для свого сина, наркомана... Так, це був для мене шок у перші хвилини цих слів з уст Гному з Фленсландії. Але потім на хвилину повернувшись назад на час розповіді чарівної Мері без Капелюха, я зрозуміла, що ті всі слова були щирі, бо сказані вони були з єдиною метою – задля сина. Проте сумніви душили мене: з одного боку я вчинила правильно, зробила добро, а з іншого я своєю допомогою гублю життя цього хлопця. В якийсь момент я згадала останні слова з її сповіді про те, що життя – це муки, і зрозуміла цінність та глибину цього поняття. Ось, спробую пояснити: тече собі життя як ріка, повільно та розмірено, здається, що тримаєш долю в себе на долоні, відчуваєшся володарем свого життя, і тут як грім серед сонячного дня прийшло горе в сім'ю – наркотики. І ти не маєш іншого виходу, немає минулих світлих планів та мрій на майбутнє, є лише чітка мета – гроші. Треба шукати, скрізь шукати. Все змінюється. Зникає гордість з голосу та поважність з постави. Вчора ти мав все, а сьогодні – нічого. В цьому й полягає та сама непередбачуваність, мінливість, непостійність життєвої долі людини. Як на мене, це дуже сутужна ситуація, не кожен з нею впорається. Я вважаю, що лише сильна духом людина може впасти на коліна, аби потім полетіти високо в небо. Такою і була Мері без Капелюха. Якби там не було,

а вона це все робила виключно з любові до свого сина. На мою думку, така самопожертва заради своєї дитини гідна поваги.

На які ще вчинки здатна піти людина, аби досягнути якоїсь цілі? Певно, що на все. Людина сама обирає свій шлях, сама чинить собі опір у досягненні мрії, вона може звернути гори, перевернути цілий світ, потрібно лише дві маленькі складові – особисте бажання та підтримка і любов рідної людини. Цього достатньо. Повірте. Для того, щоб чогось досягнути, потрібно невтомно працювати день і ніч над собою. Немає абсолютно нічого неможливого, варто лише по-справжньому цього бажати, тоді і засоби для здійснення знайдуться. Якщо хочеш – мільйони можливостей, не хочеш – мільйони причин. Ми самі створюємо бар'єри, рамки, невидимі стіни, які ускладнюють наш шлях до своєї мрії. Роби це прямо зараз, не буде часу потім, бо ПОТІМ може і не бути.

Багато хто думає, що щастя на Землі – це спробувати все. Та ні, щастя – це дивитися в небо на зірки і розуміти, що хтось так само як і ти сидить, мріючи про щось таке далеке від нас, але таке бажане, щастя – це, коли ти прокинувся не сам, а зі своїми найдорожчими коханими людьми, щастя – це не чекати, коли закінчиться дощ, а вибігти як божевільний і танцювати під грозою (для повного щастя бажано з кимось), щастя – це почути маленькі приємні слова в свою адресу, маленькі роздуми про щось нереальне. Щастя насправді так близько, воно нас оточує. Хапайтеся зубами за кожну цю дорогоцінну секунду вашого життя. Варто лише на хвилину зупинити себе у безкінечному потоку людей у будній день, поглянути на небо, можливо хтось побачить тебе і так само буде дивитись у височінь. Щастя полягає не в тому, щоб багато мати, а в тому, щоб вдовольнитися малим, щастя ховається в кожному моменті. У людей різні пріоритети, різні цінності, але інакше і не може бути. Погодьтеся, яким би нудним було наше життя, якби всі люди були однакові, неначе з фабрики іграшок. Такий собі світ ідеальних, але однаковісіньких людей. Біомаса, яка вважає

себе безсмертною. Ось так життя і втратило б свої кольори. Різні стежки, один кінець.

Чи існує диво, чи існує казка в нашому житті? Давно мучить це питання, точніше не мучить, а вабить лелійним дитячим трепетом. Споглядаючи мій перехід до самостійного життя, «мої дорослі» кажуть мені, щоб я ставала дорослішою, адже не дитина. А мені так гаряче хочеться відповісти, що в мені дитина не зникне ніколи! Навіть, коли мені буде за 80 років (якщо, звісно, буде). «Всі дорослі спочатку були дітьми, тільки мало хто з них про це пам'ятає», – казав Антуан де Сент-Екзюпері у своєму «Маленькому Принці». Все вірно, але дорослі забувають, що всі вони родом з дитинства. Я не кажу, що потрібно залишатися маленькими примхливими дорослими. Розумні люди залишають у собі з дитинства лише кращі риси, хоча б дитячу наївність. Вкрай важливо відчувати світ дитячим сприйняттям, бути першовідкривачем чогось нового, постійно шукати щось цікаве, бути непередбачуваним, ламати стереотипи, не сидіти на одному місці, випромінювати світло та життєву енергію навіть тоді, коли всі навколо похмурі, як сірі хмарки. Єдине чого хотілось би додати у яскраву палітру дитячих рис, то це вміння доводити кожну справу до кінця, бути відповідальним у будь-чому, чого торкнулася твоя рука. Кажуть, що творча людина – це дитина, яка вижила (мається на увазі саме сприйняття світу). Я гадаю, що серед нас дуже багато цих «дитячих дорослих», саме вони рухають наш світ вперед, за кордони можливого. Насправді, творчість має місце всюди, бо вона – це не речі, а люди. Все залежить лише від того внутрішнього світла, яке є від природи в кожній людині. Просто хтось його вже знайшов і черпає з нього своє натхнення, а інший хтось не радіє життю через те, що поки що не знайшов свої промінчики творчості.

Пошук – і є сенс нашого існування. Можливо шукати себе і є своє призначення на Землі?.. Шукаючи себе, ми пізнаємо реальний світ. Світ, який не терпить брехні, оголений перед нашими очима. Ми повинні любити його і приймати таким, яким він є. Адже це схоже на ситуацію з людь-

ми: ми або приймаємо людину, або не приймаємо, немає іншого варіанту. Якщо любиш, то приймаєш таким, який він є без зайвих масок та прикрас. Є багато типів людей, але найкращі на мою думку – це ті, які приходять в наше життя і змушують нас бачити сонце там, де ми раніше бачили хмари. Люди, які починають вірити у вас так сильно, що ти починаєш вірити в себе. Люди, які люблять вас не за щось, а просто за те, що ви є. Не кожному пощастить знайти таку людину. Але на цей пошук у нас є ціле життя. Більшість людей живе завтрашнім днем, через це і не усвідомлює глобальної цінності нашого життя. Думає собі, що буде ЗАВТРА для важливих слів рідній людині, буде завтра для своєї мрії, буде завтра для сміливих вчинків, буде завтра... Та чи варто надіятися на майбутнє, коли замість ЗАВТРА є ЗАРАЗ? Краще взяти собі за звичку відкладати сварки, зло, стримувати себе у поганих намірах – саме їх відкладати на завтра, а ось добрі справи не будуть чекати майбутнього, вони повинні бути нестримні у своєму прагненні здійснитися саме сьогодні. Кожного дня можна робити добру справу, це ж зовсім небагато, озерніться навколо і принесіть комусь добро. Варто питати себе в кінці дня: «А чи не даремно прожив я цей день? Я чи приніс комусь добро?». Немає сенсу казати неправду, адже будьте гідними людьми, не брешіть хоча б самому собі, майте сили зізнатися, що ви когось образили або ви когось звинуватили без підстав. Будьте чесними людьми.

На цьому поки що все. Маю ще багато думок в скриньці душі, та тримаю у себе в серці жайворонків, які наспівують мені вічну пісню життя, але про це трохи пізніше... Є ще багато справ, які маю виконати у своєму житті. А взагалі, дорогі читачі, квінтесенція моєї розповіді полягає в тому, що я прихильниця не того, щоб думати та писати, а щоб ВІДЧУВАТИ та ЖИТИ! Тому поспішайте, не прогавте шанс за нескінченними роздумами про життя – жити!

P.S. До речі, кому звичайно цікаво. Вас напевно напружував той факт, що я називала звичайних людей зі своїх історій незвичними іменами: Мешканець Таємного Коро-

лівства, Мері без Капеллоха, Гномик з Флінсленду. Так ось, розкриваю маленьку, але дуже важливу таємницю. Нікому ні в якому разі не промовтеся. Далеко-далеко від нас, перепливаючи океани, перетинаючи землі, десь за горами, які ми ще не бачили, глибоко, але високо є така собі казкова країна. І якщо ви встигли вже подумати, що там все ідеально, то я вимушена вас розчарувати. В цій дивовижній країні, яка просто незрівнянна в своїй красі та величі, на жаль теж є сторона зла, яка вічно має боротьбу з добром. А ці три мешканця з казкової країни, яких я вам привела у приклад, невтомно борються зі злом і у наш світ прийшли за допомогою. Варто пам'ятати, що скрізь нас оточують прозорі герої, які потребують людської допомоги.

Далі буде...

Чернюк Тетяна

16 років

Вінницька область,

м. Липовець

На мою думку, філософія – це ілюзія, яка допомагає розгледіти краще внутрішній світ людини. А духовна частина особистості – це її думки, принципи, характер. Тому, якщо мене хтось запитає, що ж таке філософія, я відповім: «Це гармонія тіла й душі».

У наступній частині своїх міркувань я хочу описати власну «філософію», думки, принципи. Наведу кілька аргументів, на яких базується мій внутрішній світ.

По-перше, кожна людина – особистість, яка має право на власність, безпеку, самовдосконалення. Напевно, це головне! Адже, коли присутнє насилля, приниження, то це не можна назвати щасливим, повноцінним життям.

По-друге, «завтра» – то міфічна країна, в яку ви ніколи не потрапите. Щоранку буде наступати ще одне «сьогодні». І його потрібно прожити гідно. Безліч відомих людей дотримуються цього правила, це і є шлях до успіху. Тому і я намагаюся частіше згадувати ці слова. Вони допомагають

починати день весело, з новими силами, бажаннями. Це надихає на нові звершення!

Ще один принцип мого життя – завжди тримати своє слово, особливо дане собі. Золоте правило: або тримай своє слово, або не давай його. Коли ви починаєте робити все, що обіцяєте, жити стає простіше. Вас не гризуть тривожні думки, що ви когось підвели. Справи робляться в термін – і люди починають ставитись до вас інакше. Адже це дійсно важливо, виконана обіцянка сприяє кращій думці про вас, репутації.

Для себе я визначилася: у моєму житті завжди будуть три сили: Віра, Надія, Любов. Вони не залишать мене ніколи і допомагатимуть у важкі часи. Напевно у кожного повинна бути така відрада. Три людські цінності, три почуття людського серця. Вони допоможуть жити, вони дадуть радість, силу духу у важкі хвилини. Вони рятуватимуть, а іноді творитимуть справжні дива. Але у трьох сестер не так багато сил поодиноці. Тому, щоб створити щось значне, людина повинна володіти сильною, непохитною вірою, щирою невмирущою надією і звичайно любов'ю – безкорисливою, променистою, від чистого серця.

Сім'я – це найближчі та найулюбленіші люди, це наш будинок, де нас чекають із нетерпінням. Тому родина завжди повинна залишатися на першому місці! Сім'я відіграє в житті кожної людини найважливішу роль. Із самого народження нас оточують найрідніші люди – мама й тато. Вони нас вчать всьому: ходити, говорити, думати. Вони годують нас, одягають, піклуються про наше здоров'я. Вчать бути добрими, чемними, виховують нас. Це вимагає терпіння, тому ми повинні бути вдячними!

Щастя за гроші не купиш. Бути щасливим – означає мати міцну дружну родину, улюблену роботу, вірних друзів і звичайно здоров'я. Гроші у цьому не допоможуть. Гроші не зроблять людину поряднішою. За гроші не купиш любов, світанок або свіжість першого снігу. За гроші не купиш посмішку дитини і не придбаєш добре серце, якщо твоє байдуже і черстве. І немає таких магазинів, де продається роз-

трачене марно життя, де продається безсмертя.

Ще одним головним пунктом мого життя є майбутня професія. Кожен повинен трудитися не лише на благо держави, міста, сім'ї, а й на користь власної душі. Оскільки робота має подобатись та задовольняти в першу чергу духовні потреби. Чудовим доказом моїх тверджень може слугувати філософія Григорія Сковороди. Однією з головних ідей Сковороди була ідея так званої «сродної» праці. Він дійшов висновку, що головне — вчасно помітити нахили дитини і в жодному разі не створювати перешкод на шляху її духовного та професійного розвитку. Шкода, що і зараз часто ми зустрічаємо людей, що займаються «не своєю справою» з примусу або в гонитві за грошима та суспільним статусом. Я думаю, таким людям варто було б звернутися до творів Г. Сковороди, уважно прочитати їх та переосмислити своє життя, доки ще не пізно...Це важливо!

Ось такі мої найважливіші життєві цінності. Можливо, у чомусь я сентиментальна, типова, але я справжня!

МОЯ МАЙБУТНЯ ПРОФЕСІЯ

Тут все досить серйозно. Ви вже задумувалися про те, ким станете? Так щоб дійсно вибрати те, що потрібно саме вам? А може ви якраз у цей момент обираєте, що саме стане вашим основним заняттям у дорослому житті? Поділіться з нами, нам СПРАВДІ дуже цікаво!

**Переможець номінації
у віковій категорії 11-13 років
Волколупов Аполлон
11 років
Херсонська область,
Каланчацький район,
с. Новокиївка**

ХТО ДАЄ І ХТО РОБИТЬ БРИНЗУ

Те, чим займаються мої мама і тато, мені дуже до вподоби. Тому, якщо не передумаю, я стану фермером. Писав про свою майбутню професію вже не одне оповідання — наприклад, про нашу курку та її дітей. Зараз розповім про тих, хто дає бринзу. Але спочатку — задачка:

В нас є кози:
Дві білі,
Дві чорні,
Дві коричневі,
Три рогаті та
Три безрогі.
Скільки в нас кіз?

Хто дає бринзу

Щоб приготувати бринзу, треба мати кіз. От ми й придбали двох дівчаток-козенят. Вони були сестрами, але одна була рогата, а друга — безрога. Пасемо їх місяць, пасемо їх

два — вже кінець літа, а бринзи їй досі нема. Тоді ми з'ясували, що бринза робиться з молока. А щоб у кози з'явилося молоко, вона має привести козенят. А ми якраз козеняток і купили! Тобто треба чекати до весни.

Наш терпець урвався, і ми придбали дійну козу. Її звали Красуня. А козеняток, до речі, ми назвали так: безрогу — Пригошка, бо вона могла перестрибнути через будь-який паркан, а рогату — Творошка, бо чекали від неї смачний сир-«творог».

БАГАТОка

Ну от, коза з молоком у нас є. Ми її уважно оглянули — крану для зливу молока не було. Тоді ми дізнались, що козу треба доїти. На початку в мамі виходило козу не доїти, а давити. Тато козу тримав, щоб вона не втекла. Мама давила, тато тримав, коза кричала, а я дивувався. Але не минуло і півмісяця, як мама навчилася доїти швидко. Навіть придумала пісеньку, яку співала у такт доїнню:

Мууузика МАЛОка:

Дій-дій, дій-дій.

Мууузика МАЛОка:

Дай-дай, дай-дай.

Мууузика МАЛОка:

Жуй-жуй, жуй-жуй.

Мууузика МАЛОка:

Стій-стій, стій-стій.

З часом молока стало багато, і в цій пісеньці слова «Мууузика МАЛОка» змінилися на «Мууузика БАГАТОка» — навіть ритм довелося змінити.

Дірки

Бринза — це як білий пористий шоколад, тільки солоний. У правильній бринзі найважливіше — дірки. Вони повинні бути маленькими, але щоб їх було багато. Для цього треба брати збите молоко. Збивають молоко кози самі. Для цього перед дійкою вони пробігають два кілометри по степу і ще стільки ж по асфальту. І молоко збивається, і педикюр робиться. Копитця стають, як чобіточки.

Бринза

Тепер у нас є: козине «БАГАТОка» і дірки. Залишилось посолити, до купи зліпити — і хай вам смакує!

Примітка: якщо ви заплуталися, міркуючи на задачку, то відповідь — шість.

Тимчук Валерія

11 років

Чернівецька область,

Кіцманський район,

с. Хлівище

В ДИТИНСТВІ БАГАТО МРІЙ

Ще зовсім маленькою я мріяла стати вчителем, як моя бабуся, дідусь та мама. Пізніше, коли мій молодший братик Стасик хворів, я все-таки думала обрати професію дитячого лікаря (педіатра), який рятує дитячі життя, допомагає людям вдень та вночі. На мою думку, це благородна професія, яка потребує великої мужності, витривалості та відданості. В 2014 році, коли розпочалася війна на Сході України, багато українських лікарів пішли у пекло, щоб рятувати наших солдатів, і мені дуже захотілося хоча б трішки, якщо я стану в майбутньому лікарем, бути схожою на тих героїв-медиків, які віддали своє життя, рятуючи інших.

У 5 класі мені полюбилися уроки української літератури та історії. Я з великим задоволенням читала вірші українських поетів: Тараса Шевченка, Лесі Українки, Юрія Федьковича, Івана Франка та багатьох інших, їздила на конкурси та свята читання поезій, де здобувала призові місця, навіть сама пробувала писати вірші. Також мені дуже подобається читати книги з історії, про мандрівки, пригоди, які відбувалися в різних країнах, де описується місцевість: гори, ріки, моря, океани та культура народів, які тут проживали в ту чи іншу епоху. У вихідні полюбляю дивитися телепередачу Дмитра Комарова «Світ навиворіт». Тому моя

мрія — в майбутньому стати екскурсоводом та відкрити власне туристичне агентство «Мрія». А для того, щоб керувати власною фірмою та вміти зацікавити туристів, потрібно добре знати історію країн, їхні столиці, визначні місця архітектури, місця та краєвиди для відпочинку. Та я знаю, що на нашій українській землі також є історичні місця відомі та маловідомі: це замки, палаци, фортеці, печери, парки. Лише у нашому маленькому мальовничому селі Хлівище, що на Кіцманщині, є історична пам'ятка — панський будинок (палац), який за словами старожилів села, було збудовано за панування Австро — Угорської імперії на Буковині. Будинок збудований у стилі еклектики та модерну з білого каменю. Цікава пам'ятка ще й тим, що всередині будинок зберіг свій первісний інтер'єр: дерев'яні сходи на другий поверх та паркетна підлога, яку було зроблено ще за перших засновників — панів цього маєтку німців Отто та Лізи Гольднер, які проживали тут ще у XVIII ст.

Зараз тут знаходиться наша школа, яку відкрито у цьому будинку в 1952 році. Нині дуже мало залишилося шанувальників старовини, тому я думаю, що в майбутньому, можна організувати екскурсійний маршрут до нашого села, гарно оформивши мандрівний путівник з історією будинку. В Інтернеті та бібліотеці я знаходжу багато цікавого, а також збираю відомості про село від старожилів, вдосконалюю свою вимову і треную пам'ять. Я хочу стати класним гідом, цікавим і значущим, щоб навіть найбільш непередбачувані питання не ставили мене в глухий кут. Подорожуючи рідним краєм, я з великою цікавістю зустрічаюся і розмовляю з краєзнавцями, старожилами села.

Професія екскурсовода обіцяє бути цікавою та пізнавальною, приносити радість і задоволення, викликати почуття гордості не лише за рідне село Хлівище, а й за нашу прекрасну, чудову, мальовничу Україну.

Можливо, у виборі майбутньої професії думки ще зміняться, але я точно знаю, що не покину Україну, її землю, а буду жити, працювати та творити саме тут.

Кривенко Софія
13 років
Вінницька область,
м. Липовець

Кожна людина думає про своє майбутнє. Та невід'ємною частиною нашого життя є професія. З раннього дитинства вже проявляються таланти. У когось співати, танцювати або малювати. У дошкільному віці дитина починає мріяти та уявляти, ким вона хоче стати. Хтось із дитинства лікує своїх ляльок або ж іграшкових тваринок. Хтось уявляє себе артистом. Часто дітки уявляють себе продавцем у магазині солодоців. Я, наприклад, любила стригти і розмальовувати ляльок. Мама розповідала, що я і себе якимось сама постригла, що навіть мене відвели до перукарні, щоб хоча б якимось виправити ситуацію. І ще хотіла постригти молодшу сестричку Іванку, якій тоді було декілька тижнів, добре що мама вчасно побачила. Татові чіпляла бантики і заколочки, мамі теж любила робити зачіски, вона потім довго розплутувала своє волосся. Як тільки приїжджала в гості бабусю, вона теж була моїм «клієнтом». З тих пір про мене казали, що росте майбутній перукар.

Пізніше хотіла бути письменником, я придумувала казочки, а мама їх записувала. Потім мріяла стати лікарем, згодом поваром, кондитером, учителем. Кожна з цих професій дуже мені подобалась. Але захоплення минало, і з'являлись нові мрії. Ще я дуже любила малювати і мріяла стати художником. Але не вміла гарно це робити. Мама водила мене на гурток, де вчили малювати, але в мене не дуже виходило це робити, хоча я дуже старалася. Малювання мені подобається й досі, хоч я так і не навчилася це робити професійно, мабуть, для цього потрібно не тільки бажання а й талант.

Якимось я познайомилася з дівчиною, яка старша за мене. Вона відвідувала курси візажу. Мені цікаві були її розповіді про навчання, про те, як були задоволені дівчата, яким вона робила макіяж. І я подумала: а чому б і мені не спробувати.

Батьки не відразу схвалили цю ідею, думали, що я не справлюсь. Але в мене усе вийшло. Щоб навчитися цьому, потрібно було закінчити курси візажиста. Я їх пройшла. І розпочалося найцікавіше. Моя перша самостійна робота була для випускниці 11 класу. Мені сподобалося те, що майже відразу видно результати своєї роботи. Цікаво було спостерігати, як дівчина розглядала себе у дзеркалі й милувалась собою. Я раділа за неї, і водночас за себе, бо відчула себе художником.

Візажист — це така ж професія, як і будь-яка інша, тому дуже важливо отримати хороші базові знання і далі розвивати їх у тому напрямі. На сьогодні я хочу стати візажистом, бо ця робота мене дуже надихає. Подобається створювати новий імідж для людини, підкреслювати її красу, робити людину привабливою. Візажиста впевнено можна назвати ще й художником, тільки замість полотна він використовує людське обличчя, а замість фарб — туш, пудру, губну помаду. Візажист — це людина, яка робить макіяж. Але не просто наносить косметику на обличчя, а створює цілісний і закінчений образ, який підкреслює красу і приховує недоліки або проблемні зони.

Мені лише 13 років і в мене ще є час для роздумів, ким стати. Хоча досить складно здійснити вибір професії, через те, що варіантів вибору кар'єри у сучасному суспільстві досить багато, але ніколи важко орієнтуватися в особливостях різних професій.

Вибір професії — це велика відповідальність. Я вважаю, що її варто обирати ще й за принципом перспективності. І добре розумію, що професія візажиста в маленькому містечку не дуже перспективна, вона більш затребувана у великих містах. Хоча люди завжди хотіли і хочуть бути гарними. На сьогодні для мене це справа, яка дуже подобається. А в подальшому, можливо, мої плани щодо професії зміняться. І я буду щаслива поєднувати дві професії.

Гозда Дарина
12 років
Закарпатська область,
м. Іршава

Одного ранку, сидячи на дивані, я поринула в роздуми: «Цікаво. Якою буде моя професія?». Мама обірвала мої думки, бо покликала снідати. Після сніданку я пішла у свою кімнату і побачила, що деякі речі стоять не на своєму місці. Я остовпіла. Так стояла хвилин дві точно. Потім побачила дірку біля шафи. «Гмм. Тут коїться щось дивне...», — подумала я і поглянула у щпаринку між дверима і шафою. Там відбувалося щось незвичайне і водночас цікаве. Я подумала: «Якби мені потрапити туди?». Адже дірка була маленькою, в неї влізла б лише мишка.

Тут до кімнати ввірвався якийсь дивний чоловічок у казковому вбранні. Звісно, він опинився в кімнаті через цю загадкову щпаринку. Чоловічок повів мене до тієї ямки. Порівняно зі мною він був маленьким, нижче мого коліна. І нарешті, я впізнала його. Це ж був нямлик, саме той, що дружив з Олею. Я вже хотіла запитати його куди він мене веде? Якимось рухом нямлик зменшив мене і я стала такого ж росту, як і він. Чоловічок відрекомендувався. Як я вже зрозуміла, він був тим нямликом, який дружив з Олею, а звали його Фуся. Нямлик ліг на підлогу і почав просуватися до стіни в якій була яма. Фуся так кумедно це робив, що я розсміялася. Він приклав палець до рота, мовляв «тихо». Я теж залізла до отвору і напевно хвилин три спускалася гіркою — спіраллю вниз. Я впала на щось м'яке і швидко вибралася звідти.

Злякалася, що зі мною станеться так, як із Гаррі Поттером. Але нічого не трапилося. Я озирнулася, і не знаю як я опинилася у святковій залі. Вона була велика і простора. Тут було багато людей. І коли я ввійшла, то всі подивилися на мене. Фуся був головним на цьому святі, як і інші присутні, що сиділи біля нього. Всі присутні, крім організато-

рив (на мою думку, це — Фуся та інші) сиділи за окремим столом. Столи були величезні й простягалися вздовж усієї зали. На них був порцеляновий посуд, біля кожної тарілки був номер. При вході роздавали номерки. Я пішла туди. У мене був номер «236». Так, тут було багато людей. Я сіла за стіл, моє місце було біля Герміони і Гаррі. Герміона сиділа ліворуч від мене, а Гаррі — праворуч. Це мої улюблені герої. Я подивилася на себе і не впізнала сама себе. Мій одяг змінився, на мені була розкішна сукня. Вона була ніжно фіалкового кольору. На руках у мене були рукавички такого ж кольору, як сукня. І зачіска змінилася на легенькі кучерики. Я глянула навкруги, всі гості були вбрані дуже гарно.

Бенкет розпочався! Тут були різні страви: супи, гречка з підливою, піца, шашлик, салати, печені курка, індик, качка, перепілка, холодна нарізка, пюре, смажена і печена картопля, різні напої та ще багато іншого.

Коли бенкет скінчився, почався бал. Хлопці запрошували дівчат на вальс. Усі були дуже задоволені, кружляючи у танці. До мене підійшов принц із невідомої мені казки і запросив на танець.

Після балу подали десерти.

Раптом до мене підійшла міс Гармидер і запитала: «Чи можемо ми погуляти у парку?». Я погодилася. Як виявилось, вона стала директором школи. Вчитель англійської пішла на пенсію. Тому не має кому вчити діток. Адже школа велика, а лише два вчителі. Один учитель навчає старшокласників, а інший — менших діток. Міс Гармидер запросила мене викладати англійську мову у її школі. Я звичайно погодилась. Адже хотіла мати саме таку професію. Водночас два відчуття бурлили в мені — хвилювання й радість. Ще я запитала, чи це на довго? Вона відповіла, що на два тижні, доки буде шукати іншого вчителя. Адже я не з казки...

Ще мені було цікаво, хто буде в мене дома, поки я в казковому світі. Міс Гармидер відповіла, що мешканці казки про все подбали і зробили мені двійника. Я зраділа. І тепер не потрібно хвилюватися. Ще я запитала, де я буду жити, чи можна звідси повертатися? Директор сказала, що я буду

жити в будиночку біля школи. А повернуся додому тільки — но виконаю завдання.

Тут було добре, але й додому хотілося. Міс Гармидер повила мене до будинку, де було чисто і затишно. Мені тут сподобалось. Вона дала розклад уроків, книги і журнали. Наразі буду просто вчителем.

Увечері була дуже схвильованою, та вже вранці настрій був піднесений. Я зібралася йти. Коли дійшла до школи, пішла до кабінету міс Гармидер. Вона показала де клас і представила мене. Діти були веселі і чемні. Це був перший клас. Їх потрібно було навчити англійському алфавіту. Це виявилось просто і захоплююче.

Непомітно пролетіли два тижні. Вчителя англійської мови знайшли. Мені потрібно було повертатися додому. Зі мною всі прощалися, було сумно. Адже хотілося залишитися. Міс Гармидер подякувала мені за роботу і сказала: «Якщо ти захочеш прийти сюди знову, потрібно три рази постукати по стіні. Тоді шпаринка відкриється і ти станеш маленькою».

Я подякувала. На прощання міс Гармидер сказала, що раді будуть бачити мене знову і попередила, щоб про це ніхто не знав.

Потім я опинилася у своїй кімнаті. Мама нічого не помітила.

Я часто відвіую казку, оскільки я вирішила стати вчителем англійської мови. Адже саме ця пригода допомогла мені з вибором майбутньої професії.

Гуменна Ангеліна
13 років
Хмельницька область,
Старосинявський район,
с. Мшанець

МОЯ МАЙБУТНЯ ПРОФЕСІЯ

Професій в світі є багато,
Усіх їх не перелічить.
Хтось обира, що радить тато.
Хтось слуха, що матуся вчить.

Хтось обирає самотійно,
Бо вже омріяв власний шлях.
А хтось поради пита постійно,
Бо сам не вибере ніяк.

Професій світ цікавий дуже,
Різноманітний він такий.
Ти хочеш вибрати путь свій, друже?
Знай, вибір буде непростий.

Когось приваблює наука,
Комусь же до вподоби спорт.
Комусь кулінарія – мука,
Хтось залюбки готує торт.

Хтось вчить дітей, а хтось танцює,
Хтось – хлібороб, хтось – перукар.
Хтось будівельник, хтось людей лікує,
Хтось слюсар, хтось співочий має дар.

Чабан пасе овець отари,
Квитки перевіряє контролер.
Літає льотчик в небі поза хмари,
Маніпулює кулями циркач – жонглер.

Я — журналістом мрію стати,
Та, щоб збулася мрія ця,
Навчатись треба ще багато,
І йти сміливо до кінця.

Професія мені ця цікава,
Це — зустрічі, розмови, інтерв'ю...
Я думаю, що це — важлива справа,
Знайти в житті стежиноньку свою.

Робота непроста у журналіста,
Важливо встигнуть у потрібну мить,
Взять інтерв'ю в судді чи в футболіста.
І цінну інформацію «зловить».

Важливі всім новини політичні:
Про економіку і валовий дохід,
Бо є цікавими для всіх питання звичні,
Про курс валют і про музичний хіт.

Новини сповістити і погоду,
Про моди світ, про «Gucci» і «Chanel».
І про дівчат, привабливих на вроду,
Курорти «Буковель» і «Куршавель».

Та поклик їхньої душі такий, одначе,
Збирають новини і нести у світ,
Буває серце і щемить і плаче,
Та не спинить уже душі політ.

Які новини на передовій?
Чи тиша там, чи постріли лунають?
І як минув для нас останній бій, —
Про все вони відверто сповіщають.

Я щиро прагну досягти мети:
Поповнити когорту журналістів.
До мрії буду впевнено іти,
Щоб долучитись до спеціалістів.

Я думаю, робота має бути
Не та, що лиш примножує дохід,
А до душі. Про інше слід забути,
Й лишити по собі вагомий слід.

Чайка Діана
11 років
Кіровоградська область,
м. Олександрія

НАЙВІДПОВІДАЛЬНІША З ПРОФЕСІЙ – ВЕТЕРИНАР

Я дуже люблю тварин. Скільки себе пам'ятаю, постійно про когось піклувалася. То з песиком, то з котиком носилася. Кожного разу, коли бачу на вулиці покинутих безпритульних тварин, моє серце крається. Я б їх усіх забрала до себе, якби була така можливість. Адже вони такі самотні, голодні, а часто – навіть хворі.

Тваринки, як і ми, люди, потребують гідного ставлення, піклування, лагідного слова. Вони ж – брати наші менші, а своїх лишати у біді не можна ніколи і нікому.

Тому я мрію стати ветеринаром, коли виросту. Бути гарним лікарем тваринок, працювати буду сумлінно, щоб допомагати їм вижити у нашому складному і доволі жорсткому світі.

Нещодавно я взяла до себе малесенького сірійського хом'ячка із міні-зоопарку дитячої бібліотеки. Він дуже потішний і зігріває душі всіх членів моєї родини. Я його дуже люблю, доглядаю за ним. Купила йому колесо, але чомусь він не бігає. Я думаю, що коли мій хом'ячок трішечки під-

росте, то почне більше бігати і менше спати, як і всі малюки. Також я хвилювалася, що Сеня (так я назвала свого хом'ячка) довго буде призвичаюватись до нової домівки, та все добре. Мені здається, що йому дуже подобається, що вся клітка — лише його і не треба ділити її з сімома своїми братиками та сестричками (як це було у зоопарку).

У світі є люди, в яких немає душі. І тоді їх порівнюють із тваринами. Але я з цим не погоджуюсь. Бездушні люди викидають своїх домашніх тваринок на вулицю. І найстрашніше, коли маленьких цуциків та кошенят топлять.

Куди краще потурбуватися про те, щоб у кожного з них була домівка, тепло та їжа. У нашому місті є притулок для тварин «Друг», куди приносять хворих покинутих тваринок. У дитячій бібліотеці є міні-зоопарк, де також мешкають тваринки, від яких відмовилися власники. Я часто відвіую бібліотеку, допомагаю доглядати за тваринками, а в майбутньому планую відвідувати притулок як волонтер-ветеринар.

Неможливо відчувати любов до людей, і в той же час — презирство до тварин. Бездомна тварина нічим не зможе нам віддячити за дбайливе ставлення до себе. Але саме в такому милосердному, дбайливому ставленні до тварин і перевіряється здатність кожного з нас творити добро на цій землі.

Печенізька-Ткачова Марія
11 років
м. Харків

Кожна людина одного прекрасного весняного ранку прокидається і відчуває неймовірне натхнення до якоїсь дуже важливої і не менш цікавої справи. Ви встаєте з ліжка, снідаєте і вже готові розпочати задумане діло, вам пропонують чашечку кави зі солодкими вершками та вівсяним печивом і ви незвично для всіх відмовляєтеся, пояснюючи, що у вас обмаль часу, та берете лише невеличке печиво. Далі швидкими кроками перетинаєте свою кімнату та сідаєте за

великий, але вже обставлений книжками, стіл й беретися до задуманої справи. Так кожна людина одного весняного ранку вибирає собі майбутню професію... Принаймні, саме так сталося зі мною.

Коли я подорослішаю, то стану перекладачкою і буду робити здебільшого художній переклад творів лірично-епічного характеру. Можливо, коли я стану більш досвідченим фахівцем, то буду перекладати секретні розмови таємних зустрічей президентів, проте для цього слід добре володіти мовами обох країн й мати великий словниковий запас.

Більше всього я люблю читати й спілкуватися з людьми, а робота перекладача поєднує у собі ці дві незамінні для людини речі. Я читаю дуже багато книг іншомовних авторів і мрію колись їх прочитати в оригіналі, бо я захоплююся іноземною поезією. У своїх збірках віршів автори розкривають нам не тільки власну душу, а й душу народу своєї країни. Автори різних часів мають інший хід думок, неоднозначне уявлення про світ. Книга розповідає нам про час в якому жив її автор, про недоліки та переваги того часу, ми ніби потрапляємо у світ іншої країни, з її проблемами та небезпеками. Зрозуміти хід думок того чи іншого письменника буває дуже нелегко, коли ми мало знаємо, а нерідко й взагалі не знаємо, звичаї та традиції країни, про яку він писав.

Коли читаєш твір в оригіналі, то розумієш його краще, отримуєш задоволення від стилю його написання, тому робота перекладача в тому, щоб не тільки найточніше передати думки автора, але й не втратити його настрою.

Робота перекладача дуже схожа з професією письменника, усі слова перекладач ніби пробує на смак, думаючи, як це слово правильно вжити, як буде красномовніше, яке воно має значення для тексту, при цьому розуміючи, що кожне слово важливе. Якщо перекладене слово вжите в реченні неправильно, то це може бути прямим відхиленням від змісту. Тому перекладачам слід бути дуже уважними, щоб зробити максимально вдалий переклад. На мою думку, розумно та талановито перекладений твір — це витвір

мистецтва, який має вже двох митців, які вклали у нього душу, — власне автора та перекладача.

Дуже складно, на мою думку, перекладати вірші, бо велика частина з них мають риму і в перекладі вона також має бути присутня, тому перекладач прямо долучається до поетичної письменницької діяльності. При цьому він не тільки робить свою роботу, а й пізнає колись незвідані для себе вершини, дізнається для себе щось нове й повністю потрапляє в емоційний світ різнобарвної поезії. На мій погляд, в одному й тому ж творі кожен із нас побачить щось своє, кожен із нас потрапить у свою казку, яка ще довго нам пам'ятатиметься. Людина, котра знає мову оригіналу, може дуже швидко розрізнити вдалий переклад твору від невдалого. Але, здається, поети мають бути зрозумілими всім, адже пишуть про схоже. Вони розповідають людству про свої найпотаємніші думки, мрії та бажання...

Іноді мені сумно, що люди всього світу розмовляють та пишуть незрозумілими одне одного мовами. Мені іноді дуже хочеться, аби люди розмовляли однією мовою, але коли озирнутися навкруги, можна зауважити, що люди часто розмовляють та пишуть однією мовою, але не розуміють одне одного. Вони ніби потребують перекладача, щоб зрозуміти своїх близьких чи друзів. І тоді я думаю, що варто людям вчитися бути «перекладачами» для себе особисто, щоб зрозуміти власні почуття, бути уважним, аби зрозуміти почуття інших, гадаю, що варто більше думати над тим, що говориш, аби нікого не ображати. Я впевнена, щоб зробити світ кращим, кожна людина має почати це робити з себе. Добрий світ — це світ людей, які прагнуть зрозуміти одне одного. Коли всі люди намагатимуться порозумітися, війни закінчатся. Я хочу, аби слово «війна» потребувало перекладача, а слово «мир» було зрозумілим для всіх!

Переможець номінації
у віковій категорії 14-18 років
Конопелько Олександр
17 років
Харківська область,
Балаклійський район,
с. Чепіль

МОЯ МАЙБУТНЯ ПРОФЕСІЯ

Що дарують кожному хлопчику – від самого народження? Так, це машинки! Від найпростіших, з яскравими деталями до солідних «на управління» чи колекційних. Перші хлопчачі ігри – з дудуканням, перегонами, перевезенням всього на світі. А різноманітні конструктори, гонки, модельки – для більш старших. І в дорослому віці чимала частина чоловіків «залежна» від залізних коней.

Можливо, це від наших славетних пращурів – козаків, що за брата мали сивого чи буланого, залишилася потреба у надійному другові.

Машиною гралась і граються. З нею розмовляють і нерідко ставлять вище за інші важливі предмети вжитку.

А ще це предмет для постійного вдосконалення. Для покращення роботи, для продовження строку експлуатації, та й просто для вгамування власного потягу до творчої праці.

Найчастіше дитячі іграшки закінчують своє життя внаслідок безмежної цікавості власника щодо внутрішнього облаштування механізму. «А що там всередині?» - це питання штовхає юних дослідників до часом руйнівних наслідків. Але так вже влаштовано чоловічий розум – треба все спробувати своїми руками, побачити на власні очі, зрозуміти своїм розумом.

Дуже добре, коли маєш, чим «гратися». Після кількадесяти іграшкових машинок – тракторців – літаків тощо я маю в повній власності старенький мотоцикл. Це вже другий мій «залізний кінь», але саме йому випало стати об'єктом мого невгамовного конструкторського запалу. За кількістю вдосконалень мій «Франкенштейн» (маміні слова) мав би претендувати на чемпіонське звання.

З естетичних і практичних міркувань мій моцик зазнав неймовірну кількість змін. Відрізати, приварити, перефарбувати, розвернути тощо – було використано весь запас інструментів та засобів. Частенько він виражає і невдоволення від моєї майстерності, та це рідко мене зупиняє.

І справжнім сюрпризом є те, що «він все – таки завівся!». Більша частина кишенькових грошей йде на запчастини, а найбажанішими подарунками для мене завжди є інструменти та каністерка пального.

Не раз на чуже співчуття з приводу невдячності механізму до вкладених зусиль та пропозиції одним махом вирішити проблему та позбутися її – відповідав: «Як так можна? Чим же тоді займатимусь?».

Це ж сила, потужність, це ж вітер в обличчя, це безкінечна свобода та рух! Просто так кинути це?

А ще ж є таткова машина, до якої мене також дозвано допускають. Звісно, я допомагаю йому в ремонті автівки. Це наша спільна «іграшка». І навіть, коли піт заливає чоло, руки по лікоть у мастилі, вічне «де ж поділася іскра?» та традиційне «куди б її здати?», – все одно, це неймовірна насолода від власної вправності, витонченого інженерного рішення і нарешті позитивного результату.

Не раз, порпаючись біля свого «залізного коня», прилаштовуючи необхідну деталь, відчував відчайдушне бажання кинути все, зашпурнути ключі та облишити неперспективну роботу.

Пам'ять поблажливо повертала до старої історії про піонера автопрому Генрі Форда – як він місяцями не виходив з майстерні, створюючи дотепер невідому річ – двигун. Попри недовіру та насмішки, підтриманий лише дружиною. І ось – триумф! Нове технічне диво ожило, заявило про своє існування на всю округу. Апарат поїхав! Хай лише кількасот метрів, але це був шлях переможний, шлях до здійснення мрії!

Чиє серце втримається, зачувши могутнє ревіння мотору? Чиє рука утримається від бажання доторкнутися до довершених форм? Чиї очі не розширяться від споглядання злагодженого руху механізмів?

А солодке відчуття влади над потужним механізмом, захоплення від миттєвої реакції машини!

Отак природно і невідворотно формується неймовірна залежність від автомобіля!

Коли на прогулянці містом крадькома фотографуєшся біля неймовірних байків та витончених автівок!

Коли супроводжуєш вигуком «красава!» шалений рух родинок автопрому.

Коли з захопленням переглядаєш відео про створення чергового механізованого шедевуру.

Коли затамувавши подих, прислухаєшся до гіпнотичної музики мотору.

Стоячи перед вибором свого майбутнього закладу вищої освіти, не мав ні найменшого сумніву. Автомобільно! Дорожній! (Це ж я – машиною, по дорозі!) Університет. Це ж тут найкращі фахівці, солідна наукова база і безмежний простір для творчості. Тільки тут я маю можливість доторкнутись до таїнства створення транспортних засобів – від автівки до різноманітних промислових гігантів. Тут я зможу простежити весь шлях машини – від ідеї, проекту до втілення в життя та експлуатації.

Що може бути більш захоплюючим: виміряти загальні риси, обрахувати та скласти креслення майбутньої машини, зібрати та налаштувати могутній організм і нарешті побачити готове втілення власної праці.

Погладити міцне кермо, перевірити налаштування вузлів, розбудити могутній двигун, втопити педаль газу – і мчати, мчати, насолоджуючись міццю власного дітища!

Можливо, мої уявлення про майбутню професію дещо наївні. Не будемо зараз згадувати про працевлаштування та рівень розвитку галузі. Головне, що я маю на сьогодні – радість від передчуття нової сторінки у своєму житті, сподівання на здобуття важливих знань, та цікаві студентські будні серед своїх однодумців – майбутніх дипломованих інженерів машинобудування.

Гвоздик Олександра,
16 років
Кіровоградська область,
м. Знам'янка

МОЯ МАЙБУТНЯ ПРОФЕСІЯ – ЖУРНАЛІСТ

Мабуть, змалечку усі ми мріємо стати дорослими. Це ж дуже круто! Вечорами тебе ніхто не примушує їсти суп, тобі не потрібно ходити до школи і робити уроки. З дитячої точки зору, доросле життя – це рай на Землі. Але, можливо, так воно й є?

Дивись, ти закінчуєш школу, на відмінно складаєш останній іспит, і ось – ти абітурієнт, усі шляхи перед тобою відкриті. Закінчивши університет, ти влаштуєшся на омріяну роботу, знаходиш справжнє кохання, а згодом, у тебе з'являється власна любляча родина, начебто, усе добре. Хоча, ні, з університетом та роботою не все так легко. Закінчивши школу (а це, якимось дивовижним чином, відбувається дуже швидко), ти маєш перейти «від мрій - до дій», а це неймовірно складно. Адже, тільки вдумайся, одним вибором, ти вирішуєш долю усього свого життя. Тому тобі не можна зволікати, майбутню професію потрібно обирати ще у школі, наприклад, як це зробила я.

Майже два роки тому я вирішила: «Буду журналістом!». Не можна сказати, що ідея опанувати цю професію, приходить в одну мить, це як жадане дорослішання, відбувається якимось поступово. Але тепер я твердо можу сказати : «Моє покликання – інформувати людей, доносити до них правдиву (наголошую на цьому слові) інформацію», – можливо, трохи героїчно сказала, але я можу тебе запевнити, це чиста правда. Та й взагалі, журналістика - дуже цікава та творча професія, а ще, це не просто робота, а справжня загадка, яку, мабуть, неможливо розгадати. Тільки уяви, прокидаєшся ти вранці, та навіть не здогадуєшся, що будеш робити протягом дня. Цілком можливо, саме сьогодні, ти візьмеш інтерв'ю у якоїсь зірки світового масштабу, або здобудеш

матеріал для написання сенсаційної статті, що сколихне світ, а ще, можливо, ти проведеш журналістське розслідування, виведеш когось, як кажуть, «на чисту воду».

Так, я знаю, що ця робота дуже важка. Та мені байдуже на це. Вона, як і будь-яка інша професія, вимагає великої уваги й любові, і лише за наявності цих двох компонентів людина може покорити вершину журналістики.

Цю професію можна порівняти, наприклад, з роботою футбольного тренера. Думаю, це велика радість, навчати хлопчаків грати у футбол, спостерігати за тим, як вони ростуть у професійному плані. Звичайно, буває так, що тренер бачить юних футболістів частіше, ніж власних дітей, але минають роки, і через певний час він і його родина розуміють, що це недаремно, адже великий внесок вніс цей тренер у розвиток своєї спортивної школи, міста, країни й кожної дитини індивідуально.

Тож у мене є мрія, що колись, років так через 5-10 я стану незалежним журналістом, що працюватиме в незалежних ЗМІ, не боячись тиску з різних сторін.

Я хочу піти у журналістику не заради слави або грошей, а щоб повністю змінити її, та - ставлення людей до представників цієї професії. Тож я впевнена: журналістика – моє покликання. І маю надію, що ця мрія здійсниться!

Голуб Юлія

15 років

**Полтавська область,
Кременчуцький район,
с. Піщане**

МОЄ ПОКЛИКАННЯ – ПІСНЯ

15 років – найпрекрасніша пора, пора юності, закоханості, надій, сподівань та мрій.

Моя мрія – стати співачкою та пов'язати своє життя з музикою – не покидає мене з дитинства. Співаю з того часу, як навчилась говорити. Я завжди любила слухати пісні та наспі-

увати улюблені мелодії. В моїй родині не було професійних музикантів, але співати любили всі. Прабабуся та прадідусь були активними учасниками сільського хору. Вони виконували милозвучні українські народні пісні, в яких джерельною водою струменіли почуття радості, смутку, гумору та любові.

Бабуся та мама наспівували мені колискові, співали коли працювали, відпочивали. В дитячому садочку на всіх святах і заходах я радувала піснею дітей, батьків, вихователів.

З першого класу я є учасником вокального колектива «Росяночка», в якому співаю до теперішнього часу.

Вважаю, що моя любов до музики і пісні, це не короткочасне захоплення. Музику сприймаю як щось дуже високе, загадкове і незбагненне, але таке прекрасне. Пісня мене зворушує, пробуджує почуття прекрасного, дарує хвилюючі душевні переживання, вона не тільки впливає на мій настрій, а й проникає у внутрішній світ.

Я щиро мрію про велику сцену. Уявляю, як співатиму поряд з видатними зірками, виборюючи звання лауреата міжнародних премій, стаю володаркою призів на відомих міжнародних конкурсах, перемагаю в телевізійному шоу «Голос країни», тому що музика дає мені колосальну підтримку, силу і натхнення для подальших досягнень.

Першою сходинкою для досягнення мрії була участь в усіх святах села, району, міста, в пісенних конкурсах «Веселкові барви Дніпра» та «Червоні вітрила», де я виборола два перших місця.

Знання нот, не гарантує музикантові успіх, потрібно багато вчитися. Професія музикант має на увазі постійне освоєння нових можливостей музичної техніки. І професіоналізм залежить не тільки від слуху і таланту, ще важливі комунікабельність, готовність працювати в команді і брати на себе відповідальність. Мріючи про сольну кар'єру, мені потрібно мати лідерські якості, цілеспрямованість і наполегливість.

Другою сходинкою до досягнення мрії був вступ в Олександрійський коледж культури і мистецтв на факультет менеджменту соціокультурної діяльності, де я оволодіваю народним пісенним мистецтвом. Розмаїття народних пісень

мене вражає. Радісні, сумні, жартівливі, колискові, обрядові – всі вони прекрасні. Кожна пісня – перлина. Вивчаючи все, що мені знадобиться для майбутньої професії, для подальшої роботи на сцені, я набираюся досвіду, розвиваюся і вдосконалююся. Пісня для мене – це покликання, яке вимагає великої праці, волі, везіння.

Співачка не просто співає, вона створює своєрідні пісенні образи. Справжня співачка завжди неповторна та унікальна.

Точно знаю, що моє майбутнє буде пов'язане з музикою, з піснею. Моя мрія, стати професійною співачкою та вийти на велику сцену, обов'язково здійсниться. Моїми успіхами пишатимуться мої рідні та друзі.

Голуб Анастасія
14 років
**Київська область,
Броварський район,
с. Світильня**

ПОЕТ

Скажіть, будь ласка, хто такий поет?
Жебрак він? Чи обранець долі?
Трагічний чи ліричний силует -
Все непокора й сила волі!
Його прекрасні музи надихають,
Чарівні рими в небесах знаходять...
І ніби янголи в раю співають,
Коли рядки поет свої виводить!
Яким він постає у своїх творах?
Душевеним, ніжним, сонячно-мрійливим...
Душа його збирає трави в горах,
А в море ходить моряком сміливим!
До мене муза теж приходила у сні
І поділилася своїм секретом:
«Пиши балади, вірші і пісні -
І будеш називатися поетом!».

Рудика Олена,
16 років
Херсонська область,
смт Верхній Рогачик

ЯК ЛІТНІ КАНІКУЛИ ДОПОМОГЛИ МЕНІ ОБРАТИ МАЙБУТНЮ ПРОФЕСІЮ

У школі, починаючи з першого класу, нас часто запитували: ким ми хочемо стати в майбутньому?

Росла я хворобливою дитиною, тому, надивившись, як мною опікуються лікарі, вирішила стати лікарем, особливо не вдаючись у премудрості обраного фаху.

Цього літа, в червні, мої батьки разом зі своїми друзями поїхали до села Бабіне, яке розташоване на березі Каховського водосховища, ловити бичків. З ними поїхала і я, а ще Аліна, донька наших друзів. Поки батьки готувались до рибної ловлі, ми з Аліною вирішили обстежити місцевість. Ідучи балкою до моря, ми зустріли безліч ящірок, що шурхали в заростях деревію, мітличків, кущиків заячого холодку, чистотілу, лободи, споришу, грициків, татарника. Захопившись навколишньою красою, ми непомітно підійшли до кургану, на якому стояла велика чаша, прикрашена наліпками.

Пройшовши далі, ми натрапили на величезний круг, який був обкладений незвичайним камінням, схожим на залишки стародавніх споруд. Озираючись навколо, ми почувалися так, мовби потрапили у світ наших предків. Ось скіфський казан, символічний круг з кам'яних хлібин, пам'ятник українській писанці, кам'яні вироби у вигляді символічних фігур. А ось і розгадка нашого перебування! Ми підійшли до межового знаку, який свідчив, що ми знаходимось у природно-ландшафтному заповіднику під відкритим небом «Світло Оріяни». Перейшовши степову дорогу в напрямку моря, ми підійшли до старенької хати, яка, напевно, була збудована на початку ХХ сторіччя. З прикріпленої до дверей таблички ми з'ясували, що тут зна-

ходитьсь краєзнавчий музей. Непомітно до нас підійшов літній чоловік. Почав розпитувати, хто ми, звідки. Зав'язалась розмова. З'ясувалось, що перед нами засновник музею, письменник Костянтин Іванович Сушко. Сказати, що я була вражена від його розповіді, нічого не сказати. За дві години спілкування з ним ми дізнались стільки всього цікавого, таємничого, незвіданого. Що там наші шкільні підручники!

Ми були приємно вражені не тільки заповідним куточком у Бабині, а й шанобливим ставленням засновника музею до рідної землі, до пам'яті предків. Автор захоплено розповідав про наших пращурів, що жили тут 5-7 тисяч років тому, про археологічні експедиції, які тут працювали, як місцеві мешканці допомагали йому облаштувати цей змістовний крихітний заповідник. Мені хотілося щедовго говорити з цікавим співрозмовником, та нас вже шукали батьки, оскільки боялися, щоб ми не заблукали в очереті.

Повернувшись до свого селища, я мала намір одразу почати читати книжки К. Сушка. В краєзнавчому відділі бібліотеки я знайшла більше десятка його видань. Перечитала їх майже всі, але найглибший слід в моєму серці залишила його книга «Ойкумена» та слова автора: «Усевишній наділив нас найбагатшою у світі землею, і саме вона не дає сучасній людині спокою не лише сусідам нашим, а й тим, кого навіть із бугра високого не розгледіти. Щедра і квітуча земля рідна, проте розкинулася вона занадто привільно і привітно, виключно заможно випнулася, та ще й на розпутті – перепутті, от і вабить око заздрісне та руки загребущі. Жоден люд у світі не натерпівся стільки, скільки наш. Та за такого якийсь інший люд давно канув би у небуття, навіть згадки про себе не лишивши, ми ж вистояли, вижили підвелися з колін, бо нікому не оддали землю свою і зберегли мову рідну».

Отже, мій вибір зроблено. Я стану археологом. Буду досліджувати та шукати той корінь, що дає моєму народові силу, міць, віру в те, що сонце світитиме моєму народові якнайяскравіше. Бо ми того варті, бо ми це вистраждали.

БЕЗМЕЖНИЙ СВІТ МОЄЇ УЯВИ

Тут ніби все зрозуміло? Це все — ваша уява! Казки, фентезі, вигадки. Ніяких меж. Ваша сміливість, ваші світи, ваші найпримхливіші мрії можуть здійснитися у ваших оповіданнях.

**Переможець номінації
у віковій категорії 11-13 років**
Герман Аліса
12 років
м. Київ

ЯК КІТ МОРКВУ РАХУВАВ

Старенька бабуся поралася на кухні. Наварила цілу купу соковитої смачної моркви. Але вона почала кудись зникати...

— Хих-фих-хих! Я стрімголов мчу вперед... Утікаю... Бумсь! Ой, об щось вдарився... О-о-о-х! Через щось перестрибую... Це, я вам скажу, дуже важко робити із великою морквиною у зубах! Особливо, коли тебе можуть схопити... Прослизнув! Ось, нарешті усе! Захекався... Тихе затишне місце... Щоб мене не викрали, треба моркву швиденько з'їсти, бо інакше її конфіскують...

— Ви, звичайно, подумали, що я прудкий заєць або кролик? Десь у полі чи у лісі? Але це не так... Я звичайнісінький кіт. І біг я не крізь поле або ліс, а з кухні. І вкрав не сиру моркву, а варену... Річ у тім, що я дуже люблю варену моркву. Кажуть, у ній багато вітамінів!..

Отже, котик Філя був дуже зайнятий своїми підступними справами. Він викрадав із під бабусиноного носу одну за одною соковиту моркву.

У схованці назбиралася дуже велика купка моркви.

Однак перед котиком постала одна проблема. Він ніяк не міг полічити награвоване.

Філя намагався порахувати скільки ж там здобичі, але ніяк не міг розібратися. Він згадав, що так і не навчився рахувати.

Кіт думав-думав, втомився і задрімав... Йому наснився сон...

Уві сні тваринка побачила, як його гора моркви зникла... Це був якийсь жах... Він почав її шукати, але ніде не міг знайти:

— Агов... Ти де? Няв... Куди ти поділася? Кис-кис-кис... Морквочко! — галасував Філя.

— Цікаво, куди ж ти ділася? Кому ти потрібна? Я ж не хочу з тобою у схованки грати! А-ну, зізнавайся, де ти! Я здаюся!

Раптом котик побачив мишей, які з'явилися невідомо звідки. Мишки тягнули за собою великий мішок невідомо із чим.

— Агов! Мишки! Що у вас там у мішку? — поцікавився кіт.

— У нас повний мішок здобичі, купа моркви, яку ми знайшли у схованці, — відповіли миші.

— Йой! Це ж моя морква, я якраз її шукаю! — загаласував Філя.

— А скільки морквинок у тебе було? — спитали миші.

— Не знаю. Мені дуже соромно, але я не зміг порахувати моркву! Я так і не навчився рахувати! — сумно відказав котик.

— Якщо хочеш, ми можемо тебе навчити! — дружелюбно відповіли миші. — Чесно кажучи, таку купу моркви ми самі не з'їмо!

— Так! Так! Навчіть мене, будь ласка! — радісно загаласував котик.

— Тоді до роботи! — сказала мишка Муся.

— Гайда! — скрикнула решта тваринок.

Мишки вишикувалися у рядок і почали вигинатися у якісь чудернацькі форми. Вони виявилися дуже пружними.

Кіт почухав потилицю і спитав:

— А що це за гімнастику ви мені покажете? Мені треба повторювати за вами? А я — не можу! У мене не виходить!

— Ні, Філю! Ти дивися та запам'ятовуй. Оце цифра «0». Вона означає, що в тебе нічого немає. Нуль — це скільки

моркви в тебе зараз. Повтори! — сказала мишка Джоні, яка вигнулася у овал, схожий на цифру «0».

— Нуль! Це — стільки моркви в мене зараз. Але зараз в мене немає жодної моркви! Ой, я зрозумів! Нуль — це коли нічого немає! Все, я запам'ятав! — сказав здивований кіт.

— Правильно! — радісно відповіла мишка Джоні.

— А тепер цифра «1». Це значить, що у тебе є лише одна морквинка. Ось, дивись — це «1». Запам'ятав? — сказала мишка Кузя, яка рівненько стояла та вигнула свій хвостик над головою у форму цифри «1».

— Так! Але в мене була не одна морква, у мене було більше! — загаласував кіт.

— Спокійно! — сказала сіра мишка Піпа.

— А це цифра два «2», — сказала мишка Маркіза.

— Два? Ні, не дві, а більше! Більше моркви! — загаласував кіт.

— А ось цифра «3», — продовжували терплячі мишки знайомити kota із цифрами, постійно вигинаючись у різні форми, які були схожі на цифри.

— А це — цифра «4», — навчали котика мишки.

— О, а це цифра «5»? — запитав кіт.

— Так! — радісно вигукнули розумні мишки.

Мишки так захопилися навчанням котика, що в них склалася дуже весела пісенька, яку вони постійно наспівували по черзі, а потім усі разом:

Жив собі учений кіт,
В математиці він — гід!
Раз — морквина!
Два — морквина!
Зачекайте ще хвилину!
Знов почнемо рахувать:
Один, два, три, чотири, п'ять!
Кіт сидить, очима кліпа...
Морква десь уся вже зникла!
Він її порахував
І в животик заховав!

Кіт Філя старанно вчився рахувати увесь день.

Мишки навчили його ще й цифрам «6» і «7», і «8» і, навіть, цифрі «9»!

А котик хотів навчатися ще, адже це дуже цікаво! Раніше котик не знав, що цифри дуже важливі!

За день наполегливої праці Філя нарешті навчився рахувати до дев'яти. І сам порахував свою моркву.

Саме дев'ять морквинок виявилось у мішечку у мишок! Кіт подружився з мишками і поділився своєю морквою. Усі тваринки із задоволенням почали їсти.

Аж раптом, звідкись почувся гучний бабусин голос: «Де поділася уся моя морква?».

І тут котик прокинувся...

Філя побачив розлючену бабцю та купу моркви поряд. Він кліпав очима і не міг зрозуміти, що ж насправді трапилося?

— А куди зникли миші? Може вони мені наснилися? Але ж в голові лунала весела пісенька:

Раз — морквина!

Два — морквина!

Зачекайте ще хвилину!

Знов почнемо рахувать:

Один, два, три, чотири, п'ять!..

Колесник Анна
13 років
м. Житомир

ПІТЬМА

Пітьма у серці – пітьма надворі,
Навколо темно, а зверху – зорі.
У серця пітьмі найгірше шукаю,
Бо видно те, чого здається немає.

СМІЄТЬСЯ ВДЕНЬ ТОЙ, ХТО ПЛАЧЕ ВНОЧІ

Морок очі її огортає,
Душу спокоєм світ обливає,
І зоряна ковдра на тілі лежить...
Дитя засинає, дитя уже спить.
Та сум увійшов разом із ніччю,
Сміється дитина вдень, ніби вічно.
Чомусь дитя плаче, сльоза на щоці...
Сміється вдень той, хто плаче вночі.

СОНЦЕ

Вночі читала я
Біля віконця,
І сталося диво –
З'явилось сонце.
Світило неба
Дало вже знати
Важливу річ –
Пора йти спати.

СУЧАСНІСТЬ

Лишилося небагато людей
Справжніх і цілих,
Вірних і добрих,
Гарних душею, а не лиш лицем.
Подумати тільки:
М'ясо, кістки і вода,

Та настільки спроможна суміш оця
Сам Бог тільки знає.
Та тіло — мара, справжній обман:
Глянеш очима — гарна людина,
А як заговорить — ото хоч тікай,
Бо з рота ллеться чорний туман.
В таких міопія — далеко не бачать,
Пізнати нутро людське не бажають.
Фізичні ти блага їм подавай,
І ними керуй — ляльок ти збирай.
Душу пізнати — корона впаде,
Без серця лишитись — усе заживе.
Любити лиш гроші — а що, це погано?
Робити лиш дурість — це модно і гарно.
Лишилося дуже мало людей
Справжніх і цілих,
Вірних і добрих,
Гарних душею, а не лиш лицем...

УЖЕ НА ДВОРІ ВЕЧОРІЄ

Уже на дворі вечоріє,
І сяє першая зоря...
І цей весняний, гарний вечір,
Зі свого бачу я вікна!
І по краю купола неба
Веселки — зарева краса,
Втіша мене, і усіх інших
У кого в грудях є душа.

Драгомирецька Ганна
11 років
м. Одеса

ПЛАНЕТА ЛИБІДЬ

Одного літнього вечора, щойно міцно запали духмяні густі сутінки, я прихопила спеціальний зоряний путівник і... свою улюблену іграшку.

Так-так, хоч я й перейшла у шостий клас, все ще маю улюблені іграшки. Їх у мене багато — є і левеня, і слоненя, і зайчики, і тигреня... усіх не злічити. На всі цікаві заходи я беру моїх звірятко по черзі. Якщо можливості нема, розповідаю їм, що то був за захід, що було цікавого. Хоча заходи, це — зазвичай речі буденні. «Заходом» можна назвати похід у магазин, у кіно, у театр, на базар. Ви можете сказати, що я дивна: здавалося б, що ж такого у цих буденних справах, які іноді навіть набридають? На це я відповім: це як дивитися. Знаєте, у мене така філософія життя: якщо думаєш, що нудно, уяви, що це — чудово. І так, за допомогою уяви можна змінити весь світ. Звичайний похід до магазину може перетворитися на казку, якщо уявити себе купцем, який прийшов на східний базар, де кухарі наввипередки хочуть показати тобі вишукані смаколики. Якщо сподобався смаколик — бери! Потім йдеш, йдеш і майже виходиш. Проте на виході тебе перехоплюють розбійники, яким треба платити, бо в них свої правила. Наприклад, чим більше товару, тим більше грошей маєш віддати. Ну що поробиш!

Але повернімося до моєї розповіді. Сьогодні з собою я взяла тигреня. Я сказала мамі, що йду на годинку і пташкою злетівши вниз по сходах, опинилась на вулиці. Спершу нічого не було видно, та коли мої очі звикли до темряви, я почала роздивлятися навкруги. На темному оксамитовому небі сяяла якась нова зірка. Вона грала і мерехтіла всіма барвами веселки: то червона, то помаранчева, то жовта, то зелена, то синя, то фіолетова. Я подумала: як же було б добре, якби можна було без скафандра і космічного корабля дістатися, наприклад, на цю зірку.

І тут я відчула, що щось не так. Але що? Я відчула якесь

дивне тепло. Раптом мій рюкзачок зістрибнув зі спини, посміхнувся ротиком-змійкою, кліпнув оченятами-намистинами, шморгнув носиком-гудзиком... І тоді з нього визирнули блискучі оченята, сторожко роззирнулись: було видно, що побачене їх задовольнило, бо потім з'явилися голівка, лапки, тулуб, і з рюкзачка вистрибнуло тигреня. Звільнившись із полону, воно почало рости, рости, рости, аж доки виросло у великого тигра з яскраво рудою шерстю, сильними лапами та розумними очима. І тут цей тигр промовив оксамитовим голосом:

— Пр-р-ривіт!

— П-п-рив-віт! — сказала я (від несподіванки я почала троху затинатися).

— Я — Тигрон. А ти — Ганнуся!

— Так!

— До речі, як я зрозумів, ти хочеш потрапити туди? — спитав він, тицьнувши лапою на незвичайну зірку.

— Так, ти правий, я б хотіла, проте це неможливо.

— Чому?

— Тигроне, розумієш, ми, люди, у космос літаємо на космічних кораблях і в скафандрах.

— Чому?

— У космосі нам не вижити без повітря. І тобі, і мені. До того ж, туди летіти треба кілька тисяч років. Тобто, туди долетять наші правнуки. Але ми вже не дізнаємось, що на ній. А було б цікаво... До речі, а де ж корабель?

— Ганнусю, ти забула, що я незвичайний!

— Мабуть, що так. Вибач.

— Звідки я з'явився?

— З мого рюкзачка!

— Звичайна іграшка чи тварина це змогла б?

— Ні.

— От бачиш, ти вже відповіла на своє запитання!

— Але де корабель і скафандри?

— Ти не здогадалась?

— Ні!

— Корабель — це я! Я відвезу тебе! А щодо скафандра,

не переймайся! Шлях до Либіді сьогодні відкритий! Ти зможеш насолоджуватися чудовим повітрям!

- А ти достатньо швидкий?
- Думаю, що так! То полетіли?
- Полетіли!
- Чом стоїш? Залазь! — сказав Тигрон.
- Добре! Тільки ти присядь!
- Угу-р-р-р!

Тигрон відштовхнувся від землі, і ми поринули у незвідану небесну височінь...

Опинилися ми на чистому подвір'ї з квітами, схожими на наші мальви: такі ж високі, стрункі, гарні і трохи колючі. Біля них гордо попіднімали голови соняхи, чорнобривці та нагідки. Неподалік шелестіли листячком вишні, черешні і сливи. І за всім цим розмаїттям ховався невеличкий охайний будиночок. Його дверцята — ротик були гостинно відчинені, а оченята — віконця весело підморгували.

- Ось ми й прийшли. Це дім моєї бабусі. Заходь!
- Добре! — сказала я.

Ми зайшли у хату. Пройшли коридором. Зайшли до кімнати. Там на канапі сиділа тигриця. Проте її шерсть була, на відміну від Тигронової, не яскраво руда, а біла.

— Привіт, Ганнусю! Дуже рада тебе бачити. Я — бабуся Тигрона. Мене звать Тигрита, але називай мене бабусяю. Сідай!

- Гарзд!
- Ганнусю, бачу, що тебе дивує те, що я розмовляю. Але, моя мила, це завдяки гармонії. Цікаво?

— Цікаво! Розкажіть, будь ласка!

— Ну добре, слухай! Колись на нашій планеті були хмарочоси та машини. Щохвилини зникали величезні площі лісів. Щогодини ставало на 10 тварин менше. Але одного дня всі машини та заводи зупинились. Вирубка лісів припинилась. По всій планеті покотилась звістка: «Все! Пального немає! Природні ресурси вичерпані! Катастрофа!». Хтось зойкав, хтось думав переїжджати... Але куди? До того ж, шлях на Землю либидинці забули. Тому що саме завдя-

ки нам, либидянцям, на Землі з'явилися люди, рослини та тварини. І от через місяць після оголошення катастрофи, до парламенту у комісію для протидії катастрофам та катаклізмам увірвався чоловічок у пошарпаному, колись ошатному, костюмі. Він стверджував, що знайшов вирішення ситуації. Всі були вражені. І тільки одна жіночка здогадалася принести тому чоловікові (а то був винахідник) трохи води та їжу. Поївши, чоловік розповів, що винайшов новий вид машин. Не на паливі, а на смітті! Так-так, ці машини працювали на смітті!

Раптом на столику, що стояв поруч, задзвенів якийсь прилад, схожий на телефон. Бабуся Тигрона взяла той прилад, на щось натиснула і приклала його до вуха: «Так, звичайно! До зустрічі!» і поклала слухавку. Раптом три стільці, що стояли біля стіни, зникли! Бабуся перехопила мій здивований погляд і відповіла: «Мила моя дівчинко! Я бачу, що ти ошелешена від того, що зараз побачила... Просто мені зателефонувала подруга і попросила кілька стільців, бо до неї прийшли гості, і не всім їх вистачило...

— Але як же ви їй їх дали? Ви ж з кімнати не виходили!

— Ганнусю! Я передала їх отим новим транспортом. До речі, ви з Тигроном сюди потрапили саме ним. І транспорт цей дозволяє, як бачиш, пересуватись на великі відстані... У вас, на Землі, він зветься телепортацією. А у нас — летобус. Тобто, летючий автобус...

— Хм... Цікаво!

— Це добре, що цікаво... Тигроне, милий, будь ласка, завари чаю... Ганнусю, тобі який: малиновий, абрикосовий, персиковий, сунічний, яблучний, смородиновий, порічковий, вишневий?

— Абрикосово-сунічний!

— Добре! Чув, Тигроне?

— Чув! А тобі який, бабусю?

— Чорнично-порічковий!

— Так, звичайно!

— І пиріжків, будь ласка, принеси. Вони на великій тарелі, у буфеті!

— Обов'язково! Уже несучу!

За кілька хвилин з'явився Тигрон із чашками.

— Це твій чай, бабусю, це — твій, Ганнусю, а це — мій, малиново — смородиновий.

— Смачного, — побажала я усім.

— Дякуємо, і тобі теж смачного! — хором побажали бабуся та Тигрон.

Коли всі допили чай, я раптом згадала, що мабуть вже пізно, що мої батьки вже, напевно, хвилюються. Тому про свої сумніви я сказала Тигрону та його бабусі:

— Дякую за чай, Тигроне, бабусю! Мені здається, що вже час прощатися, мої батьки мабуть вже хвилюються.

— Ганнусю, мила моя дівчинко! — сказала бабуся Тигрона. Ми з Тигроном розуміємо, що це таке, коли за тебе хвилюються рідні. Ми бажаємо тобі всього найкращого, тому повертайся на рідну планету, дівчинко, та пам'ятай, що на Либіді тобі завжди раді. До побачення, мила... До зустрічі... До скорої зустрічі! — пролунало...

— До зустрічі! — відгукнулась я...

За мить я опинилась у передпокої рідної квартири. З кухні долинав знайомий запах. Я забігла на кухню і обняла маму.

— Привіт, матусю! А що це за чай?

— Абрикосово-суничний...

Шкворець Лада
12 років
м. Херсон

ДИВО НАШОГО СТЕПУ

Моя бабуся чудова казкарка. А мешкає вона у селі Софіївка, що розташоване у Каховському районі нашої Херсонщини. Влітку приїхали до неї ми, її онуки, та одразу звернулися з питанням:

— Бабусю, ми з Тараском, поки їхали, сперечалися — чому у твоєму селі посеред степу, де майже нічого не росте, такий великий парк? Ось я гадаю, що тут не обійшлося без чаклунства, а він вважає, що тут якась природна аномалія — оаза.

— На це питання я вам ввечері відповім, — загадково посмінулася бабуся.

Коли повечеряли, ми нагадали бабусі про обіцянку. І ось що почули.

В країні Елладі жила собі у небагатій родині дівчина неземної краси на ім'я Софія. Її довгі руді коси сяяли, а в її глибоких очах, здавалося, відображалось саме щастя. Висока та струнка Софія приваблювала погляди усіх навкруги. Більше за все вона любила рослини, вміла розмовляти з ними, співала їм пісень, від чого вони ще пишніше розквітали.

І ось одного разу до дня народження султана, який правив Царгородом, прилетіла поштова золота голубка. В Царгороді ще не бачили таких птахів. Султану доповіли про це диво і він повелів спіймати її та посадити у золоту клітку, щоб вона прикрашала його покої.

Ввечері тієї ж днини прислужниця помітила, що на лапці у пташки прикріплений якийсь папірець. Це був лист і в ньому йшлося про Софію — про те, яка вона гарна, що любить робити, де мешкає.

Почувши про Софію, султан схотів, щоб вона належала тільки йому. І ось одного разу, коли Софія гуляла садами, її викрали воїни султана та відвезли у далекий Царгород. Правитель дуже зрадив, коли побачив цю перлину серед своїх наложниць. Але у нього почалися складні часи — за багато війн вів цей султан. Тому казна його швидко спустошилася. Він вирішив продати найцінніший скарб, а це

була Софія, дуже заможному графу з іншої країни. Граф закохався відразу, він, звісно, дуже пишався її красою та дарував їй коштовності, будував для неї палаци. Але більш за все вона раділа, коли він створював парки.

У графа було багато земель, у тому числі там, де були самі степи — на Херсонщині. Дізналася про це Софія — засумувала, що не бачать люди у тих місцинах краси зелених дерев.

Вийшла вона з насінням на високу гору, погукала могутній вітер та попросила:

— Вітре могутній, неси це насіння різних дерев та рослин над степом широким, кидай їх на землю.

Послухався вітер, зробив це.

Потім пішла Софія у печеру, звернулася до матінки землі:

— Мати сира земле, прийми до себе те насіння, що вітер могутній у степ приніс, накрій його своїм теплом.

Послухалася Земля, зробила це.

Тоді пішла Софія у темний ліс, у хащах якого ховалося чарівне озеро. Стала вона вимовляти:

— Прозора водице! Напої те насіння, що вітер могутній у степ переніс, що мати сира земля своїм теплом накрила. Дай йому сили, щоб пустило воно коріння.

Послухалася вода, зробила це.

Прокинулися одного разу люди села, що стояло у степах Таврійської губернії та звалося чомусь Дурицьке, і побачили диво: прямо на їхніх очах почали проростати молоді деревця, перетворюючись на великий парк.

— Звідки ви, дерева? — спитали люди.

— Софія, Софія, Софія, — прошелестіли дерева.

І хоч би хто питає, звідки цей парк, завжди листя шепоче ім'я прекрасної жінки.

З того часу почало це село зватися Софіївкою.

— Я була права! — зраділа я, коли бабуся закінчила розповідь, — без чаклунства тут не обійшлося.

— А як на мене, — заперечив Тарас, — оази в пустелі — це теж диво, але від природи.

Шпіка Анна
11 років
Полтавська область,
м. Зіньків

СВЯТОМУ МИКОЛАЮ

Чобіток поставлю я
В кутку на вікні,
Щоб Миколай дарунок
Приніс і мені.

Сніг іде. Вгорі на небі
І зірок немає.
Як дорогу святий знайде,
Чи не заблукає?

Не обійди, Миколаю,
Й моєї оселі!
Тут хороші живуть діти
Розумні, веселі.

Запалю святкову свічку,
Напишу листа,
Щоб в грудневу темну нічку
Обійшла біда.

Від Миколая дарунок
Потрібен всім один:
Щоб у нашій Україні
Запанував мир.

Щоб народжувались діти
І було добро,
Щоб оселі наші краєм
Лихо обійшло.

Щоб не плакала матуся
І не хмуривсь тато.
Може я у Миколая
Прошу забагато?

Поклади в мій чобіток
Святії дари:
Мир, добро, благополуччя
Усій дітворі.

Не прошу я шоколадку.
Чи буси на груди.
Миколаю! Зроби так,
Щоб здійснилось чудо!

Щоб повірили всі люди
У святих і Бога,
Щоб всім дітям відкрилася
В майбутнє дорога.

Волколупов Аполлон
11 років
Херсонська область,
Каланчацький район,
с. Новокиївка

ВСЕ ПІД КОНТРОЛЕМ, АБО ЯК ПЕРСІ, Я І МОЄ ДРУГЕ Я ПРИВИДІВ ПОДОЛАЛИ

Пролог

Я – хлопчик. Мені десять років. Живу я з татом і мамою у приватному будинку в невеличкому селі. Як тільки заходить сонце, всі ховаються в хати і на вулицях тільки собаки виють. Освітлення наше село не має. Тільки зорі та місяць осяюють його вночі.

Ось що було раніше, коли я ще не прочитав книжку, про яку мова піде далі: насувалася темрява, і з нею прилітали мої страхи. Це були білі привиди. Вони скрізь, де є темрява. Мені було так лячно, що, коли темно, з хати я не виходив. Відв'язу, буває, песиків, щоб вони побігали, а вийти з хати прив'язати їх боюся. Іноді

ї в хаті спокою не знаходив. Коли я влягався спати і раптово мені хотілося пити, я мусив кричати про це батькам. Якщо вони не йшли, то я лежав і уявляв собі, що п'ю воду, але не злізав із ліжка.

Мої привиди були схожі на тих, що я бачив у мультику про Карлсона, тільки мої не з простирадла, а з туману. Я боявся, що привиди мене схоплять, віднесуть у свою країну, захають у джку, в якій багато людей, і вип'ють мою кров.

А подолав я свої страхи дуже просто.

Я люблю читати. Одного разу натрапив на книжку про Персі Джексона – це, хто не знає, дитяче фентезі у шести томах по триста сторінок у кожному. І в цих книжках на кожній сторінці жахливі монстри. Один іншого страшніший: летючі гарпії з вогняними батогами, морські монстри з величезними щелепами, людина-змія, тельхіни, людина з бичачою головою і міцними руками. Всі ці химери служили злу. А Персі, який був на боці олімпійців, мав вижити серед зла, захистити себе і допомогти богам.

У порівнянні з усім цим мої привиди виглядали як лагідні білі пухнасті кошенятка. Вони на деякий час перестали мене лякати, а щодо монстрів із книжки – це вже не мої страхи!

Вся ця історія надихнула мене на невеличке оповідання.

Дорослі оголошують конкурси дитячого фентезі, щоб дізнатися, що діти створили своєю власною думкою. Мій думкосвіт такий.

Я живу, як вже казав, у селі і можу гуляти, де і коли захочу. Зараз літо, і тому їжа висить на кожному дереві, на кожному кущі. Навіть трава і та їстівна. «Яке в мене чудове життя», – міркував я.

– Надто чудове, – вліз у мої думки другий Я. – Я люблю екстрім.

– І я люблю. Тільки коли цілісність життя під контролем.

– Добре. Давай лякатися неіснуючого. Це і екстремальне, і життя нічого не загрожує.

– Згоден!

І бажання здійснилося...

Десята година ночі. Я ніяк не можу заснути. Раптом чую, що хтось ходить по сусідній кімнаті. «Хто це?» — міркував я, сповзаючи з ліжка. «Мама миється в бані, а тато грає на гітарі в літньому будинку, що поруч». Заходжу у сусідню кімнату... Від жаху горло пересохло, волосся (всі 50 моїх сантиметрів!) стало дибки. Над підлогою літав...

— Білий привид, — шепнув мені на вухо другий Я і заліз мені у п'яти.

Щодуху я драпонув у ліжко і сховався під ковдрою. «Звідки чувся стукіт ніг?» — запитав я у другого Я, але він не відповів.

Увесь наступний день я з другим мною міркував про привидів.

— Хто гунав ногами по підлозі?

— Може, твоя мати? В неї халат білий. Помилася, прийшла, ти подивився — на неї і подумав, що вона — привид.

— Може. А якщо то справді був привид?

— Ти його вигидав, тож і оборону повинен ти придумувати.

— Тоді хай вони світла лякаються.

З того часу я не вмикав світло у всьому будинку відразу, щоб привиди у темряві встигли сховались. Я вірив, що деякі з них добрі.

Коли я виходив на вулицю, то брав ліхтар, щоб відлякувати привидів. Але згодом зрозумів, що ліхтариком усіх привидів не відлякаєш.

— Хай вони лякаються, коли я не один, — придумав я. Другий Я погодився.

Але не кожен раз у мами був час іти зі мною у вбиральню, яка на іншій стороні двору.

— Досить! Хай вони щезнуть, ці привиди! Я їх не боюся!

— Докажи це, — спокійно відповів другий Я. — Піди сам, без ліхтарика уночі, увімкни світло у загоні для кіз. Вмикач у сусідньому будинку, а дійти до нього ти повинен спокійно.

— А от візьму і дійду!

Вже ніч. Час іти вмикати світло. Я вийшов із дому сам, навіть без ліхтарика. Я йду, зберігаю спокій.

— Бачиш, — каже другий Я, — ніде нема привидів.

— Так, бачу. Праворуч немає, ліворуч немає. І попереду теж. А якщо позаду і є, то не здожене.

І як побіжу! Добіг до сусіднього будинку, увімкнув світло і назад. Другий Я каже:

— Привидів менше лякатися ти не став, але спортом зайнявся. От приїде твій друг Даня, підете з ним у темну кімнату і там полякаєтесь!

Приїхав Даня. Ми пішли у темну кімнату, сіли та лякаємось. Лякались доти, доки нудно не стало.

— Ні, — сказав я другому Я, — з ним лякатися не цікаво.

— От приїде дружбан Стефан, — відповів другий Я, — з ним нудно лякатись не буде.

Приїхав Стефан. Пішли з ним у темну кімнату. Там лячно, а він ще й додатково лякає всілякими звуками. Я вирішив:

— Ні, я краще ще засіб від білих привидів придумаю. Хай вони лякаються позитивних емоцій.

Для того, щоб було багато позитивних емоцій, я голосно співав. Але частіше мовчав, бо був варіант «навпаки»: що, коли раптом привиди почують, де я, прилетять і схоплять! До того ж результати співу почалися проблеми з мамою: вона думала, що я полюблюю співати і записувала мене до вчителів музики.

— Що ще придумати? — запитав я у другого Я.

— Спробуй їх контролювати.

— Як?

— А нащо ти їх придумав?

— Щоб лякатись. Та я ж не знав, що до цього дійде.

— А тобі не здається, що вони надто розвинені — прямо-таки як у сучасних книжках?

— Здається. А нащо ти це запитуєш?

— Щоб ти зрозумів: лякатися можна не тільки привидів, а й ще когось, хто не так розвинувся.

— Добре ти придумав! Тоді тепер я чорних чортиків буду лякатися!

Але про чортиків — це інша буде історія. А поки що мої страхи у мене під контролем. Я сподіваюся, що Всесвіт у Бога теж!

Переможець номінації
у віковій категорії 14-18 років
Льєнко Марія
17 років
Київська область,
м. Біла Церква

ВЕРЛІБРИ

Природа спить:
вона стомилась...
Над нею день чинив наругу.
Кидали люди
каменюки в груди –
понівечили вроду.
Спи, люба, набирайся сил
з надією, що завтра
схаменуться:
згадають те,
що ти у нас – одна!
А нас у тебе –
як зірок у небі!..
Ти мати наша,
Україно!
Тебе ми
збережем!

Останні промені
торкаються обличчя.
Сумує день і плаче ніч...
Небесну гладь
заслали зорі...
Зірки – сльозинки золоті!..
Пан Місяць виграє
мелодію сумну.
Кохання спить, відпочива:
стомилося...

Комети пролітають –
гаснуть...
Не сплять лиш діри Чорнії –
гудуть...
Погляньте –
там десь є планета,
де ми – удвох!..
До Вічності
тримаєм путь...

СЕРГІЮ ПАРАДЖАНОВУ НА ПРЕМ'ЄРУ

Аскольдів син...
Осінній день...
Прем'єра!..
Жовтіє листя,
тужить за теплом...
Посеред залу –
тіні...
На небі –
«забуті предки».
Екран:
кохання-втрата-нявка...
Зал –
німий...
Страх...
Овації!!!
Фатум:
арешти-біль-темниця...

Ми не земляни...
Давно...
Земля –
тимчасова зупинка.
Для чого ми тут?..
Щоб відчуті тепло...
І знову – космос!..

Тіла
розтануть...
Стануть
зорями!..

Спалила б
і листи,
і вірші,
що для тебе
народилися ночами...
Та, кажуть,
не горять
рукописи...
І пам'яті –
не спалиш...
Листи
спалила...

До серця дверці
зачинила на замки,
а душу в сейф поклала,
щоб люд спотворений
не вкрав, не розідрав
на шмаття,
як пес голодний
шмат м'ясива!..
Де ж янголи,
де німфи золоті?
Коли ж добро
на цій землі настане?
Нехай проллється дощ
із Доброти...
й не стане в білім світі
Самоти.

Шавлюк Анна
15 років
Запорізька область,
сміт Веселе

ЧОЛОВІК, ЯКИЙ ХОТІВ НАПИСАТИ ШЕДЕВР (Оповідання)

Ранок почався з того, що зі мною заговорив камінь. Звісно спершу я не здогадався, проте виявилось, що голос належав саме сірому велетню. Він гордо височів на межі дитячого майданчика. О п'ятій годині звичних галасливих любителів гойдалок і гірок поблизу бути не могло, тому увагу одразу привернув цей німий спостерігач їхніх забав. Малі відвідувачі ігрової зони давно зробили його частиною світу своєї фантазії: камінь нарекли Скелею й дали завдання служити одвічним прихистком гномів. Єдиним його завданням було стояти. І от тепер шматок гірської породи, роль якого навіть в уявному світі така банальна й статична, вирішив зіронізувати:

– Здається, під тебе теж вода не тече, – він мабуть ще й посміхнувся грубо виточеними природою складками.

Прохолодне ранкове повітря було наповнене туманом по вінця й густе, наче кисіль. Крізь його молочно-білу пелену й кокон втоми уїдлива репліка пробилась із запізненням. Але коли я зрештою почув і осмислив її, з люттю почав шукати джерело звуку. Непорушне нагромадження здавалося мовчазним, наче зовсім не воно всього хвилину тому брало невинного перехожого на кпини, і тільки сонячне проміння підсвічувало заглибини його тіла. Прийнявши рішення, що витратити час на випадок, який, найімовірніше, був просто галюцинацією, не надто розумно, я продовжив шлях до невеликої кімнатки в рідній багатоповерхівці.

Хтось скаже: «Не можна відчувати більшу прихильність до будинку, де живеш років п'ять, ніж до отчого дому!». І це правда, адже люди схильні відчувати, як прикипіли душою до місця з плином часу або під впливом неймовірно важливих спогадів. На жаль, я давно помітив, що не схожий

на інших усією філософією свого життя. Як в творчості, так і в повсякденні дотримуюся принципу переваги змісту над формою. Однак змушений визнати, що надаю перевагу теперішньому життю. Бо в його конструкції є щось незвичне, проиняте творчим духом: схожі на келії квартирки під дахом, трохи припорошена часом білизна стін. Саме на такому фасаді найяскравіше буде виблискувати, привертаючи увагу екскурсантів, пам'ятна табличка, поки гід оголошуватиме: «У цій будові проводив час, наповнений пошуками засобів і способів відображення світу, знаменитий письменник...». І тоді назве моє ім'я, з повагою зробить паузу, а гості міста широко розкриють очі, вбираючи всі деталі висіченого майстром профілю автора багатьох монументальних творів...

Ясна річ, у далекому майбутньому я буду відомою особистістю. А зараз і працюю над тим, щоб омріяні дні слави наблизити. Це справа нелегка, однак випробування, які людина зносить із терпінням та покорою, тільки пришвидшують розвиток у ній бунтівного духу, характерного для істинної мистецької натури, викликають внутрішній протест, що рано чи пізно має вилитися на папір в'язю віршів чи рівними рядками прози. Тому я виховав у собі звичку завжди обирати складніший шлях. На останньому році школи кинув навчання, бо обридло витрачати час на непотрібне, забираючи в себе години для роздумів над майбутніми творами та спроб пера, та й ще раніше прикладав зусилля здебільшого тільки до того, що стосувалося літератури. Через це частішали сварки з батьками, а після доленого кроку відбувся остаточний розрив, і відтоді зв'язок ми не підтримували.

Так я розмірковував, поки ворушив ключем у замку своєї студії на останньому поверсі. Приміщення не надто просторе, але для речей місця досить: знайшлися полиці для колекції улюблених книг, письмовий стіл з десятками шухляд велично влаштувався біля стіни. Він є тією частиною інтер'єру, наявність якого викликає у мене справжню гордість, хоча довелось довго відкладати гроші, аби придбати відповідний. Міцне дерево ніби тримає в собі частинку

душі майстра. Благородний коричнево-багровий колір навіює думки про пурпурові мантиї давніх королів, рубінові прикраси їхніх прекрасних дружин, ріки крові, пролітої у безжальних війнах за багатство і могутність, рудуватий пил доріг під розпеченим сонцем, якими мчать гінці. Словом, навіть у щілинах таїться історія, і деколи здається, що ця складова мого вмеблювання містить спогади всіх подібних, які теж служили майстрам пера.

Втім зараз я не збирався одразу переходити до письма. Три доби без сну виявилися не надто вдалим способом зректися буденних турбот і приземлених думок, щоб досягти особливого психологічного стану, якого потребує священний процес творчості. Той, хто колись проголосив, що «художник має бути голодним», не був надто далеким від істини: під кінець дня, проведеного на каві, я все-таки видобув зі свідомості й втілив образах невелику частину майбутнього шедевру, ніби зробив скетч частини масштабного полотна. Але після того буття вже давно не освітлювали спалахи фантазії. Ну що ж, коли навколишній світ не підштовхує до мрій, нехай царство снів передасть своє зашифроване послання про незвичне в реальності.

Прокинувся тільки ввечері. На жаль, серед видив жодне не наштовхувало на роздуми, не дарувало ідеї, які можна було б розгорнути принаймні в невеликі прозові чи поетичні замальовки, не пророчило щастя, що наближається. Звичайна людина могла б сказати, що в цьому тимчасовому затуманенні розуму винен перепочинок удень, але він для мене був такою ж звичною річчю, як і безсонні ночі. Річ у тому, що всім авторам на початку свого професійного становлення доводиться, на жаль, заробляти на життя віддаленими від мистецтва способами. І тут мені не судилося стати винятком. Взагалі-то, покинувши навчання, розраховував отримати роботу, яка мала б хоч найменший стосунок до письма, а найліпше ще й нудну, щоб відразу до рутинного штампування текстів переплавити в потяг до високохудожнього. Але підліткові, який не отримав середньої освіти, нелегко знайти потрібну посаду, тож досі до-

водиться вдовольнятися тимчасовими джерелами грошей, працюючи здебільшого в нічну зміну. Звісно, можна було б скористатися всесвітньою мережею чи використати соціальні зв'язки, але це означає вторгнення занадто великої кількості мирських турбот у моє усамітнення. Та й забагато часу пішло б на підбір професії, вивчення ринку праці, планування нового графіку.

Гаразд, якщо на теренах Морфеевих володінь стріти нахнення мені не судилося, треба перевірити, чи не чекає воно на мене зовсім близько. Я виглянув у єдине в своїй невеликій кімнатці вікно й озирнувся навкруги. Хоча будинок складається з досить малої кількості поверхів, на останньому з них, ясна річ, найзручніше спостерігати. Частина доби ідеально підходила для споглядання природи: знесилене вечірнє сонце у своєму останньому пориві подарувати тепло, м'якими червоними мазками додавало барв світові. Воно не хотіло розлучатися з усім, що оживлювало своєю любов'ю, і тепер давало їй навіть більше, ніж зазвичай, пестило ласкавими променями траву, листя на деревах, просилося до мешканців квартир через вікна. Мабуть, і людина на схилі літ стає добрішою, бо хоче встигнути благословити інших тією сердечною прихильністю, яка ще живе у ній.

– Знайшла! – радісний крик перервав нитку роздумів.

Я одразу спрямував погляд у бік дитячого майданчика, хоча зі свого пункту спостереження не міг побачити його повністю. Немає сумнівів, через галасливих дітлахів я знову втратив бажання обміркувати як слід ідею, яку міг розвинути хоч би в есе. Філософський настрій розвіявся, наче ранковий туман. Декілька спроб повернути його виявилися марними. Що ж, немає сенсу примушувати себе. У будь-якому разі я завжди можу згадати, про що думав цього вечора, і продовжити снувати полотно слів.

Блиснув оком у бік метушні на дитячому майданчику й кинув особливо похмурий погляд на камінь. Хто б міг подумати, що шматок породи буде говорити з людьми, ще й псувати їм настрій знуцаннями! Втім його лик не справляє гарне враження і без слів. Зненацька на підвіконня сіла си-

ниця. От про неї можна сказати зовсім інше! Мала й не надто барвіста пташка, але радує око своїм гарним оперенням, дружнім ставленням до людей, милими рухами... Треба якось спробувати написати опис, щоб попрактикуватися. Звісно, це не настільки складна справа, і відточування навичок вона навряд чи потребує, але хочу присвятити досконалий варіант тексту саме цій елегантній пані, що зцілила своїм візитом від неприємних спогадів...

– Все ще націлений на журавля в небі? – пролунало крізь шибку, і синиця спурхнула з підвіконня.

Наляканий і шокований різкою реплікою, я рвучко відсахнувся від вікна. Злість на світ, що вже вдруге за добу вирішив зі злістю пожартувати наді мною тоді, коли цього взагалі не можна було очікувати, підіймалася гарячою хвилею й затоплювала все тіло. Гамуючи тремтіння в руках і колінах, я пішов до ліжка, зручно розташувався на ньому й спрямував погляд на заспокійливу білизну стін.

Із самого початку самотійного життя не покидали мрії про окреме помешкання, яке було б прекрасним у своєму мінімалізмі. І я відчув неймовірну радість, коли побачив, що кімната, яку мав винаймати, зустрічала не агресивно-яскравими кольорами, а барвою чистого снігу. Здавалося, знаходишся не в міській багатоповерхівці, а на гірській вершині, ніжишся під променями ледь теплого сонця й глибоко вдихаєш прохолодне повітря. Навіть зараз, після декількох років проживання, стіни чинять на мене позитивний ефект. Мають вони й певне символічне значення. Коли розглядаю ледь бугристу поверхню, завжди асоціюю її з двома речами: покривом на присипаній хвоєю землі зимового лісу й чистим аркушем паперу. Лист стане тлом для увіковіченої на ньому історії, як і сніг – для захопливого літопису екосистеми. Але якщо в першому випадку людина створює мереживо слів ручкою, олівцем, пером чи більш химерним знаряддям, то в іншому – мешканці захищеного від світу простору самі мимоволі розповідають про події в ньому. І якщо маєш досить знань, невгамовну цікавість та уяву, переплетені сліди на білому полотні дозволять зазирнути за куліси хвилю-

ючої драми, створеної природою. Навіть стуливши повіки, бачу картину боротьби за виживання, від якої серце холодне в грудях: заєць рятується втечею від вовка. Здавалось би, видиво це банальне, але суть його хвилююча: беззахисна перед небезпекою, маленька тваринка напружує усі свої сили, спрямовує системи органів на необхідну для боротьби енергію, і все її єство бунтує проти переходу під владу смерті, зливаючи предковічні інстинкти й миттєву свідомість в один потужний порив. Схожим я уявляю прагнення до творчості. Воно поки що дремає в мені, беручи контроль над розумом тільки в нечисленні хвили особливої реакції на зовнішні подразники чи внутрішні душевні пориви. Але настане час – і натхнення підхопить, як морська течія, що збиває з ніг, і принесе до берегів реалізованого таланту. Тоді я й виконаю закладене природою завдання, свою життєву місію, вище призначення – напишу справжній шедевр.

Думки про майбутню славу, що обов'язково прийде на зміну невідомості й невизначеності, заспокоювали напружені від пережитого переляку нерви. Біле тло стін стало вже не надто потрібним для розгортання звичної вервечки образів, хотілося заплющити очі й вийти за рамки фантазій минулого, розширити асоціативний зміст цієї деталі помешкання. Розімлілий від вечірнього сонця, під яким поніжився хіба що з годину, я знову поринув під пелену сонної темряви.

Насичені пурпурово-фіолетові барви горизонту змінилися ледь помітною рожевою аквареллю світанку. Така ідилічна картина давала сильний поштовх до плідної творчої праці. Якою була ідеальна пора для мистецьких вправ? У цьому питанні я був не надто перебірливим: для кожного окремого витка діяльності існувала відповідна атмосфера протягом доби. Але працювати вдень можуть або найвеличніші генії, або найбездарніші посередності. Звісно, у майбутньому я зможу розминати своє перо в полуденні години, але поки дозволю своїй вразливій натурі підпадати під чари ніжного сходу сонця, чуттєвого заходу й таємничої ночі.

Отже, нарешті усі мої чуття сигналізували про бажання проаналізувати зібраний матеріал і доповнити його новими зразками. Легенький вітерець, що віяв із напіввідчиненого вікна, ледь помітно ворухив зібрання творів на столі, дбайливо розкладених в окремі купки за тематикою, формою чи розмірами. Аркуші з прозовими та поетичними текстами, списані в гарячковому поспіху нерівним почерком, були прикріплені в декількох місцях і до стіни. Оповідання й вірші, яким я дарував честь займати цей священний простір, мали особливе значення, найбільшу художню цінність. Цілком імовірно, ці плоди юної уяви пізніше стосуватимуться мого *magnum opus*: дбайливо перенесуть своєрідність образів і найкращі стильові прийоми з не дуже презентабельних шматків паперу на сторінки солідного видання, схваленого критиками й захоплено сприйнятого публікою. Класифіковані ж напрацювання, для яких місце знайшлося на столі, були «нижчого» рангу. Це різноманітні короткі нариси, словесні замальовки пейзажів, спроектовані персонажі, безліч цікавої інформації, схеми стосунків між героями, плани розвитку сюжету тощо. Інколи від цієї матеріальної ілюстрації здібностей виникало бажання сісти за стіл і віддатися в руки фантазії, що неодмінно проведе через вир ідей і хащі слів до чергової літературної перлини. Так сталося й цього разу.

Робоче місце немов оточувала велетенська мильна бульбашка, пройти через яку, не завдавши шкоди тонкій стінці, вдавалося тільки в особливих випадках. Але й після цього порушити самоізоляцію могли різні неприємні речі. Втім здавалося, що все нарешті йшло за планом. Я зручно вмостився на різьбленому дерев'яному стільці і спрямував погляд на поверхню столу. Майже в самому центрі розміщувалися недавні напрацювання, а саме аркуші, на яких досить грубими штрихами, в найзагальніших рисах були описані ідеї-каркаси для майбутніх оповідань. Нумо, поглянемо, що з цим можна зробити...

Мабуть, перший зразок вдасться розвинути, додавши елементів фентезі і зробивши менш прозорою мораль. Обсяг доведеться збільшити до повісті. Нехай читач отри-

муватиме важливі життєві уроки поступово, і полювання персонажів за втраченими артефактами відбуватиметься разом із збиранням ними дорогоцінних каменів моральних істин. Так чудово звучить! Можна застосувати декілька найкращих описів природи, а головна героїня запозичить зовнішність портретного образка номер сім з першого стосу.

Отже настав час зосередитися на пригодницько-фантастичній перлині. Цілеспрямованість персонажа з виразними рисами зовнішності якнайкраще відтінятимуть похмурі піски пустелі, а перешкодами на її шляху стануть давні прокляття, незабуті вірування й хитрі пастки. Ох, це навіює спогади про одну з книг моєї дбайливо зібраної колекції... Я зненацька відчув бажання знову зануритися у віртуозно створений світ, увібрати кожне слово, кожную деталь і особливість композиції, але цього разу не просто задля задоволення, а як підказки для власної спроби пера.

- Звісно, я можу навчити такого відданого читача, - зашурхотіли пожовклі сторінки під барвистою обкладинкою.

Ранкову тишу порушив голос, безбарвний і тихий, наче шелест піску:

- Хіба ти не хочеш знову вирушити в подорож моєю реальністю, але вже як її дослідник? Найкращий відпочинок - зміна виду діяльності, тож чому б не відволіктися від власних творчих пошуків і розібрати результат чужих?

Ні, це занадто абсурдно, щоб бути вигадкою. Через яке прокляття я почав чути голоси неживих предметів?

- Магія прогулянок під розпеченим сонцем у безмежній пустелі, спостереження за караванами, які тонкими вервечками прорізують одноманітну далечінь...

Певно, це просто плід уяви, що в мене, як у будь-якого справжнього митця, розвинена навіть занадто сильно. Моє бажання промовляє, маскуючись під зовнішній вплив, і закликає покинути корисне заняття.

- ...небезпечна тиша древніх гробниць, кривава історія, пов'язана з їхніми страхітливими стражами, і загадки, що чекають на тебе в символах на стінах, у вогкій темряві таємничих усипальниць...

Годинник на кухні вже вкотре докірливо цокнув, нагадуючи, що час не стоїть на місці. Якщо відкласти написання на потім, воно втратить особливий блиск, полум'яний ентузіазм, який виникає, коли починаєш розвивати ідею негайно, ледве її поява блискавкою пронизує розум. Хіба не так я уявляв створення шедевр? Потрібно протистояти.

- ...секрети, перешкоди й нескінченний шлях до мети, який може подолати тільки обраний долею...

Втім, не все так погано. В першу чергу це потрібно, щоб отримати досвід і написати повість на високому рівні. Можливо, вона стане моєю першою серйозною публікацією, тому не слід покладатися виключно на власні здібності. Я обережно дістав з полиці доволі товстий том і занурився у вивчення. Та коли нарешті завершив, із роздумів вирвав гучний звук будильника, який нагадував про нічну зміну. І дійсно, повернувшись до реальності, побачив сутінки за вікном. Нічого не залишалося, окрім як зібрати необхідні речі й вирушити.

Повернення додому традиційно відбулося під ласкавими променями сонця, що тільки-но вставало. На щастя, камінь залишався мовчазним, як йому й належало. Певно той неприємний випадок все-таки був ілюзією, доволі злісним жартом моєї затуманеної свідомості у відповідь на нестачу сну.

Квартири дістався без пригод, плекаючи надії щодо створення задуманої повісті найближчим часом. Ці фантазії додавали сил. Завершивши легкий сніданок чашкою улюбленої чорної кави, я вже не мав сумнівів, що саме зараз перебуваю на піку своєї творчої активності і просто не маю права не скористатися цим, тож зайняв звичне місце і спробував зосередитися й зануритися в роботу. Занесена над папером ручка затремтіла, і серце шалено стугоніло в грудях, розносячи по судинах адреналін. Трепет перед переходом до письменницького священнодійства був настільки сильним, що сумнівів не лишалося: той самий момент, на який я чекав від початку свого шляху, нарешті настав. Сьогодні доля призначила мені створити шедевр.

Коліна злегка дрижали, і через розширені зіниці я споглядав світ, намагався ввібрати у себе кожную деталь цього визначного моменту: неяскраве світло вихоплює з напівтемряви частину темно-багряного столу й сніжно-білий аркуш, що лежить на її поверхні. Ще хвилина, ні, навіть секунда – і я напишу на ньому свою історію, таку ж захопливу й природну, як вимережана слідами лісова казка. Однак час іде, а тремтяча рука блискавично записує слова майбутньої повісті й не менш швидко закреслює їх, не в змозі достеменно передати продукт роздумів паперу, не втративши його чарівності. Зненацька у пам'яті спливає порівняння цього процесу з роботою теплового двигуна: якою б досконалою не була будова, досягти максимального коефіцієнту корисної дії, змусити пристрій працювати без втрати початкових ресурсів неможливо. Ситуація складається схожа, але більш катастрофічна, адже в мозку безперервно спливають слова, сюжетні повороти й ідеї, які необхідно втілити, проте вони немов втікають на шляху до записування й ховаються в темних кутках квартири.

Зрештою шалений запал змінюється апатією, упевненість – розчаруванням, і втомлена рука відкладає інструмент, а голова спочиває на прохолодній дерев'яній поверхні. Обличчя перерізає гірка посмішка, що не зникає навіть після того, як свідомість занурюється в темряву. З усієї вервечки нечисленних слів на аркуші не закреслено тільки заголовок.

Чоловік прокинувся розчарованим. Він почувався обманутим долею. З того дня кількість його літературних спроб неухильно зменшувалася, майже кожную з них супроводжувала образа на зрадливу Фортуну, і зрештою наш митець вирішив просто почекати наступного спалаху натхнення, не витрачаючи сил марно. І вже тоді збирався з особливою скептичністю проінспектувати свій стан і у разі визнання його особливо сприятливим, спробувати знову. Але дні змінювали один одного, життя йшло в майбутнє звичними шляхами, а шансу виявити талант ніяк не траплялось.

Чоловік покинув писати навіть свої «скетчі», бо цілком зосередився на тому, щоб привабити везіння. Багато років

по тому, все ще не створивши жодного шедедру, він дійшов висновку, що доля несправедливо знущалася над ним, вказавши призначення хибно або безпідставно позбавивши своєї допомоги.

Чи може його провал як митця – справа рук самого Чоловіка?

Іконєн Артем
16 років
Чернівецька область,
м. Сокиряни

ВИПАДКОВА ЗНАХІДКА

Сутичка спалахнула зненацька і була вкрай жорстока. Біля самого лісу, темного й густого козацький загін, очолюваний характерником Остапом, був атакований чамбулом татар. Сили були нерівні. Вже через якийсь час серед козаків, що прямували в Січ, не залишилося майже нікого, хто здатний був тримати в руках зброю. Але й татари втратили багато воїнів. На кожного козака припало двоє, а то й трое полеглих ворогів. Остап ледве тримався в сідлі. Кінь вихором ніс пораненого козака до лісу. Татари, вражені опором, і не думали переслідувати самотнього вершника.

Остап мчав на коні в бік лісу. Вони заглиблювалися все далі й далі. Поранений козак, ледь тримаючись в сідлі, цього не помічав. Останнє, що побачив, була галявина, оточена стрункими дубами, що аж ніяк не були схожі на стовбури дерев. Пітьма поглинула його. Провалюючись усе глибше й глибше в небуття, козак помітив хвилі світла, що оточили його.

«Доба козацтва залишила чималий слід і у вас», – зненацька почув Тарасик голос академіка.

«Знову замріявся» – подумки картав себе хлопець. А скільки обіцяв бути уважним! – Адже справжні дослідники, згадав Тарас слова вчителя історії, – повинні бути не тільки відважними, але й спостережливими. А чи зможе він стати справжнім археологом?».

Думки знову підхопили його на крилах мрій, та через силу хлопець примусив себе послухати слова академіка Степового. Оце так нагода! Хто ж міг подумати, що в їхнє село завітає археологічна група на чолі з відомим київським ученим. Причиною всього була його ж, Тарасика, випадкова знахідка.

Непосидючий характер уже вкотре привів хлопчика до лісової скелі, що височіла за декілька кілометрів від села. Місяць тому саме там розкопав він разом з друзями старовинні шаблі.

Як же зраділи школярі, коли Панас Михайлович припустив, що знахідки відносяться до часів козацтва. Незабаром він відвіз зброю до Києва, де їй підтвердили її велику історичну цінність.

Промайнув місяць. Хлопці захоплено допомагали ученим у пошуках скарбів. Скільки цікавого вони дізналися від академіка та його помічників! Щоправда, поки що знайшли вони не так уже й багато. Та хлопці, особливо Тарас, мріяли відшукати гетьманську булаву.

Тим часом академік продовжував: «У минулі часи тут часто відбувалися запеклі сутички, тому варто розширити коло пошуків. Ми підемо на берег річки, а ти, Тарасику, за знахідками з хлопцями йди до лісу. Думаю, не заблукаєте».

Хлопці погодилися. Їм уже набридли пошуки на одному місці. Не роздумуючи, вони гайнули до лісу, розійшовшись у різні боки.

Тарасик як завжди видерся на скелі. У пошуках пройшло чимало часу. Хлопець, стомившись, уже надумав повертатися. Раптом погляд його привернули зарослі мохом стовбури. Підійшовши ближче, він здивовано оглянув стрункі колони, що аж ніяк не були схожі на дерева. У хлопця від передчуття несподіваної знахідки аж дух перехопило.

Затамувавши подих, Тарас ішов серед галявини, оточеної потемнілими від часу конструкціями. Він вирішив, що то зовсім не галявина, а коло, геометрично правильне коло. Якась незборима сила штовхнула його прямо в центр цього дивного місця. Не роздумуючи, Тарас став на овальний

круг, що виділявся посередині галявини, і враз, не встигнувши навіть злякатися, відчув стрімке падіння на хвилях світла.

Тарас стояв серед того ж лісу, але відчував, що навколо все інше, все змінилося. Він перебував в минулому і водночас у майбутньому, де були присутні хоч і не відомі, але майже близькі люди. Тарас відчув здивування, рішучість і залізну волю характерника Остапа. Поранений козак стояв колісь на цьому ж місці, але зовсім в іншому минулому, оповитий тягарем і сумом за товаришами. А поряд був ще хтось, безмежно мудрий, знаючий, досвідчений. Від нього віяло силою й упевненістю. Ледь чутний шепіт думок торкнувся розуму Тараса.

-«Подивись на мене, відкрийся і довірся мені», - почув хлопець.

Хвиля запаморочення підхопила його і понесла. Слова, думки, почуття вливались у свідомість, відкриваючи чарівні й дивовижні картини.

Він жив у майбутньому, і знаючи це, стояв у далекому минулому серед лісу. У майбутньому настала ера титанів, епоха великих звершень людства. Усі планети сонячної системи крім далекого Плутона були колонізовані. Скрізь вивувало життя. Люди змінювали планети. Навколо все огорталося штучними атмосферами та комфортним кліматом. Навіть сам космос був пронизаний нитками життя - спалахами двигунів кораблів міжпланетних ліній. На Землю, оточену кільцями орбітальних поселень, раз у раз сідали й піднімалися ракети. А сама планета повнилася величними й таємничими спорудами, що наче вершини найвищих гір, здіймалися в небо.

Стрункий світловолосий чоловік (саме його присутність відчував хлопець) упевнено торкнувся перемикача головної станції трансхрону. Так починався експеримент.

Хвиля образів та відчуттів потьмяніла, та хлопець продовжував жити в іншому часовому вимірі.

-«Я - Світлогор, твій нащадок і відомий учений своєї епохи» - почув Тарас голос, хоч і зрозумів, що то був лише

шепіт думок. – На місці твого лісу в наші часи виникне лабораторія хронофізики – науки про час. Дозволь мені дещо пояснити. Ти стоїш на своєрідному островці – місці, де перетинаються часові межі. У розумінні вчених твоєї епохи час – це потік особливої енергії, ріки, по якій пливають в одному напрямку – в майбутнє. Та тепер ці погляди дещо змінилися тому й змінилися і наші можливості. Ми зуміли сконцентрувати всю енергію Сонця й спрямувати її для здійснення надзвичайного експерименту – стрибка у часі в минулі епохи шляхом створення часового або, як кажуть учені, темпорального коридора. Енергія для стрибка послідовно розсіяна й сконцентрована в різних епохах, тому утримувати її безперервно проти могутньої течії часу неможливо. Ти стоїш на одному з таких островців. Енергія впорядкувала атоми матерії вашої епохи в певні форми, які ти сприймаєш як колони. Так магнітне поле притягує й вибудовує за своїми силовими лініями залізні предмети. Це місце, як і багато інших, ми називаємо трансхронами – станціями часу. Вони є резервуарами надпотужної енергії для послідовних стрибків у глибини епох».

У Тараса мимоволі виникла перед очима картина: він стрибає через струмок по камінцях. А камінці – це і є трансхрони – зупинки на річці часу.

– «Саме так», – знову відчув він думки Світлогора. – Ти все розумієш правильно. І це не випадково. Усі твої психофізіологічні характеристики – від метаболізму до емоцій та мрій – співзвучні моїм думкам. Виник, як кажуть вчені, темпоральний резонанс, збіг особистостей у часово-просторовому континіумі. До речі, саме тому ти – єдина людина свого століття – зміг побачити й увійти в трансхрон. У цю мить у стані резонансу знаходяться ще декілька мешканців різних епох.

У найближчому трансхроні – козак Остап. Його присутність ти вже відчув. До речі, під дією енергії станції відбувається гармонізація психофізичних характеристик, тому його рани вже загоїлися. Та годі про це. Часу вкрай обмаль, ще трохи – і нитка, що тримає нас усіх разом, обірветься.

Знову відчуття чужих думки підхопило хлопця, і в якусь мить він все зрозумів.

Учені майбутнього сконцентрували величезну енергію для проникнення в минуле, протидіючи майже всесильній дії часу. Енергію, яка могла б спопелити не одну таку планету як Земля. Вогняний джин у руках дитини. Так, дитини, бо вчені майбутнього всемогутні й мудрі, помилилися. Час – не просто ріка енергії. Це психофізична структура. Вона формується думками, почуттями й прагненнями – хвилями свідомості, наче кола на воді...

Згадай, як швидко чи повільно тече інколи час для тебе. Разом із тим він сам формує й розвиває свідомість розумних істот – нас, людей, прискорюючи чи сповільнюючи еволюційні процеси. Течія часу пов'язана з мисленням тисячами незримих ниток буття. Ми вплетені в єдиний килим життя космосу, ми його візерунки. Люди невід'ємні від часу і не можуть у ньому пересуватися самостійно проти течії часу. Так неможливо витягнути себе самого за волосся з води.

– «Хоч у вашій історії був такий відважний персонаж, – Тарасик відчув усміхченого, згадавши ім'я славнозвісного Мюнхаузена. – проте це ми усвідомили після того, як розкрили трансхрони по річці часу вглиб далекого минулого.

Контроль над станціями часу, по яких пересуватися виявилось неможливим, було втрачено. Результат – потенційна катастрофа, яку навіть неможливо уявити. Неконтрольована енергія розпоршується, порушуючи рівновагу законів світобудови, загрожуючи природними катаклізмами. Простір і час ніби розповзаються, рвуться нитки буття. Килим часу і його окраса – розум розпадаються на окремі шматочки. Незабаром зникне не тільки життя, а й сам Всесвіт перетвориться на хаос. – Я все зрозумів, – сказав Тарас. – Необхідно зупинити експеримент, вимкнувши трансхрони. Я згоден. – Чудово, хлопчику, – відгукнувся Світлогор. – та треба зробити це і на попередній станції часу, де опинився козак минулих епох. Ти маєш ініціювати ланцюгову реакцію відключення трансхронів.

Знайома хвиля світла підхопила його. Він стояв поруч з Остапом. Усього лише за кілька хвилин характерник пере-

став дивуватися появі Тараса – в його суворому житті було все. Контакт розумів почався. Наступні години промайнули як мить, а може тривали вічність. Тарас зумів пояснити необхідність і послідовність відключення трансхронів. Наче уві сні, оповитому туманом, хлопець відчув, як Остап, зрозумівши його, взявся допомагати. А може то і справді був сон.

Здавалося, Тарас прожив ціле життя, і не тільки своє. Він жив долею Остапа, відстоюючи в битвах волю України. Бачив майбутнє козака – довге життя і мудру старість. Тарас пізнав долю Будимира, бачив розквіт Київської Русі. Саме характерник був попередником Остапа в іншому трансхроні, жителем епохи більш віддаленої. Були й інші, та їх хлопець майже не запам'ятав. Рятівна стіна небуття відгородила його від неймовірного напруження.

Настав вечір, коли Тарас опритомнів на галявині серед лісу. Озирнувшись, він не побачив знайомих колон, хоч місце було те саме. Залишилося лише відчуття неймовірної втоми та подиву, суму та радощів. І ще дещо: в його руках сяяла, зігріваючи долоні, золотиста куля, всередині якої переливалася світлом спіраль дивної форми.

– «Ключ – символ часу, – раптом згадалося хлопцеві. «Ключ трансхрону і символ – емблеми хронофізики – науки майбутнього». Тарас відключив станцію часу після того, як згасли один за одним індикатори трансхронів попередніх епох.

Отож все не марно. І в далекому майбутньому все так і буде. Чи не буде? Чи відмовляться вчені від проникнення в минуле? А може знайдуть інші шляхи. Як же хотілося йому знати це, ще раз побачити Світлогора, дивовижну Землю, неймовірне майбутнє людства.

Прошли роки... Усе минуло. Лише куля-ключ не давала хлопцеві сумніватися в неймовірній пригоді. Свою долю він пов'язав із квантовою фізикою. Закінчивши навчання, Тарас вирішив працювати в нещодавно створеній лабораторії часових ефектів. З радісними думками хлопець знайшов у приміщення і зупинився вражений. На дверях вітальні сяяла, переливаючись світлом, емблема лабораторії – точна копія надзвичайної спіralи з кулі хлопця.

Косюк Яна
14 років
Черкаська область,
м. Кам'янка

КОРОЛІВСТВО ТОВСТУНІВ

Далеко-далеко за горами-лісами розкинулася величезна країна Траляляндія, більшу частину якої займало королівство Товстунів. Воно було настільки великим, що навіть з висоти пташиного польоту його все важко було розгледіти. Мешкали там великі, товстезні жителі, які більше були схожі на кулі, аніж на людей. Здається ще трішки і вони замість того, щоб ходити, будуть котитися по землі.

Цим королівством правив король Фастфуден – найбільший серед усіх жителів. Він навмисно відгодовував своїх підданих, щоб ті не змогли покинути його володіння. Хто ж відмовлявся їсти, його величність викликав до себе і насильно годував, щоб підданий не втратив свої округлі форми.

І була в короля найулюбленіша та наймиліша його серцю донька Мармеладка. Неймовірної вроди дівчина: гарна, як вранішня зіронька, животик великий, майже як у татуса, а очі – ясні, голубі, як безхмарне небо. Нікого Мармеладка не могла образити. У всьому слухалася батька, підкорялася його волі. Потрібно їсти більше? Їстиме. Спати більше? Спатиме. Ніякого спорту? Отже, ніякого й не буде.

Одного дня до королівства товстунів прибув дивний мандрівник, який дуже відрізнявся від інших жителів: високий, стрункий як берізка, вродливий як місячне сяйво та стрункий як гілочка. Мав із собою мандрівник тільки хустинку з їжею та сопліку, на якій йому подобалося грати для людей. Коли хлопчина побачив, які великі люди живуть у цьому королівстві, зрозумів, що їх негайно потрібно рятувати.

Щоранку Перець виходив на головну площу і починав свою ранкову пісню. Була вона такою веселою та запальною, що не піти до танцю було просто неможливо. От і тов-

стуни щоранку весело витанцьовували та ще й так, що аж земля тряслася. Через це вони й худли дуже швидко.

Одного теплого сонячного ранку, коли небо було зовсім безхмарне, про цю «ранкову зарядку» дізнався король Фастфуден. Він не на жарт розлютився. «Як це так!? – репетував він, ледве пересуваючись по палацу. – У моєму королівстві ніхто не має худнути! Це протизаконно! Непокора королю!». Ось і вирішив його величність піти подивитися, як його підданим танцюється. Одягнувся він у непримітне вбрання і покотився на площу, а там... Лунає найвеселіша музика, яка тільки може бути, мешканці королівства, які втратили майже всю зайву вагу, весело витанцьовують. А що найбільш обурило короля... – Вони сміються! Їм весело!

– Припинити негайно!!! – не втримавшись, заволав писклявим голосом той. – Припинити танці! Припинити веселощі! Припинити все!

– А ви, перепрошую, хто? – запитав музика.

– Хто я? Хто я!? – волав Фастфуден. – Та я правитель цього міста. Я, – ще голосніше додав він, – встановлюю тут правила, мені всі підкоряються! А ти все руйнуєш. Ти – правопорушник! До темниці його! Негайно!!!

Юнака одразу схопили двоє велетенських чоловіків і без проблем відвели до в'язниці під палацом. У ній було зовсім не затишно, дуже холодно та волого. У стіні розміщувався маленький отвір замість віконця і жорстке та тверде, проте велике ліжко без матрацу, простирадла та ковдри. Лежи собі і мерзни.

Вдома король скаржився на непокору підданих. Це почула його донька Мармеладка.

– Батьку, що трапилося?

– Уявляєш, доню, мої піддані худнуть! Ти тільки уяви. Беззаконня якість. Але я вже вирішив проблему. Тепер той музика сидить у темниці. Тепер, – та не встиг король договорити, як дівчина його перебила:

– Який музика?

– Не знаю, – буркнув він. – Якийсь приїжджий хлопець зі своєю дудкою. Та ще й худорлявий, як не знаю що.

У голові дівчини почав помалу складатися образ юнака, і їй захотілося побачити його. Тим паче, Мармеладка ніколи не зустрічала худих створінь. У їхньому королівстві навіть тварини і ті ледве пересувалися.

Біля самих дверей ув'язненого Перця, дівчина почула дивовижно-веселу мелодію, під яку так і хотілося затанцювати. Коли чуєш цю музику, здається, що от-от злетиш аж до самих хмаринок, неначе ти легенький, як пір'їнка.

Мармеладка ввійшла в середину і ледь розгледіла фігуру юнака, який сидів у кутку кімнати, біля самого віконця і грав на своїй сопілці. Дівчина наважилася підійти ближче, щоб краще розгледіти хлопця. Його чорняве волосся трішки сягало вух, носик гарний, прямесенький, губи рожево-червоного кольору, а сам він стрункий.

- Привіт, - перебивши музику, мовила принцеса.

- Привіт.

- Я Мармеладка, - сором'язливо мовила вона.

- А я Перець, - на диво дівчина сподобалася хлопцю. У неї були блакитні очі, гарна посмішка, маленький ніс у формі картоплі. Не зважаючи на надмірну вагу, дівчина зачарувала незнайомця.

- Що ти тут робиш?

- Король посадив мене сюди за те, що я грав на вулиці.

- На сопілці?

- Так. А ти чому тут? Що ти зробила?

- Я вирішила подивитися, кого і чому ув'язнив мій батечко.

- То король - твій батько?

- Так, - стиснула плечима дівчина. - Ти ж не місцевий? Звідки ти?

- Я з Хрумляндії. Там весело. Щодня лунає радісна музика, всі танцюють, сміються...

- Тоді чому ти тут?

- Мені розповіли, що у нашій країні є таке собі королівство Товстунів, де люди не щасливі, сумують, їдять багато шкідливої їжі. От я і вирішив прийти сюди. Думав, що мені пощастить, але як бачиш, - він показав довкола.

– Вибач.

– Тобі нема за що вибачаться. Ти – не твій батько і нічого поганого не зробила.

Вони ще довго говорили, а потім хлопчина загравав принцесі на сопілці. Мармеладка весело танцювала, а Перець трішки підсакував і сміявся.

Так минали дні, Мармеладка вигадувала різні способи, щоб люди могли чути музику. Сама ж дівчина неймовірно схудла, а щоб батько не помітив цього, вона підкладала різні речі під одяг. Так робили й інші жителі країни Товстунів. Одного разу Фастфуден запідозрив щось неладне. Він помітив, що всі жителі його королівства дуже вже рухливі, хоч і вміло приховують це. От і викликав король одного з підданих на допит.

– Зізнавайся! – грізно мовив Фастфуден.

– Я не винен. Я нічого не знаю, – швидко говорив бідолаха.

– Все ти знаєш! Чому у моєму королівстві всі такі веселі?

– Ні, королю, не веселі.

– Не брехати! Я бачив все на власні очі! Бачив!!! Гарзд, не хочеш зізнаватися – будемо катувати. Покликати кухарів солодких страв!

Кондитери одразу почали виготовляти найсмачніші торти, креми, цукерки та робили це так вміло, що у самого короля слина потекла. А потім за наказом почали все нищити. Фастфуден, сам не очікуючи цього, аж рота роззявив.

– Ти що, нічого не відчуваєш?

– Відчуваю, королю, відчуваю.

– Знову брешеш! Так, так, так... Що ж з тобою робити? – звернувся його величність сам до себе. – Знаю, – підступно додав він. – Пончику, знайди якісь овочі, – з огидою мовив Фастфуден. Після цього запанувала мертва тиша, допоки не принесли овочі. – Ну що, зрадницька мордо, тепер ти заговориш. Порізати їх на дрібненькі шматочки і на пательню. Смажте їх повільно, щоб їм було боляче.

Дурний король та й усі мешканці королівства ще не знали, що овочі можна їсти не тільки в сирому, а й у вареному,

смаженому та навіть у запеченому вигляді. От бідолаха й не зумів витримати цього й усе розповів королю Фастфудену.

– Ми більше не їмо солодкого, а харчуємося тільки корисною їжею.

– Я знав! Знав! – волав король. – Відгодувати його! Негайно відгодувати!

Бідолашного чоловіка відвели на кухню і почали годувати різними смаколикками, аж до болю в животі.

Гладкий правитель дуже розлютився на своїх підданих, яких він стільки років відгодовував, на Перця – мандрівника, який своєю музикою налаштував людей на схуднення. Король був упевнений тільки у своїй доньці Мармеладочці. Він знав, що вона його ніколи не зрадить, але...

Уже наступного ранку на усіх стовпах, парканах, деревах та крамницях королівства висіли оголошення про страту. «Я, Фастфуден II, приговорюю до страти іноземця Перця, який порушує правила Товстунляндії і грає на своїй сопілці. Згідно із законом № 332, у якому йдеться про те, що будь-яка музика, веселощі, сміх і що найголовніше – схуднення ЗАБОРОНЕНІ.

Отже, 22 липня о 12:00 годині дня на головній площі відбудеться страта». Про це дізналася і Мармеладка. Та, на жаль, вона ніяк не могла допомогти хлопцю. На площі зібралося багато людей, щоб попрощатися зі своїм рятівником, який відкрив їм всі принади схуднення. Коли Перцю вже накиннули мотузку на шию, Мармеладка не витримала і вигукнула:

– Стійте! Не робіть цього! Він не винен!

– Доню, не втручайся.

– Ні, батьку, ти не розумієш. Він.. подобається мені.

– Мармеладко, це не допоможе. Рішення вже ухвалено.

Дівчина сіла, вкотре підкорившись волі батька. Але щось у її серці заболіло, перевернулося. Принцеса скочила і закричала:

– Батьку, ні!!! Досить, – вона витягла з-під себе ковдру, подушку, ще якісь речі і враз стала тендітною, як стеблинка.

– Це що таке!? – обличчя Фастфудена стало червоним, як помідор.

- Люди, не бійтеся! Покажіть, які ви є насправді!

Увесь народ, що стояв на площі, почав витягувати з-під одягу різні речі і враз усі стали стрункими.

- Ні-і-і-і-і! – заволав король і надувся ще більше, але раптом луснув, як повітряна куля, яку прокололи голкою. Спочатку панувала мертва тиша, але потім народ почав весело кричати, сміятися. Визволивши із мотузки Перця, всі почали веселитися. Одна тільки Мармеладка плакала. Як би там не було, Фастфуден був її рідним батьком, якого вона любила та поважала.

Минув час скорботи і Мармеладка вийшла заміж за Перця, та стала королевою країни, яку перестали називати королівством Товстунів. З тих пір все змінилося. Там почали панувати веселощі, жителі частіше вживали овочі та фрукти, але й про солодощі також не забували. А ще гордилися новою назвою – Веселяндія.

Мищенко Фрол
17 років
м. Херсон

ПРИБУЛЕЦЬ ІЗ НОВОГО НЕКРОПОЛЮ

Дідусю по материній лінії подобалося мені розповідати про розташоване у центрі міста херсонське старе Нове Кладовище, яке колись знесли і на його місці побудували заводські корпуси, стадіон та комплекс житлових будинків. Нині про нього нагадує лише Старе Кладовище, в якому досі залишилися історичні пам'ятки: воїнські поховання греків двохсотлітньої давнини, захисників Севастополя та братські могили військовополонених часів Кримської війни, пам'ятники відомим людям. Одного разу я був там – нерівні ряди поховань, дивні та загадкові образи жінок у вічній позі смутку, що плачуть над вбитими; на надгробках різноманітні написи, іноді на інших мовах. Усюди відчувається подих нескінченної історії, що заростає травами і лозою, і від того буває дивне почуття захоплення і тривоги. Наразі питаєш себе: «Якщо це Старе Кладовище, то яким було Нове?» На

жаль, ми вже не дізнаємося: залишилася нам лише мала доля стародавньої історії українських земель.

Коли дід зі мною говорив на тему Нового Кладовища, частіше за все він не стільки розповідав, скільки обурено звинувачував тих, хто затвердив рішення про знесення історичної пам'ятки. Кожного разу, як заходила мова про кладовище, він ледве не кричав: «Дениско, на кладовищі повинні бути ті, хто помер, а не ті, хто живе!»

Батько називав дідуса божевільним. Тому я нечасто бачив цю взагалі-то лагідну та чемну людину. Не сказати, що я хвилювався з цього приводу, але було якось неприємно, коли замислювався.

Втім, це не заважало жити. Мені тоді було тринадцять, і я не мав звички замислюватися над тим, що роблю я та оточуючі. Життя текло, як молоко в кухоль – лагідно і розмірено.

Можна сказати, я був звичайним хлоп'яком. Не дуже товарицьким, не мав відмінних оцінок у школі, не цікавився нічим, що не було пов'язано з комп'ютером. Звичайні наслідки, коли зростаєш у родині програміста-атеїста, що заохочував до техніки, але не мав часу контролювати навчання.

Проте я мав одну не дуже буденну звичку. Вдома була комора, в якій більшість речей, як і в будь-якій іншій коморі, були непотребом. Усе, окрім одного старого дзеркала, зазвичай накритого простирадлом – так само старим і нікому не потрібним.

Мати дуже сварилася, коли дізнавалася, що я сиджу у тій коморі перед дзеркалом. Але, на щастя, і мати, і батько верталися з роботи пізно, тому я мав змогу після школи проникати у царство мороку та пилової мряки.

Ось і того дня, прогулявши додатковий урок, я прийшов додому та одразу, не перевдягаючись, поліз до улюбленого місця. Оминаючи старі книжки, покриті павутинням та товстим шаром пилу, пролазячи під складну драбину, що вже ніколи не могла скластися через зламаний «суглоб», я нарешті дістався протилежного кута комори. Я стягнув гідку від бруду тканину (павучок з явним незадоволенням впав на підлогу) і з трепетом зустрів погляд каламутної

поверхні старого дзеркала, що була занурена у дерев'яну раму з дивним орнаментом. Поверхня, як я не намагався її протерти, нічого не відображала. З першого погляду могло здатися, що це від пилу. Але я вже звикся з думкою, що це не те дзеркало, яке може щось показати, крім муті скла.

Коли я питав про цей «раритет», мати з бурчанням відповідала, що це дзеркало купила її ненька на якомусь мало-відомому аукціоні. І це, напевно, був максимум, про який я міг довідатися, бо бабуся померла задовго до того, як я виявив її дивне придбання.

Не знаю, чого мене так зацікавило це дзеркало. Але щоразу, як я дивився у нього, мені здавалося, що я щось бачу. І кожного разу я все силкувався розгледіти неясне метушіння всередині скла. Дивна річ – іноді мені це вдавалося.

Я бачив чиюсь руку. Не так, наче хтось притискав її до поверхні зсередини. А так, наче я дивлюсь через скло у якусь іншу кімнату, де хтось мені махає, наче вітається. У перший раз я дуже злякався – навіть не накинув на дзеркало простирадло і стрімко вилетів з комори, перевертаючи та обрушуючи все на своєму шляху: і книжки, і якісь коробки, до того ж спромігся остаточно доламати драбину. Наскільки пам'ятаю, ще декілька тижнів не міг набратися сміливості, щоб повернутися. Але якось вдалося себе переконати, що це лише гра моєї уяви.

Після цього я роздивлявся дзеркало не з страхом, не сприймаючи його всерйоз. Дивився як на щось, що є тільки у моїй уяві. Звичайне незвичайне дзеркало, що зовсім не дзеркало, хоча у моїй родині його так тільки і називали: «Може нам продати оте гидке дзеркало?», «Та хто це купить? Хіба що у чохлі його продавати, як ката в мішку», «Ні, не впевнена, що хтось його так купить», «Тоді хай стоїть. Дзеркало не людина, їсти не просить».

Кожного разу, коли я бачив дивне махання, я сприймав його як видовище, створене моєю уявою. Але у той самий день, коли прогуляв той урок, я оминув старі запилені книжки, проліз під драбиною та в черговий раз стягнув простирадло і зустрів його погляд. Погляд дзеркала.

- Хлопчино, – дзеркало говорило дуже тихо, старечим голосом.

- Так, дзеркалу? – відповів я, стараючись тримати у голові: «Це гра уяви. Лише гра. Лише буденна дивна гра».

- Чого ти мене дзеркалом кличеш, хлопче?

- Вибач, а хіба ти не дзеркало?

- Ні. Яке я дзеркало? Очі не бачиш хіба, чи що? Ось рука моя, ось шия. Яке я дзеркало, чорт тебе дері?

Очі я бачив. І руку бачив. І шию бачив. І навіть впізнав оті худорляві пальці, які мене налякали у перший раз. Але це лише гра.

- Бачу усе, але ти... Ви – дзеркало.

- То що ти, з дубу рухнув? Яке я тобі дзеркало, собака ти кров?! – мій співбесідник, хто б він не був, явно починав обурюватися.

- Але ж Ви у дзеркалі.

- То й що? А ти у кімнаті. Мені тебе кімнатою кликати?

Я замислився. Це було дуже слушне зауваження. Але мене ще тримав шок, тому я знову прошепотів:

- Але ж ти дійсно дзеркало. Ти не можеш бути *не дзеркалом*, бо ти *дзеркало*.

- У тебе біс вселився?! Я – Панас, яке до чорту дзеркало?! – невідомий Панас зірвався на крик.

По його лиці було видно, що він дійсно впевнений у своєму існуванні як окремої особистості, і моє ставлення до нього завдає образи. Хоча, мабуть, тоді я був частково правий – якщо в дзеркалі з'являється бородата особа похилого віку, а в тебе немає бороди та зморшок на обличчі, то логічно припустити, що це не ти сам, а хтось інший. Але, про всяк випадок, я вирішив змінити стратегію:

- Ти говориш, що я у кімнаті, а ти в дзеркалі?

- Ні, – відповів Панас з якимось полегшенням. Мабуть, дійсно важко, коли тебе сприймають дзеркалом. – Я ось там.

- Худий палець показав униз.

- Отам? – перепитав я, теж показуючи пальцем у підлогу.

- Саме так. У землі.

- То це... як це? – оторопів я.

- Легко й просто. Я був похований на кладовищі. Новим називається. Чув?

Мене на секунду застопорило. «То це мрець?! - дзвінко пролунало в голові. - Хоча ні, це всього-на-всього гра...»

- Так, я чув, - відповів я. - Але як ти опинився у дзеркалі?

- От дурна дитина! Скільки разів тобі повторювати: я не дзеркало і я не у дзеркалі - я у землі!

- То ти похований на Новому Кладовищі? Але ж його знесли...

- Як це - знесли? - тепер дивуватися була черга Панаса. Дядько на декілька хвилин замовчав, щось обмірковуючи, а потім спитався. - Як це можна? Хіба можна просто знести усе кладовище?! А нащо це зробили? Скажи, хлопче, бо я щось ні чорта не розумію!

- На місці кладовища побудували будинки та завод... ну, ти зараз у моїй квартирі. У дзеркалі.

Панас помітно зблід. До цього його шкіра була дещо біла, а зараз й зовсім втратила будь-який колір, перетворившись на щось ледве не прозоре. Губи Панаса затремтіли.

- То це мене не перепоховали? От... паскуди... - тихо сказав Панас. Я не встиг що-небудь відповісти - настільки швидко старий чоловік зник із дзеркала.

Деякий час, сидячи перед пустим склом і обмірковуючи побачене та почуте, я нарешті підвівся. І тільки коли встав на ноги - відчув, яку бурю емоцій побачене викликало у мені. Мене усього затрусило, я ледве не рухнув у пил та бруд. Ухопившись за дзеркало, я деякий час стояв, тримаючись за дерев'яну раму. У голові та тілі був суцільний тремор. А всередині клекотали почуття.

Одного літнього дня мої батьки все ж таки знайшли покупця для дзеркала. Його занесли у старенький пікап. Я стояв біля машини, поки тато розмовляв з покупцем, а мати дивилася на це з під'їзду. Скло було таким самим мутним, як і тоді - якихось декілька місяців тому, коли я весною розмовляв з Панасом. Тільки зараз воно було більш чисте - мати добряче його відтерла. Я легесенько торкнувся дзеркала наостаннє, бачачи, що батько вже завершує діалог з

покупцем. Збирався відійти, але несподівано зустрів погляд Панаса.

- Хлопчино, - приємний голос старого діда був ледве чутним.

- Так, Панасе?

- Я дещо зрозумів. Це пусте дзеркало.

- Але ж в ньому ти?..

- Я не дзеркало, я в ньому, але я не є його частиною. Це якесь дивне скло, воно наче створило для мене щось на зразок клітки. Я помилився, коли вирішив не уходити відразу до небес. Залишився ненадовго, ось і потрапив якось у це дурне дзеркало. Мабуть, ти можеш мені допомогти вибратися.

- Яким чином?..

- Розбий цю клітку. Добре, хлопче? Розтроци її! Зроби це, допоможи мені. Ми маємо спробувати.

- Ти впевнений, що вийде?

- Якщо ні, то я хоча б не буду у клятому дзеркалі. Роби.

Я повагався декілька секунд, та вже ухопився за черевце лопати, що лежала у кузові пікапа, але Панас зупинив:

- Зачекай, хлопцю. Як тебе звуть? Скажи.

- Денис...

- Добре, Денис. Я запам'ятав. Бий.

Я замахнувся лопатою. Панас примружився, батько щось закричав, мати зойкнула, покупець невпевнено зробив крок до мене, шурхнувши сміттям на асфальті.

Лезо лопати вдарило по склу. Тріснуло, лопнуло, хруснуло, задзвеніло. Хмарка чогось дивного, напівпрозоро-золотавого, здійнялася над розбитим склом, стрімко уходячи догори. Я відчув стальні батьківські пальці, що змусили мене упустити лопату. Покупець говорив щось втішне: «Я все одно покупав його задля рами, мені не потрібне скло», мати щось кричала про шизофренію... А я дивився вгору і спостерігав, як Панас уходить, машучи мені рукою. Його тонкі старчі губи шепнули наостаннє: «Дякую, Денисе...».

Ось так завершилася історія незвичайного дзеркала та старого Панаса, який ледве не залишився там, де повинні бути лише живі...

Стаценко Данило
14 років,
Житомирська область,
Чуднівський район
с. Вільшанка

ЗУСТРІЧ ІЗ МУХАЩЕРАМИ

2103 рік. 19 серпня. 10:24. Україна. За 25 кілометрів від Запоріжжя.

Сонячне проміння залило велику, простору, гарну залу. У ній стояли 4 довгих столи, на яких знаходилися ноутбуки, флешбуки – просто такі гігантські комп'ютерні енциклопедії, у яких зберігаються терабайти інформації, сканери та багато іншої різноманітної апаратури. За цими всіма приладами слідкувало 25 людей. Це був центр керування робота-зонда «Україна-3», завданням якого було – дістатися до надр Землі і відгорнути завісу, бодай її краєчок, щоб дати змогу людству побачити таємниці, які там, здавалося, були надійно заховані. Але всі таємниці раніше чи пізніше неминуче будуть відкриті...

- Усе в нормі? – суворо запитав молодого асистента підстаркуватий стрункий чоловік з довгими пишними вусами – керівник над дослідного центру.

- Так.

- Зображення з камери Прайза видно чітко? (Камера Прайза – багатофункціональний прилад, удосконалена камера, здатна збільшувати зображення краще за електронний мікроскоп, передавати їх на дуже великі відстані (десятки тисяч кілометрів) та багато чого іншого.

- Цілком.

- Робот-зонд «Україна-3» опустився ще на 200 метрів. До керівника підбіг молодик - відомий спецгеолог Юрій Шульга.

- Зонд виявив величезну печеру. Навіть її приблизні розміри вражають. У ній цілком можуть існувати невідомі наuzzi організми, а...

- Ой! - перервав геолога своїм вигуком один із працівників.

- Що значить твоє «Ой!»? - поцікавився Шульга.

- Камера перестала надсилати зображення. - відповів той, барабанячи пальцями по клавіатурі.

- Неполоадки в одному з гравітаційних двигунів.

- Відмовив сейсмограф. - почали один за одним долітати вигуки про несправність того чи іншого приладу.

- Що б це могло значити? - нахмурився керівник.

2103 рік. 19 серпня. 11:36. Україна. За 25 кілометрів від Запоріжжя.

Чоловік нерухомо лежав на землі, неприродно випроставши свою праву руку. Ліва ж рука трималася за закривавлений лоб. Ця людина була одягнена в чорний піджак, штани того ж кольору та білу сорочку. Все було страшенно пом'яте і брудне. Якби її побачив випадковий перехожий, то він був би неприємно здивований, а людиною, яка валялася на траві у брудному та подертому костюмі, був відомий як в Україні, так і за кордоном геолог Юрій Шульга. Тут Юрій застогнав і хитаючись встав на ноги. Озираючись довкола, він провів долонями по висках і зробив спробу пригадати події того дня...

З чималого отвору, який пробурих робот-зонд, і який знаходився приблизно за півкілометра від центру керування, почали вилітати створіння гігантських розмірів. Вони були велетенськими мухами, тільки ззаду в них був зелений, лускатий, з загрозливими шипами, хвіст. Мухащерів (так їх умовно охрестив геолог) було близько сотні. А далі... Що було далі? Крики, зойки, лемент, загальна паніка. Мухащери ввірвалися в будівлю та троцили все навколо. А потім сталося те, чого Юрій не міг збагнути. З волохатих, гідких лап одного з мухащерів почали з'являтися загадкові срібні нитки, схожі на павутину, але міцніші. Вони миттю обплели одного зі співробітників центру. Ще мить - і на його місці був величезний кокон. На щастя у ньому було безліч дрібних шпаринок, тож працівник міг дихати. І тут мухащер різко розвернувся, його хвіст злегка вдарив Юрія.

Геолог вилетів з будинку, розбивши вікно, боляче вдарився об землю і знепритомнів. Шульга струснув головою.

– Швидко... Треба... Попередити... – прохрипів він. – Де мій антиліприл (антигравітаційний літаючий прилад – вид транспорту, щось на зразок скляної пірамідки, яка під час руху піднімається вгору приблизно на півметра)? Ага, ось він.

Геолог сів в антиліприл, кинув прощальний погляд на те, що було колись центром керування, на кокони, у яких лежали в полоні його товариші.

– Я врятую вас! – закричав він. – Обов'язково! «Хоч і не знаю, як», – додав про себе він.

2103 рік. 19 серпня. 12:21. Україна. Київ.

Геолог зіскочив із антиліприла та різко відскочив вбік. Хвіст мухашцера пролетів буквально за сантиметр від його голови.

– Гм, – пробурмотів він. – А ці істоти швидші, ніж я гадав.

Шульга вже близько години гнався за ними. Мухашцери летіли по прямій, лише коли-не-коли збочуючи вбік, сіючи навколо розруху й жах. Летіли зграями, не поодинці. Юрій заховався за ріг будинку і роздивлявся усе довкола. Мухашцери літали по вулицях, ламаючи своїми хвостами стіни будинків. Вони натикалися одне на одного, трошили ліхтарі, дерева. Дзенькіт шибок, брязкання, жалібне нявкання якогось кота, приглушені крики людей, що долинали з конків – це все створювало хаос. Він панував усюди. Шульга роззирнувся у пошуках якогось сховку.

«У підвалі якомусь пересидіти б, чи що?» – подумав він і тут побачив посеред високих 225-поверхових хмарочосів стару «хрущовку». На фасаді будинку висіла табличка «Пам'ятка архітектури. Охороняється законом.». Але очі геолога були прикуті до дверей, що вели до підвалу. Чоловік стрімко кинувся до них. Тимчасом один з мухашцерів явно зацікавився людиною. Монстр швидко полетів на жертву. Ось їх відділяло вже десятки метрів, декілька... Юрій рвучко шарпнув на себе дверну ручку. Замкнено. Тоді Шульга з відчаю забарабанив у двері кулаками...

2103 рік. 19 серпня. 12:24. Україна. Київ.

Раптом пролунав якийсь скрегіт і вони відчинилися. Геолог миттю рвонув всередину. Незнайомий йому чоловік миттю зачинив їх на засув.

Мухашер вдарився об двері і роздратовано задзижчав. Потім почав молотити об двері хвостом.

– Витримають? – з сумнівом запитав стурбований Шульга, прислухаючись до бамкання, що долидало з протилежної сторони дверей.

– На щастя, – посміхнувся чоловік – їм не стільки років, як будинку. Зроблені із ультрасталі. Трохи застарілий метал, але... (Поправка: ультрасталь – це сплав металів винайдений німецькими науковцями у 2055 році.) Витримають. Гадаю, час познайомитись. Я Касміл Віктор, історик. – сказав він, протягуючи руку.

Шульга потиснув її.

– Юрій Шульга, геолог. Нам потрібно щось придумати і чим швидше. Якщо мухашери почнуть троцити цю будівлю, нам буде непереливки.

– Звичайно – відповів Віктор, нахмуривши брови. Але якщо ми вийдемо звідси, то мухашери швидко схоплять нас. Ми абсолютно безпорадні. У нас немає зброї. Після Лондонської конвенції та Всесвітньої угоди про мир, всю зброю було знищено, окрім старовинної. Ми не знаємо їхніх слабких місць. Ми не знаємо, коли прийде допомога. Ми не знаємо нічого. У нас немає жодних ідей.

Шульга слухав це все, чухаючи потилицю. Лише зараз він збагнув, яку дурість вчинив, полетівши вслід за мухашерами, замість того, щоб попередити інших людей про загрозу. Він поїхав, підкоряючись якомусь імпульсу. Поїхав, сам не розумів чому. Нема жодних ідей... Жодних ідей... Байдужим поглядом він оглянув підвал. Старі коробки, які вже бозна-скільки років припадають тут пилюкою, тріснутий джетпак, зламана бетазвукова установка (виконує багато різних функцій: передає інформацію за 0,0001 секунди (діє за принципом радіо, тільки значно краще), може виявляти заглибини під землею, транслювати записи з відеокамер спо-

стереження тощо. Видається в обмеженій кількості за спеціальним дозволом. Винайдено у 2100 році чехом Франтішком Лукавським). Жодних ідей... Ідей... І тут Юрія осяяло.

- Здається, – спокійно промовив він, – в мене з'явилася ідея.

2103 рік. 19 серпня. 12:27. Україна. Київ.

- Яку? – крикнув історик. – Розкажіть.

Шульга нічого не відповів, він пригадував ті злополучні події, що відбулися у командному центрі, коли до нього увірвались мухашцери...

Випадково була ввімкнена бетазвукова установка. Мухашцери одночасно відчайдушно заревіли, а кокони почали тріскатися. Тут один із мутантів розтросив установку на дрібні шматочки...

- Бетазвук! – радісно вигукнув він.

..?

Геолог коротко переповів товаришу по нещастю про свою теорію.

- Але де ми знайдемо бетазвукову установку? – не поділяв його оптимізму Касміл. – Ми ж не маємо жодного поняття про те, де знаходиться хоч якась із установок. Шукати навпомацки – це не варіант.

- І не потрібно, – відповів Юрій. Після поломки, що сталася на Київській телефонній станції минулого тижня, коли кияни 8 годин не могли користуватися телефоном, вирішили замінити застарілі технології, а замість них використати бетазвук.

Мій друг Олег Погорецький довів на дебатах переваги бетазвуку.

- Але чому? – спитав історик. – Чому не використовували бетазвук раніше?

- Існував міф, що бетазвук небезпечний для людини. На щастя, його було розвіяно. Відкриття першої бетазвукової станції було призначене на завтра. Зараз там вже все готове. Отже...

- Нам потрібно проникнути на станцію і ввімкнути її. – перебив його Віктор. Тут він осікся і перелякано глянув на двері. – Але..

- Іншого варіанту у нас немає. - похмуро промовив Шульга. - Отож - повний вперед!

2103 рік. 19 серпня. 12:44. Україна. Київ.

Дві постаті обережно скрадалися по вулицях міста, ховаючись від мухачерів, що досі літали по місту, де їм явно було тісно. Тільки зараз Юрій побачив повну картину руйнування і збитків, які завдали ці тварини. Від кварталу хмарочосів, зроблених повністю з сонячних батарей, які постачали енергію всьому місту, залишилося мокре місце. Уламки батарей розлетілися на кілька сотень метрів навкруги. На парковці антиліпрілів, лапобігів (автомобілі, призначені для пересування на важкодоступних ділянках; на вигляд, як екологічно чистий джип, лише замість коліс у нього збільшені штучні копії собачих лап. Ідея належить українцю Антону Стаценкові та фінну Тойво Вясі. Працювали у співавторстві), трансобілів (здатні перетворюватися на будь-який вид транспорту, окрім лапобіга. Винайшов 2098 року китаєць Сі Лунь) та інших видів транспорту височіла купа металобрухту. А знамениті київські каштани... Від них залишився тільки спогад. Більш-менш пощастило каштанам та іншим деревам, що росли на всіх дахах будинків. Усі хмарочоси мутанти знищити не могли. На це б вони витратили б півтора року. Пощастило Софії Київській, Києво-Печерській Лаврі, Золотим Воротам та іншим видатним пам'яткам архітектури, історичну цінність яких важко переоцінити. Увімкнулася Повна Система Безпеки. Усі пам'ятки було накрито захисними куполами, через які ніхто не міг ні зайти, ні вийти.

«Це немов поодинокі острівці безпеки серед цього моря люті» - подумав Шульга і тут же перебив себе: «Зараз не час для метафор! Подумай про щось інше. Ще трошечки і ми вже будемо коло цілі».

«Ще трохи... Ми зовсім близько» - Юрій і Віктор захова-лися за купою мотлоху, що колись була авточистпом (очищувачем повітря). «Тільки б не наткнутися на...» - тут йому стало не до роздумів, бо він разом із молодим істориком злетіли у повітря, немов ляльки, зроблені з ганчір'я, та впа-

ли на тротуар. Тіло Шульги пронизав різкий біль. Він ледве не знепритомнів. Щось хруснуло. Причиною цього несподіваного падіння був черговий мухашцер, який так невчасно помітив їх.

Юрій з зусиллям встав на свої ноги, які, здавалося, перетворилися на желе. Мухашцер полетів на нього, збираючися збити з ніг. Чоловік зробив кілька нетвердих кроків вбік і ледве не впав. На щастя, цього було достатньо. Мутант пролетів буквально за сантиметр від людини і, не зумівши вчасно загальмувати, успішно проламав один із величезних будинків. Верхня частина будівлі придавила монстра і він опинився у пастці, в своєрідних «лещатах», з яких не мав жодної змоги вибратися без сторонньої допомоги. Геолог обернувся, щоб поглянути, як там його товариш. Касміл сидів на тротуарі, намагаючися встати, але безрезультатно. Права нога була вивернутою вбік і не згиналася. Лице молодика викривила гримаса болю.

- Далі... без мене.... - прохрипів Віктор.

Шульга зітхнув, кинув прощальний погляд на товариша, розвернувся і пішов, спотикаючись на кожному кроці.

«Тримайся!» - наказав він собі. «Ти мусиш... мусиш врятувати всіх», - думки почали плутатися. Голова налилася свинцем і стала втричі важчою. Хотілося лягти на м'яке ліжечко і відпочити.

«Швидше... я ... станція... бета звук» - думки уривалися, ставали менш чіткими і розпливалися. Земля почала хитатися під ногами. Найближчий мухашцер почав ставати все більшим і більшим, закриваючи собою все небо. Геолог струснув головою, проганяючи від себе мару.

«Будівля... Є... Не замкнено... Чудово...!» - геолог ввійшов у станцію. Кілька мухашцерів помітили його і рвонули до Шульги.

«Поворот... Ліворуч... Праворуч...». Пролунав гуркіт. Одна із стін впала, стеля вкрилася тріщинами... «Мухашцери... Та чорт з ними...». Чоловік увійшов у наступну кімнату. «Ага! Ось де рубильник!». Юрій з останніх сил повернув його. Коліна геолога підігнулися і він поволі впав на під-

логу. Тіло оніміло. Шульга не міг та й не хотів зробити ані найменшого руху. Перед очима все попливло. «Мухащер... Звідки він?». Мухащер, тріумфуючи, щось задзижчав на зразок «А мене не обдуриш!». Що збирався робити він далі, чоловік не побачив, бо потім і мухащер, і кімната з усім обладнанням, і сам геолог провалилися у чорну, бездонну темряву...

2103 рік. 23 серпня. 13:04. Україна. Київ.

– Опритомнів я вже у лікарні. На щастя рани виявилися несерйозними, як і у тебе. Словом, наш задум вдався, – завершив свою розповідь Шульга, зручно сідаючи у крісло, зроблене із застиглої вулканічної лави (Перше таке крісло зробив у 2074 році француз Маріон. Особливо популярними ці крісла були з 2079 року по 2094 рік).

– Дякую, але у мене є іще кілька запитань, – посміхнувся Віктор.

Юрій підвів голову.

– Що ж, спробую задовольнити твою цікавість. Напередодні до мене завітав зоолог Ковалевський і розповів дещо про цих цікавих, хоч і мерзенних створінь. Запитуй.

– Звідки взагалі взялися ці мухащери?

– О-о-о, ці створіння з'явилися під час тріасового періоду. Їх чисельність була невеликою. Десь кілька тисяч особин. Мешкали у печерах разом, угрупованнями. Далекі родичі наших мух. Належать до яйцекладних.

– Як харчувалися такі величезні істоти? Їли самих себе?

– Ні. Вони харчувалися мінералами.

– Мінералами??!

– Ну так. Різними мінералами. Незвично, еге? Вчені висунули гіпотезу, що деякі найбільші печери створили чи розширили вздовж підземного потоку саме мухащери.

– Як ці істоти вижили і збереглися до наших днів?

– Це доволі цікава історія. Як я вже казав, це яйцеродні тварини. Всі яйця зберігалися у теплій печері. Після падіння метеорита, який знищив динозаврів, мухащери вимерли, але не всі. Одному угрупованню пощастило вижити, оскільки вони жили на значно більшій глибині, ніж інші.

Ці істоти належать до посухостійких, але можуть жити і при низькій температурі. Але я відійшов від теми. Вони спокійно жили, доки на їх печеру не натрапив наш робот-зонд. Мухащери відреагували на незнайомий об'єкт миттєво, розстрожили його вщент. А потім спрацювала природна цікавість, чи якби це точніше сказати по-науковому... Не знаю, я не біолог. Словом, мутанти вилетіли на поверхню. До речі, цілком можливо, що раніше вони жили не тільки під землею, а час від часу вилітали на поверхню, або і взагалі жили там, тільки харчувалися під землею. А під час падіння метеорита вхід до печери, у якій вони знаходилися, завалило... Та це хай з`ясовують вчені...

- А як ці монстри могли дихати під землею?

- Вони анаероби, Вікторе.

- О-о-о!

- Дуже інтересні створіння, чи не так? До речі, нас у наступний вівторок, 29-го, мають нагородити. Церемонія відбудеться о 13:00.

- Останнє запитання: Що зроблять з мухащерами? Я читав у газеті, що мухащери не померли, їх тільки добряче оглушило.

- Планується повернути їх на старе місце, що вже було зроблено. Їх будуть показувати туристам не безкоштовно, звісно за перегородкою з рідкого скла (винайдене у 2004 році, удосконалене у 2072 році, здатне прогинатися, вигинатися (тільки в одну сторону). Розбити його неможливо). Є бізнесмени, готові вкладати у цей проект свої кошти, і мушу сказати, що не дарма. Тисячі людей прийдуть, щоб побачити ці створіння. Це вдала комерційна знахідка. Підприємці зароблять на цьому добрі гроші. *Aurum potestas est*. Що ж, децю ніколи не змінюється...

Вранішнє сонце з цікавістю заглядало крізь відкриті автожалюзі широкого вікна з південно-східної сторони кімнати. На молодих людей чекав новий день з його турботами, цікавими відкриттями, з неминучими розчаруваннями, радощами на тернистому шляху до своєї мети...

ДАЛІ БУДЕ? НІ, ДАЛІ – ВЖЕ Є!

Тут ми чекаємо на справжніх книгоманів, які так вживаються у літературні сюжети та книжкові пригоди своїх улюблених героїв, що перегортаючи останню сторінку книжки, зітхають – а як же так!! Хочу ще...!!! Хочу більше пригод, хочу знати, що сталося далі з моїми улюбленими героями! Отже, улюблена книга, улюблені герої... і ваше продовження!

**Переможець номінації
у віковій категорії 11-13 років**

*Набок Альбіна
11 років*

**Херсонська область,
Великоолександрівський район,
с. Бобровий Кут**

«СІРОМАНЕЦЬ» – МИКОЛА ВІНГРАНОВСЬКИЙ

В школі на уроці української літератури ми вивчали твір М. Вінграновського «Сіроманець». Розповідь мені дуже сподобалась, але закінчення... Я довго перегортала сторінки, шукаючи продовження. А далі? Що буде далі?

– Мамо, невже це кінець. Продовження не буде? – я дивилась на матір з розпачем.

– А ти сама пофантазуй. Що, на твою думку, могло би бути далі? – мама зайнялась домашніми клопотами.

І я спробувала...

Сірий степ із вовнистими хмарами у небі лежав у Сіроманця перед лапами.

– Ого-го! – сказав собі вовк, почав ловити у траві коників.

Ловитися коникам не хотілось, і вони стрибали від зубів Сіроманця через Гіндукуш на Гімалаї... Тоді Сіроманець ліг на спину, підняв лапи, і на його лапи пішов дощ. Сірома-

нець був спокійний. Густі краплини падали в густу шерсть, шуміли трави... А йому здавалося, що він пливе по річці за течією, а поряд нього вірний товариш. Спогади про Сашка повернули Вовка на землю. Він стрепенувся, тяжело встав на ноги і почвалав до найближчої лісосмуги. Згадка про те, як Сашко відчайдушно хотів його вилікувати, надала йому сили. В гущі лісосмуги Сіроманець знайшов собі прихисток, ліг у густу траву та заплющив стомлені очі.

Сашко сидів біля вікна, прозорі краплі дощу стікали по шибці мутними струмочками. В голові хлопчик перебирав останні події. Що ж могло статися? Де міг подітися Сіроманець? Може, Чепіжний? Але він поїхав до міста. І тут він пригадав про льотну частину, де минулоріч зимував вовк. Може, він там? Сашко зіскочив на ноги і побіг до бібліотеки, щоб відшукати в районній газеті назву частини.

Сашко довго перебирав підшивки, і врешті — ось вона! — знайома стаття. Він спитав у Галини Семенівни дозволу взяти газету з собою і попрямував до батька в контору. Тепер залишилось умовити тата зателефонувати, серце боляче калатало в грудях, у ньому жила надія. Сашко розповів батькові про вовка, про визволення Сіроманця від Чепіжного, про Одесу, про те, що його товариш зник.

Батько слухав мовчки, а наприкінці розповіді хотів нагримати на сина. Де це бачено, щоб діти з вовками товаришували? Але, поглянувши в Сашкові повні надії очі, лише подумав, що він виховав справжню людину — чесну, добру і сміливу.

Сашко сидів на порозі хати, надворі вечоріло, у вишнях витьохкував соловейко, повівав легенький вітерець, несучи з собою вечірню прохолоду. Мати погукала вечеряти, та хлопцю навіть кусок смачного яблучного пирога не ліз до рота, він чекав на батьки. Скрипнула хвіртка. Хлопець поглянув на засмагле батькове обличчя і зрозумів: все дарма, Сіроманець не приходив до полігону.

Минуло літо. Легкий вітерець зривав із дерев червоно-жовте листя, вкриваючи ним стежинку до школи. Сашко з Галею прямували лісом на перший урок після літніх

канікул. Вони навіть не приховували свого хвилювання перед зустріччю з такими знайомими шкільними стінами, однокласниками, вчителями. Галя голосно оповідала свої літні пригоди, а Сашко пригадував Сіроманця, їхню подорож до Одеси, і серце боляче защеміло.

Сіроманець лежав у норі в старих глинищах, поряд відпочивала білогруда вовчиця, він зустрів її у своїх мандрах, відбилася від зграї, тепер їх було двоє: старий, майже сліпий вовк, і білогруда, з великими розумними очима, вовчиця. Вовк закохано дивився на дружину, не втримався й ніжно лизнув її язиком, Білогруда розплющила очі: «Чого тобі?», — і враз насторожено підняла вуха, в лісі чувся гомін. Старий вовк виліз із лігва, обережно пошкрібся густими хащами. Подув вітерець, і він вловив такий знайомий Сашків запах: вовк, забувши про обережність, кинувся назустріч товаришеві. Колючі гілки шипшини чіплялися за густу шерсть, але він біг, щоразу натикаючись на сухі пеньки та гілляки.

Сашко озирнувся: «Сіроманець!».

Він опустився на коліна перед вовком, обійняв його щиро, радісно:

— Живий, живий! Мій любий друже. Я так сумував за тобою. Пообіцяй, що більше ніколи не покинеш. Ніколи.

— Обіцяю, друже, — по-вовчому відповів Сіроманець.

Минали дні. Сашко старанно вчився, адже він вирішив вступати до інституту на ветеринара разом із Галею. Він твердо вирішив вилікувати свого друга. Час від часу хлопець навідувався до лісу навідати Сіроманця та Білогруду. Білогруда потовщала, навесні вони чекали на вовченят. Тому майбутній батько був дуже обережний, з лігва він виходив тільки вночі на полювання. А коли лежав густий сніг, їжу приносили Сашко та Галина.

Минула зима. Білогруда привела вовченят: трійко кумедних, сліпих, вкритих рідкою бурою шерстю вовченят. Сіроманець майже зовсім осліп. Його очі вкрилися мутною поволокою. Все тяжче вовкові стало добувати їжу, виручав Сашко. Та почалися польові роботи, хлопець допомагав батькові з трактором, мало часу залишалося на товарища.

Вовченята підростали, їм уже не вистачало маминого молока. Запаси їжі закінчилися. Сіроманець вийшов на полювання та, на жаль, нічого не траплялося, навіть польові мишки кудись поділися. Ні з чим повертався вовк до лігва, сумно чвалав він лісовими стежками. Зупинився біля старого дуба, потягнув носом і відчув запах... Пахло козою, смачною сільською козою. Вовк зупинився, пригадав Чепіжного. «Не можна видавати себе», — подумав і, враз згадавши про голодних дітей, пішов на запах.

Коза відірвалася від паколу на лужку, і відчувши свободу, попрямувала до лісу, запаслася на вершині глибокого яру, вперлася копитцем у камінчик, та той не витримав і впав на дно разом з козою. Кізенька довго силилася встати та, мабуть, пошкодила ногу. Так і лежала в глибині яру та жалібно кликала на допомогу. На допомогу прийшов вовк, великий сірий вовк. Уже через кілька годин вовче сімейство ласувало м'ясом.

— Що ж ти наробив? — Сашко з докором дивився на Сіроманця. — Тепер чекати на біду.

Сіроманець винувато глянув на хлопця:

— Я вовк, звичайний вовк, — відповів він і відвернувся.

І біда прийшла... Вдосвіта суботнього ранку Сашко саме збирався в поле, коли побачив юрбу людей із рушницями. Це був Чепіжний з іншими мисливцями.

— Я ж казав, що він повернувся, казав! — верещав Чепіжний. — Ну все, тепер йому кінець!

Гурт мисливців попрямував до лісу. Сашко кинувся за ними: «Треба попередити Сіроманця». Сашко біг знайомою стежиною. Прибіг до лігва, на нього зі страхом дивилися великі очі Білогрудої, поряд бавилися вовченята, Сіроманця не було.

— Сидіть тихенько, за вами полюють, — прошепотів хлопець, а сам кинувся шукати товариша.

Пролунав постріл. Ще один. Сашко стрімголов побіг туди. На околиці лісу він побачив страшну картину. В калюжі крові, важко дихаючи, лежав Сіроманець. Із десятків кроків від нього стояв Чепіжний, він боязко поглядав на

вмираючого вовка, бурі плями вкривали блискучу вовчу шерсть. Сашко обійняв любого товариша. Вовк важко дихав. Відчувши запах Сашка, розплющив очі і посміхнувся.

— Сіроманцю, чуєш?! Ти ж обіцяв, ти обіцяв ніколи мене не покидати.

— Я не покину. Я завжди буду поряд. Я буду дивитись за тобою з небес. Прийшов мій час. Я був просто старий сліпий вовк. А ти виростеш гарною людиною.

Останній подих, і змучена вовча душа відлетіла до небес. Сашко ридав над тілом Сіроманця. Світило сонечко, розквітали весняні квіти, буяли трави; прокидалася земля, оновлена після зимового сну, але на цій землі вже не було вірного друга, нема і не буде.

Чепіжний дивився на цю картину і нічого не розумів. А з його душі виринало щось тепле, невідоме йому до цього, щось, що в народі називають — людяністю.

Сіроманця поховали на околиці лісу. З роками його могилу застелили зелені кущики з невеликими червоними плодами, в народі їх називають «вовчі ягоди». І майже кожного вечора сюди приходять статна білогруда вовчиця з трьома молодими вовками та стрункий засмаглий парубок, який сидить у прохолоді кущиків і щось записує до зошита, мабуть, вірші.

*Шепель Крістіна
13 років*

**Запорізька область,
Михайлівський район,
с. Любимівка**

«БІЛИЙ КІНЬ ШЕПТАЛО», «КІНЬ ШЕПТАЛО НА МОЛОЧАРНІ» — ВОЛОДИМИР ДРОЗД

Повернення.

Білий кінь Шептало більше не звертав уваги на Степанів батіг. Ішов позаду табуна, опустивши голову. Дивився на сіру кашу під ногами і не бачив її. Натомість перед очима туман, спалахи спогадів, а в душі — розчарування. Степан

утратив свою силу, велич, прагнення бути поряд. Він перестав бути отим єдиним особливим конюхом, суворим і справедливим. Степан більше не хотів відчувати білого коня, розуміти його. Глибокий відчай полонив Шептала. Як він міг довіритись людині? Як міг сам ускочити в бригадний табун, який ведуть до міста на бойню? Що робити? Жодної думки. Але є бажання. Бажання жити. Бігти безкраїм полем вільним конем. Летіти назустріч сонцю, як його білі пращури. Невже він народився білим конем тільки для того, щоб тяжко працювати і молодим закінчити життя на бойні? Кров біла у скроні, очі бачили лише сірий туман.

Раптом усе тіло блискавкою пронизав біль від удару Степанового батога. Шептало ніби прокинувся, відскочив на всіх чотирьох ногах вбік, пришвидшив хід. Підняв голову і подивився на спину перістих, сивих, гнідих, вороних, чалих... Він завжди йшов останній. Ось і зараз останній іде в свій останній путь. Ні! Він більше ніколи не буде іти позаду всіх!

Шептало вперше вибіг попереду табуна. Вперше він бачив не спину коней, а дорогу, не спушену пилюкою і перемішану грязюкою. Вперше він вдихнув свіже повітря. І чому ніколи раніше йому не спало на думку іти в табуні першим? Десь далеко дзижчала осою Степанова пуга, жалібно свистіла в повітрі, жалкуючи, що не дістати їй більше Шепталової спини.

Білий кінь ішов попереду і роздивлявся навкруги. Ранок давно минув. Село залишилося позаду. Куди не глянь — білі сніжні поля. Точніше — одне величезне біле безкрає поле з чорними цяточками мерзлої землі. Десь далеко ліворуч сірою смужкою тягнеться ліс. Там минуло його дитинство. Там воля. Його ніздрі згадали запах молока і конюшини. Цієї миті він знову відчув себе справжнім білим конем, відважним і одчайдушним, як його далекі предки. Шептало голосно, на повні груди заіржав. Його голос громом розвіяв тишу. Кінь відскочив убік, розвернувся і щосили побіг до лісу.

Табун втратив ритм. Коні розгубилися. Степан безперестанку бив їх батогом і гнав уперед. Він не одразу зрозумів, що сталося. Коли побачив Шептала, було вже пізно. Коня

не повернути. Степанова лайка луною розливалася навкруги, але Шептало вже не чув її. Він поспішав, вибивав копитами грудки землі, здіймав сніг. Його біла спина парувала, мов земля навесні.

Шептало швидко добіг до лісу. Під копитами зашелестіла товста листяна ковдра. Сніг затримався на гілках дерев, тож ліс унизу ще не змінив осінніх барв. Прокинувся голод. Холодне листя смакувало волею. Шептало не пішов у гущавину, тримався узлісся. День добігав кінця. Втома робила ноги важкими. Кінь не зупинявся. Він вертався до села. Ліворуч — поле, праворуч — ліс. Над головою — небо. Безмежне, чисте, усіяне зірками, ніби кіньми, що вільно скачуть у далечінь. А місяць, мов конюх Степан, доглядає за своїм табуном.

— Ні, я не буду думати про Степана і більше до нього не повернусь.

Раптом ліс відступив і Шептало побачив хатину. Коло неї височіли скирти сіна і соломи. Кінь підійшов до крайньої, ліг і хотів заснути. Але його присутність відчув собака, загавкав, загарчав, вискочив із будки і підбіг до коня. Шептало скочив на ноги, але тікати не було сил. Раптом пес перестав гарчати, натомість почав стрибати, скавчати і виляти хвостом.

З хати вийшов чоловік. Високий, кремезний, схожий на ведмедя. Може тому, що був у довгому кожусі, хутряній шапці, мав густу бороду. У руках чоловік тримав рушницю.

Поява коня і поведінка собаки здивували лісника. Кінь і людина стояли навпроти один одного. Минула хвилина мовчання.

— Оце так! Чи не Шептало завітав додому? — проказав лісник.

— Звідки він мене знає? — подумав кінь.

Чоловік повернувся до коня спиною, відкрив ворота будівлі біля хати. Звідти війнуло теплом, затишком і чимось дуже знайомим. Шептало невпевнено переступив поріг. На помості лежала стара кобила. Вона підвелася, підійшла, вдихнула його запах, заглянула в очі, і дві сльозинки покотилися вниз.

— Мамо!

Вранці лісник запряг Шептала і поїхав у контору. Він просив дозволу залишити коня в себе. Поручився, що той більше не втече. Тим паче кінь лісника поранився, кобила вже була стара. А роботи в лісі багато. Треба возити дрова в село. Підгодовувати оленів і кабанів. Слідкувати, щоб селяни не вирубували здорові дерева.

Лісникові дозволили залишити коня. Отак у Шептала почалось зовсім нове життя, сповнене відкриттів, подорожей і пригод.

Виходцева Вікторія
11 років,
м. Херсон

«ЖИВИЙ КАПЕЛЮХ» – МИКОЛА НОСОВ

Вовка і Вадик війну малювали.
Зонт й капелюх на комоді лежали.
Котик Василь сидів під комодом,
А за вікном почалась непогода.
Раптом від вітру речі упали,
І хлопчаків неабияк злякали.

Вадик пішов капелюшок підняти —
за безлад завжди дуже свариться мати.
Раптом як скрикне голосно хлопчик:
— Вовко, рятуй! Він мене стопче!
Друг не повірив, та все ж підійшов:
— Що за дурницю ти, друже, змолов?!

Вовка сміливо до речі крокує,
Вадик, напроти, тихенько задкує.
Та капелюх лежить нерухомо.
— Речі не ходять — усім це відомо! —
Вадик промовив. Капелюх у ту ж мить
Повзти починає. Повзе і мовчить.

Вадик і Вовка бігом до дивану —
— Не варто чіпати — ця думка погана!
Вони на дивані з ногами стоять,
Повзе капелюх, а хлопці тремтять:
— Він наближається. Точно — живий!
Тікаймо до кухні! Під ноги дивись!

Хлопці на кухню влетіли «на крилах»:
— Ми врятувались! Ми двері закрили!
— Я вже додому! — Вовка сказав.
— Чого це так швидко? Час не настав!
— Боюсь капелюха, що ходить по хаті —
Може й злетіти — він ще й крилатий!

— Може, мотузку хтось прив'язав —
Смикає вправно і нас налякав, —
Вадик міркує. — Іди подивись, —
Може, вже щез він раптово кудись?
— Сам і дивись!
— Я візьму кочергу.
— Тоді і мені знайди ще одну!
(Знаряддя таке одне тільки в хаті,
Тому довелось лишню палицю взяти).
— Як поповзе — треба вже бити! —
Друзі домовились. — Нас не зганьбити!
Двері відкрили. Очі — в шпарину.
Десь під столом вони бачать «тварину».

— Як ворухнешся — будемо битись!
— Не хочеш, істото, вже ворухитись?! —
Хлопці в підлогу стукати стали,
До капелюха образи кричали.
— Ага, вже злякався! — діти раділи,
Але наближатися все ж не схотіли.

З'явилась ідея: картоплю жбурляти,
Щоб зрушити з місця шляпу ту кляту.
Цілились довго — нарешті попали!

Вона як підскочить. І нумо нявчати!...
Бачать — з-під краю визирнув хвостик,
Лапка маленька і кігтики гострі.

— Васька! Це ти! — друзі зраділи.
— Ми ж тебе, милий, ледь не убили!
Ясно! На тебе убір цей злетів —
Хто ж таке бачив, щоб сам він ходив!
Васька нічого на те не сказав,
Жмурився, фиркав і лапку лизав...

Що було далі? Вовка і Вадик
Так міркували: «Жарт не завадить!
Давай, ми дівчаток запросимо в хату,
Щоб їх капелюхом живим налякати!».
Хлопці під нього Ваську штовхали,
Але той пручався, нявчав, а надалі
Котик побіг та й стрибнув у вікно —
До вечора хлопці шукали його...

**Переможець номінації
у віковій категорії 11-13 років**
Реуцька Владислава
14 років
Харківська область,
Лозівський район,
смт Краснопавлівка

РИТМІЧНИЙ ТАНЕЦЬ СИЩИКІВ «ПРИГОДИ ШЕРЛОКА ХОЛМСА» - АРТУР КОНАН ДОЙЛ

І глава

Перша не цікава справа Холмса

Був звичайний осінній ранок. Пожовкле листя дуба кружляло в осінньому танку навпроти вікна. Наша квартира нічим не відрізнялася від інших, але проміння ясного, лас-

кавого і водночас холодного, осіннього сонця падало на наш стіл. Ми з Холмсом снідали. У той день разом збиралися відвідати місцевий театр.

– І все ж таки, який прегарний ранок сьогодні, чи не так, Уотсон, – у Холмса сьогодні був чудовий настрій.

– Так, день буде прекрасний. Сьогодні мені потрібно піти на роботу, а потім ми з Вами відправимося у театр. Гадаю, сьогодні ми отримаємо масу насолоди і задоволення, – прожив тривалий час з Холмсом, я і не помітив, як моя мова стала дуже схожа на його.

– Не дивлячись на наші замисли сьогодні має статися щось несподіване.

– Я гадаю, Ви помиляєтеся. Що може статися цього прекрасного дня?

– О, мій милий Уотсон, повірте мені. Моя підсвідомість ще ніколи мене не підводила.

– Все колись буває вперше – промовив я, з легкою усмішкою на обличчі.

– Подивимося, Уотсон, подивимося..., – загадково сказав Холмс, дивлячись на ритмічний вальс листя за вікном.

Після сніданку я попрямував на роботу, а Холмс знову кудись пішов у своїх загадкових справах. Весь день йшов спокійно і нічого незвичайного, як сказав мій друг за сніданком, я не помітив.

Повернувшись з роботи в нашу затишну квартиру на Бейкер-стріт, Шерлок Холмс вже чекав мене за обіднім столом. Пообідавши і трохи відпочивши, ми почали збиратися до театру.

– Ну, що ж, Холмс, як бачите вже минула більша частина дня, а нічого незвичайного, як Ви підмітили сьогодні за сніданком, не сталося.

– Ще не вечір, мій милий Уотсон! – все з тим же загадковим виглядом, як і сьогодні вранці, сказав Холмс.

Зібравшись в театр, ми викликали кеб. Вистава перевершила всі очікування.

Ми поверталися додому вечірніми вуличками. Милувалися зоряною ніччю. Я вже й забув, що казав мій друг со-

годні вранці. Незабаром ми йшли нашою вулицею. Вона була порожня. У вікнах будинків горіло світло. Ми були захоплені розмовою про виставу. Піднявшись у квартиру, переодяглися в домашній одяг і сіли біля каміну з чашками чаю. Мій погляд впав на скрипку, що стояла в кутку кімнати. Щоб не продовжувати і без того ніяково застояне мовчання, я вирішив запитати.

- Скажіть, Холмс, як давно Ви придбали цю скрипку?

- О, Уотсон, це було давно, розповім Вам про це іншого разу. А зараз, якщо хочете, можу зіграти що-небудь.

- Із задоволенням послухав би.

Холмс підвівся з крісла і попрямував у куток кімнати, де стояла скрипка. Я глянув на шафу, в якій лежав блокнот зі справами мого друга. І раптом згадав про нашу з Холмсом, ранкову розмову на кухні. Але не став нагадувати про неї своєму другові. Холмс узяв скрипку і загравав. Що-що, але це йому вдавалося. Прекрасні звуки мелодії розливалися по кімнаті. Ми отримували насолоду. Здавалося, весь світ став спокійнішим.

Як раптом, звучання скрипки припинилося. І Холмс несподівано сказав.

- Ви чули це, Уотсон?

- Я став прислухатися...

- Ідіть за мною.

Я нічого не розумів, але дуже добре знав свого друга. Мабуть, він почув, щось підозріле. Я беззаперечно пішов за Холмсом. Він вибіг з квартири й одразу ж зіткнувся з сусідським хлопчиком. Той був на вигляд, як бліда поганка, до того ж не міг зв'язати двох слів.

- Швидше, там..., там місіс Еймі, ну ходімо ж.

Він схопив Холмса за руку і потягнув вгору по сходах.

- Уотсон, поспішіть на вулицю до вікна місіс Хадсон, - звелів Холмс.

Хлопець піднявся на поверх вище і завмер. На сходовому майданчику лежала двоюрідна сестра господині квартири - місіс Еймі Ейбрамсон. Навколо неї була калюжа крові. Він, з жахом в очах, дивився на страхітливу картину.

Холмс сказав: «Клич на допомогу!», – і увірвався в квартиру місіс Хадсон. Хлопчисько ще півхвилини стояв, вдивляючись в добре знайоме обличчя милої місіс Ейбрамсон, а потім побіг вниз, озираючись на її напівживе тіло.

Біля вхідних дверей він зіткнувся з містером Бредом Ейбрамсон, чоловіком місіс Еймі, який був лікарем. Він як зазвичай ввічливо посміхнувся і привітався. Сусідський пустун же у відповідь схопив його за руку і потягнув на місце злочину.

– Містере Бред, вашій дружині терміново потрібна допомога, швидше! – кричав він з блідим обличчям.

Побачивши свою дружину, містер Ейбрамсон кинувся до неї. До того часу і я прийшов на допомогу. Як виявилося, місіс Еймі була жива, але без свідомості. Рана на голові виявилася не смертельною, була пошкоджена вена, тому була кров. У висновку вона мала легкий струс мозку й переляк. Прийшовши до тями, вона відразу запитала, де її дочка Люсі.

– Адже вона збиралася з місіс Хадсон за місто.

– Вона залишилася. Він її забрав, – переляканим і слабким голосом сказала місіс Ейбрамсон.

– Хто «він»? – запитав містер Бред.

– Він був у чорному довгому плащі? – несподівано втрутився в розмову містер Холмс.

– Так..., – відповіла місіс Еймі.

– Ви його бачили? Ви знаєте, хто він? – злякано питав містер Бред.

– Ні, я його не бачив і не знаю. Скажіть, хто така Мері?

– Мері? Але, я не знаю, хто це.

– Подумайте добре, містере Бреде. Адже, швидше за все, Люсі викрали. І безсумнівно до цього причетна Мері. Ходімо, Уотсон, нам час.

– Містере Холмс, знайдіть мою дочку, – сумно промовила місіс Еймі.

– Я знайду її, – сказав Шерлок Холмс.

Спускаючись по сходах в нашу квартиру, у мене в думках було лише те, що Люсі в небезпеці.

– Можливо, ця справа не така цікава, але я візьмусь за неї. Адже мова йде про викрадення дитини, – холодно мовив Холмс.

Зайшовши в квартиру, ми мовчки розійшлися по кімнатах. Зранку я застав свого друга в кімнаті, де він зазвичай зустрічав клієнтів.

– Доброго ранку, Холмс.

– О, Уотсон, доброго! Бачу, Ви теж не виспалися. Думали про нашу нову справу?

– Так.... Скажіть, а чому Ви думаєте, що викрадення Люсі пов'язано саме з Мері?

Холмс мовчки простягнув мені листок, на якому було написано лише одне слово «Mary».

– Отже, замах на місіс Еймі і викрадення Люсі вчинила Мері. Але навіщо невідомій Мері все це?

– Уотсон, а Ви не думали що Мері – це та, через кого була викрадена Люсі. До того ж місіс Еймі сказала, що Люсі забрав «він».

– Але ж можливо, що місіс Еймі помилилася, адже злочинець був у чорному плащі, Ви ж самі стверджували це.

– Так, а ще я можу сказати, що злочинець має приблизно 43-44 розмір ноги, зазвичай властивий чоловікам.

– Звідки Вам це відомо?!

– У квартирі місіс Хадсон був перевернутий горщик з квіткою. Злочинець мав необережність вступити в землю, що висипалася з горщика, залишивши слід взуття. Уотсон, у нас немає багато часу на роздуми, потрібно діяти швидко. Люсі викрали, і якщо злочинець хотів убити місіс Еймі, то Люсі теж загрожує небезпека.

– Я розумію, але що ж робити? Де шукати злочинця?

– Давайте міркувати логічно. Що ми знаємо про злочинця?

– Ми знаємо, що злочинець – чоловік, судячи за розміром ноги, зріст близько 6 футів і був він в чорному плащі. Якщо це не Мері, значить Ейбрамсонам мстилися за Мері. А так як викрали Люсі і намагалися вбити місіс Еймі, то швидше за все мстилися містерові Бреду. Містер Бред – лікар, отже цілком можливо, що мстився родич, будь-якого пацієнта.

- Браво, Уотсон, все вірно, Ви перевершили самого себе!
- Тільки ось, хто цей родич, якого пацієнта і де його шукати? Ось це головне питання, на яке я не можу поки що відповісти.

II глава

Незнайомка Мері

- Містер Холмс, а чи є у Вас припущення, де шукати злочинця?

- Є. Зверніть увагу на записку. Це не просто вирваний шматок аркушу з журналу, газети чи зошита.

- Хм. Дійсно... Накладна з друкарні! І на ній видно дату «13.10.1886 р.»

- Саме так! Я думаю, ми повинні обійти друкарні, у яких викрадач міг отримати цю накладну.

- Якщо викрадач дійсно хто-небудь з родичів пацієнта містера Бреда, то він десь поруч. Гадаю, потрібно обійти друкарні в нашому районі. Злочинець навряд чи морочився, купив в першій-ліпшій. Є три друкарні: одна закрита на ремонт, друга нещодавно відкрилася, мало хто про неї знає, схоже я знаю, де він міг бути.

- Чого ж ми чекаємо, поїхали!

Повернувшись з друкарні, ми мали список людей, які отримували накладні 13 жовтня того року.

1. Бен Кері
2. Карл Ертон
3. Мері Дайсон
4. Дон Форд
5. Гордон Фейн

- Я так розумію, потрібно шукати Мері Дайсон.

- Ні. Викресліть її зі списку.

- Але чому Ви так впевнені, що це не та сама Мері, ім'я якої було на записці?

- Навіть найдурніший і недосвідчений злочинець не стане залишати своє ім'я на місці злочину. Тим більше викрали дитину і, схоже викрадач хотів, щоб знали - це помста. Повірте моему досвіду.

- Кого ж нам шукати?

- Поїдемо додому, Уотсон. Незабаром з роботи повинен повернутися містер Бред, можливо, він знає кого-небудь.

Через деякий час ми вже пили чай в компанії місіс і містера Ейбрамсон.

- Містере Холмс, сьогодні, на ваше прохання, я переглянув історії хвороб своїх пацієнтів з летальним результатом, - почав розмову містер Бред.

- Знайшли що-небудь?

- Так. Мері Форд. Вона мала важкий випадок, я зробив все що зміг, але хвороба виявилася сильнішою.

- Адреса її батьків є?

- Так. Ось, візьміть, - сказав містер Бред, простягаючи нам аркуш з адресою.

- Ну що ж, Уотсон, потрібно їхати, але, перед цим, ми з Вами пообідаємо. Ходімо.

- Залишайтеся! Пообідайте з нами, - запропонувала місіс Еймі.

Ми з радістю прийняли запрошення і залишилися на обід. Місіс і містер Ейбрамсон весь час сиділи засмучені.

- Не хвилюйтеся, зовсім скоро Люсі буде з вами, - сказав Холмс.

Ми подякували місіс Еймі за обід і, як і збиралися, поїхали за адресою. Піднялися на потрібний поверх і подзвонили в двері. Довго чекати не довелося, на порозі з'явився господар квартири - надзвичайно високий чоловік, зростом приблизно в 7 футів.

- Містер Дон Форд?

- Так. Доброго дня.

- Добрий день. Дозвольте відрекомендуватися, мене звуть Шерлок Холмс. А це мій друг, доктор Уотсон.

- Проходьте.

Переступивши поріг, я побачив на вішалці чорний плащ...

III глава

Таємний месник

Ми розмовляли з містером Фордом біля каміна. Від особи Холмса, це не був допит злочинця, швидше за душевну

розмову. Через кілька хвилин спогадів про сумне минуле Форда він запропонував нам випити з ним портвейну. На моє здивування Холмс погодився. Але незабаром я зрозумів, це було лише для того, щоб був час оглянути квартиру.

- Дивіться, Холмс, кочерга! Місіс Ейбрамсон цілком могли вдарити кочергою.

- Ні, Уотсон. Можливо її вдарили кочергою, але не цією. На цій немає слідів крові, якщо б їх видалляли, то кочерга була б чистою, а так погляньте, адже вона вся в старій сажі.

Раптом у кімнату увійшов містер Форд.

- Скажіть, я так розумію, на фотографії Ваша родина і якийсь чоловік, це Ваш брат?

- Так, містере Холмс. Раніше він часто заходив до нас. Але після смерті моїх дружини і дочки, він замкнувся в собі. Тепер ми бачимося рідко. Хоча цього тижня він заходив уже два рази.

- Ви знову почали часто спілкуватися? - поцікавився я.

- Ні. Він приходив віддати плащ.

- Ми можемо дізнатися його адресу?

- Так, звичайно.

Отримавши потрібну адресу і дізнавшись ім'я брата містера Дона Форда, ми рушили в путь. Це виявилось не так далеко, тому вирішили прогулятися пішки. Дорогою ми зайшли в Скотланд-Ярд за вже раніше відомим мені високим, білолицім чоловіком, з лляним волоссям - інспектором Тобіасом Грегсоном.

Прийшовши за адресою Оксфорд-стріт 153, Грегсон вже був введений в курс справи, завдяки Холмсу. Було вирішено затримати містера Ерла Форда при зустрічі.

Як тільки на порозі відчинених дверей потрібної нам квартири з'явився той самий чоловік з фотографії - брат містера Дона Форда, Холмс з Грегсоном скрутили його і надягли наручники. Я увірвався до кімнати, двері якої були прикриті. За письмовим столом сиділа маленька дівчинка - Люсі Ейбрамсон. Упізнавши мене, вона кинулася до мене на руки і попросила відвести її до мами. В кімнату увійшов Холмс, впевнився що з дитиною все в порядку і покликав

мене в сусідню кімнату бути присутнім при розмові зі злочинцем. Люсі залишилася в кімнаті з угодою, що ми з Холмсом через 10 хвилин відвеземо її до батьків.

- Я не збирався робити з Люсі нічого поганого, адже упізнав в ній Мері, - розповідав Ерл Форд. Я просто хотів щоб йому було погано, як мені. Щоб він зрозумів, як це залишитися одному.

- Я так розумію, Ви зараз говорите про містера Бреда Ейбрамсон?

- Так... Це він винен. Якби тоді він врятував Мері, дочку мого брата, то і Кеті була б жива.

- А Кеті це...

- Мати Мері, - з пильним поглядом на таку ж фотографію, як і у містера Дона, відповів Ерл містерові Грегсону. Вона не змогла пережити смерть дочки. Я розумію, вам все одно, але все ж розповім. Я любив Мері як рідну дочку, адже був таємно шалено закоханий в Кеті. При першому ж знайомстві я покохав її і кохаю донині, з того часу я почав заздрити своєму братові. У нього була чарівна дружина і прекрасна донька. Знаєте, я навіть іноді представлявся ім'ям свого брата... Ніколи не пробачу Ейбрамсону смерть своїх коханих, тому через півтора роки після смерті коханої я вирішив помститися йому, думаю, ви вже знаєте як.

- В друкарні Ви теж представлялися містером Доном Фордом? - запитав я.

- Так.

- Я почув достатньо. Дякую за допомогу, Грегсон. Уотсон, кличте Люсі, нам вже час.

Дорогою додому я запитав у містера Холмса, навіщо ж він тоді вибіг з квартири, що ж такого почув мій друг. І навіщо він відправив мене тоді до вікна місіс Хадсон.

- Я почув чийсь гучний тупіт по сходах. Оскільки це була така пізня година, зрозуміло, що це не ігри дітей. Я відразу припустив, що скоєно злочин, а з вікна третього поверху цілком вдало можна зістрибнути, власне це і міг зробити злочинець.

- У Вас приголомшливий слух, містере Холмс. Дайте мені, будь ласка, відповідь ще на одне питання. Скажіть, що Вам

тоді підказало запитати про фото і того, раніше невідомого нам чоловіка? Я досі вражений.

- Я не випадково запитав про це. Розумієте, я знав, що плащ, який був на злочинці, йому великий.

- Звідки Вам це було відомо, і як Ви взагалі дізналися, що злочинець був у чорному плащі?

- У той вечір, коли ми з Вами спускалися від місіс Еймі, я помітив, що на гострій нижній частині перила висів невеликий шматочок тканини, який був відірваний, судячи по тканині, найімовірніше від плаща. Так зачепитися й порвати його можна лише, якщо плащ довший ніж потрібно.

Незабаром, Люсі вже поринула в обійми батьків.

- Я захоплююся вами. Ви так швидко розкрили злочин, - сказала місіс Еймі.

- Просто якийсь ритмічний танець сищиків вийшов, - з посмішкою промовив містер Бред. Спасибі вам величезне!

Холмс легко посміхнувся у відповідь щасливим батькам і кинув погляд у вікно на ритмічний вальс листя.

Нетребич Валентина
14 років
м. Херсон

НОВІ ПРИГОДИ СЕРГІЙКА І МИТЬКОЗАВРА

Детективна історія, що трапилася з героями книжки
«МИТЬКОЗАВР ІЗ ЮРКІВКИ» —
ЯРОСЛАВ СТЕЛЬМАХ

Вранці я сидів у світлій кімнаті, дивлячись у відкрите вікно. Нарешті побачив, що до мене йде мій найкращий друг Митько на прізвисько Митькозавр. Він був у темно-зелених шортах, у червоній футболці з малюнком черепа.

- Привіт, Сірій, - привітався Митько.

- Привіт! Як ти спав? Добре? Нічого не чув уночі? - накинувся я з питаннями на товариша.

- Ні, а що? - поцікавився він.

- Сьогодні вночі я почув дивне гарчання на задньому дворі і після цього не зміг заснути, – поділився я тривогами.

- Зрозуміло. Не знаю, може ти чогось передивився ввечері і тобі це здалося? – висунув гіпотезу друг.

- Ні, ні! Я вчора у своїй кімнаті читав «Пригоди Шерлока Холмса» – ту книгу, що ти мені дав. Було тихо... і раптом ці звуки прямо за стінкою, – стурбовано сказав я.

- Невже на нашу долю випаде випробування? – промовив Митько, якось зразу замислившись.

- Яке саме? – запитав я.

- Розгадати загадку цього гарчання і стати справжніми детективами! – епічно мовив Михайло.

-Ну не знаю, мені пригоди взагалі-то подобаються, але...

-Що «але»? – підозріло запитав він.

-Я думаю, що це дуже-дуже елементарно, і тут немає чого боятися, – заспокоїв я, вдаючи байдужість, щоб друг не подумав, що я боягуз.

-Ну то й що! Це цікаво, чи не так? – вмовляв він мене.

-Ну добре, згоден, – погодився я, бо вибору не було.

Ми вийшли обслідувати місто подій. Виявилось, що до стіни моєї кімнати майже прилягав кут господарчої будівлі.

- Чудово! Сьогодні ввечері біля цього сараю і будемо збирати докази для наших перших гіпотез, - мов язиката Хвеська, торохтів Митькозавр. – Розслідування вимагає уважності та кмітливості. Треба накреслити план усієї прилеглої території...

- Добре-добре, але що нам треба мати – тобто що з собою ввечері взяти? – поставив слушне питання я.

- Треба взяти ліхтарик, плащ, лупу, пензель, фарби... Не завадить прихопити щось попоїсти – невідомо, скільки часу доведеться слідкувати... І ще мотузку, але дуже міцну, – перерахував потрібні речі Митько.

- Навіщо нам фарба та пензлі? – запитав я.

- Ми будемо ставити пастку для звіра, якого ти, Сергію, чув уночі, – урочисто відповів він.

По моїх очах мабуть можна було здогадатися, що я хоч трішки (а може і не трішки), але боявся – адже невідомо,

якого саме звіра ми можемо зустріти біля сараю чи у його нетрях. Але осоромитися перед товаришем я не міг. Тому погодився – і ми розійшлися по домівках готувати приладдя.

По обіді до моєї кімнати зайшла матуся. Я збирав самохідну машину з конструктора – це заняття мене заспокоювало, бо деталі були дрібні, і щоб їх скласти, треба було зосередитися.

– Сергійчику, любий, помий посуд та сходи до магазину за хлібом, – попросила вона.

– Добре, все зроблю, – відповів я не сперечаючись, чим здивував маму.

Після вечері я сказав, що йду до Митька дивитися новий фільм (він, звісно, йшов з такою ж метою до мене). Свій рюкзак з потрібними речами я вирішив спустити через вікно. Я попрямував до сараю. Він виглядав не дуже: старий, діряві дошки ледь-ледь трималися вкупі. Я підійшов до нього ближче, бо побачив темний силует друга.

– Я вже зачекався! – нагримав він на мене.

– Пробач, мама затримала, – виправдався я.

– Добре, ходімо я дещо тобі покажу, – заінтригував Митько.

– А це якось пов'язано із страховиськом? – запитав я.

– Так, але мене це анітрохи не збентежило – насупився він.

Ми зайшли у середину, де було досить темно, тому я відразу увімкнув ліхтарик. Посередині стояв великий стіл на трьох ніжках – четверта була побудована з каміння, поруч – два зламані стільці, осторонь – купа старих ящиків. Друг мене підвів до одного з ящиків. У світлі ліхтарика я побачив на стіні за ящиком сліди від кігтів – не просто великі, а величезні і глибокі. Я аж відсахнувся. Далі Митько підняв з підлоги ніжку стільця – я прочитав напис: «Тобі, Буссанос, на згадку про мене, Спілорра. Успіхів у пошуку звіра Невдачі!» Мені стало моторошно, але я не хотів, щоб Митько це помітив, і видаючи байдужість, я лише знизав плечима.

Ми почали збирати пастку. Я натягував мотузку, поливаючи її фарбою, а Митько установив капкани, які знайшов

біля ящиків. Плащем ми накрили пастку, щоб вона була менш помітна. Потім за допомогою пензля ми випробували справність капканів (чому цього не можна було зробили звичайною гілкою, я так і не здогадався).

Далі працювали ззаду сараю біля дерева: викопали невеличку ямку, наламали сухих гіляк і загострили їх ножем, який моєму товаришу на день народження тато подарував. Обережно повставляли гілки у ямку гострим кінцем звісно угору та прикрили яму листям та сухими гілками.

Встановивши усі пастки, ми зрозуміли, що забагато витратили часу – треба вже повертатися до домівок. Завтра – так домовилися – посидимо у засаді.

Зранку я пішов до бібліотеки, щоб дізнатися, хто ж такі ці Буссанос і Спілорр? І що автор мав на увазі, сказавши про звіра Невдачі?

Уявіть моє дивування, коли я побачив у читальній залі Митька.

– Доброго ранку, Сірій. Ти вчора обіцяв піти до бібліотеки. Пам'ятаєш?

Я не пам'ятав, але Митькозавр дивився на мене з дивною посмішкою.

– Авжеж! як про таке можна забути? – відповів я теж з усмішкою, яка здається мені не дуже вдалася.

– Ти шукай про Спілорра, а я буду рити інформацію про Буссаноса.

Пройшов деякий час, а ми нічого не знайшли. Втративши надію, пішли до виходу. Але що це? На стенді з надписом «Відомі біологи світу» красувався портрет... Буссаноса! Виявилось, що вчений отримав Нобелівську премію за дослідження невідомих і стародавніх тварин.

– Слухай, а що як ми зіткнулись з стародавньою твариною? – висунув гіпотезу Митько.

Гарна думка! А якщо ми з'ясуємо, що це за тварина, можливо, нам теж дадуть нобелівську премію, – зрадів я

– Тоді сьогодні ми маємо переробити убивчу пастку на стримувальні ґрати. Добре? – запитав друг, зазираючи мені у обличчя.

– Авжеж, – погодився я.

Ми розійшлися по домівках, щоб зібрати у наплічники нове приладдя для побудови пастки зовсім іншої конструкції. Через декілька годин я підійшов до місця першим – Митька не було. Вже сутніло, і я раптом почув те саме дивне гарчання. Я заховався за рогом сараю – здавалося звук усе ближчав і ближчав. Серце мало не вискакувало із моїх грудей, і коли я почув доторк до спини, то аж підскочив. То був Митькозавр – він також прислухався до звуків.

Набравши сміливості, ми все ж таки вийшли зі схованки. Серце одразу повернулося із п'яток на місце: біля водостічної труби сиділа кішка, а напроти неї – два коти (бо ж був березень!). Звуки, які вони втрюх видавали, билися у трубі, посилювалися, перетворюючись на страшне гарчання. Нам хотілося і плакати, і сміятись водночас!

А як же напис – питає читач. А як ви гадаєте – невже дарма Митько так загадково посміхався до мене у бібліотеці? Мене дивує інше – невже Митькозавр настільки добре мене знає, що передбачив мій похід до книгозбірні?

Першогоуба Сергій
15 років

**Кіровоградська область,
м. Гайворон**

«МИТЬКОЗАВР ІЗ ЮРКІВКИ» – ЯРОСЛАВ СТЕЛЬМАХ

Закінчується повість Я. Стельмаха «Митькозавр із Юрківки» такими словами: «...У нас попереду ще дуже багато цікавого і завжди так буде, поки ми з Митьком...».

Літо – це найкраща пора року. Потім завжди у кожного школяра починаються канікули. В цю чудову пору року можна забути про шкільні турботи, домашні завдання, не потрібно рано вставати та бігти в школу.

Традиційно ми з Митьком вирішили випросити у батьків поїздку в село до бабусі Митька. Батьки спочатку сумні-

валися, чи піде ця поїздка нам на користь, але згадавши, що минулого літа ми їздили туди і наша поведінка дуже сподобалася бабусі, батьки дозволили. Радість переповнювала наші серця, і ми кинулись один одному в обійми. І ось ми з моїм найкращим товаришем збираємося у гості до його улюбленої бабусі.

Після сьомого року навчання нам на літо дали прочитати кілька книг. Колекцію комах збирати не потрібно, адже нашу тогорічну колекцію визнано найкращою в школі. Навіть наша прискіплива ботанічка була приємно здивована і задоволена.

Ось і наступив день від'їзду до села. Шоста година ранку... Стоїмо з Митьком на залізничному вокзалі невиспані, але дуже щасливі, чекаємо потяг. Раптом десь в далині ми почули шум та гудіння потяга. Через декілька хвилин ми вже їхали. Коли ми вийшли на наступній станції, нас чекав автобус, який мав відвезти в село. Знайомий водій привітався з нами. Ми сіли на останні місця і вирушили в Юрківку.

Юрківка зустріла нас ясною, теплою, безхмарною погодою, якій ми дуже зраділи. І от недалеко від нас ми побачили Василя, який справно щось лагодив на своєму пошарпаному велосипеді. Ми привіталися, перекинулися словами і Вася чкурнув на своєму велику, наче його й не було.

Мабуть в нього тренування за графіком, – подумав я.

Голодні після дороги, ми з Митьком накинулись на бабусину їжу, а після ситного обіду вирішили відразу піти до річки. Щоб дійти до місцевого місця купання, треба було перейти маленьку річечку, і через неї була прокладена кладка, якась надто вузенька. Я нерішуче зупинився, Митько до мене: «Не бійся, вона витримає нас обох!».

Ми, взявшись за руки, ступили на кладку, зробили декілька кроків, тріску не чути, і ми трохи рішучіше пішли далі, дійшли до середини, і тут дошка гойднулася, спружинила, і ми з Митьком, так і тримаючись за руки, полетіли у воду. Першу мить ми сиділи навсидячки, бо річечка була менше півметра глибиною. Якусь хвилину ми ошелешено переглядалися, а потім почали голосно реготати.

О це так покупались, – сказав Митько, вилазячи на берег. До пляжу місцевого ми таки дістались, накупавшись вволю, ми помчали на берег загоряти. Тут я побачив, що Митько дуже прислухається до розмови сусідів. Ідучи додому, я спитав:

–Що цікавого ти почув?

Та от є у мене думка така, що ми зможемо цього літа таки зробити відкриття, – сказав Митько.

Яким чином? – вихопилось у мене.

Із розмови, яку підслухав Митько, я дізнався, що в Юрківку приїдять на наступній неділі археологи, їх зацікавив курган на вигоні села. Митько вирішив знайти скарб скіфів першим. Вночі, коли полягали спати всі, ми довго обговорювали, як краще це нам зробити. Вдень там можуть нас побачити, то будемо копати вночі. Зранку не пішли на річку, а збирали інвентар. До вечора було все готово. Почувши, що бабуся Митька спить, він сказав:

–Рушаймо! Не забудь ліхтарики.

–Добре, – відповів я, зваливши свій рюкзак на плечі.

Світло на вулиці не горіло, зате на небі виблискував повний місяць, і дорогу було добре видно. До назначеного місця дістались без пригод, включили ліхтарики та й нумо копати, у тому місці, на яке показав Митько. Копали уже довгенько, сорочки поприлипали до спини, але нічого суттєвого не знаходили. І раптом моя лопата об щось брякнула, ми завмерли: «Нарешті! Клад!», – майнуло в голові. Краще присвітивши ліхтариком, побачили, що це жерстяна баночка з-під льодяників. «Що це за невезіння таке?», – вихопилось у Митька! Розчаровані, ми сіли відпочити і вирішили, що на сьогодні досить. Тихенько пройшовши в хату, ми лягли і зразу ж поснули.

Розбудила нас бабуся, коли сонце уже добре світило. «Вставайте, соні, сніданок на столі», – затурбувалася вона.

Добре поснідавши, ми міркували, чим себе зайняти. Ми сюди приїхали не гратися-забавлятися з місцевими хлопчиками, а зробити відкриття або знайти клад.

І тут Митькові на очі попала газета, яка лежала на столі,

і заголовок. У Китаї в провінції Шаньдун знайшли невідомий вид динозаврів.

«Оце так штука!» – вигукнув Митько.

Його таки не покидали думки, що назва села Юрківка походить від назви юрського періоду. Митько, задумавшись сказав: «Я обов'язково вивчуся на палеонтолога і знайду таки свого динозавра». Подивившись на свого товариша, який у мріях уже знайшов останки зауроподів і стегозаврів, я прийшов до думки, що така жага до відкриттів не може пройти з роками.

Мабуть через десяток років ми прочитаємо в газетах про нього як про вченого-палеонтолога, що він на найзагадковішому континенті, який зветься Антарктида, знайшов останки бронтозаврів, які жили на нашій планеті 200 млн років тому.

ЗМІСТ

Алла Гордієнко	«ТВОРИТИ, НАДИХАЮЧИСЬ ЖИТТЯМ...»	3
ДИТЯЧІ ПИСЬМЕННИКИ — ЧЛЕНИ ЖУРИ КОНКУРСУ		5
ЗНАЙОМТЕСЯ — ЦЕ МИ		
Молдавчук Світлана <i>Полтавська обл.</i>	СІМ'Я МОЯ ДЗВІНКОГОЛОСА	14
Юрик Ростислав <i>Черкаська обл.</i>	СОН «ЛІТО, ЩО ПЕРЕВЕРНУЛО МОЄ ЖИТТЯ»	18
Спірін Тетяна <i>Закарпатська обл.</i>	П'ЯТЬ ІСТОРІЙ ІЗ РЕАЛЬНОГО ЖИТТЯ	22
Виходцева Вікторія <i>м. Херсон</i>	ГОЛОВНЕ — НАВАЖИТИСЬ	27
Яковенко Євгенія <i>Хмельницька обл.</i>	ДОБРО БЕЗ КАНІКУЛ	30
Романцова Альбіна <i>Дніпропетровська обл.</i>	ЩОДЕННИК	32
Лукаш Микита <i>м. Харків</i>	ДОРΟΣЛИМ ВІД НАС	37
Шклярник Лілія <i>Тернопільська обл.</i>	ПОДРУГИ	37
Хоренко Владислава <i>Полтавська обл.</i>	ТИ — ЛЮДИНА	42
Хамбір Валентина <i>Київська обл.</i>	НАЙДОРОЖЧА ЛЮДИНА	46
Маркович Оксана <i>Закарпатська обл.</i>	КРИЛА НАДІЇ	47
ТАК, Я ЛЮБЛЮ УКРАЇНУ		
Веремчук Анастасія <i>Рівненська обл.</i>	ГУРТУЙМОСЯ, БРАТОВЕ УКРАЇНЦІ	48
Лебедева Амелія <i>Київська обл.</i>	ЯК НАША КРАЇНА СТАЛА УКРАЇНОЮ	50
Мартиненко Тетяна <i>Кіровоградська обл.</i>	ЦИКЛ ВІРШІВ	51
Лева Яна <i>Закарпатська обл.</i>	МОЯ ТЕРЕБЛЯ	53
Коваленко Ілля <i>Чернігівська обл.</i>	БАТЬКІВЩИНА У ВОГНІ	54
Страшко Діана <i>Харківська обл.</i>	СПОВІДЬ ДІВЧИНКИ З ГОРЛІВКИ	55
Сімакова Ангеліна <i>Дніпропетровська обл.</i>	ПІДСЛУХАНА РОЗМОВА	56

Рижих Микита <i>Херсонська обл.</i>	З ЦИКЛУ ВІРШІВ «ГОЛОДОМОР»	69
Попович Михайло <i>Закарпатська обл.</i>	ЛЕГЕНДА ПРО СЕЛО КАЛИНИ	70
Склянчук Анна <i>Волинська обл.</i>	КРИК ДИТЯЧОЇ ДУШІ	72
Мельгунова Ельвіра <i>м. Херсон</i>	БАЛАДА ПРО ЄДИНУ УКРАЇНСЬКУ НАЦІЮ	73
Танцюра Катерина <i>Полтавська обл.</i>	ЦЕ ВСЕ УКРАЇНА	74
Вербовіцький Валерій <i>м. Кропивницький</i>	ЛИСТ ДО ТАТА	74
ПРИРОДА — ДЖЕРЕЛО НАТХНЕННЯ ТА КРАСИ		
Ліс Софія <i>Вінницька обл.</i>	СОФІЙКА СИДІЛА ПЕРЕД ВІДЧИНЕНИМ ВІКНОМ...	76
Кукла Андрій <i>Рівненська обл.</i>	МРІЇ ЗБУВАЮТЬСЯ	78
Рачок Максим <i>Рівненська обл.</i>	ВЕСЕЛИЙ ДОЩИК	81
Омельченко Дар'я <i>м. Житомир</i>	ЦИКЛ ВІРШІВ	81
Прохорова Софія <i>Харківська обл.</i>	ГЕН-ГЕН ДОЛИНОЮ В'ЄТЬСЯ СИНЬООКА РІЧКА...	83
Романюк Ростислав <i>Київська обл.</i>	ЦИКЛ ВІРШІВ	86
Неділько Олексій <i>м. Полтава</i>	РІДНІ ГОРИЗОНТИ	87
Назаркевич Оксана <i>Тернопільська обл.</i>	КАЗОЧКА ПРО СОНЕЧКО	89
Бус Софія <i>Волинська обл.</i>	ЯК ВУХАНЬ УРЯТУВАВ МЕТЕЛИКА	90
Козак Ірина <i>Тернопільська обл.</i>	Я Б ХОТІЛА ЗАПАМ'ЯТАТИ ТЕБЕ, ЛІТО...	92
Захаренко Софія <i>Черкаська обл.</i>	ВІКОНЦЕ ДЛЯ ВЕСНИ. МЕЛОДІЯ МАТЕРИНСТВА	93
Долга Злата <i>Запорізька обл.</i>	ПАЛКИЙ ПОДИХ ПРИРОДИ	96
Сидоренко Каріна <i>Київська обл.</i>	ОСІНЬ	99
Тхоренко Анастасія <i>Полтавська обл.</i>	РАНОК ПІСЛЯ ГРОЗИ	99
Пастовенський Сергій <i>Житомирська обл.</i>	МАНДРИ РІДНИМ КРАЄМ	102

І В КОЖНОМУ ІЗ НАС УЖЕ ЖИВЕ ФІЛОСОФ

Крупинська Віра <i>Запорізька обл.</i>	Я ЗНАЮ: СВІТ РОСТЕ ІЗ ДОБРОТИ	104
Сенчук Поліна <i>м. Харків</i>	КАШЕМІР ДУМКИ НА ПАПЕРІ	109
Тернова Ірина <i>Вінницька обл.</i>	ДВА ПОГЛЯДИ НА СУТНІСТЬ ЧАСУ	109
Чучман Богдана <i>Рівненська обл.</i>	ВИХВАЛЯЛАСЯ СОРОКА...	111
Єфімова Поліна <i>Харківська обл.</i>	ЕТЮД	112
Бондаренко Дарина <i>Черкаська обл.</i>	ЦИКЛ ВІРШІВ	114
Сорокін Іван <i>Херсонська обл.</i>	ЯК ЗНАЙТИ ПОРОЗУМІННЯ?	116
Корнійчук Тетяна <i>Житомирська обл.</i>	МИ ВСІ СЕРЕД ЦИХ ДЕКОРАЦІЙ...	118
Троцько Анна <i>Київська обл.</i>	ФІЛОСОФІЯ БУТТЯ	119
Чернюк Тетяна <i>Вінницька обл.</i>	ФІЛОСОФІЯ — ЦЕ ІЛЮЗІЯ...	125

МОЯ МАЙБУТНЯ ПРОФЕСІЯ

Волколупов Аполлон <i>Херсонська обл.</i>	ХТО ДАЄ І ХТО РОБИТЬ БРИНЗУ	128
Тимчук Валерія <i>Чернівецька обл.</i>	В ДИТИНСТВІ БАГАТО МРІЙ	130
Кривенко Софія <i>Вінницька обл.</i>	КОЖНА ЛЮДИНА ДУМАЄ ПРО СВОЄ МАЙБУТНЄ...	132
Гозда Дарина <i>Закарпатська обл.</i>	ОДНОГО РАНКУ, СИДЯЧИ НА ДИВАНІ...	134
Гуменна Ангеліна <i>Хмельницька обл.</i>	МОЯ МАЙБУТНЯ ПРОФЕСІЯ	137
Чайка Діана <i>Кіровоградська обл.</i>	НАЙВІДПОВІДАЛЬНІША З ПРОФЕСІЙ — ВЕТЕРИНАР	139
Печенізька-Ткачова Марія <i>м. Харків</i>	КОЖНА ЛЮДИНА ВІДЧУВАЄ НАТХНЕННЯ...	140
Конопелько Олександр <i>Харківська обл.</i>	МОЯ МАЙБУТНЯ ПРОФЕСІЯ	143
Гвоздик Олександра <i>Кіровоградська обл.</i>	МОЯ МАЙБУТНЯ ПРОФЕСІЯ — ЖУРНАЛІСТ	146
Голуб Юлія <i>Полтавська обл.</i>	МОЄ ПОКЛИКАННЯ — ПІСНЯ	147

Голуб Анастасія <i>Київська обл.</i>	ПОЕТ	149
Рудика Олена <i>Херсонська обл.</i>	ЯК ЛІТНІ КАНІКУЛИ ДОПОМОГЛИ МЕНІ ОБРАТИ МАЙБУТНЮ ПРОФЕСІЮ	150
БЕЗМЕЖНИЙ СВІТ МОЄЇ УЯВИ		
Герман Аліса <i>м. Київ</i>	ЯК КІТ МОРКВУ РАХУВАВ	152
Колесник Анна <i>м. Житомир</i>	ЦИКЛ ВІРШІВ	156
Драгомирецька Ганна <i>м. Одеса</i>	ПЛАНЕТА ЛИВДЬ	158
Шкворець Лада <i>м. Херсон</i>	ДИВО НАШОГО СТЕПУ	163
Шпіка Анна <i>Полтавська обл.</i>	СВЯТОМУ МИКОЛАЮ	165
Волколупов Аполлон <i>Херсонська обл.</i>	ВСЕ ПІД КОНТРОЛЕМ, АБО ЯК ПЕРСІ, Я І МОЄ ДРУГЕ Я ПРИВИДІВ ПОДОЛАЛИ	166
Ільєнко Марія <i>Київська обл.</i>	ЦИКЛ ВІРШІВ	170
Шавлюк Анна <i>Запорізька обл.</i>	ЧОЛОВІК, ЯКИЙ ХОТІВ НАПИСАТИ ШЕДЕВР	173
Іконен Артем <i>Чернівецька обл.</i>	ВИПАДКОВА ЗНАХІДКА	183
Косюк Яна <i>Черкаська обл.</i>	КОРОЛІВСТВО ТОВСТУНІВ	189
Міщенко Фрол <i>м. Херсон</i>	ПРИБУЛЕЦЬ ІЗ НОВОГО НЕКРОПОЛЮ	194
Стаценко Данило <i>Житомирська обл.</i>	ЗУСТРІЧ ІЗ МУХАЩЕРАМИ	200
ДАЛІ БУДЕ? НІ, ДАЛІ — ВЖЕ Є!		
Набок Альбіна <i>Херсонська обл.</i>	«СІРОМАНЕЦЬ» — МИКОЛА ВІНГРАНОВСЬКИЙ	209
Шепель Крістіна <i>Запорізька обл.</i>	«БІЛИЙ КІНЬ ШЕПТАЛО», «КІНЬ ШЕПТАЛО НА МОЛОЧАРНІ» — ВОЛОДИМИР ДРОЗД	213
Виходцева Вікторія <i>м. Херсон</i>	«ЖИВИЙ КАПЕЛЮХ» — МИКОЛА НОСОВ	216
Реуцька Владислава <i>Харківська обл.</i>	РИТМІЧНИЙ ТАНЕЦЬ СИЩИКІВ «ПРИГОДИ ШЕРЛОКА ХОЛМСА» – АРТУР КОНАН ДОЙЛ	218
Нетребич Валентина <i>м. Херсон</i>	НОВІ ПРИГОДИ СЕРГІЙКА І МИТЬКОЗАВРА	227
Першогоуба Сергій <i>Кіровоградська обл.</i>	«МИТЬКОЗАВР ІЗ ЮРКІВКИ» — ЯРОСЛАВ СТЕЛЬМАХ	231

«Творчі канікули»
Всеукраїнський
дитячий літературний конкурс

Відповідальна за випуск А.І. Гордієнко.
Автор-укладач Н.А. Хльобас.
Літературні редактори: О.А. Кадькаленко, В.В. Зеленська.
Комп'ютерна верстка Н.В. Ярчак.
Підписано до друку 30.11.2018 р.
Зам. № 22. Тираж 120 прим.

Видавець та виготовлювач
НБУ для дітей
вул. Я. Корчака, 60, м. Київ, 03190
Тел./факс.: 400-65-87, тел.: 400-05-01, 400-70-91
<http://www.chl.kiev.ua>
mail: library@chl.kiev.ua

НБУ для дітей

вул. Я. Корчака, 60,

м. Київ, 03190

Тел/факс. 400-65-87,

тел. 400-05-01, 400-70-91

<http://www.chl.kiev.ua>

mail: library@chl.kiev.ua

